

DZIENNIK URZĘDOWY

KOMENDY GŁÓWNEJ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

WARSZAWA, dnia 31 lipca 2006 r. **Nr 1** **Poz. 1–5**

Cena 15 zł (w tym 7% VAT)

Indeks 356131
ISSN 1230-7009

TREŚĆ: **strona:**

1

Zarządzenie nr 1

Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej

z dnia 20 stycznia 2006 r.

w sprawie gospodarki transportowej w jednostkach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej

Na podstawie art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1230 z późn. zm.[1]), zarządza się, co następuje:

Rozdział I

Przepisy ogólne

§ 1.

Zarządzenie określa:
1) sposoby korzystania ze sprzętu transportowego oraz prowadzenia ewidencji pracy tego sprzętu w jednostkach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej, zwanych dalej „jednostkami PSP";
2) sposób rozliczania zużycia paliw;
3) metody utrzymywania sprawności technicznej sprzętu transportowego;
4) sposoby uznawania sprzętu transportowego za zbędny oraz zagospodarowania tego sprzętu.

§ 2.

Przepisy zarządzenia dotyczą sprzętu transportowego:
1) pojazdów w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r.

[1] Zmiany ustawy wymienionej w przypisie zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 59, poz. 516 i Nr 166, poz.1609, z 2004 r. Nr 210, poz. 2135 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 100, poz. 836 i Nr 164, poz. 1365.

Nr 108, poz. 908, z późn. zm.[2]), zwanych dalej „pojazdami";
2) łodzi i statków pożarniczych oraz poduszkowców, zwanych dalej „sprzętem pływającym";
3) motopomp, agregatów oraz innego sprzętu zasilanego paliwami silnikowymi, zwanych dalej „sprzętem silnikowym";
4) kontenerów oraz innych urządzeń pożarniczych, zwanych dalej „sprzętem pożarniczym".

§ 3.

Sprzęt transportowy, o którym mowa w § 2, może być wykorzystywany wyłącznie do celów służbowych z wyjątkiem sytuacji określonych w § 8, § 9 i § 10 zarządzenia.

§ 4.

1. Pojazdy eksploatowane w Państwowej Straży Pożarnej, zwanej dalej w skrócie „PSP", muszą spełniać wymagania przepisów Prawa o ruchu drogowym.
2. Pojazdy samochodowe muszą spełniać warunki dodatkowe dla pojazdu samochodowego uprzywilejowanego określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia (Dz. U. z 2003 r. Nr 32, poz. 262 oraz z 2004 r. Nr 34, poz. 300, Nr 103, poz. 1085 i Nr 169, poz. 1773). Elementy oznakowania muszą być trwale zamocowane.
3. Pojazdy zarejestrowane po raz pierwszy przed dniem wejścia w życie zarządzenia, inne niż pożarnicze oraz osobowe, mogą nie spełniać wymagań, o których mowa w ust. 2 oraz § 7 zarządzenia. Pojazdy te muszą mieć na przednich drzwiach, po obu stronach pojazdu, w sposób trwały umieszczone godło PSP o wysokości 25 cm, którego wzór zawiera załącznik nr 1 do zarządzenia.
4. Samochody osobowe, zarejestrowane po raz pierwszy przed dniem wejścia w życie zarządzenia, mogą nie spełniać wymagań, określonych w załączniku nr 1 do zarządzenia, w zakresie wymaganej kolorystyki nadwozia.
5. Komendant Główny PSP może w szczególnie uzasadnionych przypadkach wyrazić zgodę na dopuszczenie do użytkowania w PSP pojazdów nie spełniających wymagań określonych w ust. 2–4.

§ 5.

1. Kierownicy jednostek PSP, prowadzą gospodarkę transportową oraz zapewniają możliwość funkcjonowania zaplecza obsługowo-naprawczego w kierowanych przez siebie jednostkach PSP.
2. Kierownicy jednostek PSP wykonując zadania określone w ust. 1:
   1) decydują o sposobie korzystania z pojazdów, sprzętu pływającego, sprzętu silnikowego oraz sprzętu pożarniczego jednostek PSP, w granicach określonych w zarządzeniu;
   2) zapewniają sprawność i niezawodność pojazdów, sprzętu pływającego, sprzętu silnikowego oraz sprzętu pożarniczego uwzględniając zalecenia producentów przez:
      a) umożliwienie wykonywania czynności obsługi codziennej w zakresie przygotowania pojazdu do jazdy,
      b) przeprowadzanie badań technicznych, napraw bieżących i okresowych obsług technicznych,
      c) właściwe warunki garażowania lub przechowywania pojazdów, sprzętu pływającego, sprzętu silnikowego i sprzętu pożarniczego,
      d) przeprowadzanie corocznych przeglądów technicznych.

§ 6.

1. Komenda Główna PSP koordynuje działania związane z gospodarką transportową prowadzoną w jednostkach PSP.
2. Właściwie terytorialnie komendanci wojewódzcy PSP prowadzą nadzór nad gospodarką transportową podległych jednostek PSP.
3. Biuro Kwatermistrzowskie Komendy Głównej PSP prowadzi nadzór nad gospodarką transportową jednostek PSP podległych Komendantowi Głównemu PSP.

Rozdział II

Oznakowanie pojazdów, sprzętu pływającego, sprzętu silnikowego i sprzętu pożarniczego

§ 7.

1. W jednostkach PSP muszą być stosowane oznakowania pojazdów, sprzętu pływającego, sprzętu silnikowego i sprzętu pożarniczego, których sposób oznakowania określa załącznik nr 1 do zarządzenia.
2. Komendanci wojewódzcy PSP oraz komendanci szkół PSP obowiązani są do prowadzenia i stałego aktualizowania rejestru numerów operacyjnych dla pojazdów, sprzętu pływającego, sprzętu silnikowego i sprzętu pożarniczego, dla których stosowanie numerów określone zostało w załączniku nr 1 jako obowiązkowe, zwanego dalej „rejestrem".
3. Komendanci wojewódzcy PSP oraz komendanci szkół PSP obowiązani są do okresowego przekazywania Komendantowi Głównemu PSP, zbiorczych rejestrów z obszaru województw i szkół, zgodnie z ustalonym formatem i zakresem danych rejestru do przetwarzania elektronicznego, według stanów na dzień 30 czerwca i 31 grudnia danego roku.
4. Komendant Główny PSP na wniosek właściwego komendanta wojewódzkiego PSP lub komendanta szkoły PSP, może w uzasadnionych interesem służby przypadkach, dopuścić odstępstwo od sposobu oznakowania, o którym mowa w ust. 1.

Rozdział III

Używanie pojazdów

§ 8.

Pojazdy mogą być nieodpłatnie użyte do:
1) przewozu wyposażenia domowego strażaków przeniesionych służbowo do innej miejscowości;
2) zbiorowego przewozu strażaków i pracowników jednostek PSP oraz ich rodzin na wyjazdy organizowane przez kierownika jednostki PSP;
3) udzielania pomocy w przypadkach losowych strażakom, pracownikom oraz emerytom i rencistom PSP;
4) udzielania doraźnej pomocy instytucjom i organizacjom społecznym lub charytatywnym za zgodą Ko-

[2] Zmiany ustawy wymienionej w przypisie zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1486 i Nr 180, poz. 1494 i poz. 1497.

mendanta Głównego PSP lub właściwego komendanta wojewódzkiego PSP;
5) przewozu na rzecz jednostek ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 pkt 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1229 z późn. zm.[3]), zwanych dalej „jednostkami OSP”:
   a) sprzętu pożarniczego;
   b) drużyn pożarniczych na zawody i ćwiczenia;
   c) orkiestr strażackich na zawody, pokazy i uroczystości państwowe lub strażackie.

§ 9.

Pojazdów można użyczać na podstawie umowy użyczenia, której wzór określa załącznik nr 2 do zarządzenia, na potrzeby:
1) jednostek organizacyjnych resortu spraw wewnętrznych i administracji;
2) jednostek OSP z wyjątkiem przypadków wymienionych w § 8 pkt 4 i 5.

§ 10.

Za pisemną zgodą Komendanta Głównego PSP pojazdy mogą zostać użyczone podmiotom innym niż wymienione w § 9 za pełnym pokryciem kosztów, ustalonych przez kierownika jednostki PSP, który użytkuje pojazd.

§ 11.

1. Strażacy i pracownicy jednostek PSP mogą używać do celów służbowych na koszt jednostki pojazdów prywatnych w postaci: samochodów osobowych, motocykli i motorowerów.

2. Warunkiem odpłatnego wykorzystania pojazdów prywatnych, o których mowa w ust. 1, do celów służbowych jest przyznanie przez kierownika jednostki PSP strażakowi lub pracownikowi jednostki PSP limitu kilometrów.

3. Szczegółowe warunki używania pojazdów prywatnych, o których mowa w ust. 1, do celów służbowych, limity przebiegu kilometrów oraz koszty używania pojazdów określają przepisy wydane na podstawie art. 34a ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2088 z późn. zm.[4])).

Rozdział IV

Kierowanie pojazdami

§ 12.

1. Osoby kierujące pojazdami uprzywilejowanymi muszą posiadać zaświadczenie, którego wzór stanowi załącznik nr 3 do zarządzenia.
2. Dokumentację dotyczącą posiadania uprawnień do kierowania pojazdami i wydawanie zaświadczeń, o których mowa w ust. 1, prowadzi komórka właściwa do spraw osobowych jednostki PSP.

§ 13.

1. Pojazdy inne niż uprzywilejowane mogą być kierowane również przez osoby pełniące służbę lub zatrudnione w jednostkach PSP na stanowiskach innych niż stanowisko kierowcy.
2. Osoby, o których mowa w ust. 1, są obowiązane posiadać zezwolenie na prowadzenie pojazdów służbowych, którego wzór stanowi załącznik nr 4 do zarządzenia.
3. Zezwolenia na prowadzenie pojazdów służbowych wydaje się w przypadku stwierdzenia, że powierzenie kierowania pojazdami osobom nie zatrudnionym na stanowiskach kierowców usprawni funkcjonowanie jednostki PSP lub obniży koszty jej działania.
4. Zezwolenia na prowadzenie pojazdów służbowych wydają kierownicy jednostek PSP a kierownikom jednostek PSP – przełożeni uprawnieni do ich mianowania lub powołania.
5. Dokumentację dotyczącą wydawania zezwolenia na prowadzenie pojazdów służbowych, o którym mowa w ust. 2, prowadzi komórka do spraw kwatermistrzowsko-technicznych właściwej jednostki PSP.

Rozdział V

Dokumentowanie pracy pojazdu

§ 14.

1. Pracę pojazdu odnotowuje się w okresowej karcie pracy pojazdu, której wzór stanowi załącznik nr 5 do zarządzenia.
2. Okresową kartę pracy pojazdu należy prowadzić w sposób umożliwiający jednoznaczne ustalenie trasy i celu przejazdu, czasu i miejsca postoju, czasu pracy na postoju i czasu pracy urządzeń napędzanych silnikiem głównym lub zasilanych ze zbiornika paliwa pojazdu.
3. Dysponent pojazdu jest zobowiązany informować kierujących pojazdami o celu jazdy. Kierujący – czytelnie i zgodnie ze stanem faktycznym odnotowuje w okresowej karcie pracy pojazdu trasę przejazdu, wskazania drogomierza, godzinę rozpoczęcia i zakończenia pracy pojazdu i czas pracy urządzeń napędzanych silnikiem głównym lub zasilanych ze zbiornika paliwa pojazdu.
4. W przypadku zainstalowania w pojeździe liczników czasu pracy urządzeń napędzanych silnikiem głównym lub zasilanych ze zbiornika pojazdu, czas pracy tych urządzeń należy odnotować w okresowej karcie pracy pojazdu na podstawie wskazań zainstalowanych liczników.

Rozdział VI

Rozliczenie zużycia paliwa przez pojazdy

§ 15.

1. Rozliczenie zużycia paliwa przez pojazdy dokonuje się na podstawie:
   1) wskazań liczników, o których mowa w § 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej oraz zakresu tej kontroli (Dz. U. Nr 74, poz. 653), które są legalizowane bez zatwierdzenia typu w odniesieniu do pojazdów wyposażonych w takie przyrządy;
   2) norm zużycia paliwa – dla pozostałych pojazdów.

[3] Zmiany ustawy wymienionej w przypisie zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 52, poz. 452, z 2004 r. Nr 96, poz. 959 oraz z 2005 r. Nr 100, poz. 835 i Nr 100, poz. 835 i 836.

[4] Zmiany ustawy wymienionej w przypisie zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 141, poz. 1184, Nr 155, poz. 1297, Nr 163, poz. 1362, Nr 172, poz. 1440, Nr 175, poz. 1462 i Nr 180, poz. 1497.

2. Normy podstawowe zużycia paliwa (NP) ustala kierownik jednostki PSP na podstawie:
   1) norm zużycia paliwa podanych przez producenta;
   2) badań zużycia paliwa przeprowadzonych w trakcie procesu uzyskiwania świadectwa dopuszczenia typu pojazdu do stosowania w ochronie przeciwpożarowej;
   3) pomiaru zużycia paliwa, przeprowadzonego w sposób określony w załączniku nr 6 do zarządzenia;
   4) norm zużycia paliwa ustalonych przez jednostki organizacyjne PSP i będących w bazie danych Biura Kwatermistrzowskiego Komendy Głównej PSP.
3. Pomiar, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, przeprowadza komisja powołana przez kierownika jednostki PSP sporządzając z przeprowadzonych czynności protokół, którego wzór stanowi załącznik nr 7 do zarządzenia. Kopię protokołu należy przesłać do Biura Kwatermistrzowskiego Komendy Głównej PSP.
4. Dopuszcza się do stosowania normę tymczasową, określoną w załączniku nr 8 do zarządzenia, na okres od nabycia pojazdu do czasu ustalenia normy podstawowej.
5. Norma podstawowa zużycia paliwa (NP) może być zwiększona w przypadku:
   1) wyjazdu alarmowego – do 8% normy, dla przebiegu pojazdu liczonego łącznie od wyjazdu do powrotu;
   2) jazdy w ruchu miejskim w miastach:
      a) do 50 tysięcy mieszkańców – do 5% normy,
      b) od 50 tysięcy do 300 tysięcy mieszkańców – do 10% normy,
      c) powyżej 300 tysięcy mieszkańców – do 15% normy;
   3) ciągnięcia przyczepy, z wyjątkiem naczepy, na każdą tonę rzeczywistej masy całkowitej przyczepy:
      a) do 4,5% normy – dla pojazdu z silnikiem o zapłonie iskrowym,
      b) do 2,5% normy – dla pojazdów z silnikiem o zapłonie samoczynnym;
   4) używania pojazdu w trudnych warunkach pracy w okresie zimowym od 1 listopada do 31 marca – do 10% normy;
   5) jazdy po drogach gruntowych, błotnistych i bezdrożach – do 30% normy – dla pojazdów biorących udział w akcji ratowniczo-gaśniczej;
   6) używania pojazdu do szkolenia kierowców w zakresie techniki i doskonalenia jazdy – do 10% normy;
   7) jazdy na krótkie odległości, gdy odległość pomiędzy kolejnymi punktami postoju pojazdu nie przekracza jednego kilometra – do 20% normy;
   8) jazdy po drogach leżących powyżej 600 m n.p.m.:
      a) do 5% normy – dla samochodów osobowych,
      b) do 15% normy – dla pozostałych pojazdów silnikowych;
   9) używania w okresie letnim klimatyzacji w pojazdach do 5% normy.
6. Łącznie suma zwiększenia normy podstawowej zużycia paliwa (NP) nie może przekraczać 30% tej normy.
7. Normę pracy silnika pojazdu na postoju ustala się na podstawie normy podstawowej zużycia paliwa (NP) przez pomnożenie jej przez współczynnik 0,005 i wyrażenie jej w dm^3/min.
8. Dla pracy autopompy normę pracy silnika pojazdu na postoju ustala się na podstawie normy podstawowej zużycia paliwa (NP) przez pomnożenie jej przez współczynnik 0,01 i wyrażenie jej w dm^3/min.
9. Dla pozostałych urządzeń napędzanych z silnika pojazdu normę pracy silnika pojazdu na postoju ustala się na podstawie normy podstawowej zużycia paliwa (NP) przez pomnożenie jej przez współczynnik 0,006 i wyrażenie jej w dm^3/min.

§ 16.

Pojazdy przekraczające normy zużycia paliwa należy wycofać z bieżącej eksploatacji.

§ 17.

1. Jednostki PSP, z zastrzeżeniem ust. 3, przesyłają do właściwych terytorialnie komend wojewódzkich PSP w okresach sześciomiesięcznych zbiorcze zestawienie zużycia paliwa oraz przejechanych kilometrów, zwane dalej „zbiorczym zestawieniem", którego wzór określa załącznik nr 9 do zarządzenia.
2. Komendy wojewódzkie PSP przesyłają zbiorcze zestawienie obejmujące tę jednostkę PSP oraz wszystkie podległe terytorialnie jednostki PSP, do Biura Kwatermistrzowskiego Komendy Głównej PSP.
3. Jednostki PSP podległe Komendantowi Głównemu PSP przesyłają zbiorcze zestawienie do Biura Kwatermistrzowskiego Komendy Głównej PSP.
4. Zbiorcze zestawienia zużycia paliwa oraz przejechanych kilometrów są przesyłane w terminach do dnia 15 stycznia i dnia 15 lipca za minione półrocze, z tym, że jednostki PSP, o których mowa w ust. 1, przesyłają zbiorcze zestawienie odpowiednio do dnia 7 stycznia i dnia 7 lipca.

Rozdział VII

Dokumentowanie pracy sprzętu pływającego i sprzętu silnikowego

§ 18.

1. Pracę sprzętu pływającego i sprzętu silnikowego odnotowuje się w okresowej karcie pracy sprzętu pływającego i sprzętu silnikowego, której wzór stanowi załącznik nr 10 do zarządzenia.
2. Okresową kartę pracy sprzętu pływającego i sprzętu silnikowego należy prowadzić w sposób umożliwiający jednoznaczne określenie celu użycia i czasu pracy.

Rozdział VIII

Rozliczenie zużycia paliwa przez sprzęt pływający i sprzęt silnikowy

§ 19.

1. Rozliczenie zużycia paliwa przez sprzęt pływający i sprzęt silnikowy dokonuje się na podstawie norm zużycia paliwa.
2. Normy zużycia paliwa ustala kierownik jednostki PSP na podstawie:
   1) norm zużycia paliwa podanych przez producenta;
   2) pomiaru zużycia paliwa, przeprowadzonego w sposób określony w załączniku nr 11 do zarządzenia;
   3) norm zużycia paliwa ustalonych przez jednostki organizacyjne PSP i będących w bazie danych Biura Kwatermistrzowskiego Komendy Głównej PSP.
3. Pomiar, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, przeprowadza komisja powołana przez kierownika jednostki PSP sporządzając z przeprowadzonych czynności protokół,

którego wzór stanowi załącznik nr 12 do zarządzenia. Kopię protokołu należy przesłać do Biura Kwatermistrzowskiego Komendy Głównej PSP.
4. Sprzęt pływający i sprzęt silnikowy, przekraczający ustalone normy zużycia paliwa należy wycofać z bieżącej eksploatacji.

Rozdział IX

Dokumentowanie eksploatacji pojazdu i sprzętu pływającego

§ 20.

1. Każdy pojazd i sprzęt pływający musi posiadać dokumentację z jego eksploatacji, zwaną dalej „dokumentacją pojazdu lub sprzętu pływającego".
2. Dokumentacja pojazdu lub sprzętu pływającego powinna być prowadzona na bieżąco i obrazować przebieg całej eksploatacji pojazdu lub sprzętu pływającego.
3. Dokumentacja pojazdu lub sprzętu pływającego z opisem dla – pojazdu: (marka, typ, model, nr rejestracyjny, nr podwozia/nadwozia, nr silnika), a dla – sprzętu pływającego: (marka, typ, model, nr fabryczny, typ i numer silnika) ułatwiającym identyfikację pojazdu lub sprzętu pływającego powinna zawierać:
   1) kopie dokumentów i faktur: związanych z pozyskaniem pojazdu lub sprzętu pływającego, przeglądami, naprawami i wyposażeniem;
   2) książkę gwarancyjną pojazdu lub sprzętu pływającego;
   3) instrukcję obsługi pojazdu lub sprzętu pływającego;
   4) zestawienia roczne dla – pojazdu: z przebiegów w kilometrach, zużycia paliwa w dm^3, pracy urządzeń specjalnych zamontowanych na pojeździe i biorących napęd z silnika pojazdu w motogodzinach, a dla – sprzętu pływającego: zużycia paliwa w dm^3, zużycia oleju silnikowego. Zestawienie należy wykonać w rozbiciu na poszczególne miesiące roku.
4. Dokumentację pojazdu lub sprzętu pływającego prowadzi komórka właściwa do spraw gospodarki transportowej w jednostce PSP.
5. W przypadku przekazywania pojazdu lub sprzętu silnikowego do innej jednostki PSP dokumentacja pojazdu przekazywana jest wraz z pojazdem.

Rozdział X

Zbywanie pojazdów, sprzętu pływającego, sprzętu silnikowego i sprzętu pożarniczego

§ 21.

Pojazdy mogą być uznawane za zbędne z przyczyn technicznych lub organizacyjnych.

§ 22.

1. Normy eksploatacji pojazdów określa załącznik nr 13 do zarządzenia.
2. Za zbędne, z przyczyn technicznych, mogą być uznane pojazdy:
   1) zużyte lub uszkodzone, jeżeli przewidywany koszt ich naprawy lub wartość zespołów, podzespołów i podstawowych części wymagających wymiany przekroczy:
      a) dla pojazdów, które nie przekroczyły norm eksploatacji, o których mowa w ust. 1:
         – 60% ceny pojazdu, gdy do ustalenia opłacalności naprawy przyjęto całkowity koszt naprawy,
         – 40% ceny pojazdu, gdy do ustalenia opłacalności naprawy przyjęto tylko wartość zespołów, podzespołów i części wymagających wymiany,
      b) dla pojazdów, które osiągnęły lub przekroczyły normę eksploatacji pojazdów – 10% ceny pojazdu;
   2) uszkodzone, zużyte lub przestarzałe technicznie, których naprawa ze względu na brak wykonawców albo części zamiennych, nie jest możliwa.
3. W przypadku używania w szkołach i ośrodkach szkolenia PSP pojazdów przeznaczonych do szkolenia kierowców normy eksploatacji pojazdów określone w załączniku nr 13 do zarządzenia mogą zostać obniżone o 20%, jeżeli okres eksploatacji lub przebieg pojazdów związany z prowadzeniem szkolenia przekracza połowę wielkości tych norm.

§ 23.

Cenę pojazdu, na potrzeby uznawania pojazdu za zbędny, ustala się bez wyposażenia i urządzeń nie związanych na stałe z pojazdem przyjmując za podstawę:
1) dla pojazdów aktualnie produkowanych – cena nowego pojazdu;
2) dla pojazdów nie produkowanych – 80% ceny nowego pojazdu o zbliżonych parametrach;
3) dla pojazdów nie produkowanych i nie mających odpowiedników – cenę w dniu zakupu powiększoną o wskaźniki przeliczeniowe do aktualizacji wyceny środków trwałych podawane w obwieszczeniach Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego i ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

§ 24.

Za zbędne z przyczyn organizacyjnych mogą być uznane pojazdy, których ilość w jednostce lub rodzaj, jest niezgodny z zasadami wyposażenia określonymi w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 września 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad wyposażania jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 93, poz. 1035), niezależnie od ich stanu technicznego.

§ 25.

1. O uznaniu pojazdu za zbędny decyduje kierownik jednostki PSP na wniosek kierownika komórki organizacyjnej właściwej w sprawach gospodarki transportowej tej jednostki PSP.
2. Wzór wniosku oraz decyzji o uznaniu pojazdu za zbędny stanowi załącznik nr 14 do zarządzenia.

§ 26.

Jeżeli pojazd kwalifikuje się do uznania za zbędny z przyczyn technicznych przed upływem określonej dla niego normy eksploatacji, o której mowa w § 22, to przed wydaniem decyzji o uznaniu pojazdu za zbędny z tych przyczyn, przeprowadza się postępowanie ustalające przyczyny przedwczesnego zużycia.

§ 27.

1. Pojazdy uznane za zbędne, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, wycofuje się z eksploatacji i nieodpłatnie przekazuje jednostkom OSP w trybie określonym w art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej.

2. Pojazdy uznane w komendach powiatowych PSP za zbędne z przyczyn organizacyjnych oraz uznane za zbędne z przyczyn technicznych, które osiągnęły normy eksploatacji, o których mowa w § 22, kierownicy tych jednostek zgłaszają komendantom wojewódzkim PSP w celu wskazania jednostek PSP, do których należy przekazać pojazdy, załączając kopię dokumentacji, o której mowa w § 25 ust. 2, wraz z załącznikami.
3. Komendanci szkół PSP, dyrektorzy: Biura Kwatermistrzowskiego Komendy Głównej PSP, Centrum Naukowo-Badawczego Ochrony Przeciwpożarowej i Centralnego Muzeum Pożarnictwa, występują do Komendanta Głównego PSP o wskazanie:
   1) jednostek OSP, do których należy przekazać pojazdy uznane za zbędne z przyczyn technicznych;
   2) jednostek PSP, do których należy przekazać pojazdy uznane za zbędne z przyczyn organizacyjnych,

   załączając kopię dokumentacji, o której mowa w § 25 ust. 2, wraz z załącznikami.

§ 28.

Pojazdy uznane za zbędne, do czasu ich zagospodarowania, powinny być zabezpieczone przed zdekompletowaniem i nie mogą być poddane rozbiórce.

§ 29.

1. Pojazdy nie zagospodarowane w sposób, o którym mowa w § 27, po wymontowaniu części i podzespołów mających wartość użytkową lub nadających się do naprawy, przekazuje się przedsiębiorcy prowadzącemu stację demontażu lub punkt zbierania pojazdów.
2. Części i podzespoły, o których mowa w ust. 1, przekazuje się do magazynu jednostki PSP, z zachowaniem przepisów o gospodarce magazynowej i ewidencji księgowej.

§ 30.

1. Sprzęt pływający, sprzęt silnikowy i sprzęt pożarniczy należy wycofać z eksploatacji z chwilą jego technicznego zużycia i braku możliwości przywrócenia mu właściwego stanu technicznego lub kiedy koszty tej operacji są ekonomicznie nieuzasadnione.
2. Decyzję o sposobie zagospodarowania wycofanego sprzętu pływającego, sprzętu silnikowego i sprzętu pożarniczego podejmuje kierownik jednostki PSP.
3. Szczegółowy sposób i tryb zagospodarowania sprzętu wymienionego w ust. 1 określają odrębne przepisy.

Rozdział XI

Zaplecze obsługowo-naprawcze

§ 31.

1. Kierownicy jednostek PSP, w uzasadnionych ekonomicznie warunkach, mogą organizować zaplecze obsługowo-naprawcze w kierowanych jednostkach PSP do wykonywania obsługi technicznej lub napraw pojazdów.
2. Zaplecze obsługowo-naprawcze dla dwóch lub większej liczby podległych jednostek PSP organizuje komendant wojewódzki PSP lub komendant powiatowy (miejski) PSP.

Rozdział XII

Przepis końcowy

§ 32.

Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Komendant Główny
Państwowej Straży Pożarnej

st. bryg. Kazimierz KRZOWSKI

Załączniki do zarządzenia
Komendanta Głównego
Państwowej Straży Pożarnej
z dnia 20 stycznia 2006 r. (poz. 1)

Załącznik nr 1

Oznakowanie pojazdów, sprzętu pływającego, sprzętu silnikowego i sprzętu pożarniczego

I . Oznakowanie pojazdów samochodowych i sprzętu pływającego

1. Numery umieszczone na nadwoziu pojazdu samochodowego oraz na sprzęcie pływającym zwane dalej „numerami operacyjnymi", mają za zadanie usprawnienie kierowania i prowadzenia działań ratowniczych poziomu interwencyjnego i taktycznego, poprzez przekazanie uczestnikom tych działań istotnych informacji o przynależności pojazdu lub sprzętu pływającego do jednostki ochrony przeciwpożarowej, jego rodzaju oraz o kryptonimie radiowym.
2. Numer operacyjny jest umieszczany na pojazdach samochodowych straży pożarnych oznakowanych jako pojazdy uprzywilejowane w ruchu drogowym oraz na sprzęcie pływającym. Numer operacyjny jest umieszczany wyłącznie na tych pojazdach samochodowych i sprzęcie pływającym, które posiadają wbudowane radiotelefony, wykorzystujące do łączności radiowej częstotliwości przyznane przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych dla PSP. Numer operacyjny zawiera istotne fragmenty kryptonimu radiowego pojazdu i odnosi się do jednego i tylko jednego pojazdu lub sprzętu pływającego. Naczepy na stałe eksploatowane z jednym i tym samym ciągnikiem samochodowym mogą nosić numer operacyjny ciągnika.
3. Numer operacyjny składa się z dwóch grup cyfr, rozdzielonych literą alfabetu polskiego. Schemat numeru operacyjnego:

gdzie:

000 L 00

0 – cyfra, pozycja obowiązkowa,
L – litera, pozycja obowiązkowa,

1) pierwsza grupa cyfr numeru operacyjnego [**000**] określa jednostkę organizacyjną ochrony przeciwpożarowej, zgodnie z przydziałem grup cyfrowych kryptonimów indywidualnych stałych dla potrzeb jednostek organizacyjnych resortu spraw wewnętrznych i administracji oraz terenowej administracji rządowej albo zgodnie z przydziałem grup cyfrowych kryptonimów indywidualnych stałych dla województw;
2) druga grupa cyfr numeru operacyjnego [**00**] określa pojazd wg rodzaju i w kolejności w danej jednostce organizacyjnej ochrony przeciwpożarowej;
3) rozdzielająca grupy cyfr numeru operacyjnego litera [**L**] określa województwo lub wyróżnik jednostki centralnej.

4. Miejsca umieszczania i wielkość numeru operacyjnego:
1) numer operacyjny powinien mieć kształt oraz proporcje cyfr i liter jak na rysunku 1;
2) numer operacyjny dla pojazdów i sprzętu pływającego powinien mieć wysokość cyfr i liter określoną w tablicy nr 2 i wynoszącą odpowiednio 40, 30, 20 lub 15 cm;
3) na średnich i ciężkich samochodach ratowniczo-gaśniczych oraz specjalnych lub innych średnich i ciężkich samochodach ratowniczych numer operacyjny należy umieszczać:
   a) na obu płaszczyznach bocznych nadwozia – wysokość cyfr i liter 40 cm, a gdy to nie jest możliwe, na obu bokach kabiny pojazdu lub innych elementach konstrukcyjnych – wysokość cyfr i liter 30 lub 20 cm,
   b) centralnie na tylnej płaszczyźnie nadwozia – wysokość cyfr i liter 20 cm, a gdy to nie jest możliwe, na skraju tylnej płaszczyzny nadwozia – wysokość cyfr i liter 15 cm,
   c) na dachach samochodów gaśniczych, ratownictwa technicznego, chemicznego i ekologicznego, drabin i podnośników – wysokość cyfr i liter 40 cm;
4) na lekkich samochodach gaśniczych i specjalnych lub innych lekkich samochodach ratowniczych, pojazdach dowodzenia i łączności oraz ambulansach numer operacyjny należy umieszczać:
   a) na obu płaszczyznach bocznych nadwozia – wysokość cyfr i liter 30 cm, a gdy to nie jest możliwe, na obu bokach kabiny pojazdu lub innych elementach konstrukcyjnych – wysokość cyfr i liter 20 cm,
   b) na tylnej płaszczyźnie nadwozia – wysokość cyfr i liter 20 cm lub 15 cm,
   c) na dachach samochodów gaśniczych, ratownictwa technicznego, chemicznego i ekologicznego oraz samochodów dowodzenia, łączności i ambulansów – wysokość cyfr i liter 30 cm;
5) na samochodach operacyjnych i rozpoznawczo-ratowniczych numer operacyjny należy umieszczać:
   a) na obu płaszczyznach bocznych nadwozia – wysokość cyfr i liter 15 cm,
   b) na dachach samochodów – wysokość cyfr i liter 20 cm;
6) na autobusach numer operacyjny należy umieszczać na obu płaszczyznach bocznych nadwozia – wysokość cyfr i liter 30 cm;
7) na samochodach wężowych, kwatermistrzowskich oraz pozostałych na obu bokach kabiny samochodu – wysokość cyfr i liter 20 cm lub 15 cm;
8) na sprzęcie pływającym:
   a) na obu bokach nadbudówki – wysokość cyfr i liter 50 cm lub większa,
   b) na rufie – wysokość cyfr i liter 40 cm.

5. Pojazdy straży pożarnych, nie będące pojazdami uprzywilejowanymi w ruchu drogowym i nie posiadające radiotelefonów wykorzystujących do łączności radiowej częstotliwości przyznanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych dla PSP, są znakowane godłem PSP o wysokości 25 cm, umieszczonym na przednich drzwiach nadwozia po obu jego stronach. Godło PSP powinno mieć kształt i kolorystykę jak na rysunku 3.
6. W uzgodnieniu z właściwym komendantem PSP, numery operacyjne mogą być stosowane przez podmioty ratownicze inne niż PSP.

II. Oznakowanie na pozostałych pojazdach, sprzęcie silnikowym i sprzęcie pożarniczym

1. Numer operacyjny na pozostałych pojazdach, sprzęcie silnikowym i sprzęcie pożarniczym, w szczególności: przyczepach, naczepach, kontenerach, motopompach lub agregatach, zwany dalej „numerem na sprzęcie", ma za zadanie usprawnienie prowadzenia działań ratowniczych na poziomie interwencyjnym, poprzez przekazanie uczestnikom tych działań informacji o przynależności tego sprzętu do określonej jednostki ochrony przeciwpożarowej.
2. Numer na sprzęcie, dla którego w **tablicy nr 1** występuje określenie „stosowanie dla jednostek PSP obowiązkowe" jest umieszczany na tym sprzęcie będącym na wyposażeniu PSP. Numer na sprzęcie dotyczy jednego i tylko jednego egzemplarza tego sprzętu.
3. Decyzję o znakowaniu sprzętu, dla którego w tablicy nr 1 występuje określenie „stosowanie dla jednostek PSP nieobowiązkowe" podejmują właściwi komendanci PSP.
4. Numer na sprzęcie składa się z grupy cyfr oraz grupy złożonej z litery i cyfry, rozdzielonych myślnikiem. Schemat numeru na sprzęcie:

900-?099

9 – cyfra, pozycja nieobowiązkowa,
0 – cyfra, pozycja obowiązkowa,
? – litera, pozycja nieobowiązkowa,

gdzie:
1) pierwsza grupa cyfr numeru na sprzęcie [**900**] określa:
   a) jednostkę organizacyjną ochrony przeciwpożarowej (trzy cyfry), dla której w tablicy nr 1 występuje określenie „stosowanie dla jednostek PSP obowiązkowe",
   b) dwie ostatnie cyfry jednostki organizacyjnej ochrony przeciwpożarowej, dla której w tablicy nr 1 występuje określenie „stosowanie dla jednostek PSP nieobowiązkowe",

zgodnie z przydziałem grup cyfrowych kryptonimów indywidualnych stałych dla potrzeb jednostek organizacyjnych resortu spraw wewnętrznych i administracji oraz terenowej administracji rządowej albo zgodnie z przydziałem grup cyfrowych kryptonimów indywidualnych stałych dla województw,

2) druga grupa cyfr numeru na sprzęcie [?088] określa rodzaj sprzętu (oznaczenie literowe nie występuje na wężach pożarniczych) oraz kolejny numer wg rodzaju i w kolejności w jednostce organizacyjnej ochrony przeciwpożarowej.

5. Szczegółowe zasady znakowania sprzętu określa tablica nr 1.
6. W uzgodnieniu z właściwym komendantem PSP, numery na sprzęcie mogą być stosowane przez podmioty ratownicze inne niż PSP.

Tablica nr 1. Zasady tworzenia numerów dla sprzętu pożarniczego

Lp.	Kategoria sprzętu	Schemat numeru operacyjnego sprzętu	Stosowanie numeru dla PSP jest obowiązkowe
1	Kontenery	**000-K0**	**Tak**
2	Łodzie i pontony, poduszkowce	**000-Ł0**	**Tak**
3	Motopompy przenośne od 600 l/min.	**000-M0**	**Tak**
4	Naczepy	**000-N0**	**Tak**
5	Przyczepy z wyposażeniem ratowniczym oraz ciągnione: motopompy, działka i agregaty	**000-P90**	**Tak**
6	Zapory, skokochrony, namioty	**000-Z90**	**Tak**
7	Węże pożarnicze	**00-900**	Nie
8	Agregaty powietrzne, sprężarki, ADO, agregaty prądotwórcze, stacje uzdatniania wody, najaśnice	**00-A90**	Nie
9	Butle ciśnieniowe do gazów	**00-B900**	Nie
10	Aparaty powietrzne	**00-C00**	Nie
11	Hydrauliczny sprzęt, pompy hydrauliczne, piły (w tym spalinowe), urządzenia do cięcia (w tym płomieniowego)	**00-H00**	Nie
12	Sprzęt ratownictwa medycznego, nosze, sanie, zestawy ratownicze	**00-R00**	Nie
13	Działka i kurtyny przenośne, armatura wodno-pianowa	**00-W00**	Nie
14	Inne wyposażenie	**00-X00**	Nie

III. Oznakowanie wymagania ogólne

1. Numer operacyjny lub numer na sprzęcie powinien mieć barwę kontrastującą z elementem lub nadwoziem, na którym został umieszczony. Numer operacyjny lub numer na sprzęcie powinien mieć barwę:

białą – dla numerów na elementach w kolorze czerwonym lub innym o ciemnej barwie,

czarną lub **czerwoną** – dla numerów na elementach w kolorze białym, kremowym lub innym o jasnej barwie,

czerwoną – dla numerów umieszczanych na elementach aluminiowych, ze stali nierdzewnej lub elementach w kolorze srebrnym lub szarym.

2. Litery i cyfry numeru na nadwoziu lub na sprzęcie powinny posiadać proporcje wymiarów określone w **tablicy nr 2**.
3. Litera numeru operacyjnego, rozdzielająca grupy cyfr [**000**] i [**00**] jest zmniejszona o połowę w stosunku do wielkości cyfr i umieszczona w prostokącie o wymiarach jak w tablicy nr 2. Przykładowe oznakowanie numerem operacyjnym samochodu oraz przyczepy przedstawiają rysunki nr 1 i 2.
4. Przykładowe rozmieszczenie numerów na nadwoziu i na sprzęcie przedstawiają rysunki nr 4, 5 i 6.
5. Numery na sprzęcie, dla których w tablicy nr 1 występuje określenie „stosowanie dla jednostek PSP obowiązkowe", mają wysokość 15 cm. Wysokość pozostałych numerów na sprzęcie jest dowolna, jednak nie mniejsza niż 6 cm.
6. Na samochodach gaśniczych i specjalnych, których kolor lub kształt nadwozia nie sugeruje przynależności do straży pożarnej może być umieszczony napis w kolorze numeru operacyjnego o treści:

STRAŻ POŻARNA

lub

PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA

7. Na samochodach dowodzenia i dowódczo-sztabowych (w szczególności powiatowych i miejskich grup operacyjnych lub zespołów inspekcyjnych), może być umieszczony napis w kolorze numeru operacyjnego o treści:

DOWÓDCA TAKTYCZNY

a na samochodach wojewódzkich grup operacyjnych lub zespołów inspekcyjnych komendanta wojewódzkiego o treści:

DOWÓDCA STRATEGICZNY

8. Na przednich drzwiach kabin samochodów gaśniczych, specjalnych lub ratowniczych może być umieszczony

herb odpowiednio: województwa, powiatu, miasta, emblemat szkoły lub godło PSP. Wysokość herbu, emblematu lub godła powinna wynosić 25 cm. Herbów lub emblematów nie umieszcza się na nadwoziach samochodów osobowych.

9. Ambulanse i karetki wielonoszowe, będące w posiadaniu PSP mogą być dodatkowo oznakowane w sposób przyjęty dla pojazdów służby zdrowia.
10. Sprzęt pływający może być oznakowany na obu burtach napisem:

STRAŻ POŻARNA

lub

PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA

wykonanym w kolorze kontrastującym z burtami, na zasadach określonych dla numerów na pojazdach.

11. Inne niezbędne napisy na pojazdach i sprzęcie (na przykład wskazanie darczyńcy), należy sporządzać w kolorze i o kroju liter różniącym się od numeru operacyjnego lub numeru na sprzęcie.
12. Zabronione jest umieszczanie na nadwoziach pojazdów i sprzęcie pożarniczym napisów reklamowych oraz napisów obcojęzycznych, za wyjątkiem obcojęzycznych opisów i nazw, wykonanych fabrycznie przez producenta nadwozia. Dopuszcza się umieszczanie na nadwoziach pojazdów numeru alarmowego do stanowiska kierowania straży pożarnej, jednak musi być on poprzedzony skrótem „tel." albo emblematem telefonu lub słuchawki telefonicznej:

tel. 998

tel. 112

lub

☎ 998

☎ 112

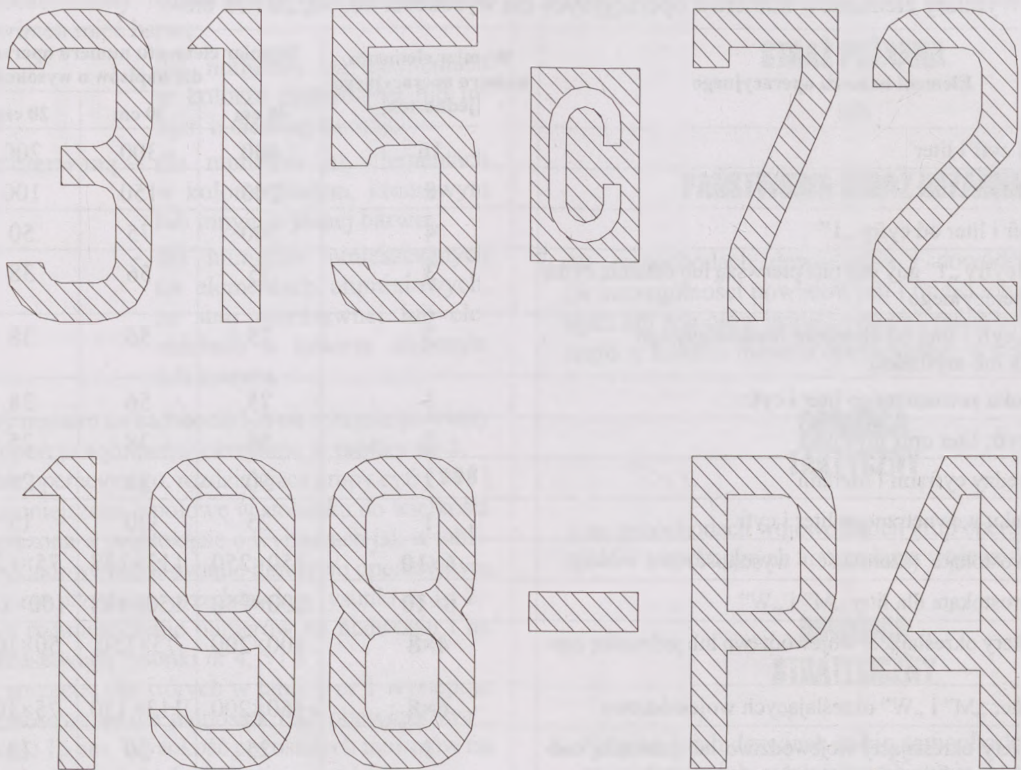
13. Zabrania się umieszczania na nadwoziach pojazdów pożarniczych napisów określających ich zastosowanie (**RATOWNICTWO CHEMICZNE, SZTAB, D-WIG, SEKOL** lub podobne), ani sugerujących je emblematów (wizerunki: płetwonurka, psa lub podobnych).
14. Oznakowane jako pojazdy uprzywilejowane w ruchu, osobowe samochody operacyjne oraz ambulanse i karetki wielonoszowe, powinny mieć nadwozia w kolorze czerwonym lub białym (kremowym).
15. Agregaty ciągnione, motopompy, działka oraz przyczepy ze sprzętem pożarniczym powinny być malowane na zasadach określonych dla pojazdów gaśniczych.
16. Kontenery pożarnicze powinny być malowane na zasadach określonych dla pojazdów gaśniczych. Kontenery-pojemniki oraz kontenery-cysterny powinny posiadać napisy określające ich zawartość lub przeznaczenie – kolor i krój liter napisów jak dla numerów na sprzęcie.
17. Opończe, plandeki i pokrowce samochodów, przyczep i sprzętu pożarniczego, należy dobierać z materiałów w kolorze czerwonym lub srebrnym.
18. Sprzęt pływający powinien być malowany lub być wykonany z tworzyw o jaskrawej barwie (pomarańczowa lub czerwona) lub pozostawać w kolorze metalu, z którego zostały wykonane.

Tablica nr 2. Wymiary elementów numerów operacyjnych dla wysokości 40, 30, 20 i 15 cm

Lp.	Element numeru operacyjnego	Wymiar elementu numeru operacyjnego [jednostek]	Wymiar elementu numeru operacyjnego [mm] dla napisów o wysokości:			
			40 cm	30 cm	20 cm	15 cm
1	Wysokość cyfr i liter	16	400	300	200	150
2	Szerokość cyfr i liter	8	200	150	100	75
3	Odstęp cyfr i liter od cyfry „1"	4	100	75	50	38
4	Odstęp od cyfry „1" gdy jest ona pierwszą lub ostatnią cyfrą numeru operacyjnego	3	75	56	38	28
5	Odległość cyfr i liter od elementu rozdzielającego (prostokąta lub myślnika)	3	75	56	38	28
6	Promień łuku zewnętrznego liter i cyfr	3	75	56	38	28
7	Grubość cyfr, liter oraz myślnika	2	50	38	25	19
8	Odstęp między cyframi i literami	2	50	38	25	19
9	Promień łuku wewnętrznego liter i cyfr	1	25	20	13	10
10	Wymiar prostokąta (szerokość × wysokość)	**6×10**	150×250	113×188	75×125	56×94
11	Wymiar prostokąta dla liter „M" i „W"	**8×10**	200×250	150×188	100×125	75×94
12	Wymiar litery określającej województwo lub jednostkę centralną	**4×8**	100×200	75×150	50×100	38×75
13	Wymiar liter „M" i „W" określających województwo	**6×8**	150×200	113×150	75×100	56×75
14	Grubość litery określającej województwo lub jednostkę centralną (uwaga: ta litera ma pomniejszony wymiar)	**1**	25	20	13	10

Rysunek nr 1. Proporcje oraz krój liter i cyfr numeru operacyjnego (samochód) i numeru na sprzęcie (przyczepa).

Rysunek nr 2. Wygląd numeru operacyjnego (samochód) i numeru na sprzęcie (przyczepa).

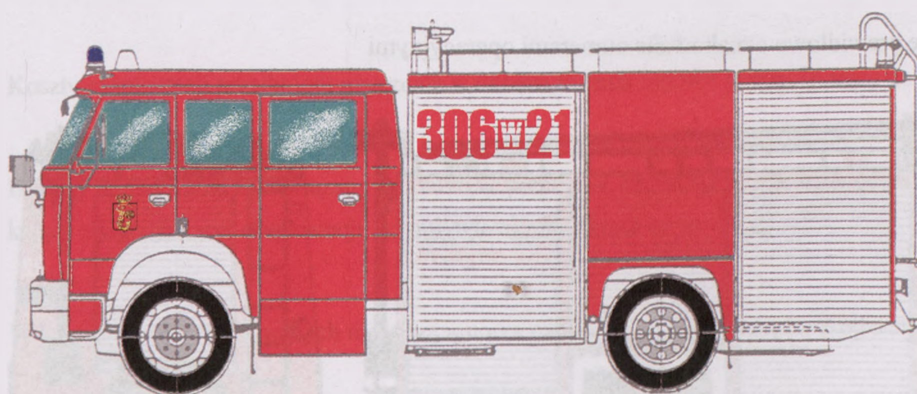

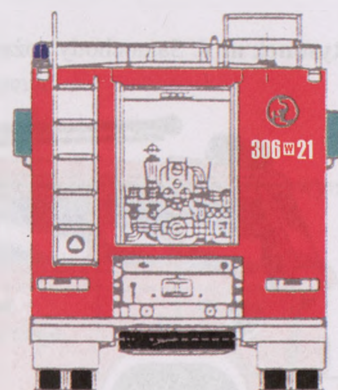
Rysunek nr 3. Godło Państwowej Straży Pożarnej, stosowane na pojazdach nie posiadających radiotelefonów

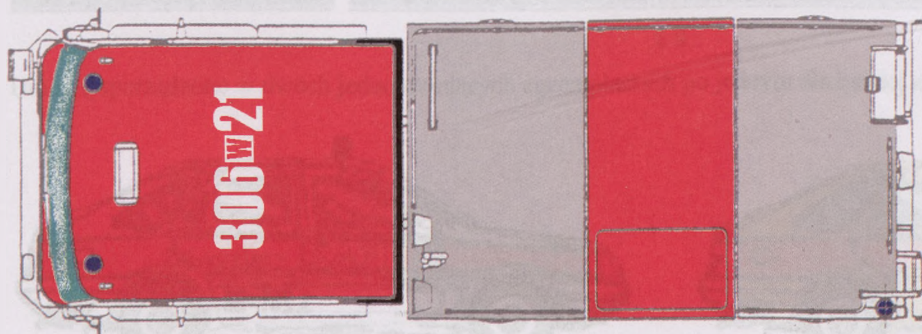

Rysunek nr 4. Samochód pożarniczy prawidłowo oznakowany numerami operacyjnymi

Rysunek nr 5. Samochód pożarniczy i motopompa, prawidłowo oznakowane numerami operacyjnymi i numerami na sprzęcie

406S23

406S23

506-P2

Rysunek nr 6. Samochody pożarnicze prawidłowo oznakowane numerami operacyjnymi

531G22

Dar Burmistrza

531G22

STRAŻ 201P90

STRAŻ 201P90

Załącznik nr 2

Wzór

Umowa użyczenia pojazdu

Zawarta w dniu .... w .... między
.... z siedzibą w ....
ul. .... reprezentowanym(ą) przez ....
.... zwanym(ą) dalej „Użyczającym”
a
.... z siedzibą w ....
ul. .... reprezentowanym(ą) przez ....
.... zwanym(ą) dalej „Biorącym do używania”.

§ 1

Użyczający oświadcza, iż jest właścicielem pojazdu ...., zwanego w dalszej treści umowy „przedmiotem użyczenia”

§ 2

Użyczający zezwala Biorącemu do używania na bezpłatne używanie oddanego w tym celu przedmiotu użyczenia przez okres .... od dnia zawarcia umowy.

§ 3

Biorący do używania zobowiązuje się do korzystania z przedmiotu użyczenia zgodnie z jego przeznaczeniem i właściwościami.

§ 4

Koszty eksploatacji przedmiotu użyczenia w okresie trwania umowy ponosi Biorący do używania.

§ 5

Biorący do używania zobowiązany jest zwrócić przedmiot użyczenia w stanie nie pogorszonym ponad normalne zużycie, wynikające z jego bieżącej eksploatacji, po upływie okresu określonego w § 2.

§ 6

W kwestiach nieuregulowanych niniejszą umową zastosowanie mają przepisy Kodeksu Cywilnego.

§ 7

Właściwym do rozstrzygania sporów mogących wyniknąć w wyniku realizacji niniejszej umowy jest Sąd właściwy dla siedziby Użyczającego.

§ 8

Umowę sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach po jednym dla każdej ze stron.

Użyczający **Biorący do używania**

Załącznik nr 3

Wzór zaświadczenia potwierdzającego kwalifikacje do prowadzenia pojazdów uprzywilejowanych

(format zaświadczenia 85,5 × 54 mm)

awers

KOMENDA ....
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
w ....

ZAŚWIADCZENIE Nr ....../..........

W związku z postanowieniami art. 95a ust.1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908) zaświadcza się że:

Pan/Pani ....

Nr prawa jazdy ....

rewers

1. Jest zatrudniony(a) w ....
....

2. Posiada orzeczenie lekarskie i psychologiczne stwierdzające brak przeciwwskazań do prowadzenia pojazdów uprzywilejowanych ważne do dnia:

a) orzeczenie lekarskie .... 20...... r.

b) orzeczenie psychologiczne .... 20...... r.

m.p.

Data .... (podpis kierownika jednostki)

Załącznik nr 4

Wzór zezwolenia na prowadzenie służbowych pojazdów samochodowych

(format zezwolenia 85,5 × 54 mm)

awers

KOMENDA ....
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

w ....

ZEZWOLENIE Nr ....../..........

NA PROWADZENIE SŁUŻBOWYCH POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH
Ważne wraz z prawem jazdy.

Kategorii .... Nr ....

rewers

Pan/Pani ....

....
upoważniony jest do prowadzenia pojazdów samochodowych:

....
(nazwa jednostki)

Ważne do dnia .... 20..... r.

m.p. ....
(podpis kierownika jednostki)

Data ....

Załącznik nr 5

Wzór okresowej karty pracy pojazdu

m.p.

Okresowa karta pracy pojazdu nr ....

Miesiąc.. Rok ....
(słownie) (liczbą)

Numer rejestracyjny:

Od dnia: .... Do dnia:....................................

Rodzaj pojazdu:..

Marka, typ, model: ....

1. Rodzaje i ilości paliw silnikowych

	Rodzaj paliwa	Pojemność zbiorników (dm^3)	Pojemność kanistrów (dm^3)	Całkowita ilość paliwa w pojeździe (dm^3)
Paliwo do silnika pojazdu:				
Paliwo do nagrzewnic: (zasilanych z własnych zbiorników)				

2. Normy zużycia paliwa

Dla pojazdu: (dm^3/100km)		Dla nagrzewnic: (dm^3/godzinę)	1.		2.	

Dla urządzeń napędzanych silnikiem pojazdu lub zasilanych paliwem ze zbiornika pojazdu (dm^3/godzinę):

	Nazwa/rodzaj	Norma		Nazwa / rodzaj	Norma
1.			3.		
2.			4.		

3. Układ smarowania silnika

Klasa oleju: .... Pojemność układu: ....litrów Marka, typ: ....

4. Przewidywane obsługi i przeglądy techniczne

Lp.	Rodzaj obsługi	Przewidywane wykonanie		Wykonano	
		do dnia	przy stanie licznika	Data	Podpis
1.					
2.					

W tabeli wpisać tylko obsługi coroczne oraz przeglądy techniczne do celów rejestracyjnych. Inne obsługi, przeglądy, naprawy, itp. wpisywać na bieżąco po wykonaniu w tabeli wykorzystania pojazdu.

Pojazd powierzono do zasadniczej obsługi :..
(stopień, imię i nazwisko)

Kartę wystawił: ....
(imię i nazwisko, podpis) (miejscowość, data)

6. Pobrane paliwo i olej silnikowy

Lp.	Data	Stan licznika	Pobrano paliwa do: zbiorników	kanistrów	nagrzewnic	Pobrano oleju	Numer dokumentu wydania	Nazwisko pobierającego	Podpis wydającego
Ilość paliwa i oleju z poprzedniego okresu rozliczeniowego:									
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									
10.									
11.									
12.									
13.									
14.									
15.									
Razem pobrano:									
Ilość paliwa i oleju na koniec bieżącego okresu rozliczeniowego:									

Kolumnę dla nagrzewnic wypełnić w przypadku nagrzewnic zasilanych z własnych zbiornikwów paliwa

7. Pobrane inne materiały eksploatacyjne

Lp.	Data	Nazwa materiału	Ilość, jednostka	Dokument wydania	Nazwisko pobierającego	Podpis wydającego
1..						
2.						
3.						
4.						
5.						

Uwagi i adnotacje

	Ilość dołączonych wkładek:	

5. Wykorzystanie pojazdu

Data	Trasa jazdy (skąd-dokąd)	Nazwisko dysponenta	Cel wykorzystania pojazdu	Podpis dysponenta	Wyjazd		Przyjazd / powrót		Parametry pracy				Nazwisko kierującego pojazdem
						stan licznika		stan licznika	przebyto:		przepracowano:		
Dzień miesiąca	Wpisać również: – ewentualne uwagi do stanu pojazdu podczas zmiany służby, – wykonane czynności obsługowe, – wymiany materiałów eksploatacyjnych, – ewentualne naprawy, – itp.	– dowódcy samochodu, – komendanta, – dowódcy JRG, – dyspozytora, – itp.	Wpisać również: – ilość przewożonych osób, – przewożony ładunek, – itp.	Osoba określona w kolumnie 3.	godzina	wpisać również stan licznika czasu pracy dla urządzeń [motogodziny]	godzina	wpisać również stan licznika czasu pracy dla urządzeń [motogodziny]	odległość [km]	w warunkach dla dodatków	napęd urządzeń [min]	praca nagrzewnic [min]	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.

W kolumnie 11 wpisać symbol dla zastosowanego dodatku: A – jazda alarmowa, M – jazda miejska, H – holowanie przyczep, Z – jazda w okresie zimowym, T – jazda w warunkach terenowych, Sz – szkolenie kierowców, Oz – jazda na krótkie odległości, G – jazda w terenie górskim, K – klimatyzacja. Czas pracy pojazdu na postoju wpisać w kolumnie 10 w minutach

Wkładka uzupełniająca do pkt 5 (Wykorzystanie pojazdu)
okresowej karty pracy pojazdu nr ....
dla pojazdu o numerze rejestracyjnym ....

m.p.

Data	Trasa jazdy (skąd-dokąd)	Nazwisko dysponenta	Cel wykorzystania pojazdu	Podpis dysponenta	Wyjazd		Przyjazd / powrót		Parametry pracy				Nazwisko kierującego pojazdem
						stan licznika		stan licznika	przebyto:		przepracowano:		
Dzień miesiąca	Wpisać również: – ewentualne uwagi do stanu pojazdu podczas zmiany służby, – wykonane czynności obsługowe, – wymiany materiałów eksploatacyjnych, – ewentualne naprawy, – itp.	– dowódcy samochodu, – komendanta, – dowódcy JRG, – dyspozytora, – itp.	Wpisać również: – ilość przewożonych osób, – przewożony ładunek, – itp.	Osoba określona w kolumnie 3.	godzina	wpisać również stan licznika czasu pracy dla urządzeń [motogodziny]	godzina	wpisać również stan licznika czasu pracy dla urządzeń [motogodziny]	odległość [km]	w warunkach dla dodatków	napęd urządzeń [min]	praca nagrzewnic [min]	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.

Data	Trasa jazdy (skąd-dokąd)	Nazwisko dysponenta	Cel wykorzystania pojazdu	Podpis dysponenta	Wyjazd		Przyjazd / powrót		Parametry pracy				Nazwisko kierującego pojazdem
						stan licznika		stan licznika	przebyto:		przepracowano:		
Dzień miesiąca	Wpisać również: – ewentualne uwagi do stanu pojazdu podczas zmiany służby, – wykonane czynności obsługowe, – wymiany materiałów eksploatacyjnych, – ewentualne naprawy, – itp.	– dowódcy samochodu, – komendanta, – dowódcy JRG, – dyspozytora, – itp.	Wpisać również: – ilość przewożonych osób, – przewożony ładunek, – itp.	Osoba określona w kolumnie 3.	godzina	wpisać również stan licznika czasu pracy dla urządzeń [motogodziny]	godzina	wpisać również stan licznika czasu pracy dla urządzeń [motogodziny]	odległość [km]	w warunkach dla dodatków	napęd urządzeń [min]	praca nagrzewnic [min]	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.

W kolumnie 11 wpisać symbol dla zastosowanego dodatku: A – jazda alarmowa, M – jazda miejska, H – holowanie przyczep, Z – jazda w okresie zimowym, T – jazda w warunkach terenowych, Sz – szkolenie kierowców, Oz – jazda na krótkie odległości, G – jazda w terenie górskim, K – klimatyzacja. Czas pracy pojazdu na postoju wpisać w kolumnie 10 w minutach

Wkładka uzupełniająca do pkt 6 (Pobrane paliwo i olej silnikowy)
okresowej karty pracy pojazdu nr ....
dla pojazdu o numerze rejestracyjnym ....

m.p.

Rozliczenie przebiegu i czasu pracy oraz zużycia paliwa i oleju

1. Rozliczenie przebiegu pojazdu:

A. Stan licznika na koniec bieżącego okresu rozliczeniowego: ....

B. Stan licznika na koniec poprzedniego okresu rozliczeniowego: ....

C. Przebieg pojazdu w bieżącym okresie rozliczeniowym:
(A-B) w kilometrach ....

Rozliczenia dokonano na dzień: ....

Imię i nazwisko rozliczającego: ....

Podpis: ....

2. Rozliczenie czasu pracy urządzeń:

Urządzenia wymienione w tabeli norm zużycia paliwa:	Urządzenie 1	Urządzenie 2	Urządzenie 3	Urządzenie 4	Nagrzewnica 1	Nagrzewnica 2
A. Stan licznika motogodzin na koniec bieżącego okresu rozliczeniowego:						
B. Stan licznika motogodzin na koniec poprzedniego okresu rozliczeniowego:						
C. Czas pracy urządzeń w bieżącym okresie rozliczeniowym: (A-B) w godzinach						

W przypadku braku licznika czasu pracy urządzenia wpisać tylko łączny czas pracy na podstawie tabeli wykorzystania pojazdu.

3. Zużycie paliwa:

	Dla pojazdu	Dla nagrzewnic
A. Ilość paliwa zużyta w bieżącym okresie rozliczeniowym: (według wskazań paliwomierza w dm^3)		
B. Ilość paliwa zużyta w bieżącym okresie rozliczeniowym: (na podstawie ilości z tabeli pobrane paliwa i oleje silnikowe w dm^3)		
C. Nominalne zużycie paliwa: (na podstawie przebiegu, czasu pracy i norm zużycia w dm^3)		
D. Różnica: (B-C lub A-C dla pojazdów wyposażonych w paliwomierz)		

Wiersz A wypełniać tylko w przypadku wyposażenia pojazdu w paliwomierz.

4. Zużycie oleju silnikowego:

E. Ilość pobranego oleju:
(w dm^3) ....

F. Wskaźnik zużycia oleju:
(E/B lub E/A w %) ....

Uwagi i adnotacje: ....

....

Załącznik nr 6

Sposób pomiaru zużycia paliwa przez pojazdy silnikowe

1. Badany pojazd musi być sprawny technicznie.
2. Pomiar eksploatacyjnego zużycia paliwa przeprowadza się przy zapewnieniu dokładności pomiaru w granicach ±2% i przy użyciu paliwa zalecanego przez producenta.
3. Pomiar eksploatacyjnego zużycia paliwa przeprowadza się w następujących warunkach:
   1) w okresie letnim (od dnia 1 kwietnia do dnia 31 października) z wyłączeniem ekstremalnych warunków atmosferycznych (silne wiatry, ulewne deszcze, skrajnie wysoka temperatura, silna mgła) w godzinach od 6 do 20;
   2) przy wykorzystaniu ładowności pojazdu w 70%, dla samochodów samowyładowczych w 50%, a dla pojazdów używanych do celów specjalnych, o których mowa w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908) z pełnym uzbrojeniem w sprzęt i środki gaśnicze;
   3) droga po której przeprowadza się pomiar powinna:
      a) przebiegać przez tereny pozamiejskie,
      b) przebiegać w terenie nizinnym po drogach twardych i składać się z odcinków dróg różnej kategorii,
      c) stanowić zamkniętą pętlę o długości nie mniejszej niż 100 km;
   4) prędkość jazdy powinna być zbliżona do granic ustalonych w art. 20 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, z tym że powinna być ona zawsze dostosowana do warunków w jakich odbywa się jazda.

Załącznik nr 7

m.p

Protokół nr ....
pomiaru zużycia paliwa przez pojazd

1. Data przeprowadzenia pomiaru: . . . .
2. Cel przeprowadzenia pomiaru: . . . .
3. Rodzaj, marka i typ pojazdu: . . . .
4. Numer rejestracyjny: . . . .
5. Masa własna pojazdu: . . . .
6. Ładowność: . . . .
7. Dopuszczalna masa całkowita: . . . .
8. Marka, rodzaj i typ silnika: . . . .
9. Pojemność/moc silnika: . . . . cm^3/ . . . . kW/KM*
10. Rodzaj napędu: . . . . × . . . .
11. Wymiary opon na kołach napędowych: . . . .
12. Rok produkcji: . . . .
13. Charakterystyka trasy na której przeprowadzono pomiar (rodzaj nawierzchni i jej stan techniczny, wzniesienia, zawilgocenie itp.): . . . .
14. Warunki atmosferyczne w czasie prowadzenia pomiaru (temperatura powietrza, siła wiatru itp.): . . . .
15. Wykorzystanie ładowności (przewożona liczba osób, masa ładunku – wyposażenia): . . . .
16. Numer, data i przez kogo wystawione świadectwo legalizacji drogomierza: . . . .
17. Poprawka wskazań (k:w):. . . . .
18. Sposób przeprowadzenia pomiaru (metoda): . . . .
19. Przebieg całkowity podczas pomiaru z uwzględnieniem korekty (k:w) drogomierza km: . . . .
20. Całkowite zużycie paliwa: . . . . dm^3
21. Zużycie paliwa w dm^3/100 km, obliczone według wzoru: (20):(19)×100 : . . . . dm^3/100 km (normę zużycia paliwa dla silnika pojazdu na postoju oraz dla pozostałych urządzeń napędzanych z silnika pojazdu określa się zgodnie z § 15 ust. 7,8,9 zarządzenia).
22. Imię, nazwisko i stanowisko osoby prowadzącej pojazd w czasie pomiaru: . . . .
23. Imię, nazwisko i stanowisko oraz podpisy członków komisji:

1) . . . .
2) . . . .
3) . . . .

. . . . , dnia . . . .

* niepotrzebne skreślić

Załącznik nr 8

TABELA
NORM TYMCZASOWYCH ZUŻYCIA PALIW PŁYNNYCH DLA POJAZDÓW PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

A. NORMY TYMCZASOWE ZUŻYCIA PALIW PŁYNNYCH DLA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH Z SILNIKIEM O ZAPŁONIE ISKROWYM:

RODZAJ POJAZDU	Wskaźnik normy w dm^3 na 100 km przebiegu	
	od	do
a) do1,3 dm^3 włącznie	9	10,6
b) powyżej 1,3 dm^3 do 1,8 dm^3 włącznie	11	13,0
c) powyżej 1,8 dm^3	13	15,3

B. NORMY TYMCZASOWE ZUŻYCIA PALIW PŁYNNYCH DLA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH Z SILNIKIEM O ZAPŁONIE SAMOCZYNNYM:

RODZAJ POJAZDU	Wskaźnik normy w dm^3 na 100 km przebiegu	
	od	do
Samochody osobowe z silnikiem o pojemności skokowej:		
a) do 1,3 dm^3 włącznie	7,1	8,3
b) powyżej 1,3 dm^3	10	11,8
Samochody ciężarowe i pochodne oraz ciągniki siodłowe z naczepą o dopuszczalnej masie całkowitej:		
a) do 2,5 t włącznie	10	11,8
b) powyżej 2,5 t do 4,0 t włącznie	12	14,2
c) powyżej 4,0 t do 6,0 t włącznie	15	17,7
d) powyżej 6,0 t do 8,0 t włącznie	18	21,3
e) powyżej 8,0 t do 10,0 t włącznie	21	24,8
f) powyżej 10,0 t do 12,0 t włącznie	24	28,3
g) powyżej 12,0 t do 15,0 t włącznie	27	31,9
h) powyżej 15,0 t do 23,0 t włącznie	30	35,4
i) powyżej 23,0 t do 32,0 t włącznie	35	41,3
j) powyżej 32,0 t	bez ograniczeń formalnych	
Ciągniki samochodowe z silnikiem o mocy:		
a) do 59 kW włącznie	24	28,3
b) powyżej 59 kW do 92 kW włącznie	32	37,8
c) powyżej 92 kW	bez ograniczeń formalnych	
Autobusy o dopuszczalnej masie całkowitej:		
a) do 3,0 t włącznie	11	12,6
b) powyżej 3,0 t do 6,0 t włącznie	15	17,2
c) powyżej 6,0 t do 9,0 t włącznie	19	21,8
d) powyżej 9,0 t do 12,0 t włącznie	23	26,4
e) powyżej 12,0 t do 16,0 t włącznie	26	29,9
f) powyżej 16,0 t	32	36,8

Załącznik nr 9

m.p. data: ....

ZBIORCZE ZESTAWIENIE ZUŻYCIA PALIWA I PRZEBIEGU KILOMETRÓW PRZEZ POJAZDY JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH PSP

za .... półrocze .... roku

Lp.	Rodzaj pojazdu	dm³ (*)			km (*)
		PB	ON	LPG	
1	samochody osobowe nieoznakowane				
2	samochody osobowe oznakowane:	X	X	X	X
2a	będące w dyspozycji: szkoły / CMP / CNBOP				
2b	będące w dyspozycji KW PSP				
2c	będące w dyspozycji KP PSP				
2d	będące w dyspozycji JRG				
3	samochody ratowniczo-gaśnicze				
4	samochody inne ratownicze				
5	samochody do przewozu osób				
6	samochody zaopatrzeniowe				
7	pojazdy inne				
	RAZEM:				

OBJAŚNIENIA:
(*) – wstawić „XXX" jeżeli nie dotyczy
2d – dotyczy również szkolnych JRG
3 – samochody wymienione w normie PN-EN 1846-1 w punkcie 6.1
4 – samochody wymienione w normie PN-EN 1846-1 w punktach 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.9
5 – samochody wymienione w normie PN-EN 1846-1 w punkcie 6.7 – autobusy
6 – samochody wymienione w normie PN-EN 1846-1 w punkcie 6.8 – kwatermistrzowskie, skrzyniowe
7 – pojazdy niewymienione w normie PN-EN 1846-1 (z wyjątkiem osobowych) – wywrotki, ciągniki, izotermy, cysterny paliwowe, PTG itp.

sporządził: .... nr tel. ...., zatwierdził kierownik jednostki: ....
stopień, imię i nazwisko, podpis stopień, imię i nazwisko, podpis

pieczęć jednostki PSP

OKRESOWA KARTA PRACY SPRZĘTU PŁYWAJĄCEGO / SPRZĘTU SILNIKOWEGO* nr				
.... Producent, typ i model sprzętu	.... Numer operacyjny	.... Miesiąc (słownie)	.... Rok (liczbą)	Od dnia .... Do dnia ....
Rodzaj paliwa	Pojemność zbiornika .... litrów	Pojemość kanistrów .... litrów	Całkowita pojemność zbiorników ....litrów	A Norma eksploatacyjna .... dm^3 na godzinę

Ewidencja pracy:

Lp.	Data	Nazwisko obsługującego	Czas pracy (minuty)	Cel użycia	Podpis obsługującego
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
		Całkowity czas pracy:	B		

Pobrane paliwo i oleje:

Lp.	Data	Pobrano paliwa do:		Pobrano oleju		Asygnata	Nazwisko pobierającego	Podpis wydającego
		zbiornika	kanistrów	nazwa	ilość			
		C	D	Ilość paliwa z poprzedniego okresu rozliczeniowego				
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10.								
Razem pobrano: paliwa		E	F	oleju		Inne materiały		
		G	H	Ilość paliwa na następny okres rozliczeniowy				

Rozliczenie zużycia paliwa:

Rzeczywiste zużycie paliwa (C+D+E+F)-(G+H):	
Nominalne zużycie paliwa (AxB/60):	
Różnica:	

Na dzień:	....
Imię, nazwisko:	....
Podpis:	....

* niepotrzebne skreślić

Załącznik nr 11

Sposób pomiaru zużycia paliwa przez sprzęt pływający i sprzęt silnikowy

1. Badany sprzęt pływający lub sprzęt silnikowy musi być sprawny technicznie.
2. Silnik sprzętu pływającego lub sprzętu silnikowego powinien być całkowicie dotarty, jeżeli potrzeba docierania określona jest w instrukcji obsługi danego sprzętu pływającego.
3. Pomiar zużycia paliwa przeprowadza się przy zapewnieniu dokładności pomiaru w granicach ± 2%.
4. Pomiar zużycia paliwa przeprowadza się w następujących warunkach:
   a) temperatura otoczenia – powyżej + 5°C,
   b) badanie przeprowadza się na biegu jałowym oraz przy obciążeniu silnika 50% i 100% obciążenia nominalnego,
   c) czas badania przy każdym obciążeniu wynosi 20 min., a dla sprzętu pływającego, których zbiorniki paliwa mają pojemność znamionową do 2 litrów – 10 min.
5. Dla silników łodzi i statków pożarniczych, badania przeprowadza się podczas pracy na wodzie. W przypadku badania na wodzie bieżącej (rzece) wybrany odcinek pomiarowy należy przebyć z prądem i pod prąd wody.
6. Z przeprowadzonych pomiarów zużycia paliwa sporządza się protokół według wzoru w załączniku nr 12 zarządzenia, który wraz z instrukcją obsługi sprzętu pływającego należy przesłać do Biura Kwatermistrzowskiego KG PSP (instrukcja sprzętu pływającego do zwrotu).

Załącznik nr 12

m.p.

Protokół nr........
pomiaru zużycia paliwa przez sprzęt pływający/sprzęt silnikowy*

1. Data przeprowadzenia pomiaru: . . . .
2. Cel przeprowadzenia pomiaru: . . . .
3. Rodzaj, marka i typ sprzętu pływającego/sprzętu silnikowego*: . . . .
. . . .
4. Marka, rodzaj i typ silnika napędowego: . . . .
5. Pojemność/moc silnika: . . . . cm^3/. . . . . kW/KM*
6. Rok produkcji sprzętu pływającego/sprzętu silnikowego*: . . . .
7. Rok produkcji silnika napędowego: . . . .
8. Miejsce przeprowadzania pomiaru: . . . .
9. Parametry pracy sprzętu pływającego/sprzętu silnikowego* w trakcie pomiaru (ilość osób, ładunek, obciążenie itp.) właściwe dla rodzaju i charakteru pracy: . . . .
. . . .
10 Warunki atmosferyczne w czasie prowadzenia pomiaru (temperatura powietrza, siła wiatru itp.): . . . .
. . . .
11. Czas przeprowadzenia badań: . . . . min
12. Całkowite zużycie paliwa: . . . . dm^3
13. Zużycie paliwa w litrach wynosi: . . . . dm^3 /mtg* . . . . dm^3 /min pracy*
14. Imię, nazwisko i stanowisko osoby obsługującej sprzęt pływający/sprzęt silnikowy* w czasie pomiaru: . . . . .
. . . .
15. Imię, nazwisko i stanowisko pozostałych członków komisji i podpisy:

* niepotrzebne skreślić

1) . . . .
2) . . . .
3) . . . .

. . . . , dnia . . . .

Załącznik nr 13

Normy eksploatacji pojazdów

Lp.	Wyszczególnienie		Norma eksploatacji „N”	
			Przebieg w tys. km	Okres eksploatacji w latach
1	2	3	4	5
1.	Samochody osobowe przystosowane do przewozu do pięciu osób	wszystkie	250	10
2.	Samochody osobowe – terenowe	wszystkie	300	15
3.	Samochody ciężarowe o masie całkowitej do 3,5t i samochody osobowe powyżej pięciu osób (mikrobusy)	wszystkie	250	12
4.	Autobusy	wszystkie	400	15
5.	Samochody ratowniczo-gaśnicze	wszystkie	–	12
6.	Podnośniki i drabiny mechaniczne	wszystkie		20
7.	Dźwigi	wszystkie		20
8.	Samochody specjalne inne	wszystkie	–	20
9.	Przyczepy i naczepy	cysterny ze stali nierdzewnej	–	20
10.		pozostałe	–	15
11.	Maszyny budowlane i ciągniki rolnicze	wszystkie	5000 mtg	12

Załącznik nr 14

m.p.

WNIOSEK O UZNANIE POJAZDU ZA ZBĘDNY

1. Rodzaj pojazdu: . . . .

Marka: . . . . Typ: . . . .

Rok produkcji: . . . . Data wprowadzenia do eksploatacji: . . . .

Nr podwozia: . . . .

Nr nadwozia: . . . .

Nr silnika: . . . . Typ: . . . .

2. Stopień wykonania normy eksploatacyjnej:

Wyszczególnienie	Okres eksploatacji	Przebieg (czas pracy)
Norma		
Wykonany przebieg (czas pracy)		
Wykonanie normy (w %)		

3. Pojazd kwalifikuje się do uznania za zbędny z przyczyn:

1) technicznych wskutek: . . . .

a) uszkodzenia*, zużycia*, przedwczesnego zużycia lub zniszczenia* w wyniku: . . . .

. . . .

. . . .

w dniu: . . . . , protokół szkody nr: . . . .

koszt naprawy*, (części zamiennych*), według oceny technicznej nr: . . . .

z dnia: . . . . , sporządzonej przez: . . . .

wyniesie: .... zł i stanowi: .... % ceny pojazdu – co nie uzasadnia wykonania naprawy z przyczyn ekonomicznych,

b) konieczności dokonania naprawy w zakresie: ...., której przeprowadzenie jest niemożliwe ze względu na brak części zamiennych wyszczególnionych w załączniku nr: ...... i niemożliwości ich nabycia mimo czynionych starań*, braku możliwości jej wykonania z powodu* ......
....
....

c) decyzji organu dozoru technicznego* nr: .... z dnia: .... sporządzonej przez: ....

2) organizacyjnych: ....
....

4. Aktualna wartość pojazdu (bez wyposażenia) wynosi: .... zł.

5. Protokół wyceny pojazdu stanowi załącznik ....

Załączniki: .... szt.

...., dnia ....

....
(wniosek sporządził)

* niepotrzebne skreślić.

DECYZJA O UZNANIU POJAZDU ZA ZBĘDNY

...., marka: ...., typ: ....
(rodzaj pojazdu)

Oznaczenie pożarnicze: ....

Nr podwozia: ...., nr nadwozia: ...., nr silnika: ....

Nr wewnętrzny: ...., będącego w ewidencji ....

Wymieniony pojazd uznaję za zbędny ponieważ:

1) wymaga naprawy, której wykonanie nie jest możliwe ze względu na brak części*, brak wykonawców*, naprawa jest nieopłacalna*,

2) stan techniczny nie gwarantuje bezpiecznej eksploatacji (decyzja organu dozoru technicznego)*,

3) nie znajduje zastosowania w jednostce*, jest niezgodny z normami wyposażenia* i w związku z tym należy skreślić ze stanu posiadania jednostki oraz:

a) przekazać nieodpłatnie ....*,
(nazwa jednostki)

b) zgłosić do zagospodarowania do Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej*, Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej*.

Pojazd nie zagospodarowany zgodnie z pkt .... należy zagospodarować w trybie § 29 zarządzenia.

Wykonanie decyzji powierza się: ....

....
(decyzję przygotował)

...., dnia ....

.... (główny księgowy jednostki posiadającej pojazd na stanie ewidencyjnym)

.... (kierownik jednostki PSP)

.............................., dnia ....

.............................., dnia ....

* niepotrzebne skreślić.

2

Zarządzenie nr 3

Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej

z dnia 24 lutego 2006 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez przełożonych dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem służbowym strażaków Państwowej Straży Pożarnej

Na podstawie art. 49a ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1230 z późn. zm.[1]) zarządza się, co następuje:

§ 1

Zarządzenie określa sposób prowadzenia przez przełożonych, o których mowa w art. 32 ust. 1 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej, dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem służbowym strażaków Państwowej Straży Pożarnej zwanych dalej „strażakami" oraz sposób prowadzenia akt osobowych, a także rodzaje i wzory dokumentów.

§ 2

Dokumentacja w sprawach związanych ze stosunkiem służbowym strażaków Państwowej Straży Pożarnej prowadzona jest w szczególności przez:

1) komórkę właściwą do spraw kadrowych;
2) komórkę właściwą do spraw kwatermistrzowskich;
3) komórkę właściwą do spraw finansowych;
4) komórkę właściwą do spraw operacyjnych.

§ 3

1. Dokumentację związaną ze stosunkiem służbowym strażaka gromadzi się w jego aktach osobowych.
2. Akta osobowe zakłada się i prowadzi oddzielnie dla każdego strażaka w komórce organizacyjnej właściwej w sprawach osobowych jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej właściwej dla miejsca pełnienia służby przez strażaka, zwanej dalej „komórką kadrową".
3. Akta osobowe strażaka mianowanego na stanowisko służbowe prowadzi się w jednostce organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej, w której strażak pełni służbę.
4. Akta osobowe strażaka powołanego na stanowisko służbowe prowadzi się w jednostce organizacyjnej przełożonego uprawnionego do powołania, z wyjątkiem akt osobowych komendantów wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej, Komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej i jego zastępców, Dyrektora Centrum Naukowo-Badawczego Ochrony Przeciwpożarowej, które przechowywane są w komórce kadrowej Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

§ 4

1. Akta osobowe strażaków prowadzi się z uwzględnieniem przepisów o ochronie danych osobowych.
2. Akta osobowe strażaka składają się z trzech wyodrębnionych części, w których gromadzi się w szczególności następujące dokumenty:
   1) w części pierwszej:
      a) dokumenty wytworzone w związku z przyjęciem do służby w Państwowej Straży Pożarnej, w tym:
         – ankieta osobowa;
         – dokumenty potwierdzające obywatelstwo;
         – dokumenty dotyczące służby wojskowej;
         – dokumenty potwierdzające niekaralność;
      b) zaświadczenie o ukończeniu wymaganego szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy;
      c) pisemny akt ślubowania podpisany przez strażaka;
      d) akty stanu cywilnego;
      e) wyroki o rozwiązaniu małżeństwa, ustanowieniu separacji lub przysposobieniu dziecka;
      f) decyzje organów administracji o zmianie imienia lub nazwiska;
      g) dyplomy ukończenia studiów wyższych, studiów podyplomowych oraz dyplomy, zaświadczenia i świadectwa ukończenia szkół, kursów i aplikacji, krajowych i zagranicznych;
      h) dokumenty związane z przyznaniem strażakowi wyróżnień;
      i) dokumenty dotyczące kierowania do komisji lekarskich;
      j) orzeczenia komisji lekarskich;
      k) świadectwa lub zaświadczenia potwierdzające ukończenie szkoleń zawodowych i innych szkoleń oraz inne dokumenty dotyczące tych szkoleń, krajowych i zagranicznych;
      l) świadectwa lub zaświadczenia potwierdzające ukończenie kursów lub szkoleń w ramach doskonalenia zawodowego, krajowych i zagranicznych;
      m) zaświadczenia lekarskie dotyczące badań profilaktycznych, szczepień ochronnych;
      n) świadectwa pracy (służby),
   2) w części drugiej:
      a) zakresy czynności na zajmowanych stanowiskach;
      b) opinie służbowe oraz oceny okresowe;
      c) poświadczenia bezpieczeństwa;
      d) zaświadczenia stwierdzające odbycie przeszkolenia w zakresie ochrony informacji niejawnych;
      e) oświadczenia majątkowe, wymagane i przechowywane zgodnie z zasadami określonymi w art. 57b ustawy o Państwowej Straży Pożarnej oraz w ustawie o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne;
      f) oświadczenia o wyrażeniu zgody na delegowanie do pełnienia służby poza granicą państwa w grupie ratowniczej;

[1] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 59, poz. 516 i Nr 166, poz. 1609, z 2004 r. Nr 210, poz. 2135 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 100, poz. 836 i Nr 164 poz. 1365.

g) roczne karty strażaka biorącego bezpośredni udział w działaniach ratowniczych;
h) prawomocne orzeczenia o odstąpieniu od ukarania albo o ukaraniu karą dyscyplinarną oraz prawomocne postanowienia o odstąpieniu od wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, a także skazujące wyroki sądowe oraz orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego – dokumenty te przechowuje się w odrębnej kopercie,

3) w części trzeciej:
a) decyzje personalne o nawiązaniu, zmianach i rozwiązaniu stosunku służbowego;
b) akty mianowania (powołania);
c) dokumenty związane z nadawaniem strażakowi wyższych stopni;
d) decyzje personalne o ustaleniu wysługi lat dla celów uposażeniowych i nagród jubileuszowych;
e) dokumenty dotyczące udzielenia strażakowi urlopu wychowawczego, macierzyńskiego, zdrowotnego, okolicznościowego oraz bezpłatnego;
f) dokumenty dotyczące odpowiedzialności materialnej za powierzone mienie;
g) dokumenty służące do ustalania wysługi lat dla celów uposażeniowych, emerytalnych i nagród jubileuszowych;
h) dokumenty dotyczące przeniesienia do innych komórek i jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej, ze szczególnym uwzględnieniem druku ZUS RP-7, w którym należy wykazać dodatkowo lata i kwoty wypłacanego uposażenia ubruttowionego;
i) dokumenty dotyczące udzielania strażakowi zezwolenia na podjęcie zajęcia zarobkowego poza służbą;
j) protokoły powypadkowe i decyzje związane z przyznaniem odszkodowania w związku z wypadkiem w służbie;
k) opinie organów i instytucji w sprawach dotyczących stosunku służbowego strażaka, których uzyskanie przewiduje ustawa o Państwowej Straży Pożarnej lub akty wykonawcze do tej ustawy;
l) dokumenty związane ze zwolnieniem strażaka ze służby.

§ 5

1. Na pierwszej stronie okładki akt osobowych wpisuje się nazwisko, imię (imiona), imię ojca strażaka, numer identyfikacyjny PESEL.
2. Na drugiej stronie okładki przykleja się:
   1) fotografie strażaka (uaktualniane co 10 lat);
   2) kopertę, w której umieszcza się kartę zastępczą. Wzór karty zastępczej określa załącznik nr 1 do zarządzenia.
3. Dokumenty znajdujące się w poszczególnych częściach akt osobowych powinny być ułożone w porządku chronologicznym oraz ponumerowane.
4. Każda część akt osobowych musi zawierać pełny wykaz znajdujących się w niej dokumentów.
5. W trzeciej części akt osobowych, bezpośrednio po wykazie znajdujących się w tej części dokumentów, umieszcza się kartę przebiegu służby, której wzór określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 6

Dokumenty gromadzone w aktach osobowych mogą być składane w oryginale, a także jako odpisy lub kopie potwierdzone za zgodność z oryginałem.

§ 7

1. Z akt osobowych można, na czas udostępnienia akt innym organom, wyłączyć dokumenty, które nie pozostają w związku z celem udostępnienia tych akt. W miejsce wyłączonych dokumentów włącza się notatkę służbową, określającą nazwy dokumentów i przyczyny ich wyłączenia oraz miejsce przechowywania.
2. Przypadki wglądu do akt osobowych strażaka, z wyjątkiem czynności służbowych wykonywanych przez strażaków lub pracowników komórki kadrowej odpowiedzialnych za prowadzenie tych akt, odnotowuje się w karcie zastępczej, o której mowa w § 5 ust. 2 pkt 2.
3. Wgląd strażaka do prowadzonych dla niego akt osobowych następuje na jego pisemny wniosek skierowany do kierownika komórki kadrowej, w której prowadzone są akta osobowe. Udostępnienie akt do wglądu następuje w obecności osoby odpowiedzialnej za prowadzenie tych akt.

§ 8

1. Niżej wymienione rodzaje i wzory dokumentów należy stosować w aktach osobowych strażaków Państwowej Straży Pożarnej:
   1) ankieta osobowa;
   2) akt ślubowania;
   3) roczna karta ewidencji udziału strażaka w działaniach ratowniczych, w tym ratowniczo-gaśniczych lub bezpośredniego kierowania tymi działaniami na miejscu zdarzenia;
   4) oświadczenie o wyrażeniu zgody na delegowanie do pełnienia służby poza granicą państwa w grupie ratowniczej;
   5) akt mianowania;
   6) akt powołania;
   7) wniosek o nadanie stopnia;
   8) wniosek o przeniesienie do dalszego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej;
   9) wniosek o skrócenie okresu służby przygotowawczej;
   10) wniosek o wyrażenie zgody na odstępstwo od wymagań kwalifikacyjnych;
   11) karta rozliczeniowa wykorzystanych urlopów strażaka;
   12) karta ewidencji miesięcznej czasu służby strażaka;
   13) karta ewidencji czasu służby strażaka za okres rozliczeniowy.
2. W załączniku nr 3 do zarządzenia określa się rodzaje i wzory dokumentów akt osobowych strażaka.

§ 9

W okresie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie zarządzenia jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej dostosują prowadzoną dokumentację w sprawach związanych ze stosunkiem służbowym oraz akta osobowe strażaków do przepisów niniejszego zarządzenia.

§ 10

Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Komendant Główny
Państwowej Straży Pożarnej

st. bryg. Kazimierz KRZOWSKI

Załączniki do zarządzenia Komendanta
Głównego Państwowej Straży Pożarnej
z dnia 24 lutego 2006 r. (poz. 2)

Załącznik nr 1

KARTA ZASTĘPCZA*

Akt osobowych . . . .
(nazwisko, imię, imię ojca, numer identyfikacyjny PESEL)

. . . .

Lp.	Komu wydano (stopień, imię, nazwisko, stanowisko, jednostka)	Data i pokwitowanie odbioru	Data zwrotu

strona 1

Lp.	Komu wydano (stopień, imię, nazwisko, stanowisko, jednostka)	Data i pokwitowanie odbioru	Data zwrotu

strona 2

* Uwaga: Kartę zastępczą sporządza się na druku w formacie A-5.

Załącznik nr 2

KARTA PRZEBIEGU SŁUŻBY

. . . .
(nazwisko, imię, imię ojca, numer identyfikacyjny PESEL)

. . . .

1. Przebieg służby

Nr i data wydania decyzji personalnej, organ wydający	Okresy pełnienia służby od	do	lat	miesięcy	dni	Jednostka organizacyjna	Podpis osoby dokonującej wpisu

2. Awanse w stopniu

Rozkaz personalny Nr, data i organ wydający	Data nadania stopnia	Nadany stopień	Podpis osoby dokonującej wpisu

3. Ordery, odznaczenia, odznaki

Nazwa	Nr legitymacji, data nadania	Podpis osoby dokonującej wpisu

4. Wyróżnienia i nagrody uznaniowe

Nr, data i organ wydający decyzję personalną	Rodzaj wyróżnienia (ewentualnie wysokość)	Podpis osoby dokonującej wpisu

Załącznik nr 3

Wykaz rodzajów i wzorów dokumentów

Lp.	Rodzaj dokumentu	Część teczki akt osobowych
1.	Ankieta osobowa	I
2.	Akt ślubowania	I
3.	Roczna karta ewidencji udziału strażaka w działaniach ratowniczych, w tym ratowniczo-gaśniczych lub bezpośredniego kierowania tymi działaniami na miejscu zdarzenia	II
4.	Oświadczenie o wyrażeniu zgody na delegowanie do pełnienia służby poza granicą państwa w grupie ratowniczej	II
5.	Akt mianowania	III
6.	Akt powołania	III
7.	Wniosek o nadanie stopnia	III
8.	Wniosek o przeniesienie do dalszego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej	III
9.	Wniosek o skrócenie okresu służby przygotowawczej	III
10.	Wniosek o wyrażenie zgody na odstępstwo od wymagań kwalifikacyjnych	III
11.	Karta rozliczeniowa wykorzystanych urlopów strażaka	III
12.	Karta ewidencji miesięcznej czasu służby strażaka	III
13.	Karta ewidencji czasu służby strażaka za okres rozliczeniowy	III

ANKIETA OSOBOWA

1. Dane ogólne

a) imię (imiona) i nazwisko: ....

b) imię ojca: ....

c) imię i nazwisko rodowe matki: ....

d) nazwisko rodowe: ....

e) poprzednie nazwiska (w przypadku zmiany): ....

2. Data i miejsce urodzenia: .... 3. Nr PESEL: ....

4. Nr NIP: .... 5. Stan cywilny: .... 6. Obywatelstwo: ....

7. Wykształcenie

a) średnie, wyższe*) – nazwa szkoły i rok jej ukończenia: ....

....

b) stopień (tytuł zawodowy – naukowy): ....

8. Zawód:			
wyuczony	wykonywany	specjalność wyuczona	specjalność wykonywana

9. Dodatkowe uprawnienia:	Posiadane kategorie prawa jazdy:

10. Znajomość języków obcych:	
słaba	biegła w mowie i piśmie

11. Powszechny obowiązek obrony:

a) stosunek do powszechnego obowiązku obrony: ....

b) stopień wojskowy: .... nr specjalności wojskowej: ....

c) przynależność wojskowa do WKU: ....

d) numer książeczki wojskowej: ....

e) przydział mobilizacyjny: ....
(do sił zbrojnych, jednostek zmilitaryzowanych i samoobrony)

f) okres odbywania zasadniczej służby wojskowej: od .... do ....

12. Posiadane odznaczenia i wyróżnienia (nazwa i rok nadania): ....

....

....

*) niepotrzebne skreślić

13. Czy był karany sądownie? (Jeżeli był karany – podać za co, kiedy oraz wymiar kary. Nie podawać informacji o skazaniach, które uległy zatarciu).

----

14. Przebieg pracy zawodowej (podać wszystkie okresy zatrudnienia):

Okres		Nazwa zakładu pracy	Miejscowość	Stanowisko
od	do			

15. Dane o współmałżonku i dzieciach:

Nazwisko i imię	Data i miejsce urodzenia	Miejsce pracy (stanowisko)	Adres zamieszkania

16. Dane o rodzicach własnych:

Nazwisko i imię	Data i miejsce urodzenia	Miejsce pracy (stanowisko)	Adres zamieszkania

17. Dane o innych osobach zamieszkujących we wspólnym gospodarstwie domowym:

Nazwisko i imię, imiona rodziców	Data i miejsce urodzenia	Miejsce pracy (stanowisko)	Adres zamieszkania

18. Miejsce zameldowania na pobyt stały (aktualne i poprzednie z ostatnich 10 lat):

Okres		Adres
od	do	

19. Aktualny adres zamieszkania:

----

20. Adres do korespondencji:

----

21. Osoba, którą należy zawiadomić w razie wypadku:

Oświadczam, że dane zawarte w punktach 1, 2, 3 i 18 są zgodne z dowodem osobistym Seria ________ Nr ____________________

wydanym przez ____

w dniu ____

______________________________ ______________________________

(miejscowość i data) (podpis składającego ankietę)

______________________________ ______________________________

(miejscowość i data) (podpis przyjmującego ankietę)

ŚLUBOWANIE

„Ja, Obywatel Rzeczypospolitej Polskiej,
świadom podejmowanych obowiązków strażaka,

UROCZYŚCIE ŚLUBUJĘ

być ofiarnym i mężnym w ratowaniu zagrożonego życia
ludzkiego i wszelkiego mienia – nawet z narażeniem życia.

Wykonując powierzone mi zadania –

ŚLUBUJĘ

przestrzegać prawa, dyscypliny służbowej
oraz wykonywać polecenia przełożonych.

ŚLUBUJĘ

strzec tajemnicy państwowej i służbowej,
a także honoru, godności i dobrego imienia służby
oraz przestrzegać zasad etyki zawodowej”.

art. 30 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej
(Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1230 ze zmianami)

Powyższe ślubowanie w dniu ....

złożył/a/ ....
(stopień, imię i nazwisko)

przyjął/ęła/ ....
(stopień, imię i nazwisko)

.... (podpis przyjmującego ślubowanie)

.... (podpis składającego ślubowanie)

....
(pieczątka jednostki organizacyjnej)

Roczna karta ewidencji bezpośredniego udziału strażaka w działaniach ratowniczych, w tym ratowniczo-gaśniczych lub bezpośredniego kierowania tymi działaniami na miejscu zdarzenia w roku ....

Pan/i ....
(stopień, tytuł, imię, nazwisko, stanowisko)

Lp.	Data	Rodzaj zdarzenia (pożar, m. zagrożenie)	Wykonywanie zadań*			Nazwa dokumentu źródłowego (nr meldunku – inf. ze zdarzenia)	Podpis strażaka biorącego udział w działaniach ratowniczych, w tym ratowniczo-gaśniczych lub bezpośrednio kierującego tymi działaniami na miejscu zdarzenia
			podstawowych	specjalistycznych **	kierowanie działaniami ratowniczymi		
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							

Sprawdził: Zatwierdził:

......................., dnia......................
(miejscowość i data)

....
(podpis i pieczątka kierownika komórki operacyjnej lub dowódcy jednostki ratowniczo-gaśniczej)

....
(podpis i pieczątka kierownika jednostki organizacyjnej)

Objaśnienia:
* - wpisać znak X,
** - dotyczy udziału w działaniach ratowniczych w ramach specjalistycznych grup roboczych.

....
(stopień, imię i nazwisko)

....
(jednostka organizacyjna)

OŚWIADCZENIE

Ja niżej podpisany wyrażam zgodę na delegowanie do pełnienia służby poza granicą państwa w grupie ratowniczej utworzonej do udziału w:

a) działaniach ratowniczych lub akcji poszukiwawczo-ratowniczej albo humanitarnej;
b) szkoleniu lub ćwiczeniach ratowniczych.

....
(czytelny podpis strażaka)

....
(pieczątka jednostki organizacyjnej)

DECYZJA Nr ....

..

z dnia ....

1. Na podstawie art. 32 ust. 1 pkt .... ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2002 r., Nr 147, poz. 1230 ze zm.)

mianuję z dniem ....

Pana/ią/ ....

na stanowisko ....

w ....

(nazwa jednostki organizacyjnej)

....

(rodzaj mianowania)

2. Na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 lipca 1997 r. w sprawie uposażenia strażaków Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 94, poz. 575 ze zm.)

przyznaję z dniem ....

uposażenie w wysokości:

1/ uposażenie zasadnicze

a/ według grupy .... zł

b/ z tytułu wysługi lat .... % .... zł

wzrastające z dniem ....

2/ dodatek za posiadany stopień .... zł

3/ dodatek służbowy w wysokości .... zł

4/ .... zł

ŁĄCZNIE: .... zł

(słownie złotych: ....)

POUCZENIE

Od niniejszej decyzji przysługuje Panu/i/ odwołanie, za moim pośrednictwem, do .... w terminie .... dni od dnia jej doręczenia.

m.p.

....
(podpis przełożonego uprawnionego do mianowania)

<u>Otrzymują:</u>

1. ....
2. ....
3. a/a

RZECZPOSPOLITA POLSKA

.... PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

AKT POWOŁANIA

Na podstawie art. … ust. … ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz.1230 ze zm.)

p o w o ł u j ę

Pana/ią/ ....

n a s t a n o w i s k o

... Państwowej Straży Pożarnej

w ....

z dniem ....

Uposażenie zostanie ustalone na podstawie obowiązujących przepisów szczegółowych.

m.p.

....

(podpis przełożonego uprawnionego do powołania)

.................., dnia ....

....
(pieczątka jednostki organizacyjnej)

WNIOSEK O NADANIE STOPNIA

....

1. Stopień, tytuł zawodowy – naukowy, imię i nazwisko ....
.... imię ojca ....
2. Data i miejsce urodzenia...
3. Zajmowane stanowisko ....
4. Etat stopnia ....
5. Data nadania posiadanego stopnia..
6. Okres wysługi w posiadanym stopniu upływa...
7. Wykształcenie ogólne...
....
(nazwa szkoły – uczelni, rok ukończenia, uzyskany tytuł naukowy)
8. Wykształcenie (wyszkolenie) pożarnicze ....
....
(nazwa szkoły – uczelni, rodzaj kształcenia, szkolenia, rok ukończenia, uzyskany tytuł zawodowy)
9. Przebieg służby pożarniczej ....
....
(data rozpoczęcia i zakończenia służby: dzień, miesiąc, rok, nazwa jednostki organizacyjnej, stanowisko)
....
....

Uzasadnienie

....
....
....
....
....
....
....

…………………., dnia ………………… ....
(pieczątka i podpis wnioskodawcy)

OPINIA KOLEJNEGO PRZEŁOŻONEGO

................................, dnia ....
(pieczątka i podpis)

................................, dnia ....
(pieczątka i podpis)

................................, dnia ....
(pieczątka i podpis)

....
(stopień, imię i nazwisko)

....
(stanowisko)

....
(jednostka organizacyjna)

WNIOSEK
O PRZENIESIENIE DO DALSZEGO PEŁNIENIA SŁUŻBY W INNEJ JEDNOSTCE ORGANIZACYJNEJ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

(NA WNIOSEK ZAINTERESOWANEGO LUB ZA JEGO ZGODĄ)

Na podstawie art. 37c ust. 1 oraz w związku z art. 37d ust. ... ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2002 r., Nr 147, poz. 1230 ze zm.)
– wnoszę/wyrażam zgodę* na przeniesienie służbowe z dniem ....
z dotychczasowego miejsca pełnienia służby
do dalszego pełnienia służby w ....

....
(podpis zainteresowanego)

OPINIE WŁAŚCIWYCH KIEROWNIKÓW JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH

....
(przełożony uprawniony do mianowania w dotychczasowej jednostce organizacyjnej PSP)

...., dnia...............................

....
(Komendant Wojewódzki PSP)

...., dnia...............................

....
(przełożony uprawniony do mianowania w jednostce organizacyjnej PSP, do której nastąpi przeniesienie)

...., dnia...............................

....
(Komendant Wojewódzki PSP)

...., dnia...............................

* - niepotrzebne skreślić

.... ……………….., dnia …………………….
(pieczątka jednostki organizacyjnej)

WNIOSEK
O SKRÓCENIE OKRESU SŁUŻBY PRZYGOTOWAWCZEJ

1. Stopień, tytuł zawodowy – naukowy, imię i nazwisko

....

2. Data i miejsce urodzenia ....
3. Wykształcenie ogólne ....
4. Wykształcenie (wyszkolenie) pożarnicze ....
5. Data podjęcia służby ....
6. Zajmowane stanowisko ....
od dnia ....
7. Proponowana data zakończenia służby przygotowawczej ....

Uzasadnienie

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

....
(pieczątka i podpis wnioskodawcy)

OPINIA KOLEJNEGO PRZEŁOŻONEGO

.............................., dnia ....
(pieczątka i podpis)

.............................., dnia ....
(pieczątka i podpis)

.............................., dnia ....
(pieczątka i podpis)

...., dnia ....

(pieczątka jednostki organizacyjnej)

WNIOSEK

O WYRAŻENIE ZGODY NA ODSTĘPSTWO OD WYMAGAŃ KWALIFIKACYJNYCH

1. Stopień, tytuł zawodowy – naukowy, imię i nazwisko

....

2. Data i miejsce urodzenia ....
3. Wykształcenie ogólne ....
4. Wykształcenie (wyszkolenie) pożarnicze ....
5. Data podjęcia służby ....
6. Zajmowane stanowisko ....

od dnia ....

7. Proponowane stanowisko ....

na czas od dnia ....

do dnia ....

8. Wymagania kwalifikacyjne na proponowanym stanowisku w zakresie:

wykształcenia ogólnego ....

kwalifikacji pożarniczych ....

stażu służby ....

dodatkowych wymagań ....

Uzasadnienie

....

....

....

....

....

....

(pieczątka i podpis wnioskodawcy)

OPINIA KOLEJNEGO PRZEŁOŻONEGO

.............................., dnia ....
(pieczątka i podpis)

.............................., dnia ....
(pieczątka i podpis)

.............................., dnia ....
(pieczątka i podpis)

KARTA ROZLICZENIOWA WYKORZYSTANYCH URLOPÓW STRAŻAKA PSP

Pan/i/ ....

Data nabycia prawa do urlopu oraz jego wymiar					
WYPOCZYNKOWEGO	**DODATKOWEGO**				
26 dni	**5** dni	**9** dni	**10** dni	**13** dni	**18** dni
	Inny wymiar				

ROZLICZENIE Z WYKORZYSTANEGO URLOPU

ZA ROK	WYPOCZYNKOWY			DODATKOWY			INNY (okolicznościowy/szkolny/zdrowotny bezpłatny/macierzyński/wychowawczy)			
	od – do ilość dni/godz.	dni	pozostało	od – do ilość dni/godz.	dni	pozostało	rodzaj urlopu	od – do	dni	pozostało

ZA ROK	WYPOCZYNKOWY			DODATKOWY			INNY (okolicznościowy/szkolny/zdrowotny bezpłatny/macierzyński/wychowawczy)			
	od – do ilość dni/godz.	dni	pozostało	od – do ilość dni/godz.	dni	pozostało	rodzaj urlopu	od – do	dni	pozostało

....
(jednostka organizacyjna PSP)

Karta ewidencji miesięcznej czasu służby strażaka

Rok 20...... miesiąc ....

Nazwisko i imię ....

Stanowisko .... komórka organizacyjna ....

dzień miesiąca	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Suma godz.
dzień tygodnia																																
godziny normatywne																																
godziny normatywne według harmonogramu																																
godziny wykonywania zadań służbowych																																
godziny dyżuru																																
godziny pozostawania w służbie razem																																
godziny wykonywania zadań służbowych w porze nocnej																																
godziny dyżuru domowego																																
godziny odbioru czasu wolnego																																
urlopy																																
zwolnienia od zajęć służbowych																																
zwolnienia lekarskie (w tym opieka)																																
inne nieobecności usprawiedliwione																																
nieobecności nieusprawiedliwione																																
godziny normatywne po obniżeniu																																
godziny ponadnormatywne																																

....
(sporządził)

....
(jednostka organizacyjna PSP)

Karta ewidencji czasu służby za okres rozliczeniowy

od.........................do.........................
(dd mm rrrr) (dd mm rrrr)

Nazwisko i imię ....

Stanowisko .... komórka organizacyjna ....

Miesiąc	Dzień miesiąca (czas służby)																															Godziny							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	normatywne według harmonogramu	normatywne	normatywne po obniżeniu	czas służby	ponadnormatywne	dyżur domowy	urlopy	nieusprawiedliwione
																																razem								

....
(sporządził)

3
Zarządzenie nr 4
Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej
z dnia 10 maja 2006 r.
zmieniające zarządzenie w sprawie sposobu prowadzenia przez przełożonych dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem służbowym strażaków Państwowej Straży Pożarnej

Na podstawie art. 49a ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1230, z późn. zm.[1]) zarządza się, co następuje:

§ 1

W zarządzeniu nr 3 Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej z dnia 24 lutego 2006 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez przełożonych dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem służbowym strażaków Państwowej Straży Pożarnej wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 8 skreśla się pkt 12 i 13;
2) załącznik nr 3 do zarządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Komendant Główny
Państwowej Straży Pożarnej

st. bryg. Kazimierz KRZOWSKI

Załącznik do zarządzenia Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej z dnia 10 maja 2006 r. (poz. 3)

Załącznik nr 3

Wykaz
rodzajów i wzorów dokumentów

Lp.	Rodzaj dokumentu	Część teczki akt osobowych
1.	Ankieta osobowa	I
2.	Akt ślubowania	I
3.	Roczna karta ewidencji udziału strażaka w działaniach ratowniczych, w tym ratowniczo-gaśniczych lub bezpośredniego kierowania tymi działaniami na miejscu zdarzenia	II
4.	Oświadczenie o wyrażeniu zgody na delegowanie do pełnienia służby poza granicą państwa w grupie ratowniczej	II
5.	Akt mianowania	III
6.	Akt powołania	III
7.	Wniosek o nadanie stopnia	III
8.	Wniosek o przeniesienie do dalszego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej	III
9.	Wniosek o skrócenie okresu służby przygotowawczej	III
10.	Wniosek o wyrażenie zgody na odstępstwo od wymagań kwalifikacyjnych	III
11.	Karta rozliczeniowa wykorzystanych urlopów strażaka	III

[1] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 59, poz. 516 i Nr 166, poz. 1609, z 2004 r. Nr 210, poz. 2135 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 100, poz. 836. i Nr 164, poz. 1365.

ANKIETA OSOBOWA

1. Dane ogólne

a) imię (imiona) i nazwisko: ....

b) imię ojca: ....

c) imię i nazwisko rodowe matki: ....

d) nazwisko rodowe: ....

e) poprzednie nazwiska (w przypadku zmiany): ....

2. Data i miejsce urodzenia: .... 3. Nr PESEL: ....

4. Nr NIP: .... 5. Stan cywilny: .... 6. Obywatelstwo: ....

7. Wykształcenie

a) średnie, wyższe*) – nazwa szkoły i rok jej ukończenia: ....

....

b) stopień (tytuł zawodowy – naukowy): ....

8. Zawód:			
wyuczony	wykonywany	specjalność wyuczona	specjalność wykonywana

9. Dodatkowe uprawnienia:	Posiadane kategorie prawa jazdy:

10. Znajomość języków obcych:	
słaba	biegła w mowie i piśmie

11. Powszechny obowiązek obrony:

a) stosunek do powszechnego obowiązku obrony: ....

b) stopień wojskowy: .... nr specjalności wojskowej: ....

c) przynależność wojskowa do WKU: ....

d) numer książeczki wojskowej: ....

e) przydział mobilizacyjny: ....
(do sił zbrojnych, jednostek zmilitaryzowanych i samoobrony)

f) okres odbywania zasadniczej służby wojskowej: od .... do ....

12. Posiadane odznaczenia i wyróżnienia (nazwa i rok nadania): ....

....

....

*) niepotrzebne skreślić

13. Czy był karany sądownie? (Jeżeli był karany – podać za co, kiedy oraz wymiar kary. Nie podawać informacji o skazaniach, które uległy zatarciu).

----

14. Przebieg pracy zawodowej (podać wszystkie okresy zatrudnienia):

Okres		Nazwa zakładu pracy	Miejscowość	Stanowisko
od	do			

15. Dane o współmałżonku i dzieciach:

Nazwisko i imię	Data i miejsce urodzenia	Miejsce pracy (stanowisko)	Adres zamieszkania

16. Dane o rodzicach własnych:

Nazwisko i imię	Data i miejsce urodzenia	Miejsce pracy (stanowisko)	Adres zamieszkania

17. Dane o innych osobach zamieszkujących we wspólnym gospodarstwie domowym:

Nazwisko i imię, imiona rodziców	Data i miejsce urodzenia	Miejsce pracy (stanowisko)	Adres zamieszkania

18. Miejsce zameldowania na pobyt stały (aktualne i poprzednie z ostatnich 10 lat):

Okres		Adres
od	do	

19. Aktualny adres zamieszkania:

----

20. Adres do korespondencji:

----

21. Osoba, którą należy zawiadomić w razie wypadku:

Oświadczam, że dane zawarte w punktach 1, 2, 3 i 18 są zgodne z dowodem osobistym Seria ________ Nr ____________________

wydanym przez ---

w dniu ---

-- --
(miejscowość i data) (podpis składającego ankietę)

-- --
(miejscowość i data) (podpis przyjmującego ankietę)

ŚLUBOWANIE

„Ja, Obywatel Rzeczypospolitej Polskiej,
świadom podejmowanych obowiązków strażaka,

UROCZYŚCIE ŚLUBUJĘ

być ofiarnym i mężnym w ratowaniu zagrożonego życia
ludzkiego i wszelkiego mienia – nawet z narażeniem życia.

Wykonując powierzone mi zadania –

ŚLUBUJĘ

przestrzegać prawa, dyscypliny służbowej
oraz wykonywać polecenia przełożonych.

ŚLUBUJĘ

strzec tajemnicy państwowej i służbowej,
a także honoru, godności i dobrego imienia służby
oraz przestrzegać zasad etyki zawodowej".

art. 30 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej
(Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1230 ze zmianami)

Powyższe ślubowanie w dniu ....

złożył/a/ ....
(stopień, imię i nazwisko)

przyjął/ęła/ ....
(stopień, imię i nazwisko)

.... (podpis przyjmującego ślubowanie)

.... (podpis składającego ślubowanie)

....
(pieczątka jednostki organizacyjnej)

Roczna karta ewidencji bezpośredniego udziału strażaka w działaniach ratowniczych, w tym ratowniczo-gaśniczych lub bezpośredniego kierowania tymi działaniami na miejscu zdarzenia w roku ....

Pan/i ....
(stopień, tytuł, imię, nazwisko, stanowisko)

Lp.	Data	Rodzaj zdarzenia (pożar, m. zagrożenie)	Wykonywanie zadań*			Nazwa dokumentu źródłowego (nr meldunku – inf. ze zdarzenia)	Podpis strażaka biorącego udział w działaniach ratowniczych, w tym ratowniczo-gaśniczych lub bezpośrednio kierującego tymi działaniami na miejscu zdarzenia
			podstawowych	specjalistycznych **	kierowanie działaniami ratowniczymi		
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							

Sprawdził: Zatwierdził:

........................., dnia........................
(miejscowość i data)

....
(podpis i pieczątka kierownika komórki operacyjnej lub dowódcy jednostki ratowniczo-gaśniczej)

....
(podpis i pieczątka kierownika jednostki organizacyjnej)

Objaśnienia:
* – wpisać znak X,
** – dotyczy udziału w działaniach ratowniczych w ramach specjalistycznych grup roboczych.

....
(stopień, imię i nazwisko)
....
(jednostka organizacyjna)

OŚWIADCZENIE

Ja niżej podpisany wyrażam zgodę na delegowanie do pełnienia służby poza granicą państwa w grupie ratowniczej utworzonej do udziału w:
a) działaniach ratowniczych lub akcji poszukiwawczo-ratowniczej albo humanitarnej;
b) szkoleniu lub ćwiczeniach ratowniczych.

....
(czytelny podpis strażaka)

....
(pieczątka jednostki organizacyjnej)

DECYZJA Nr ....

...

z dnia ....

1. Na podstawie art. 32 ust. 1 pkt .... ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2002 r., Nr 147, poz. 1230 ze zm.)

mianuję z dniem ....

Pana/ią/ ....
na stanowisko ....
w ....
(nazwa jednostki organizacyjnej)
....
(rodzaj mianowania)

2. Na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 lipca 1997 r. w sprawie uposażenia strażaków Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 94, poz. 575 ze zm.)

przyznaję z dniem ....

uposażenie w wysokości:

1/ uposażenie zasadnicze
a/ według grupy .... zł
b/ z tytułu wysługi lat .... % .... zł
wzrastające z dniem ....
2/ dodatek za posiadany stopień .... zł
3/ dodatek służbowy w wysokości .... zł
4/ .... zł

ŁĄCZNIE: .... zł

(słownie złotych: ....)

POUCZENIE

Od niniejszej decyzji przysługuje Panu/i/ odwołanie, za moim pośrednictwem, do .... w terminie .... dni od dnia jej doręczenia.

m.p.

....
(podpis przełożonego uprawnionego do mianowania)

Otrzymują:
1. ....
2. ....
3. a/a

RZECZPOSPOLITA POLSKA

.... PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

AKT POWOŁANIA

Na podstawie art. ... ust. ... ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r.
o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz.1230 ze zm.)

p o w o ł u j ę

Pana/ią/ ....

n a s t a n o w i s k o

.. Państwowej Straży Pożarnej

w ....

z dniem ....

Uposażenie zostanie ustalone na podstawie obowiązujących przepisów szczegółowych.

m.p.

....
(podpis przełożonego uprawnionego do powołania)

....................., dnia ....

....
(pieczątka jednostki organizacyjnej)

WNIOSEK O NADANIE STOPNIA

....

1. Stopień, tytuł zawodowy – naukowy, imię i nazwisko ....

.... imię ojca ....

2. Data i miejsce urodzenia...

3. Zajmowane stanowisko ....

4. Etat stopnia ....

5. Data nadania posiadanego stopnia...

6. Okres wysługi w posiadanym stopniu upływa..

7. Wykształcenie ogólne...

....
(nazwa szkoły – uczelni, rok ukończenia, uzyskany tytuł naukowy)

8. Wykształcenie (wyszkolenie) pożarnicze ....

....
(nazwa szkoły – uczelni, rodzaj kształcenia, szkolenia, rok ukończenia, uzyskany tytuł zawodowy)

9. Przebieg służby pożarniczej ....

....
(data rozpoczęcia i zakończenia służby: dzień, miesiąc, rok, nazwa jednostki organizacyjnej, stanowisko)

....

....

Uzasadnienie

....

....

....

....

....

....

....

......................., dnia ....
(pieczątka i podpis wnioskodawcy)

OPINIA KOLEJNEGO PRZEŁOŻONEGO

.............................., dnia ....

(pieczątka i podpis)

.............................., dnia ....

(pieczątka i podpis)

.............................., dnia ....

(pieczątka i podpis)

....
(stopień, imię i nazwisko)

....
(stanowisko)

....
(jednostka organizacyjna)

WNIOSEK
O PRZENIESIENIE DO DALSZEGO PEŁNIENIA SŁUŻBY W INNEJ JEDNOSTCE ORGANIZACYJNEJ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

(NA WNIOSEK ZAINTERESOWANEGO LUB ZA JEGO ZGODĄ)

Na podstawie art. 37c ust. 1 oraz w związku z art. 37d ust. ... ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2002 r., Nr 147, poz. 1230 ze zm.)
– wnoszę/wyrażam zgodę* na przeniesienie służbowe z dniem ....
z dotychczasowego miejsca pełnienia służby
do dalszego pełnienia służby w ....

....
(podpis zainteresowanego)

OPINIE WŁAŚCIWYCH KIEROWNIKÓW JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH

....
(przełożony uprawniony do mianowania w dotychczasowej jednostce organizacyjnej PSP)

..................................., dnia.............................

....
(przełożony uprawniony do mianowania w jednostce organizacyjnej PSP, do której nastąpi przeniesienie)

..................................., dnia.............................

....
(Komendant Wojewódzki PSP)

..................................., dnia.............................

....
(Komendant Wojewódzki PSP)

..................................., dnia.............................

* - niepotrzebne skreślić

...., dnia ....
(pieczątka jednostki organizacyjnej)

WNIOSEK
O SKRÓCENIE OKRESU SŁUŻBY PRZYGOTOWAWCZEJ

1. Stopień, tytuł zawodowy – naukowy, imię i nazwisko

....

2. Data i miejsce urodzenia..

3. Wykształcenie ogólne ....

4. Wykształcenie (wyszkolenie) pożarnicze ....

5. Data podjęcia służby...

6. Zajmowane stanowisko ....

od dnia ....

7. Proponowana data zakończenia służby przygotowawczej ....

Uzasadnienie

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....
(pieczątka i podpis wnioskodawcy)

OPINIA KOLEJNEGO PRZEŁOŻONEGO

................................, dnia ....
(pieczątka i podpis)

................................, dnia ....
(pieczątka i podpis)

................................, dnia ....
(pieczątka i podpis)

...., dnia ....

(pieczątka jednostki organizacyjnej)

WNIOSEK
O WYRAŻENIE ZGODY NA ODSTĘPSTWO OD WYMAGAŃ KWALIFIKACYJNYCH

1. Stopień, tytuł zawodowy– naukowy, imię i nazwisko

....

2. Data i miejsce urodzenia..

3. Wykształcenie ogólne..

4. Wykształcenie (wyszkolenie) pożarnicze..

5. Data podjęcia służby..

6. Zajmowane stanowisko ....

od dnia ....

7. Proponowane stanowisko ....

na czas od dnia..

do dnia ....

8. Wymagania kwalifikacyjne na proponowanym stanowisku w zakresie:

wykształcenia ogólnego...

kwalifikacji pożarniczych ....

stażu służby ....

dodatkowych wymagań ....

Uzasadnienie

....

....

....

....

....

....

(pieczątka i podpis wnioskodawcy)

OPINIA KOLEJNEGO PRZEŁOŻONEGO

..............................., dnia ....
(pieczątka i podpis)

..............................., dnia ....
(pieczątka i podpis)

..............................., dnia ....
(pieczątka i podpis)

KARTA ROZLICZENIOWA WYKORZYSTANYCH URLOPÓW STRAŻAKA PSP

Pan/i/...

Data nabycia prawa do urlopu oraz jego wymiar

WYPOCZYNKOWEGO	DODATKOWEGO				
26 dni	5 dni	9 dni	10 dni	13 dni	18 dni
	Inny wymiar				

ROZLICZENIE Z WYKORZYSTANEGO URLOPU

ZA ROK	WYPOCZYNKOWY			DODATKOWY			INNY (okolicznościowy/szkolny/zdrowotny bezpłatny/macierzyński/wychowawczy)			
	od – do ilość dni/godz.	dni	pozostało	od – do ilość dni/godz.	dni	pozostało	rodzaj urlopu	od – do	dni	pozostało

ZA ROK	WYPOCZYNKOWY			DODATKOWY			INNY (okolicznościowy/szkolny/zdrowotny bezpłatny/macierzyński/wychowawczy)			
	od – do ilość dni/godz.	dni	pozostało	od – do ilość dni/godz.	dni	pozostało	rodzaj urlopu	od – do	dni	pozostało

4

Zarządzenie nr 5

Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej

z dnia 21 czerwca 2006 r.

w sprawie ramowego regulaminu służby w jednostkach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej oraz regulaminu musztry i ceremoniału pożarniczego

Na podstawie art. 10 ust. 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2006 r. Nr 96, poz. 667) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Wprowadza się do stosowania w jednostkach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej, zwanych dalej „jednostkami PSP":

1) ramowy regulamin służby, określony w załączniku nr 1 do zarządzenia;
2) regulamin musztry, określony w załączniku nr 2 do zarządzenia;
3) ceremoniał pożarniczy, określony w załączniku nr 3 do zarządzenia.

§ 2.

Użyte w zarządzeniu znaki graficzne oznaczają:

PW – przełożony wyższy stopniem
P – przełożony
DU – dowódca uroczystości
DP – dowódca przejmujący obowiązki
DZ – dowódca zdający obowiązki
K – kierownik jednostki PSP
W – wręczający sztandar, odznaczenie
MC – mistrz ceremonii pogrzebowej
– wartownik na posterunku honorowym
– strażak z pochodnią
– kapelan
– strażak niosący krzyż
– dowódca sekcji
– dowódca plutonu
– dowódca kompanii
kr – odległość podana w krokach

§ 3.

Kierownicy jednostek PSP, w terminie do dnia 31 grudnia 2006 r., uwzględnią ramowy regulamin służby, o którym mowa w § 1 pkt 1, w opracowywanych regulaminach pracy i służby na podstawie art. 104^2 § 1 Kodeksu pracy.

§ 4.

Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Komendant Główny
Państwowej Straży Pożarnej

st. bryg. Kazimierz KRZOWSKI

Załączniki do zarządzenia
Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej
z dnia 21 czerwca 2006 r. (poz. 4)
Załącznik nr 1

RAMOWY REGULAMIN SŁUŻBY

§ 1.

Regulamin służby ustala prawa i obowiązki stron stosunku służbowego oraz organizację i porządek służby w jednostkach PSP i zawiera:

1) określenie drogi służbowej, jako wiążącego trybu załatwiania spraw osobistych i służbowych przez strażaków oraz przypadków jej wyłączenia, z uwzględnieniem, że:
   a) droga służbowa polega na ustnym lub pisemnym przekazywaniu poleceń od wyższych przełożonych przez bezpośredniego przełożonego do podwładnego oraz przyjmowaniu meldunków, raportów służbowych od podwładnego – przez kolejnych przełożonych aż do tego, który sprawę rozstrzyga,
   b) drogę służbową można pominąć:
      – w sprawach nie cierpiących zwłoki, o czym należy zameldować (powiadomić) pominiętych przełożonych,
      – wnosząc skargę o naruszenie zasad poszanowania godności osobistej,
      – w skargach dotyczących pozbawienia lub ograniczenia przysługujących uprawnień i nieregulaminowego traktowania oraz nadużycia przez przełożonych uprawnień służbowych,
      – podczas wysłuchiwania skarg przez przełożonych oraz kierowników zespołów komisji kontrolnych i inspekcyjnych;
2) wskazanie, że kierownik jednostki PSP (pracodawca) jest obowiązany w szczególności:
   a) kierować strażaka na okresowe profilaktyczne badania lekarskie,
   b) udzielać niezbędnych informacji na piśmie nie później niż w ciągu 7 dni od dnia podjęcia przez niego służby o obowiązującej dobowej i tygodniowej normie czasu służby, częstotliwości, terminie i czasie wypłaty uposażenia, urlopie wypoczynkowym oraz dodatkowym, przyjętym sposobie potwierdzania przez strażaków przybycia i obecności w miejscu pełnienia służby oraz usprawiedliwiania nieobecności,

c) zaznajomić strażaków podejmujących służbę z zakresem ich obowiązków, sposobem pełnienia służby na stanowiskach służbowych oraz ich podstawowymi uprawnieniami,
d) organizować tok służby w sposób zapewniający pełne wykorzystanie czasu służby, jak również osiąganie przez strażaków, przy wykorzystaniu ich uzdolnień i kwalifikacji, należytej jakości pełnionej służby,
e) dokonywać przydziału zadań zgodnie z zakresem obowiązków wynikających z zajmowanego stanowiska służbowego albo zgodnie z treścią aktu mianowania,
f) zapewniać strażakom bezpieczne i higieniczne warunki służby oraz prowadzić systematyczne szkolenia strażaków w zakresie bezpieczeństwa i higieny służby,
g) zapewnić odpowiednie miejsce oraz środki techniczne niezbędne do wykonywania zadań na zajmowanym stanowisku służbowym,
h) przeciwdziałać dyskryminacji w toku służby, w szczególności ze względu na płeć, wiek, rasę, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną,
i) przeciwdziałać mobbingowi,
j) terminowo i prawidłowo wypłacać uposażenia,
k) realizować uprawnienia socjalne strażaków określone w odrębnych przepisach,
l) umożliwiać strażakom podnoszenie wykształcenia ogólnego i kwalifikacji zawodowych oraz sprawności fizycznej,
m) wpływać na kształtowanie w jednostce PSP zasad współżycia społecznego,
n) zapewnić przestrzegania przepisów ustawy o ochronie danych osobowych oraz o ochronie informacji niejawnych;

3) wskazanie, że strażak jest obowiązany w szczególności:
a) wykonywać zadania służbowe sumiennie i starannie oraz stosować się do poleceń przełożonych, które dotyczą służby, jeżeli nie są sprzeczne z przepisami prawa,
b) przestrzegać ustalonego czasu służby i wykorzystywać go efektywnie,
c) przestrzegać regulaminu służby, musztry i ceremoniału pożarniczego,
d) dbać o dobro Państwowej Straży Pożarnej,
e) przestrzegać ochrony informacji prawem chronionej,
f) przestrzegać przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy i służby oraz przepisów przeciwpożarowych,
g) dążyć do stałego uzupełniania wiedzy dotyczącej powierzonych obowiązków służbowych oraz dbać o sprawność fizyczną,
h) wykonywać obowiązki służbowe w umundurowaniu,
i) dbać o stan odzieży specjalnej, środków ochrony indywidualnej i ekwipunku osobistego, powierzonego mienia, użytkowanych pomieszczeń, obiektów i terenów,
j) przestrzegać w miejscu pełnienia służby zasad współżycia społecznego;

4) opis porządku dnia;
5) rozkład czasu służby w jednostce PSP;
6) godziny rozpoczęcia i zakończenia służby;
7) przysługujące przerwy w służbie w zależności od rozkładu czasu służby:
– w codziennym – 20 minut,
– w zmianowym – 45 minut;
8) wskazanie pory nocnej między godzinami 21^{00} a 7^{00};
9) wskazanie okresów rozliczeniowych w roku kalendarzowym: 1 stycznia – 30 czerwca i 1 lipca – 31 grudnia;
10) ustalenie harmonogramu służby, z uwzględnieniem, że:
a) dla jednostek ratowniczo-gaśniczych opracowuje się miesięczny lub tygodniowy rozkład zajęć, uwzględniając wymagania w zakresie realizacji programu doskonalenia zawodowego strażaków, utrzymania wysokiego stopnia gotowości bojowej oraz porządku i czystości,
b) dla szkół Państwowej Straży Pożarnej opracowuje się miesięczne harmonogramy służby dyżurnej i dyspozycyjnej,
c) na obozach i zgrupowaniach przewiduje się czas na naukę własną, treningi oraz na odpoczynek i sprawy osobiste słuchaczy i strażaków, a w niedziele i w dni ustawowo wolne od pracy nie organizuje się zajęć szkoleniowych oraz innych przedsięwzięć, jeżeli nie zostały nakazane przez przełożonego; czas wolny pozostawia się do dyspozycji strażaków (słuchaczy) organizując zajęcia kulturalno-oświatowe i sportowe,
d) dla pozostałych jednostek PSP opracowuje się miesięczne harmonogramy służby dyżurnej i dyspozycyjnej,
e) miesięczne harmonogramy służby podaje się do wiadomości strażaków do 25 dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc objęty harmonogramem,
f) określenie zasad wyznaczania do pełnienia dyżuru domowego;
11) wskazanie sposobu, terminów, miejsca i czasu oraz częstotliwości wypłaty uposażeń;
12) opis dyscypliny służby, a w szczególności zasad prowadzenia dokumentacji:
a) list obecności,
b) ewidencji oraz sposób rozliczania czasu służby,
c) rejestru udzielanych zwolnień od służby;
13) informacje o karach oraz podstawie prawnej odpowiedzialności,
14) przytoczenie unormowań dotyczących urlopów i zwolnień od zajęć służbowych, a w szczególności:
a) wymiaru płatnego urlopu wypoczynkowego, płatnego dodatkowego urlopu wypoczynkowego, płatnego urlopu okolicznościowego, płatnego urlopu szkoleniowego, płatnego urlopu zdrowotnego,
b) urlopu bezpłatnego,
c) trybu planowania i udzielania urlopów,
d) zasad udzielania zwolnień od zajęć służbowych;
15) informacje dotyczące nagród i wyróżnień;
16) opis obowiązków dotyczących bezpieczeństwa i higieny służby oraz ochrony przeciwpożarowej;
17) regulacje dotyczące ochrony służby strażaków – kobiet, w szczególności w zakresie:
a) czasu, w jakim pełnienie służby jest niedopuszczalne,
b) warunków bezpieczeństwa i higieny służby;
18) wskazanie osób, które sprawują nadzór nad przestrzeganiem regulaminu;
19) informacje o sposobie potwierdzenia zaznajomienia się z treścią regulaminu przez strażaków.

§ 2.

Regulamin służby zawiera ponadto regulacje dotyczące równouprawnienia i niedyskryminacji strażaków oraz inne przepisy porządkowe.

Załącznik nr 2

REGULAMIN MUSZTRY

Dział I
POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1.

1. Regulamin musztry określa formy zachowania się strażaków oraz uporządkowane i jednolite sposoby wykonywania czynności.
2. Regulamin musztry obejmuje musztrę indywidualną i musztrę zespołową.
3. Musztra indywidualna przygotowuje strażaka do indywidualnych wystąpień służbowych oraz do działania w zespole.
4. Musztra zespołowa przygotowuje pododdziały i oddziały do wystąpień służbowych.

§ 2.

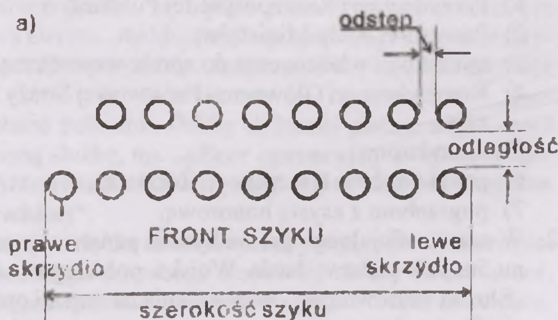
1. Strażacy (pododdziały) ustawiają się w szyku zgodnie z podziałem organizacyjnym lub w sposób nakazany przez dowódcę. Niektóre szyki może już tworzyć dwóch strażaków, np.: szereg, rząd.
2. Szyk składa się z następujących elementów:
   1) skrzydła – prawe i lewe zakończenie szyku;
   2) frontu – kierunek ustawienia strażaków;
   3) czoła kolumny – początek kolumny;
   4) ogona kolumny – koniec kolumny;
   5) odstępu – oddalenie między strażakami, pododdziałami lub oddziałami, mierzone wzdłuż frontu szyku;
   6) odległości – oddalenie między strażakami, szeregami i pododdziałami, mierzone w głąb szyku;
   7) szerokości – odstęp między skrzydłami szyku;
   8) głębokości – odległość od czoła do ogona szyku;
   9) kierunkowego – poruszający się w nakazanym kierunku strażak, do którego równają inni strażacy; w kolumnie dwójkowej, trójkowej, czwórkowej itd. – to strażak na prawym skrzydle czoła kolumny (pierwszego szeregu);
   10) zamykającego – strażak lub pododdział znajdujący się w ostatnim szeregu kolumny na lewym skrzydle.
3. Strażacy w szyku wykonują:
   1) krycie – ustawienie się strażaków lub pododdziałów w rzędzie, w linii prostej;
   2) równanie – ustawienie się strażaków lub pododdziałów w szeregu, w linii prostej;
   3) odstępowanie – zwiększanie odstępów między strażakami (pododdziałami) w szyku o określoną liczbę kroków;
   4) łączenie – powrót do szyku poprzedniego (przed odstępowaniem).
4. Elementy szyku przedstawia rysunek 1.

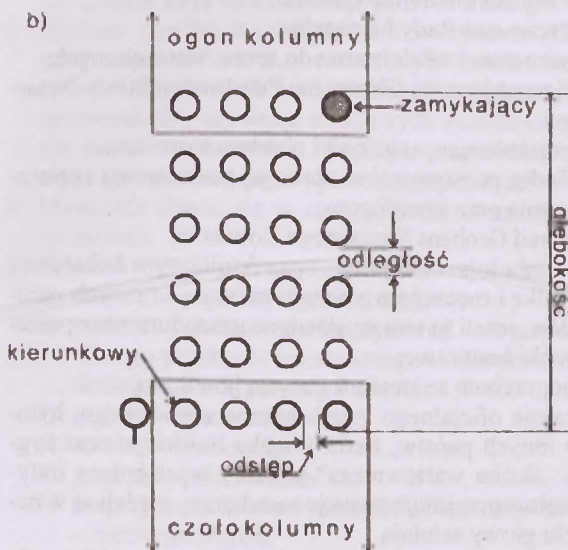
§ 3.

1. Dowódca ugrupowania zajmuje miejsce w szyku, z którego może najdogodniej dowodzić.
2. Dowódcy niższych szczebli znajdują się w miejscach określonych dla nich w regulaminie musztry i mogą występować z szyku tylko na komendę lub za zezwoleniem dowódcy ugrupowania.

§ 4.

1. Dowódca, podając komendę (składającą się z zapowiedzi i hasła komendy) strażakom w ugrupowaniu rozwiniętym, stoi na środku przed frontem szyku w odległości umożliwiającej obserwowanie skrzydeł lub większej części szyku bez konieczności odwracania głowy.
2. Zapowiedź komendy podaje się wyraźnie, głosem donośnym, przeciągając ostatnią zgłoskę.
3. Hasło komendy (wydrukowane w regulaminie musztry wielkimi literami) podaje się po krótkiej przerwie, głośno, wyraźnie, krótko i dobitnie. Po haśle należy wykonać komendę.
4. Dowódca maszerujący na czele pododdziału podaje komendy bez zatrzymywania się, odwracając głowę w lewo.
5. Podczas samodzielnego marszu pododdziału dowódcy mogą wychodzić z szyku, aby podać komendy i sprawdzić ich wykonanie.

Rysunek 1. Elementy szyku: a) w ugrupowaniu rozwiniętym; b) w ugrupowaniu marszowym

6. Jeżeli dowodzenie pododdziałem (strażakiem) przejmuje inny dowódca, poprzedza to zapowiedzią zawierającą nazwę tego pododdziału (stopień i nazwisko strażaka) oraz zwrotem – **„Na moją komendę”**.

§ 5.

1. W celu zwrócenia uwagi pododdziałów lub poszczególnych strażaków, w zapowiedzi komendy wymienia się nazwę pododdziału lub stopień i nazwisko strażaka, np.: **„Pierwsza kompania (pluton, sekcja), w szeregu – ZBIÓRKA”, „Strażak (nazwisko), w prawo – ZWROT”.**
2. Komendy w miejscu poprzedza komenda **„BACZNOŚĆ”;** z wyjątkiem tych, które składają się z samego hasła, i wezwania skierowane do pododdziałów np. **„Pierwsza sekcja” lub do strażaka np. „Strażak (nazwisko)”**.
3. Komendy przekazywane przez środki łączności, dotyczące wszystkich pododdziałów, przyjmują i natychmiast podają swoim pododdziałom ich dowódcy.
4. W celu przerwania niewłaściwie wykonywanej czynności, wykonania niewłaściwie wydanej komendy lub powrotu do poprzedniego położenia, podaje się komendę **„WRÓĆ”**. Strażacy wracają wtedy do takiej postawy, w jakiej byli przed rozpoczęciem wykonywania czynności.
5. Podczas podawania komend i wydawania rozkazów poszczególnym strażakom wymienia się stopień i nazwisko strażaka lub jego funkcję.

Dział II
FORMY ZACHOWANIA SIĘ STRAŻAKÓW

§ 6.

1. Oddawanie honorów jest zewnętrzną oznaką szacunku dla tradycji, symboli (barw i znaków) narodowych, pożarniczych i służb mundurowych, dyscypliny i jedności strażaków oraz wyrazem szacunku dla przełożonych i starszych stopniem.
2. Strażaków obowiązuje oddawanie honorów i odpowiadanie na oddane honory zarówno w służbie jak i poza nią.
3. Podwładni (w myśl struktury organizacyjnej jednostki PSP) i młodsi stopniem obowiązani są oddawać honory pierwsi, a strażacy równi stopniem jednocześnie.
4. Strażacy są obowiązani oddawać honory:
   1) Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej;
   2) marszałkom Sejmu i Senatu;
   3) Prezesowi Rady Ministrów;
   4) ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych;
   5) Komendantowi Głównemu Państwowej Straży Pożarnej;
   6) przełożonym, starszym i równym stopniem;
   7) fladze państwowej w czasie jej podnoszenia i opuszczania oraz sztandarom;
   8) przed Grobem Nieznanego Żołnierza;
   9) symbolom i miejscom upamiętniającym bohaterską walkę i męczeństwo narodu polskiego i innych narodów, jeżeli są tam wystawione umundurowane posterunki honorowe;
   10) pogrzebom ze strażacką asystą honorową.
5. W czasie oficjalnego grania hymnu narodowego, hymnów innych państw, hasła Wojska Polskiego oraz sygnału „służba wartownicza” strażacy występujący indywidualnie przyjmują pozycję zasadniczą, a jeżeli są w nakryciu głowy salutują.
6. W pomieszczeniach służbowych honory oddaje się przełożonym (w myśl struktury organizacyjnej jednostki PSP), starszym stopniem przez powstanie, przyjęcie postawy zasadniczej i skłon głowy – tylko podczas pierwszego ich przybycia.
7. W miejscach, w których tę samą osobę spotyka się kilkakrotnie w krótkich odstępach czasu, np.: w czasie przerw w naradach, odprawach, zajęciach szkoleniowych, na dworcach, w parkach oraz miejscach pełnienia służb dyżurnych (instytucjach, sztabach i na okrętach), honory oddaje się tylko podczas pierwszego spotkania.
8. Pojedynczy strażak nie ma obowiązku oddawania honorów w czasie:
   1) bezpośredniego udziału w akcji ratowniczej;
   2) przechodzenia przez jezdnię, torowiska i miejsca o nasilonym ruchu drogowym;
   3) uczestniczenia w kondukcie pogrzebowym;
   4) prowadzenia pojazdów lub obsługiwania maszyn i urządzeń;
   5) mijania się w odległości większej niż (około) 15 kroków oraz mijania osób będących po drugiej stronie ulicy;
   6) bezpośredniego udzielania pomocy ciężko chorym (poszkodowanym);
   7) przebywania w instytucjach, placówkach i miejscach publicznych (kinach, teatrach, miejscach kultu religijnego, lokalach rozrywkowych i gastronomicznych, na stadionach, w placówkach handlowych, itp.);
   8) przebywania na leczeniu w szpitalach i izbach chorych (salach, korytarzach, poczekalniach);
   9) jazdy środkami komunikacji powszechnej, jeżeli warunki na to nie pozwalają;
   10) przebywania w stołówkach, pijalniach, palarniach, czytelniach, poczekalniach, umywalniach (sanitariatach) i toaletach;
   11) wykonywania prac porządkowo-gospodarczych, ćwiczeń, szkoleń i zajęć sportowych.
9. Jeżeli strażak zna przełożonego, starszego stopniem występującego w ubiorze cywilnym, oddaje mu honory w sposób zgodny z regulaminem musztry. Podwładny, młodszy stopniem będący w ubiorze cywilnym pozdrawia przełożonych, starszych stopniem w sposób przyjęty w środowisku cywilnym.
10. W przypadkach nie przewidzianych w regulaminie strażak zachowuje się stosownie do sytuacji, kierując się poczuciem karności i taktu oraz chęcią okazania szacunku należytego wszystkim przełożonym, starszym, kolegom.

§ 7.

1. Odziały (pododdziały) w ugrupowaniu rozwiniętym lub marszowym oddają honory:
   1) Prezydentowi Rzeczpospolitej Polskiej;
   2) Prezesowi Rady Ministrów;
   3) ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych;
   4) Komendantowi Głównemu Państwowej Straży Pożarnej;
   5) sztandarom;
   6) przed Grobem Nieznanego Żołnierza;
   7) pogrzebom z asystą honorową.
2. W czasie oficjalnego grania hymnu państwowego, hymnu innych państw, hasła Wojska polskiego i sygnału „Służba wartownicza”, podnoszenia na maszt i opuszczania flagi państwowej oraz pogrzebów ze strażacką asystą honorową, oddziały oddają honory:

1) w ugrupowaniu rozwiniętym – na komendę;
2) w ugrupowaniu marszowym – po zatrzymaniu się i zwróceniu frontem w kierunku nakazanym przez dowódcę.

3. Podczas oficjalnych uroczystości dla powitania prezydenta RP, marszałków sejmu i senatu, prezesa rady ministrów, ministra spraw wewnętrznych i administracji oraz komendanta głównego PSP wystawia się kompanię honorową, jeżeli nie wydano innych zarządzeń w tej sprawie. Podczas oddawania honorów tym osobom, jeżeli występuje orkiestra, grany jest marsz generalski.
4. W czasie zajęć, odpraw, konferencji służbowych, itp. z udziałem strażaków i pracowników cywilnych[1].
5. Jeżeli strażacy występują w ugrupowaniu rozwiniętym lub marszowym, podaje się komendy jak dla pododdziałów.
6. Honorów nie oddaje się:
   1) po ogłoszeniu alarmu oraz w czasie prowadzenia bezpośrednich działań ratowniczych;
   2) podczas ćwiczeń, szkoleń oraz zajęć sportowych;
   3) w czasie wykonywania prac gospodarczych, zajęć i prac warsztatowych oraz magazynowych, podczas czyszczenia i konserwacji sprzętu, pobierania i spożywania posiłków, w kawiarniach, na przedstawieniach, koncertach, imprezach sportowych, a także w czasie oglądania programów telewizyjnych.
7. Oddziały i pododdziały biorące udział w pogrzebie nie oddają honorów.

§ 8.

1. Strażacy zwracając się służbowo zarówno do przełożonego, starszego stopniem jak i podwładnego młodszego stopniem oraz równego stopniem, wymieniają przed stopniem słowo „Pan”.
2. Przełożeni, starsi stopniem w rozmowach służbowych mogą zwracać się do podwładnych, młodszych stopniem wymieniając tylko ich stopień służbowy i nazwisko.
3. Strażacy zwracając się do siebie oficjalnie przyjmują postawę zasadniczą i oddają honor. Po wydaniu rozkazu (przyjęciu meldunku itp.) przełożony, starszy stopniem zezwala przyjąć postawę swobodną.
4. Podczas witania się (pożegnania) przełożony, starszy stopniem stosuje zwrot „czołem” np. **„Czołem panie kapitanie”**, a podwładny, młodszy stopniem odpowiada **„Czołem panie brygadierze**”.
5. Strażak zwracający się do kapelanów, używa form tytulatury religijno-kościelnej np. **„księże kapelanie”**, **„księże biskupie”** itp.
6. W służbowych rozmowach telefonicznych obowiązuje strażaków obustronne przedstawienie się. Strażak, który otrzymał telefoniczny sygnał, zgłasza się podając swój stopień służbowy i nazwisko, a w razie powiadomienia lub stwierdzenia, że będzie rozmawiał z przełożonym używa zwrotu „melduję się” np. **„melduję się panie brygadierze”**, a po zakończonej rozmowie – **„odmeldowuję się”**.
7. W czasie pełnienia służby dyżurnej podaje się również pełnioną służbę, np. **„oficer operacyjny Wojewódzkiego Stanowiska Koordynacji Ratownictwa kapitan (nazwisko)”**.
8. Zwracając się do strażaka przebywającego w obecności przełożonego (starszego stopniem) należy oddać honor, a następnie prosić przełożonego o pozwolenie na zwrócenie się do drugiego strażaka, np. **„panie kapitanie, sekcyjny (nazwisko) prosi, o pozwolenie zwrócenia się do pana ogniomistrza”**. Jeżeli występuje kilku strażaków w tym samym stopniu – wymienia się nazwisko.
9. Wchodząc do pomieszczenia służbowego strażak puka do drzwi i po otrzymaniu zaproszenia wchodzi, przyjmuje postawę zasadniczą, oddaje honor i melduje się np. **„panie brygadierze strażak .... melduje się w sprawie...”**
10. W przypadku, gdy w pomieszczeniu przebywają: przełożony bezpośredni lub przełożony wyższego szczebla i starszy nie będący przełożonym, strażak wchodzący zwraca się do swego najwyższego przełożonego.
11. Po załatwieniu sprawy i uzyskaniu zgody na odejście strażak oddaje honory i odchodzi.
12. Strażak znajdujący się w obecności przełożonego lub starszego powinien przestrzegać zasad taktownego zachowania się. Bez jego zgody nie wolno mu siadać, palić, jeść, itp.
13. Podczas mijania się w warunkach uniemożliwiających swobodne przejście (np. wąskie korytarze, klatki schodowe), strażak ustępuje miejsca przełożonemu, starszemu stopniem przyjmując postawę zasadniczą, stając frontem do przechodzącego.
14. Chcąc ominąć stojącego w wąskim przejściu przełożonego, starszego stopniem, strażak po oddaniu honoru zwraca się o pozwolenie przejścia, np. **„panie brygadierze proszę o pozwolenie przejścia”**. Po uzyskaniu pozwolenia oddaje honor i odchodzi.
15. W grupie strażaków znajdujących się w wąskim przejściu pierwszy, który zauważy przełożonego, starszego stopniem podaje komendę **„Przejście”**. Strażacy przepuszczają przechodzącego stając przed nim frontem i przyjmując postawę zasadniczą.

§ 9.

1. Meldunek składa podwładny przełożonemu. W meldunku podaje się kolejno: stopień przełożonego lub stanowisko osoby cywilnej, swoje stanowisko, stopień, nazwisko i wykonywaną czynność przez pododdział lub meldującego albo cel przybycia, np. **„Panie brygadierze, dowódca sekcji mł. asp. (nazwisko) melduje sekcję w czasie przerwy w zajęciach z taktyki na temat...”**.
2. Przełożonemu, który zna meldującego można składać meldunek bez podania stanowiska, stopnia i nazwiska, np. **„Panie kapitanie melduję powrót z urlopu”**.
3. Osobom cywilnym (z wyjątkiem prezydenta RP, marszałków sejmu i senatu, prezesa rady ministrów i ministra spraw wewnętrznych i administracji) strażacy składają sprawozdanie, używając stosownych określeń, np. **„Panie starosto – dowódca JRG kpt. (nazwisko) – informuję (przedstawiam, wyjaśniam, itp.), że...”**
4. Meldunek składa się w szczególności w następujących sytuacjach:
   1) w razie przybycia przełożonego do rejonu zakwaterowania (na zajęcia, odprawę, itp.);
   2) podczas pełnienia służby dyżurnej – w czasie pierwszego przybycia przełożonego w danym dniu oraz dodatkowo w sprawach ważnych;
   3) podczas uroczystości;
   4) na zbiórce jednostki;
   5) po wykonaniu rozkazu;
   6) po przybyciu do przełożonego lub starszego stopniem – o celu przybycia;

[1] honory oddaje się zgodnie z regulaminem musztry

7) przed wyjazdem służbowym, odejściem na urlop lub leczeniem i po powrocie;
8) podczas obejmowania i zdawania służby;
9) podczas akcji ratowniczej i ćwiczeń.

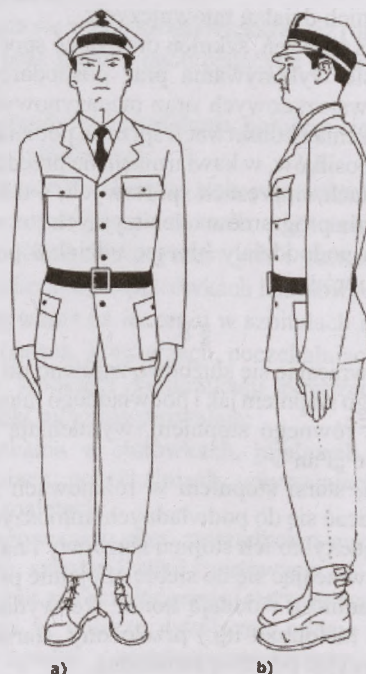
5. W czasie akcji ratowniczej, ćwiczeń, przeglądów, uroczystości, itp. przełożeni przyjmują meldunki kolejno według podporządkowania służbowego. Jeżeli jednocześnie przybywają przełożeni różnych szczebli, meldunek składa się najwyższemu stanowiskiem.
6. Składanie meldunku w czasie akcji ratowniczej i ćwiczeń nie może zakłócać przebiegu działań. Meldujący nie podaje komendy nakazującej przyjęcie przez pododdziały postawy zasadniczej.
7. W przypadku oficjalnego przybycia do jednostki taktycznej komendanta głównego PSP, jego zastępców oraz komendanta wojewódzkiego i jego zastępców zarządza się zbiórkę w czasie której przybyły przełożony przyjmuje meldunek.
8. Przybywający organ inspekcyjny przedstawia się i przedkłada konieczne upoważnienie do kontroli. W przypadku zarządzenia zbiórki dowódca kontrolowanej jednostki składa meldunek.
9. Jeżeli w trakcie inspekcji przybywa przełożony wyższego szczebla, meldunek składa mu dowódca jednostki (pododdziału), a inspekcjonujący przedstawia się.
10. Jeżeli w rejonie zakwaterowania (pełnienia służby) znajdują się strażacy – przełożeni dyżurnych, a do jednostki organizacyjnej PSP przybywa przełożony wyższego szczebla to strażak (dyżurny), który pierwszy zauważył przełożonego podaje donośnym głosem hasło **„uwaga"**, zwracając tym samym uwagę swojego przełożonego na zaistniałą sytuację. Meldunek składa wówczas przełożony najwyższego szczebla danej jednostki, obecny na miejscu.
11. Służbowe przedstawianie się starszemu, który nie zna młodszego, jest to podanie swojego stanowiska, stopnia i nazwiska np. **„Panie kapitanie dowódca sekcji mł. asp. (nazwisko)"**.
12. Strażacy przedstawiają się służbowo:
1) w razie przybycia starszego stopniem na miejsce wykonywania obowiązków służbowych przez młodszego stopniem;
2) gdy do młodszego stopniem zwraca się służbowo starszy stopniem.

Dział III
MUSZTRA INDYWIDUALNA

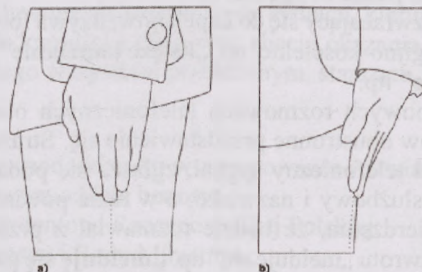
Rozdział 1
Postawa zasadnicza i postawa swobodna

§ 10.

1. Postawa zasadnicza przyjmowana jest przez strażaków do wykonania nakazanych czynności lub do wystąpień służbowych.
2. Widok strażaka w postawie zasadniczej przedstawia rysunek 2.
3. W postawie zasadniczej strażak stoi nieruchomo. Ciężar ciała spoczywa równomiernie na obu stopach. Pięty są złączone, stopy zaś rozwarte na szerokość środkowej części podeszwy buta. Nogi w kolanach wyprostowane, mięśnie nóg lekko naprężone. Tułów wyprostowany. Brzuch lekko wciągnięty, ramiona cofnięte – na jednakowej wysokości i równolegle do linii frontu. Ręce opuszczone i wyprostowane w łokciach. Palce zwarte i wyprostowane, palec środkowy ułożony wzdłuż szwu spodni (spódnicy). Głowa podniesiona, wzrok skierowany na wprost, usta zamknięte.
4. Widok ułożeni dłoni w postawie zasadniczej przedstawia rysunek 3.
5. Postawę zasadniczą strażak przyjmuje na komendę **„BACZNOŚĆ"** oraz bez tej komendy w następujących przypadkach:
1) na zapowiedź komendy nie poprzedzonej komendą **„BACZNOŚĆ"**;
2) po wykonaniu komendy **„ZBIÓRKA"**;
3) podczas wydawania lub otrzymywania rozkazów;
4) podczas składania meldunku i przedstawiania się;
5) podczas oddawania honorów w miejscu;
6) podczas podawania komend w miejscu;
7) podczas rozmowy z przełożonym lub starszym stopniem.

Rysunek 2. Strażak w postawie zasadniczej.
Widok: a) z przodu; b) z boku.

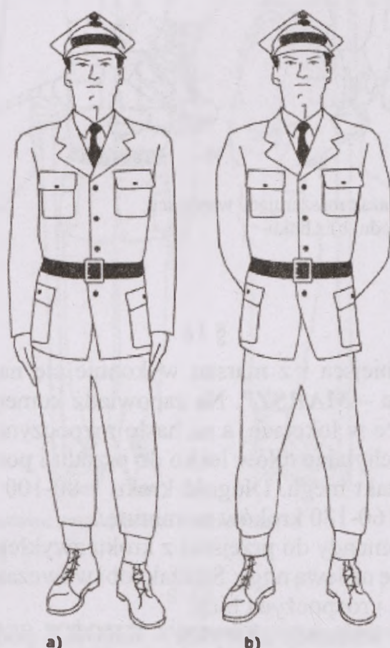

Rysunek 3. Strażak w postawie zasadniczej.
Widok: a) ułożenia dłoni z boku; b) ułożenia dłoni z przodu.

§ 11.

1. Postawa swobodna umożliwia strażakowi częściowy odpoczynek podczas wykonywania regulaminowych czynności, wystąpień służbowych oraz uroczystości. Przyjmuje się ją na komendę **„SPOCZNIJ" oraz samoczynnie w sytuacjach określonych w regulaminach, np. po odliczeniu.**

2. Widok strażaka w postawie swobodnej przedstawia rysunek 4.
3. Na komendę **„SPOCZNIJ"** strażak energicznie wysuwa lewą nogę w lewo w skos na odległość równą połowie długości stopy. Ciężar ciała spoczywa na prawej nodze. Ręce opuszczone swobodnie. Strażak ma swobodę ruchów, lecz nie wolno mu rozmawiać w szyku.
4. Podczas oficjalnych wystąpień strażak wysuwając nogę w lewo w skos wykonuje lekkie przybicie, następnie cofa nogę i stawia stopy jak w postawie zasadniczej.
5. Strażak przyjmuje postawę swobodną w rozkroku tylko podczas długotrwałych zajęć szkoleniowych za zgodą przełożonego. Przyjęcie postawy swobodnej w rozkroku wykonuje się wysuwając lewą nogę do przodu następnie dociągając ją ponownie do prawej nogi i odsuwając nogę lewą do boku z równoczesnym założeniem rąk z tyłu.

Rysunek 4. Strażak w postawie swobodnej:
a) z wysuniętą lewą nogą; b) w rozkroku.

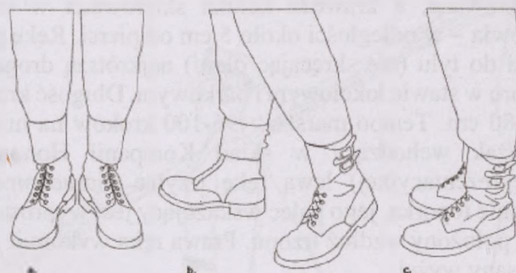
§ 12.

1. Zwroty w miejscu wykonuje się na komendę: **„W lewo (w prawo, w tył) – ZWROT"**.
2. Zwrot w miejscu wykonuje się na dwa tempa: tempo pierwsze – wykonanie zwrotu, tempo drugie – energiczne dostawienie najkrótszą drogą nogi pozostawionej w tyle.
3. Zwroty w lewo i w tył wykonuje się w stronę lewej ręki, na obcasie buta lewej nogi i czubku prawego buta, energicznie dostawiając najkrótszą drogą nogę pozostawioną w tyle.
4. Zwrot w prawo wykonuje się odwrotnie do zwrotu w lewo. W czasie zwrotu górna część ciała pozostaje jak w postawie zasadniczej; nóg w kolanach nie zgina się.
5. Widok zwrotów w miejscu przedstawiają rysunki 5 i 6.

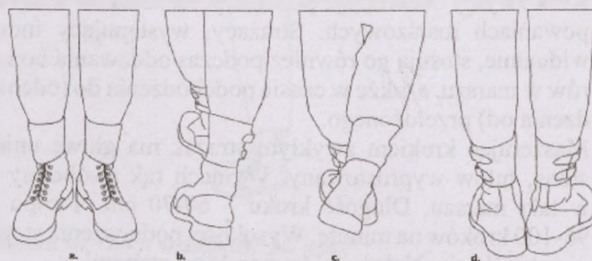
Rozdział 2
Marsz, bieg i zatrzymanie

§ 13.

1. Marsz rozpoczyna się z postawy zasadniczej lewą nogą. Wykonuje się go krokiem defiladowym lub zwykłym, natomiast marsz w miejscu – tylko krokiem zwykłym. Marsz poprzedza komenda, np.: **„Strażak (nazwisko), kierunek na wprost (w lewo, w prawo, w tył na lewo, w tył na prawo, w lewo w skos, w prawo w skos) – MARSZ"** lub **„Strażak (nazwisko), za mną – MARSZ"**.
2. Po każdej komendzie nakazującej rozpoczęcie marszu pierwsze trzy kroki wykonuje się krokiem defiladowym na wprost (z wyjątkiem marszu w miejscu).

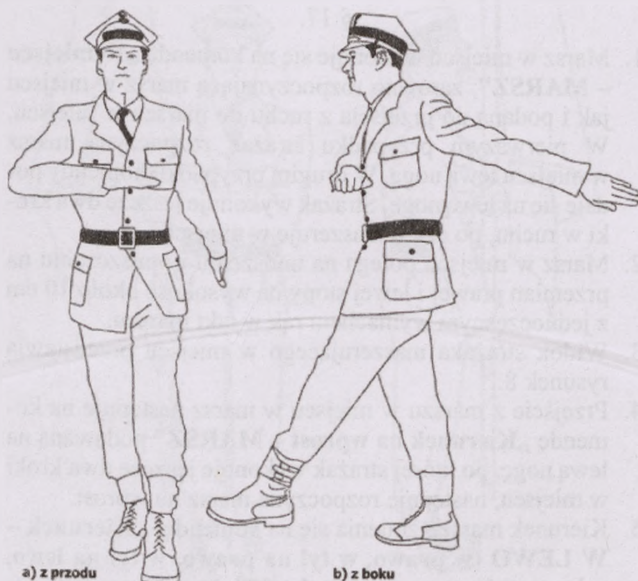
Rysunek 5. Układ stóp w czasie wykonywania zwrotów w prawo.

Rysunek 6. Układ stóp w czasie wykonywania zwrotu w tył.

§ 14.

1. Krok defiladowy stosuje się w przypadku:
   1) rozpoczynania marszu (pierwsze trzy kroki);
   2) marszu po komendzie **„BACZNOŚĆ"**;
   3) marszu po zapowiedzi komendy dotyczącej zatrzymania się;
   4) występowania z szyku lub wstępowania do szyku.
2. Widok strażaka podczas marszu krokiem defiladowym przedstawia rysunek 7.

Rysunek 7. Strażak podczas marszu krokiem defiladowym.

3. Strażak, rozpoczynając marsz krokiem defiladowym, podnosi stopę na wysokość około 10 cm i stawia ją sprężyście z przybiciem. Tułów ma wyprostowany, pierś podaną do przodu, wzrok skierowany na wprost. Ruchy rąk wykonuje na przemian, robiąc wymach ręką do przodu, zgina ją w łokciu i płynnie przenosi tak, aby kciuk znalazł się na dolnej części mostka. Dłoń i przedramię ułożone w linii prostej równolegle do podłoża, palce złączone i wyprostowane, a krawędź kciuka skierowana w stronę tułowia – w odległości około 5 cm od piersi. Rękę przenosi do tylu (nie skręcając dłoni) najkrótszą drogą, do oporu w stawie łokciowym i barkowym. Długość kroku – 70-80 cm. Tempo marszu – 96-100 kroków na minutę. Strażak wchodzący w skład Kompanii Honorowej (Reprezentacyjnej) lewą rękę trzyma nieruchomo na trzonie toporka, jego palec wskazujący jest wyprostowany, położony wzdłuż trzonu. Prawa ręka wykonuje ruch opisany wyżej.

§ 15.

1. Krok zwykły obowiązuje podczas poruszania się w ugrupowaniach marszowych. Strażacy, występujący indywidualnie, stosują go również podczas oddawania honorów w marszu, a także w czasie podchodzenia do (odchodzenia od) przełożonego.
2. Maszerując krokiem zwykłym strażak ma głowę uniesioną, tułów wyprostowany. Wymach rąk swobodny – w takt marszu. Długość kroku – 60-70 cm. Tempo – 96-100 kroków na minutę. Wysokości podnoszenia stopy nie określa się. Należy lekko przybijać stopami.
3. Podczas uroczystości, w czasie marszu krokiem zwykłym, obowiązuje taki wymach ręki, jak w marszu krokiem defiladowym.

§ 16.

Z kroku defiladowego do zwykłego przechodzi się na komendę **„SPOCZNIJ"**. Strażak stawia jeszcze dwa kroki defiladowe i rozpoczyna marsz krokiem zwykłym. Zmienia krok na zwykły również bez komendy, po pierwszych trzech krokach rozpoczynających marsz. Komendy w marszu podaje się tak, by hasło komendy padło równocześnie z postawieniem lewej nogi przez strażaka (pododdział).

§ 17.

1. Marsz w miejscu wykonuje się na komendę **„W miejscu – MARSZ"**; zarówno rozpoczynającą marsz w miejscu jak i podaną do przejścia z ruchu do marszu w miejscu. W pierwszym przypadku strażak rozpoczyna marsz w miejscu lewą nogą. W drugim przypadku komendy podaje się na lewą nogę. Strażak wykonuje jeszcze dwa kroki w ruchu, po czym maszeruje w miejscu.
2. Marsz w miejscu polega na unoszeniu i opuszczaniu na przemian prawej i lewej stopy na wysokość około 10 cm z jednoczesnym wymachem rąk w takt marszu.
3. Widok strażaka maszerującego w miejscu przedstawia rysunek 8.
4. Przejście z marszu w miejscu w marsz następuje na komendę **„Kierunek na wprost – MARSZ"** podawaną na lewą nogę, po której strażak wykonuje jeszcze dwa kroki w miejscu, następnie rozpoczyna marsz na wprost.
5. Kierunek marszu zmienia się na komendę: **„Kierunek – W LEWO (w prawo, w tył na prawo, w tył na lewo, w lewo w skos, w prawo w skos)"** lub według wskazanego przedmiotu terenowego.

Rysunek 8. Strażak maszerujący w miejscu; widok: a) z przodu, b) z boku.

§ 18.

1. Bieg z miejsca i z marszu wykonuje się na komendę: **„Biegiem – MARSZ"**. Na zapowiedź komendy strażak ugina ręce w łokciach, a na hasło rozpoczyna bieg lewą nogą, pochylając tułów lekko do przodu i poruszając rękami w takt biegu. Długość kroku – 80-100 cm, tempo biegu – 160-180 kroków na minutę.
2. Hasło komendy do przejścia z kroku zwykłego do biegu podaje się na lewą nogę. Strażak robi wówczas jeszcze jeden krok i rozpoczyna bieg.
3. Na hasło komendy **„Zwykły – KROK"**, podane na dowolną nogę, strażak zwalnia bieg stawiając w tym tempie jeszcze trzy kroki i rozpoczyna marsz nakazanym krokiem.

§ 19.

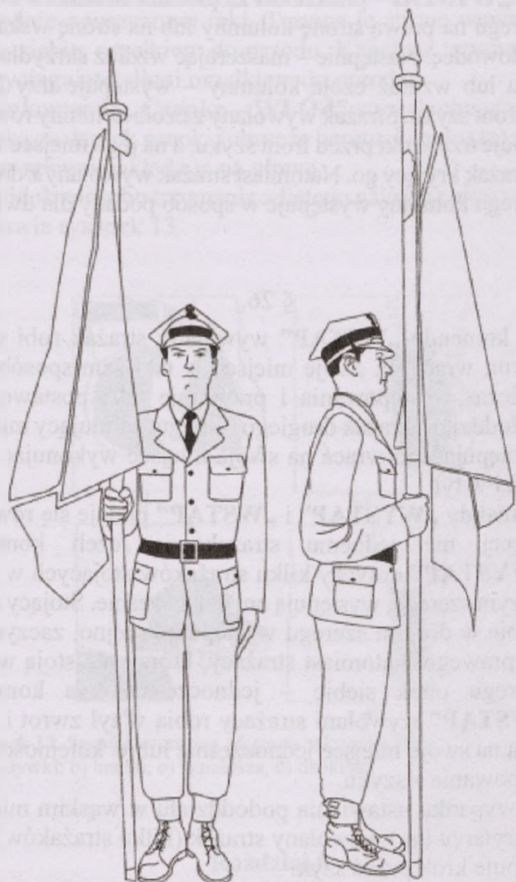
1. Zatrzymanie następuje na komendę, np. **„Strażak (nazwisko) – STÓJ"**. Po zapowiedzi strażak zaczyna maszerować krokiem defiladowym, a po haśle **„STÓJ"** daje jeszcze jeden krok i przystawia nogę, po czym przyjmuje postawę zasadniczą.
2. W celu zatrzymania biegnącego strażaka, podaje się komendę **„Zwykły – KROK"**, a następnie komendę, np.: **„Strażak (nazwisko) – STÓJ"**.

Rozdział 3
Chwyty sztandarem

§ 20.

1. W postawie zasadniczej ze sztandarem u nogi sztandarowy trzyma sztandar postawiony na trzewiku drzewca przy prawej nodze na linii czubka buta. Drzewce przytrzymuje prawą ręką powyżej pasa głównego, łokieć prawej ręki lekko przyciska do ciała. W postawie swobodnej również trzyma sztandar przy prawej nodze.

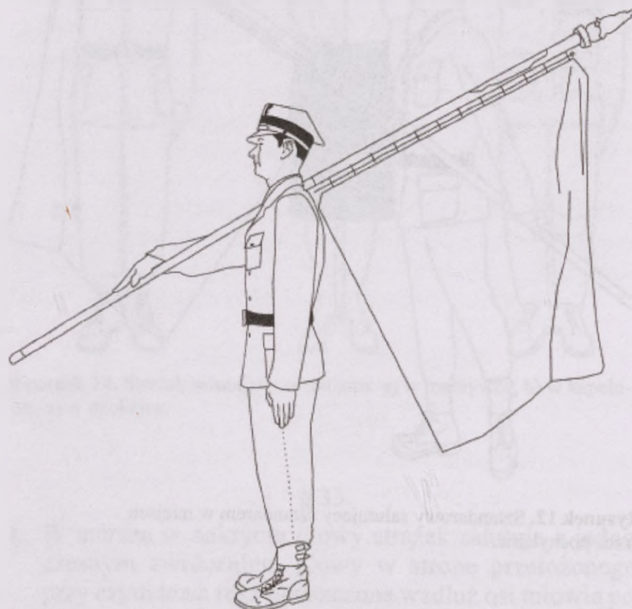
2. Widok strażaka w podstawie zasadniczej ze sztandarem przedstawia rysunek 9.

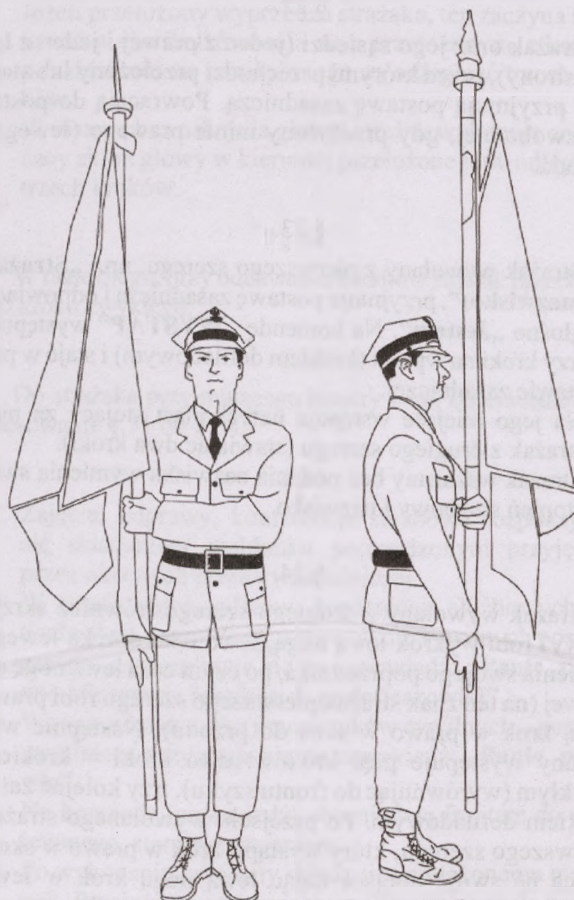
Rysunek 9. Postawa zasadnicza ze sztandarem.

§ 21.

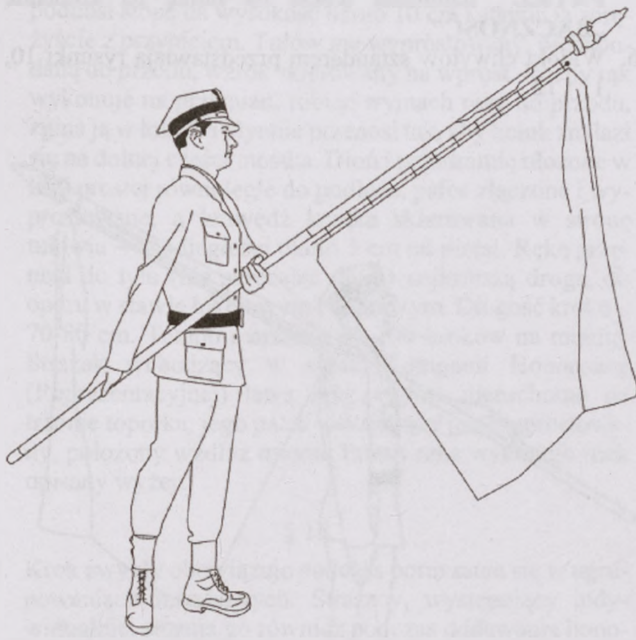
1. Sztandarem wykonuje się następujące chwyty: **„na ramię”**, **„prezentuj”**, **„do nogi”** oraz **„salutowanie”**.
2. Wykonując chwyt **„na ramię”** sztandarowy kładzie drzewce prawą ręką (pomagając sobie lewą) na prawe ramię i trzyma je pod kątem 45 stopni. Płat sztandaru musi być oddalony od barku na szerokość około – 30 cm.
3. Wykonując chwyt **„prezentuj”** z położenia **„do nogi”**, podnosi sztandar prawą ręką i ustawia w położeniu pionowym przy prawym ramieniu (dłoń prawej ręki znajduje się na wysokości barku), następnie lewą ręką chwyta drzewce sztandaru tuż pod prawą, po czym opuszcza prawą rękę na całą długość, obejmując nią dolną część drzewca.
4. Wykonując chwyt **„do nogi”** z położenia **„prezentuj”** lub z położenia **„na ramię”**, przenosi sztandar prawą ręką (pomagając sobie lewą) do nogi.
5. Salutowanie sztandarem w miejscu wykonuje się z postawy **„prezentuj”**. Gdy odbierający honory zbliży się na 5 kroków, sztandarowy robi zwrot w prawo w skos, z jednoczesnym wysunięciem lewej nogi w przód na odległość jednej stopy (30 cm), i pochyla sztandar w przód pod kątem do 45°. W tej postawie pozostaje do czasu, gdy odbierający honory nie znajdzie się w odległości kroku za sztandarem. Wówczas przenosi sztandar do postawy „prezentuj”. W marszu salutuje się, opuszczając sztandar z położenia **„na ramię”** w taki sam sposób jak w miejscu. Sztandarowy pochyla sztandar na komendę **„Na prawo – PATRZ”**, natomiast bierze na ramię na komendę **„BACZNOŚĆ”**.
6. Widoki chwytów sztandarem przedstawiają rysunki 10, 11 i 12.

Rysunek 10. Chwyt sztandarem: „na ramię”.

Rysunek 11. Chwyt sztandarem: „prezentuj”.

Rysunek 12. Sztandarowy salutujący sztandarem w miejscu przez pochylenie.

Rozdział 4
Zachowanie się strażaków w szyku

§ 22.

Strażak oraz jego sąsiedzi (jeden z prawej i jeden z lewej strony), przed którymi przechodzi przełożony lub starszy, przyjmują postawę zasadniczą. Powracają do postawy swobodnej, gdy przełożony minie prawego (lewego) sąsiada.

§ 23.

1. Strażak wywołany z pierwszego szeregu, np.: **„Strażak (nazwisko)”**, przyjmuje postawę zasadniczą i odpowiada głośno **„Jestem”**. Na komendę **„WYSTĄP”** występuje trzy kroki na wprost (krokiem defiladowym) i staje w postawie zasadniczej.
   Na jego miejsce wstępuje natychmiast stojący za nim strażak z drugiego szeregu (stawiając dwa kroki).
2. Strażak wskazany bez podania nazwiska wymienia swój stopień służbowy i nazwisko.

§ 24.

Strażak wywołany z drugiego szeregu (również skrzydłowy) robi wykrok lewą nogą, lewą ręką dotyka lewego ramienia swojego poprzednika, po czym cofa lewą nogę do prawej (na ten znak strażak pierwszego szeregu robi prawą nogą krok w prawo w skos do przodu). Następnie wywołany występuje pięć kroków: dwa kroki – krokiem zwykłym (wyrównując do frontu szyku), trzy kolejne zaś – krokiem defiladowym. Po przejściu wywołanego strażak pierwszego szeregu, który wystąpił krok w prawo w skos, wraca na swoje miejsce dając lewą nogą krok w lewo w skos do tyłu. Postępuje podobnie, gdy wywołany wraca na swoje miejsce.

§ 25.

Strażak wywołany z trzeciego lub dalszego szeregu, na komendę **„WYSTĄP”** przechodzi za plecami strażaków swojego szeregu na prawą stronę kolumny lub na stronę wskazaną przez dowódcę. Następnie – maszerując wzdłuż skrzydła trójszeregu lub wzdłuż czoła kolumny – występuje trzy kroki przed front szyku. Strażak wywołany z czoła kolumny również występuje trzy kroki przed front szyku, a na jego miejsce wstępuje strażak kryjący go. Natomiast strażak wywołany z drugiego szeregu kolumny występuje w sposób podany dla dwuszeregu.

§ 26.

1. Na komendę **„WSTĄP”** wywołany strażak robi w tył zwrot, wraca na swoje miejsce w taki sam sposób, jak podczas występowania i przyjmuje taką postawę, jak pododdział. Strażak drugiego szeregu, zajmujący miejsce występującego wraca na swoje miejsce wykonując dwa kroki w tył.
2. Komendy **„WYSTĄP”** i **„WSTĄP”** podaje się również więcej niż jednemu strażakowi. Jeżeli komenda **„WYSTĄP”** dotyczy kilku strażaków stojących w pierwszym szeregu, występują oni jednocześnie. Stojący obok siebie w drugim szeregu występują kolejno, zaczynając od prawego; natomiast strażacy, którzy nie stoją w tym szeregu obok siebie – jednocześnie. Na komendę **„WSTĄP”** wywołani strażacy robią w tył zwrot i wracają na swoje miejsce jednocześnie lub w kolejności występowania z szyku.
3. W wypadku ustawienia pododdziału w wąskim miejscu (korytarzu itp.) wywołany strażak (kilku strażaków) występuje krok przed szyk.

§ 27.

1. Strażak wywołany z kolumny w marszu przechodzi za plecami strażaków swojego szeregu na prawą stronę kolumny i maszeruje na wysokości swojego szeregu w odstępie jednego kroku od prawoskrzydłowego. Wywołany w marszu do przełożonego podchodzi do niego z lewej strony. Jeżeli przełożony nie zatrzyma się, maszeruje obok niego (na tej samej wysokości) i po oddaniu honorów melduje się w marszu.
2. Na komendę **„WSTĄP”** oddaje honory, zatrzymuje się i po zwrocie w miejscu w odpowiednim kierunku wraca na swoje miejsce w szyku.

§ 28.

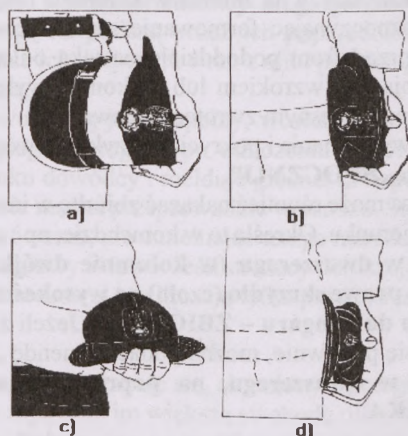
Na komendę **„DO MNIE”** lub np.: **„Do kapitana (nazwisko)”** strażak nie znajdujący się w szyku idzie krokiem zwykłym najkrótszą drogą do wzywającego, zatrzymuje się trzy kroki przed nim w postawie zasadniczej, oddaje honory i melduje się, np.: **„Panie kapitanie, melduję się na rozkaz”**.

§ 29.

Strażak wywołany z szyku w miejscu opuszcza go jak przy występowaniu. Dalsze czynności wykonuje jak strażak wywołany spoza szyku. Na komendę **„WSTĄP”** oddaje honory, robi zwrot w miejscu we właściwym kierunku i krokiem zwykłym wraca najkrótszą drogą na swoje miejsce.

§ 30.

1. Na komendę **„Czapkę – ZDEJMIJ"** strażak zdejmuje nakrycie głowy prawą ręką i przekłada je do lewej, swobodnie opuszczonej ręki. Trzyma je stroną wewnętrzną do siebie, orzełkiem do przodu. Kapelusz trzyma się na wyciągniętej dłoni orzełkiem do przodu.
2. Na komendę **„Czapkę – WŁÓŻ"** strażak chwyta prawą ręką za daszek czapki (obrzeże beretu, kapelusza) i dwiema rękami nakłada ją na głowę.
3. Widok sposobu trzymania zdjętego nakrycia głowy przedstawia rysunek 13.

Rysunek 13. Sposób trzymania zdjętego nakrycia głowy: a) rogatywki; b) beretu; c) kapelusza, d) dżokejki.

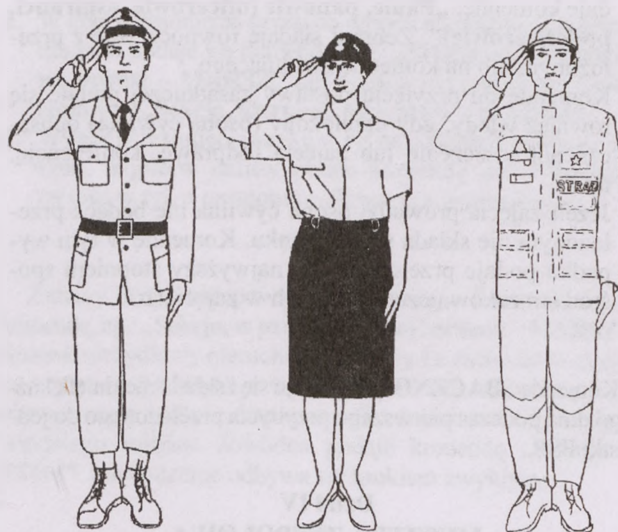
Rozdział 5
Oddawanie honorów

§ 31.

Oddawanie honorów odbywa się w miejscu i w marszu, zarówno w nakryciu głowy jak i bez nakrycia głowy.

§ 32.

1. W miejscu w nakryciu głowy strażak salutuje w postawie zasadniczej. Z chwilą zbliżenia się przełożonego na odległość trzech kroków frontuje w jego kierunku i podnosi szybkim ruchem do daszka czapki (obrzeża hełmu, beretu, kapelusza) prawą rękę tak ułożoną, aby przedramię i dłoń oraz złączone palce – wskazujący i środkowy – tworzyły linię prostą; pozostałe palce dłoni są złożone i przyciśnięte kciukiem. Wystającą część palca środkowego przykłada – od strony palca wskazującego – do brzegu daszka czapki (do obrzeża hełmu, beretu, kapelusza) nad kątem prawego oka; dłoń jest zwrócona ku przodowi, łokieć zaś skierowany w dół i na prawo w skos. Gdy przełożony minie strażaka, kończy on salutowanie, opuszczając szybkim ruchem rękę do położenia w postawie zasadniczej, po czym przyjmuje postawę swobodną. Salutując w miejscu (np. podczas meldowania się), przytrzymuje rękę przy nakryciu głowy przez sekundę.
2. W miejscu, bez nakrycia głowy strażak frontuje, przyjmuje postawę zasadniczą i wykonuje energiczny skłon głowy. Po podejściu do przełożonego oraz przed odejściem od niego oddaje honory przez przyjęcie postawy zasadniczej i skłon głowy.
3. Widok strażaka oddającego honory w nakryciu głowy przedstawia rysunek 14.

Rysunek 14. Strażak salutujący w miejscu: a) w rogatywce, b) w kapeluszu, c) w dżokejce.

§ 33.

1. W marszu w nakryciu głowy strażak salutuje z jednoczesnym zwróceniem głowy w stronę przełożonego, przy czym lewa ręka opuszczona wzdłuż osi tułowia pozostaje nieruchoma. Palce ręki są złączone i wyprostowane. Salutowanie rozpoczyna trzy kroki przed przełożonym, a kończy po minięciu go. Podczas wyprzedzania rozpoczyna salutowanie w momencie zrównania się z przełożonym, a kończy po przejściu trzech kroków. Jeżeli przełożony wyprzedza strażaka, ten zaczyna salutować w chwili zrównania się z przełożonym, a kończy po oddaleniu się przełożonego na odległość trzech kroków.
2. W marszu bez nakrycia głowy, strażak wykonuje energiczny skłon głowy w kierunku przełożonego w odległości trzech kroków.

§ 34.

W razie biegu, przy oddawaniu honorów strażak przechodzi do kroku zwykłego.

§ 35.

Do strażaka przyjmującego honory mają odpowiednio zastosowanie § 31 do § 34.

§ 36.

1. Zajęcia, odprawy, konferencje służbowe rozpoczynają się składaniem meldunku poprzedzonym przyjęciem przez obecnych postawy zasadniczej.
2. W czasie zajęć, odpraw, konferencji służbowych itp. z udziałem strażaków i pracowników cywilnych postawę zasadniczą przyjmuje się na zapowiedź: **„Panie, panowie oficerowie (aspiranci, podoficerowie)"**.
3. W razie udziału tylko pracowników cywilnych – postawę zasadniczą przyjmuje się na zapowiedź: **„Panie, panowie"**.
4. Na komendę (zapowiedź) obecni stają frontem do przełożonego, starszego stopniem.
5. Po wykonaniu komendy składa się przełożonemu meldunek. Przełożony po przyjęciu meldunku zezwala przyjąć postawę swobodną (siedzącą). Składający meldunek wy-

daje komendę: **„Panie, panowie (oficerowie, aspiranci, podoficerowie)"**. Zebrani siadają równocześnie z przełożonym lub na komendę meldującego.

6. Komendę do przyjęcia postawy zasadniczej podaje się również wtedy, gdy przełożony (osoba cywilna) opuszcza pomieszczenie lub zajęcia (odprawę, konferencję, itp.).
7. Jeżeli zajęcia prowadzi osoba cywilna nie będąca przełożonym nie składa się meldunku. Komendę w tym wypadku podaje przełożony lub najwyższy stopniem spośród strażaków uczestniczących w zajęciach.

§ 37.

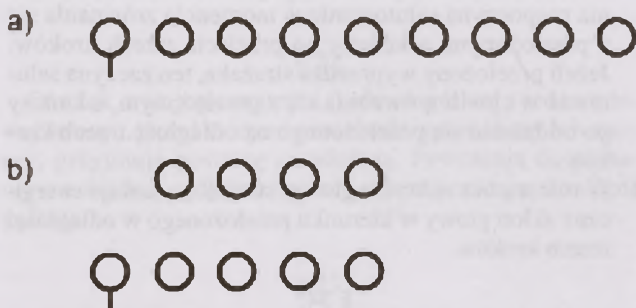
Komendę **„BACZNOŚĆ"** podaje się i składa meldunek każdego dnia podczas pierwszego przybycia przełożonego do jednostki PSP.

Dział IV
MUSZTRA ZESPOŁOWA

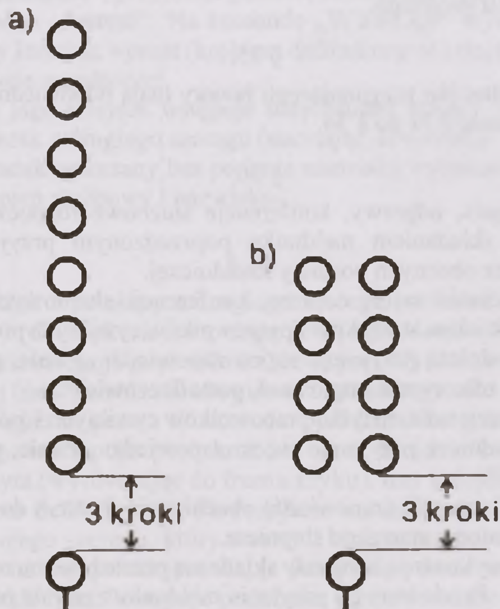
Rozdział 1
Sekcja

§ 38.

1. W ugrupowaniu rozwiniętym sekcja występuje w szeregu i w dwuszeregu.
2. W ugrupowaniu marszowym sekcja występuje w rzędzie oraz w kolumnie dwójkowej.
3. Widoki ustawienia sekcji przedstawiają rysunki 15 i 16.

Rysunek 15. Ustawienie sekcji: a) w szeregu; b) w dwuszeregu.

Rysunek 16. Ustawienie sekcji: a) w rzędzie; b) w kolumnie dwójkowej.

§ 39.

1. W celu ustawienia strażaków w szyku dowódca zarządza zbiórkę.
2. Na zapowiedź komendy, np.: **„Pierwsza sekcja"**, lub na komendę **„BACZNOŚĆ"** strażacy zwracają się frontem do dowódcy i przyjmują postawę zasadniczą. Następnie dowódca podaje zapowiedź, np.: **„W dwuszeregu"**, i staje w postawie zasadniczej w miejscu, w którym chce ustawić pododdział. Na hasło **„ZBIÓRKA"** strażacy biegną do dowódcy i stają w nakazanym szyku, w postawie zasadniczej i w tym samym co on kierunku (jeżeli nie nakazał inaczej). Strażak prawoskrzydłowy staje z lewej strony dowódcy, a na zbiórce w kolumnie (rzędzie) – za nim. Rozpoczynając formowanie szyku, dowódca wychodzi przed front pododdziału na taką odległość, aby mógł objąć go wzrokiem lub wykonuje wykrok prawą nogą z jednoczesnym zwrotem w lewo.
3. W celu wyrównania i pokrycia w szyku, dowódca podaje komendę **„SPOCZNIJ"**.
4. Dowódca może również nakazać zbiórkę w innym miejscu lub kierunku. Określa to w komendzie, np.: **„Pierwsza sekcja, w dwuszeregu (w kolumnie dwójkowej), na drodze, prawe skrzydło (czoło) na wysokości trybuny, frontem do hangaru – ZBIÓRKA"**. Jeżeli zbiórkę nakazuje się ponownie, można podać komendę **„Pierwsza sekcja, w dwuszeregu, na poprzednim miejscu – ZBIÓRKA"**.

§ 40.

1. W celu sformowania kolumny w marszu – na komendę, np.: **„Druga sekcja, w kolumnie dwójkowej, za mną, w marszu – ZBIÓRKA"** – dwójka czołowa maszeruje za dowódcą sekcji w odległości trzech kroków, reszta strażaków dołącza do niej.
2. Dowódca może również nakazać zbiórkę w wyznaczonym miejscu i kierunku marszu, podając komendę, np.: **„Druga sekcja, w kolumnie dwójkowej, na drodze w kierunku wsi, w marszu – ZBIÓRKA"**.

§ 41.

Na komendę **„ROZEJŚĆ SIĘ"** strażacy natychmiast rozchodzą się w dowolnych kierunkach. Dowódca może w komendzie określić miejsce, w którym mają przebywać, np.: **„Na łąkę – ROZEJŚĆ SIĘ"**, **„Do namiotów (biegiem) – ROZEJŚĆ SIĘ"**, lub kierunek rozejścia się, np.: **„Od czoła, w prawo – ROZEJŚĆ SIĘ"**, **„W tył – ROZEJŚĆ SIĘ"**.

§ 42.

1. Równanie i krycie w szyku strażacy wykonują samoczynnie po komendzie **„SPOCZNIJ"** albo na komendę **„Równaj – W PRAWO"** wydaną po komendzie **„BACZNOŚĆ"**.
2. Na komendę **„Równaj – W PRAWO"** wszyscy strażacy jednocześnie i energicznie zwracają głowy w prawo, z wyjątkiem prawoskrzydłowego, i stają tak, aby prawym okiem widzieć tylko swego sąsiada, a lewym pierś czwartego od siebie. Po wyrównaniu, na komendę **„BACZNOŚĆ"** jednocześnie zwracają głowy na wprost.

§ 43.

1. Odliczanie stosuje się w celu ustalenia stanu liczbowego strażaków lub sformowania nowego szyku. Wykonuje się je na komendę, np.: **„Kolejno – ODLICZ"**, **„Do**

dwóch – ODLICZ". Można także nakazać odliczanie do jakiejkolwiek liczby, np.: **„Do trzech (pięciu, dziesięciu) – ODLICZ"**.
2. Na zapowiedź komendy strażacy przyjmują postawę zasadniczą.
3. Na hasło **„ODLICZ"** strażacy pierwszego szeregu zwracają jednocześnie głowy w prawo z wyjątkiem prawoskrzydłowego. Strażak prawoskrzydłowy pierwszego szeregu zwraca głowę w lewo i zaczyna odliczanie. Pozostali strażacy pierwszego szeregu, odwracając energicznie głowy z prawej na lewą stronę, podają kolejno liczby, po czym zwracają głowy na wprost i przyjmują postawę swobodną. Natomiast strażacy drugiego szeregu zwracają uwagę na podaną przez ich poprzedników liczbę, która także ich dotyczy, i wraz z nimi przyjmują postawę swobodną.
4. Jeżeli dwuszereg jest niepełny, wówczas lewoskrzydłowy drugiego szeregu – po odliczeniu – zwraca głowę w kierunku dowódcy i melduje głośno: **„Niepełny"**.
5. Odliczanie można przeprowadzić w marszu. Strażacy odliczają wówczas, nie zmieniając tempa marszu, i kolejno zwracają głowy w lewo. Jeśli strażacy poruszają się w kolumnie marszowej – odliczają tylko prawoskrzydłowi.

§ 44.

1. Odstępowanie nakazuje się, aby ułatwić przegląd strażaków lub zapewnić im większą swobodę ruchów w czasie ćwiczeń. Polega ono na zwiększeniu odstępów między strażakami o liczbę kroków podaną w komendzie, np. **„Od prawoskrzydłowego (lewoskrzydłowego), pięć (dziesięć) kroków – ODSTĄP (biegiem – ODSTĄP)"**. Na hasło komendy strażacy – z wyjątkiem skrzydłowego, od którego zaczyna się odstępowanie – robią w lewo (prawo) zwrot i maszerują (biegną) w nakazanym kierunku, oglądając się przez lewe ramię – każdy na bezpośrednio za nim maszerującego (biegnącego) strażaka. Po jego zatrzymaniu się następny strażak robi tyle kroków, ile podano w komendzie. Następnie zatrzymuje się, robi w prawo (lewo) zwrot, wyrównuje i samorzutnie przyjmuje postawę swobodną.
2. Podczas odstępowania od środka wskazuje się strażaka, od którego należy rozpocząć wykonywanie tej czynności. Na komendę, np. **„Od strażaka (nazwisko), krok – ODSTĄP"** lub **„Od strażaka (nazwisko), w prawo (w lewo), krok – ODSTĄP"**, wyznaczony strażak mówi **„Jestem"** i na sekundę podnosi lewą rękę do poziomu z dłonią ułożoną w płaszczyźnie pionowej.
3. Jeżeli sekcja jest ustawiona w dwuszeregu, lewą rękę podnosi do poziomu również strażak kryjący wskazanego z pierwszego szeregu.

§ 45.

Łączenie odbywa się w odwrotnym kierunku niż odstępowanie na komendę, np.: **„Do prawoskrzydłowego (lewoskrzydłowego) – ŁĄCZ (biegiem – ŁĄCZ)"** lub **„Do strażaka (nazwisko) – ŁĄCZ (biegiem – ŁĄCZ)"** albo **„Do strażaka (nazwisko) w lewo (w prawo) – ŁĄCZ (biegiem – ŁĄCZ)"**.

§ 46.

1. Przesunięcie szyku o krok w przód lub w tył odbywa się na komendę, np.: **„Pierwsza sekcja, krok na wprost (w tył) – MARSZ"**. Strażacy robią krok w nakazanym kierunku, nie zmieniając frontu.
2. W celu przesunięcia szyku do przodu na odległość większą niż krok podaje się komendę, np.: **„Sekcja, sześć kroków na wprost – MARSZ"** lub – jeżeli nie podaje się liczby kroków – **„Sekcja, kierunek na wprost – MARSZ"**.
3. W celu przesunięcia szyku w tył na odległość większą niż krok, najpierw należy podać komendę do wykonania zwrotu w tył, a następnie – dotyczącą przesunięcia.

§ 47.

Zmiany frontu ugrupowania rozwiniętego dokonuje się na komendę, np.: **„Sekcja, w prawo (w lewo) zachodź – MARSZ"**. Strażak skrzydłowy nieruchomego skrzydła zachodzi w miejscu w prawo (w lewo) w takim tempie, aby maszerujący po okręgu mogli zachować równanie. Po dojściu sekcji do odpowiedniego miejsca dowódca podaje komendę **„Sekcja – STÓJ"**. Zachodzenie odbywa się krokiem zwykłym.

§ 48.

1. Zmianę ugrupowania w miejscu nakazuje się, gdy strażacy stoją w postawie zasadniczej.
2. Z szeregu w rząd sekcja przechodzi na komendę **„W prawo – ZWROT"**, natomiast z rzędu do szeregu **„W lewo – ZWROT"**.
3. Z szeregu w kolumnę dwójkową sekcja przechodzi na komendę **„W dwójki, w prawo – ZWROT"**. Strażacy, na których podczas odliczania wypadła liczba jeden, robią w prawo zwrot w miejscu, a oznaczeni liczbą dwa wykonują na obcasie buta prawej nogi i czubku lewego buta część zwrotu w prawo, po czym lewą nogą robią energiczny wykrok w lewo w skos i – dostawiając prawą nogę do lewej – stają na lewo od swych sąsiadów. Czynności te należy wykonywać w tempie podobnym jak zwroty, czyli „na dwa tempa".
4. Z kolumny dwójkowej do szeregu sekcja powraca na komendę **„W szereg, w lewo – FRONT"**.
5. Strażacy, którzy podczas formowania dwójek wykonywali zwrot w miejscu (oznaczeni liczbą jeden), wykonują na obcasie buta lewej nogi i czubku prawego buta część zwrotu w lewo, po czym prawą nogą robią energiczny wykrok w lewo w skos i – dostawiając lewą nogę do prawej – stają na prawo od swych sąsiadów. Strażacy oznaczeni liczbą dwa robią zwrot w lewo w miejscu.
6. Z dwuszeregu w kolumnę dwójkową sekcja przechodzi na komendę **„W prawo – ZWROT"**, z kolumny dwójkowej do dwuszeregu natomiast na komendę **„W lewo – ZWROT"**.
7. Kolumnę dwójkową (rząd) z dwuszeregu (szeregu) formuje się zawsze w prawo; dwuszereg i szereg z kolumny dwójkowej (rzędu) – w lewo.
8. Z rzędu w kolumnę dwójkową sekcja przechodzi na komendę **„W dwójki – W PRZÓD"**. Strażacy, na których podczas odliczania wypadła liczba dwa, przesuwają się w przód na lewo od swych poprzedników. Ustawione w ten sposób dwójki dołączają i kryją dwójkę czołową, która skraca krok bez komendy. Po przyjęciu regulaminowych odstępów i odległości podaje się komendę **„Zwykły – KROK"**.

§ 49.

W marszu z kolumny dwójkowej w rząd sekcja przechodzi na komendę **„W rząd – W TYŁ"**. Strażacy z lewego rzędu przesuwają się w takt marszu za swych prawych sąsiadów, zachowując regulaminowe odległości. W celu uła-

twienia wykonania tej czynności, strażacy poruszający się na końcu kolumny (w ogonie) samorzutnie zwalniają do chwili, kiedy odległości w kolumnie zostaną odpowiednio wyrównane.

Rozdział 2
Pluton

§ 50.

1. W ugrupowaniu rozwiniętym pluton występuje w następujących szykach:
   1) w szeregu;
   2) w dwuszeregu;
   3) w trójszeregu .
2. W ugrupowaniu marszowym pluton występuje w następujących szykach:
   1) w rzędzie;
   2) w kolumnie dwójkowej;
   3) w kolumnie trójkowej;
   4) w kolumnie czwórkowej.
3. Widoki ustawienia plutonu przedstawiają rysunki 17 i 18.

§ 51.

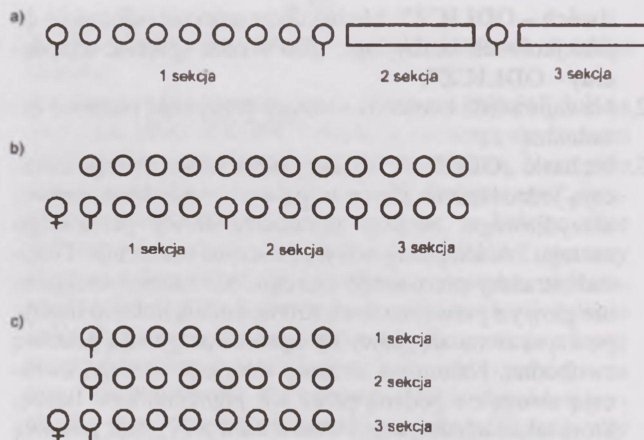
1. Skrzydła ugrupowania rozwiniętego pluton zagina na komendę, np.: **„Druga sekcja zagiąć skrzydło – MARSZ”, „Od strażaka (nazwisko) zagiąć lewe (prawe) skrzydło – MARSZ”** lub **„Od strażaka (nazwisko) i sekcyjnego (nazwisko) zagiąć skrzydła – MARSZ”.**
2. Jeśli zaginanie następuje od wyznaczonego strażaka, mówi on wówczas **„Jestem”** i podnosi na sekundę lewą rękę do poziomu. Stojący za nim w następnych szeregach również podnoszą lewe ręce do poziomu.
3. Na komendę dotyczącą zagięcia skrzydeł pluton lub strażacy skrzydłowi, wraz z wymienionymi w zapowiedzi, zaginają skrzydło (skrzydła), przesuwając się do przodu krokiem zwykłym.
4. Wymieniony strażak zachodzi w miejscu w prawo (w lewo) w takim tempie, aby maszerujący po okręgu mogli zachować równanie. Strażacy ci zatrzymują się po dojściu do miejsca, w którym są ustawieni pod kątem 90° w stosunku do frontu pododdziału.
5. Po zagięciu skrzydeł podaje się komendę **„SPOCZNIJ”**.

§ 52.

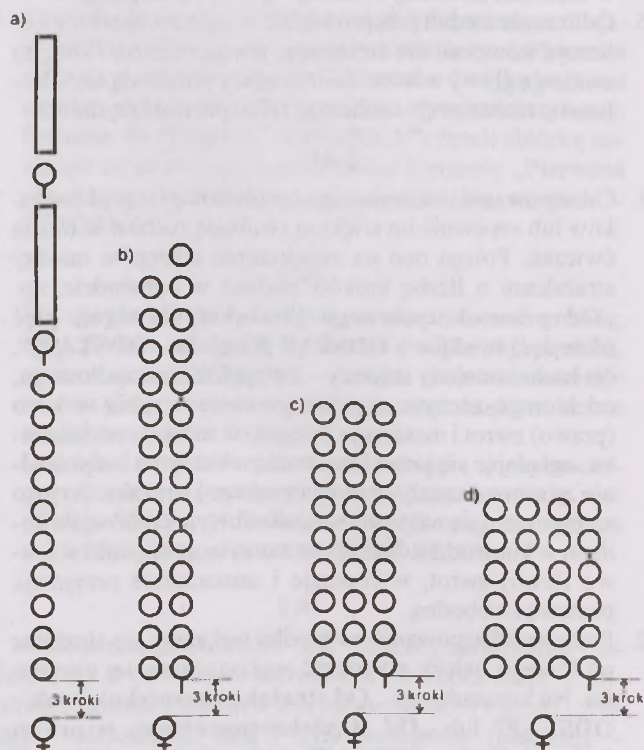
Skrzydła ugrupowania rozwiniętego odgina się na komendy, np.: **„Pierwsza i trzecia sekcja od strażaka (nazwisko) i sekcyjnego (nazwisko) w tył – ZWROT”; „Odgiąć skrzydła – MARSZ”**. Strażacy zaginający poprzednio skrzydła robią w tył zwrot, wracają na poprzednie miejsce w taki sam sposób, jak podczas zaginania skrzydeł i zatrzymują się na linii plutonu. Na komendę **„W tył – ZWROT”** robią w tył zwrot, po czym na komendę **„SPOCZNIJ”** przyjmują postawę swobodną.

§ 53.

1. Z dwuszeregu w kolumnę czwórkową przechodzi się z postawy zasadniczej na komendę **„W czwórki, w prawo – ZWROT”**. Strażacy, na których podczas odliczania wypadła liczba jeden, robią w prawo zwrot, oznaczeni zaś liczbą dwa wykonują na obcasie buta prawej nogi i czubku lewego buta część zwrotu w prawo. Po czym lewą nogą robią energiczny wykrok w lewo w skos i dostawiając prawą nogę do lewej – stają na lewo od swych sąsiadów.

Rysunek 17. Pluton w ugrupowaniu rozwiniętym: a) w szeregu; b) w dwuszeregu; c) w trójszeregu.

Rysunek 18. Pluton w ugrupowaniu marszowym; a) w rzędzie; b) w kolumnie dwójkowej; c) w kolumnie trójkowej; d) w kolumnie czwórkowej.

2. Z kolumny czwórkowej do dwuszeregu powraca się z postawy zasadniczej na komendę **„W dwuszereg, w lewo – FRONT”**. Strażacy, którzy podczas formowania kolumny czwórkowej robili zwrot w miejscu (oznaczeni liczbą jeden), wykonują na obcasie buta lewej nogi i czubku prawego buta część zwrotu w lewo. Po czym prawą nogą robią energiczny wykrok w prawo w skos i – dostawiając lewą nogę do prawej – stają na prawo od swych sąsiadów. Pozostali robią w lewo zwrot.
3. Czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, należy wykonywać rytmicznie, na dwa tempa.

§ 54.

1. W marszu z kolumny czwórkowej w kolumnę dwójkową przechodzi się na komendę **„W dwójki – W TYŁ”**.

2. Strażacy oznaczeni podczas odliczania liczbą dwa przechodzą w takt marszu za swych sąsiadów z prawej strony i kryją ich, zachowując przepisową odległość. Lewy rząd w tym czasie dołącza do prawego. Strażacy idący w pierwszej dwójce nie zmieniają długości kroku. Z kolumny dwójkowej w czwórkową przechodzi się na komendę **„W czwórki – W PRZÓD”**. Strażacy lewego rzędu oznaczeni podczas odliczania liczbą jeden (jedynki) odstępują w lewo natomiast, którzy poprzednio przeszli w tył (oznaczeni liczbą dwa – dwójki), wstępują na dawne swoje miejsce (na wysokość jedynek). Czoło skraca krok bez komendy. Strażacy maszerują dalej krokiem zwykłym na komendę **„Zwykły – KROK”**.
3. Przejście z trójszeregu w kolumnę trójkową wykonuje się na komendę **„W prawo – ZWROT”**, natomiast powrót z kolumny trójkowej do trójszeregu – na komendę **„W lewo – ZWROT”**.

§ 55.

W celu ustawienia plutonu do prowadzenia musztry sekcjami i do innych wystąpień służbowych podaje się komendę, np.: **„Pierwszy pluton, w szeregu (dwuszeregu), na placu, pierwsza sekcja na wysokości masztu (na poprzednim miejscu), pozostałe sekcji w odstępach (odległości) piętnastu kroków, frontem do garaży – ZBIÓRKA”**.

§ 56.

Inne zmiany szyków, zbiórki, rozejścia się, równanie i krycie, odliczanie, odstępowanie, przesuwanie oraz zmianę frontu ugrupowania rozwiniętego i przejścia z szyku rozwiniętego w marszowy i odwrotnie wykonuje się według zasad podanych dla sekcji.

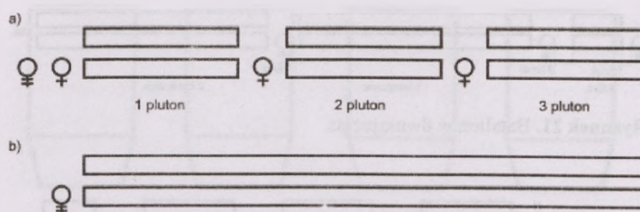
Rozdział 3
Kompania

§ 57.

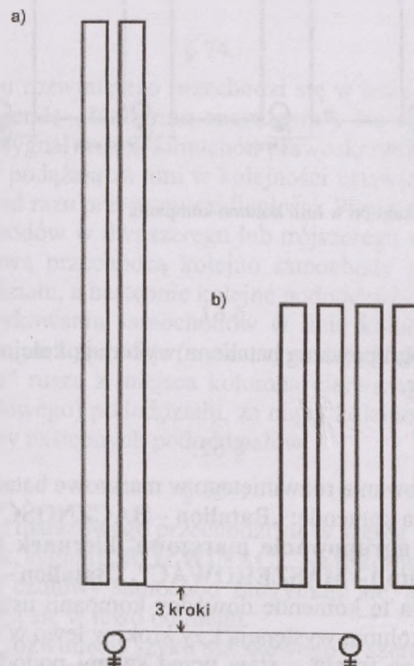
1. W ugrupowaniu rozwiniętym kompanii zasadniczym szykiem jest dwuszereg.
2. W ugrupowaniu marszowym kompania występuje w następujących szykach:
   1) w kolumnie dwójkowej;
   2) w kolumnie czwórkowej.
3. Widoki ustawienia kompanii przedstawiają rysunki 19 i 20.

§ 58.

1. Z dwuszeregu w kolumnę dwójkową kompania przechodzi na komendę **„W prawo – ZWROT”**. Jednocześnie dowódcy plutonów robią trzy kroki w tył, rozpoczynając marsz lewą nogą; trzeci krok dają w lewo w skos z równoczesnym zwrotem w prawo i stają w postawie zasadniczej na prawym skrzydle pierwszej dwójki swojego plutonu.
2. Z kolumny dwójkowej do dwuszeregu kompania powraca na komendę **„W lewo – ZWROT”**. Kompania wykonuje zwrot, a dowódcy plutonów rozpoczynając marsz prawą nogą – powracają na swoje miejsca w dwuszeregu.
3. Z dwuszeregu w kolumnę czwórkową kompania przechodzi według zasad podanych dla plutonu, z tą różnicą, że dowódcy plutonów, wykonują te same czynności, jakie obowiązują podczas przechodzenia z dwuszeregu w kolumnę dwójkową.

Rysunek 19. a) Kompania w dwuszeregu z podziałem na plutony. b) Kompania w dwuszeregu.

Rysunek 20. Kompania w kolumnie: a) dwójkowej; b) czwórkowej.

4. Z kolumny czwórkowej do dwuszeregu kompania powraca według zasad podanych dla plutonu. Dowódcy plutonów powracają na miejsca w dwuszeregu w taki sposób, jaki obowiązuje przy przechodzeniu z kolumny dwójkowej.
5. Z kolumny czwórkowej w dwójkową i odwrotnie przechodzi się według zasad podanych dla plutonu, zbiórki zaś, rozejście się, równanie, krycie, odliczanie, odstępowanie, przesuwanie oraz zmianę frontu ugrupowania rozwiniętego wykonuje się według zasad podanych dla sekcji.

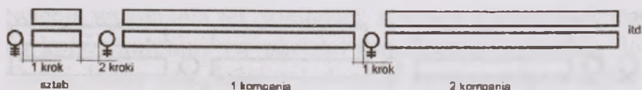
§ 59.

1. Do prowadzenia ćwiczeń z musztry lub do innych wystąpień służbowych kompanię ustawia się według zasad ustalonych dla plutonu.
2. Kompania Honorowa (Reprezentacyjna) powinna składać się z pododdziału pożarniczego, pocztu sztandarowego i dowódcy. Skład Kompanii może być uzupełniony pocztem flagowym.

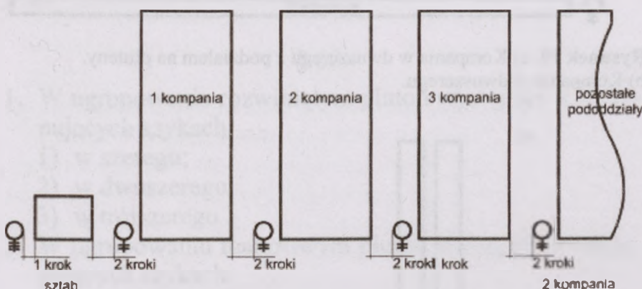
Rozdział 4
Oddział (batalion)

§ 60.

1. W ugrupowaniu rozwiniętym batalion występuje w dwuszeregu bądź w linii kolumn kompanii.
2. Widoki batalionu przedstawiają rysunki 21 i 22.

Rysunek 21. Batalion w dwuszeregu.

Rysunek 22. Batalion w linii kolumn kompanii.

§ 61.

Zmianę ugrupowania batalionu wykonują kolejno kompanie i plutony.

§ 62.

1. Z ugrupowania rozwiniętego w marszowe batalion przechodzi na komendę: **„Batalion – BACZNOŚĆ"**, **„Batalion, w ugrupowanie marszowe, kierunek w prawo (w lewo itp.) – MASZEROWAĆ"**, **„Batalion – SPOCZNIJ"**. Na tę komendę dowódcy kompanii ustawionych w linię kolumn występują trzy kroki w lewo w skos i nie zmieniając frontu – stają przed swymi pododdziałami; natomiast dowódcy kompanii ustawionych w dwuszeregu robią krok w przód z jednoczesnym zwrotem w lewo; po podaniu komendy dotyczącej sformowania ugrupowania marszowego robią w tył zwrot i wychodzą trzy kroki w prawo w skos. Dowódcy podają komendy do rozpoczęcia marszu przez lewe ramię i rozpoczynają marsz jednocześnie z pododdziałami.
2. Z ugrupowania marszowego w rozwinięte batalion przechodzi na komendę, w której dowódca podaje szyk oraz miejsce ustawienia się batalionu, a także front dla kompanii czołowej. Na tę komendę dowódca kompanii czołowej ustawia swoją kompanię, pozostałe zaś ustawiają się według niej.

§ 63.

Wszystkie komendy podawane batalionowi poprzedza słowo „batalion", np. **„Batalion, równaj – W PRAWO"**, **„Batalion, na prawo – PATRZ"**.

Rozdział 5
Marsz i zatrzymywanie

§ 64.

1. Marsz rozpoczyna się na komendę, np.: **„Pierwsza sekcja, kierunek na wprost (w prawo, w lewo, w tył na prawo, w tył na lewo) – MARSZ"** lub **„Pierwsza sekcja, kierunek za mną – MARSZ"**.
2. Zatrzymanie następuje na komendę, np.: **„Sekcja (pluton itp.) – STÓJ"**.
3. Czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, wykonuje się według zasad określonych w Dziale III rozdział 2 regulaminu musztry (§ 13 do § 17 i § 19).

§ 65.

1. W celu niejednoczesnego zatrzymania maszerującej kolumny podaje się komendę **„Czoło – STÓJ"** albo **„Stawaj – W LEWO (W PRAWO)"**.
2. Na komendę **„Czoło – STÓJ"** maszerujący na czele strażak (dwójka, czwórka) zatrzymuje się, następni zaś strażacy – dochodząc do poprzedników – zatrzymują się z zachowaniem przepisowej odległości i przyjmują postawę swobodną.
3. Na komendę **„Stawaj – W LEWO (W PRAWO)"** czołowy strażak (dwójka, czwórka) zatrzymuje się, robi zwrot w lewo (prawo) i przyjmuje postawę swobodną. Następni strażacy – podchodząc do poprzedników– wykonują te same czynności z zachowaniem przepisowej odległości, odstępów, równania i krycia.

§ 66.

W celu wyrównania tempa marszu podczas chwilowego zatrzymania kolumny można stosować marsz w miejscu według zasad dotyczących musztry indywidualnej.

§ 67.

1. Kolumna maszeruje za dowódcą w odległości ustalonej w regulaminie. Jeżeli dowódca nie idzie na czele, w celu zmiany kierunku podaje on wówczas komendę **„Kierunek – w lewo (w prawo, w tył na lewo, w tył na prawo, w lewo w skos, w prawo w skos)"**. Na każdą z tych komend czołowy strażak (dwójka, czwórka) robi trzy kroki na wprost, następnie zmienia kierunek w nakazaną stronę i maszeruje dalej; cała kolumna dostosowuje się do czoła.
2. Na wąskich drogach – jeżeli po lewej stronie jest potrzebny szerszy przejazd niż pozostawia maszerująca kolumna dowódca lub strażak zamykający podaje komendę **„Lewa – WOLNA"**. Na tę komendę pododdział schodzi jednocześnie w prawo w skos na prawy skraj drogi (jezdni) i maszeruje dalej.

§ 68.

1. Dowódca zarządzając śpiew, podaje komendę **„ŚPIEW OD CZOŁA"** lub **„(tytuł piosenki) – ŚPIEW OD CZOŁA"**. Pododdział rozpoczyna śpiew na lewą nogę. Jeżeli piosenka ma przedtakt, to rozpoczyna się ją na prawą nogę.
2. Śpiew przerywa się po zakończeniu piosenki lub na komendę **„DOŚĆ"**.
3. Pododdział śpiewa, maszerując krokiem zwykłym.
4. W kolumnie większej niż kompania pododdziały śpiewają na zmianę tak, aby jednocześnie śpiewał najwyżej co trzeci pododdział.

Rozdział 6
Oddawanie honorów

§ 69.

W ugrupowaniu rozwiniętym pododdział oddaje honory na komendy: **„BACZNOŚĆ"**, **„Na prawo (lewo) – PATRZ"**. Strażacy zwracają energicznie głowy w nakazanym kierunku, patrzą na przełożonego i prowadzą go wzrokiem. Dowódcy pododdziałów i inni strażacy funkcyjni znajdujący się na prawym skrzydle pododdziału oraz dowódcy pozostałych pododdziałów salutują.

§ 70.

1. W marszu pododdział oddaje honory na komendy: **„BACZNOŚĆ", „Na prawo (lewo) – PATRZ"**, w odległości 15-20 kroków przed przełożonym.
2. Na komendę **„BACZNOŚĆ"** strażacy maszerują krokiem defiladowym, natomiast na komendę **„Na prawo (lewo) – PATRZ"** zwracają jednocześnie energicznie głowy i patrzą na przełożonego, z wyjątkiem prawoskrzydłowego (lewoskrzydłowego) pierwszego szeregu kolumny.
3. Dowódcy maszerujący przed kompanią salutują. Dowódca prowadzący kolumnę kończy salutowanie w odległości pięciu kroków po minięciu przełożonego. Gdy ogon kolumny minie przełożonego, podaje komendę **„BACZNOŚĆ"**, na którą strażacy zwracają głowy na wprost, a następnie komendę **„SPOCZNIJ"**.

Dział V
MUSZTRA PODODDZIAŁÓW I ODDZIAŁÓW ZMOTORYZOWANYCH

Rozdział 1
Szyki

§ 71.

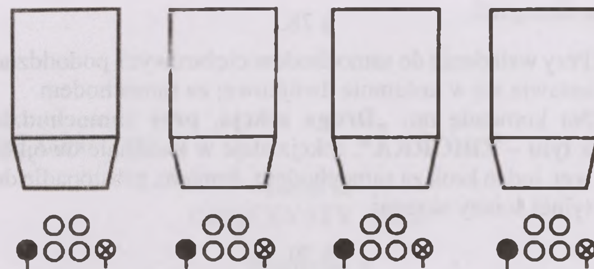
Szyki pojazdów mechanicznych mogą być rozwinięte i marszowe.

§ 72.

1. Szykami rozwiniętymi pojazdów mechanicznych są: szereg, dwuszereg, trójszereg oraz linia kolumn pododdziałów.
2. W szeregu pojazdy mechaniczne stoją na jednej wysokości jeden obok drugiego w odstępach 3 m, frontem w nakazanym kierunku.
3. W dwuszeregu pojazdy mechaniczne stoją w dwóch szeregach w odległości 10 m. Drugi szereg kryje pierwszy szereg.
4. W trójszeregu pojazdy mechaniczne trzeciego szeregu stoją za drugim szeregiem w takiej odległości, jak drugi szereg za pierwszym.
5. W linii kolumn pododdziałów pojazdy mechaniczne jednego pododdziału stoją w rzędzie w odległościach 10 m, kolumny poszczególnych pododdziałów stoją na jednej wysokości, jedna obok drugiej w odstępach 3 m lub jeden pododdział za drugim.
6. Wybór jednego z szyków rozwiniętych ustala się zależnie od ilości pojazdów mechanicznych i wielkości rejonu zbiórki. Załogi pojazdów ustawiają się w dwuszeregu frontem w nakazanym kierunku, w odległości 1 m przed swym pojazdem.

§ 73.

1. Szykiem marszowym pojazdów mechanicznych jest kolumna marszowa. W czasie defilady można przyjąć również kolumnę dwójkową, trójkową itp., w zależności od warunków.
2. Odległość między pododdziałami oraz kolejność ustala dowódca kolumny.
3. Widok szyku rozwiniętego samochodów przedstawia rysunek 23.

Rysunek 23. Szyk rozwinięty samochodów.

§ 74.

1. Z szyku rozwiniętego przechodzi się w szyk marszowy na komendę **„Kolumna marszowa"**. Na tę komendę (znak, sygnał) rusza samochód prawoskrzydłowy, a pozostałe podążają za nim w kolejności ustawienia, przyjmując od razu przepisowe odległości. Przy uszykowaniu samochodów w dwuszeregu lub trójszeregu w kolumnę marszową przechodzą kolejno samochody pierwszego pododdziału, a następnie kolejne pododdziały.
2. Po uszykowaniu samochodów w linię kolumn pododdziałów, po komendzie (znaku, sygnale) **„Kolumna marszowa"** rusza z miejsca kolumna pierwszego (prawoskrzydłowego) pododdziału, za nią w kolejności ruszają kolumny następnych pododdziałów.

§ 75.

1. Z szyku marszowego przechodzi się w szereg na komendę (znak, sygnał) **„ROZWINĄĆ"**. Na tę komendę (znak, sygnał) czołowy samochód zatrzymuje się, a pozostałe rozwijają się w lewo od niego.
2. W celu rozwinięcia szyku marszowego w szereg na określonej wysokości podaje się komendę, np.: **„Druga kompania na wysokości skraju polany – ROZWINĄĆ"**. Na tę komendę (sygnał, znak) czołowy samochód zatrzymuje się, a pozostałe rozwijają się w lewo od niego.
3. W szyk rozwinięty inny niż szereg przechodzi się z kolumny marszowej na rozkaz dowódcy przekazany przez radio lub inne środki łączności. W przypadku, gdy dowódcy znane są warunki i rejon działania, wcześniej ustala on sposób rozwinięcia szyku przez pojazdy poszczególnych pododdziałów, które rozwijają szyk na umówiony znak (sygnał) według wcześniej ustalonej kolejności.

§ 76.

Jeżeli po utworzeniu szyku rozwiniętego zachodzi konieczność uformowania pododdziałów przed samochodami, wówczas podaje się komendę np.: **„Pierwszy zastęp (sekcja itd.) w dwuszeregu przed samochodem (samochodami) – ZBIÓRKA"**. Na tę komendę pododdziały ustawiają się przed swoimi samochodami w nakazanym szyku tak, aby tył szyku znajdował się 3 kroki od maski samochodu. Dowódca zastępu staje na prawym skrzydle, które znajduje się z prawej strony samochodu, kierowca na lewym skrzydle.

Rozdział 2
Wsiadanie i wysiadanie z samochodów

§ 77.

1. Przy wsiadaniu do samochodów ciężarowych dokonuje się podziału ludzi i sprzętu odpowiednio do ilości samochodów, unikając rozdzielenia pododdziałów.
2. Na każdy samochód wyznacza się dowódcę.

§ 78.

1. Przy wsiadaniu do samochodów ciężarowych pododdział ustawia się w kolumnie dwójkowej za samochodem.
2. Na komendę np. **„Druga sekcja, przy samochodzie z tyłu – ZBIÓRKA”**, sekcja staje w kolumnie dwójkowej, jeden krok za samochodem, frontem, prostopadle do tylnej ściany skrzyni.

§ 79.

1. Dowódcy, począwszy od dowódcy sekcji wzwyż, ustawiają się podczas zbiórki krok od samochodu na wysokości prawego błotnika przedniego samochodu frontem jak pododdział; kierowca na tej samej wysokości z drugiej strony samochodu.
2. Ustawienie pododdziału w kolumnie dwójkowej należy stosować przy wszystkich samochodach ciężarowych bez względu na ich budowę.

§ 80.

Na komendę (sygnał) **„DO WOZU”** strażacy zajmują miejsca w samochodzie.

§ 81.

1. Wysiadanie pododdziałów z samochodu ciężarowego odbywa się na komendę (znak, sygnał) **„Z WOZU”**. Na tę komendę pododdział jak najszybciej opuszcza samochód; strażacy wysiadają w odwrotnej kolejności niż przy wsiadaniu. Następnie ustawiają się przy samochodzie tak jak przed wsiadaniem.
2. Jeżeli zachodzi konieczność ustawienia pododdziału w inny sposób niż przed wsiadaniem, podaje się komendę, np.: **„Druga sekcja zbiórka w dwuszeregu – na wysokości drzewa frontem do strażnicy – Z WOZU”**. Na tę komendę strażacy wysiadają podanym w komendzie sposobem i formują szyk we wskazanym miejscu.

Rozdział 3
Dowodzenie pojazdami

§ 82.

1. Pojazdami można dowodzić za pomocą głosu, znaków (sygnałów) oraz innych środków łączności. Dowódca kolumny w czasie jej ruchu znajduje się w kabinie razem z kierowcą lub w samochodzie operacyjnym jadącym na czele kolumny; dowódca pododdziału jedzie w pierwszym samochodzie swego pododdziału.
2. Znaki (sygnały) dowódca kolumny przekazuje dowódcy pododdziału osobiście lub przez wyznaczonych łączników, a następnie dowódca pododdziału wydaje polecenia kierowcy swego pojazdu oraz dowódcom zastępów (starszym stopniem) znajdującym się w innych pojazdach pododdziału.
3. Znak (sygnał) uważa się za przekazany wówczas, gdy ten, do którego został on skierowany, odwrotnie potwierdzi jego zrozumienie i przekaże dalej na następny samochód.
4. W wypadku, gdy ruch kolumny odbywa się bez pododdziałów, wyznaczony dowódca kolumny dowodzi czołowym samochodem. Pozostałe samochody, ściśle przestrzegając dyscypliny marszu, jadą za samochodem czołowym.

§ 83.

Przed sformowaniem kolumny i wyjazdem dowódca wydaje rozkaz. Rozkaz dotyczący sformowania kolumny powinien zawierać następujące dane:
1) miejsce docelowe;
2) trasę marszu;
3) szybkość marszu;
4) kolejność poszczególnych samochodów w kolumnie i odległość między nimi;
5) postępowanie na wypadek awarii samochodu;
6) sygnały umowne obowiązujące w czasie marszu;
7) ogólne zadania do wykonania na miejscu przeznaczenia.

§ 84.

1. W celu rozpoczęcia marszu kolumny podaje się komendę (znak, sygnał) **„SILNIKI w RUCH”**. Po tej komendzie kierowcy uruchamiają silniki.
2. Dowódca zastępu (starszy samochodu) upewnia się o gotowości samochodu do odjazdu, o czym melduje dowódcy kolumny sygnałem **„GOTOWE”**. Na komendę (znak, sygnał) **„ODJAZD”** wszystkie samochody ruszają.
3. W czasie jazdy w kolumnie kierowca obowiązany jest do przestrzegania przepisów dotyczących ruchu drogowego.

§ 85.

W celu objechania przeszkody lub zwolnienia drogi podaje się znak (sygnał) **„PRZESZKODA”** (zwolnić drogę), a w razie potrzeby – **„UWAGA – RÓBCIE TO CO JA”**.

§ 86.

W czasie ruchu starszy samochodu przekazuje kierowcy komendy tylko głosem.

§ 87.

Zatrzymywanie samochodów odbywa się na komendę, znak (sygnał) **„UWAGA”**, a następnie **„STÓJ”**. Po tej komendzie samochody zatrzymują się w odległościach jak w czasie postoju. W razie potrzeby podaje się komendę, (znak, sygnał) **„SILNIKI ZGAŚ”**.

Rozdział 4
Oddawanie honorów na pojazdach

§ 88.

1. Strażacy jadący samochodem oddają honory na komendę dowódcy (starszego) **„BACZNOŚĆ”**, **„Na prawo (lewo) – PATRZ”** przez zwrot głowy w kierunku przełożonego.
2. Kierowca prowadzący pojazd zwrotu głową nie wykonuje. Dowódcy pojazdów oddają honory przez salutowanie.
4. Na komendę **„BACZNOŚĆ”** strażak siedzi prosto, nie pochyla się, głowę trzyma prosto, patrzy przed siebie, a nogi rozstawia na szerokość barków, dłonie swobodnie trzyma na udach nieco wyżej kolan.

Załącznik nr 3

CEREMONIAŁ POŻARNICZY

Dział I
POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1.

1. Ceremoniał pożarniczy ustala formy organizacji i porządek przebiegu uroczystości pożarniczych organizowanych przez jednostki PSP.
2. Ceremoniał pożarniczy określa porządek przebiegu najczęściej organizowanych uroczystości pożarniczych. Podczas uroczystości innych niż wymienione w ceremoniale wykorzystuje się elementy ceremoniału odpowiedniej uroczystości.
3. Uroczystości pożarnicze mogą być łączone we wspólną uroczystość, przy zachowaniu przewidzianego dla nich porządku.

§ 2.

Ceremoniał pożarniczy stosuje się również podczas uroczystości organizowanych przez inne podmioty, jeżeli pododdziały Państwowej Straży Pożarnej biorą w niej udział jako jedyna formacja mundurowa.

§ 3.

Pododdziały Państwowej Straży Pożarnej uczestniczące w uroczystości obok pododdziałów innych formacji mundurowych, dostosowują się do scenariusza organizatora uroczystości.

§ 4.

1. Kierownik jednostki PSP organizującej uroczystość pożarniczą opracowuje szczegółowy scenariusz uroczystości, który podlega zatwierdzeniu przez wyższego przełożonego.
2. Jeżeli w uroczystości pożarniczej przewiduje się wprowadzenie elementów ceremonii kultu religijnego, wówczas kierownik jednostki PSP organizującej uroczystość uzgadnia ich zakres z władzami kościelnymi i uwzględnia w scenariuszu uroczystości.
3. Dopuszcza się możliwość wprowadzenia zmian w ceremoniale uroczystości pożarniczej, pod warunkiem niepogorszenia sprawności przebiegu uroczystości pożarniczej i wzorowej reprezentacji służby pożarniczej oraz zachowania podstawowej idei ceremoniału.

§ 5.

1. Dowódca uroczystości pożarniczej dostosowuje wydawane komendy do scenariusza uroczystości, rodzaju, liczby i wielkości występujących w niej jednostek PSP.
2. W przypadku, gdy jednostka PSP występuje samodzielnie jako całość (bez udziału innych jednostek PSP i pododdziałów), stosuje się np. komendy: **„Pluton – BACZNOŚĆ”**, **„Kompania – BACZNOŚĆ”**, **„Szkoła – SPOCZNIJ”**.
3. W przypadku, gdy w uroczystości pożarniczej bierze udział więcej niż jedna jednostka PSP lub pododdziały, dowódca uroczystości podaje np. następujące komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ”**, **„Zgrupowanie – BACZNOŚĆ”**.

Dział II
UROCZYSTY APEL

Rozdział 1
Postanowienia ogólne

§ 6.

Uroczysty apel w jednostkach PSP organizuje się z okazji:
1) świąt państwowych;
2) Dnia Strażaka;
3) utworzenia nowej jednostki PSP;
4) nadania sztandaru lub innego wyróżnienia;
5) pożegnania sztandaru;
6) obchodów ważnych wydarzeń w historii lub życiu jednostki PSP;
7) składania przez strażaków ślubowania (przyrzeczenia);
8) zdania i objęcia stanowiska kierownika jednostki PSP oraz dowódcy jednostki ratowniczo-gaśniczej;
9) mianowania na stanowiska służbowe, odznaczania, wyróżnienia w jednostkach PSP;
10) odsłonięcia pomnika lub tablicy pamiątkowej;
11) rozpoczęcia i zakończenia roku szkolnego w szkołach PSP;
12) nadania pierwszych stopni oficerskich, aspiranckich i podoficerskich;
13) otwarcia i przekazania do użytku obiektów jednostek PSP;
14) przekazania jednostce PSP pojazdów i sprzętu;
15) innych ważnych okoliczności ustalonych z przełożonym wyższego szczebla, jak np. pogrzeb lub ślub strażaka.

§ 7.

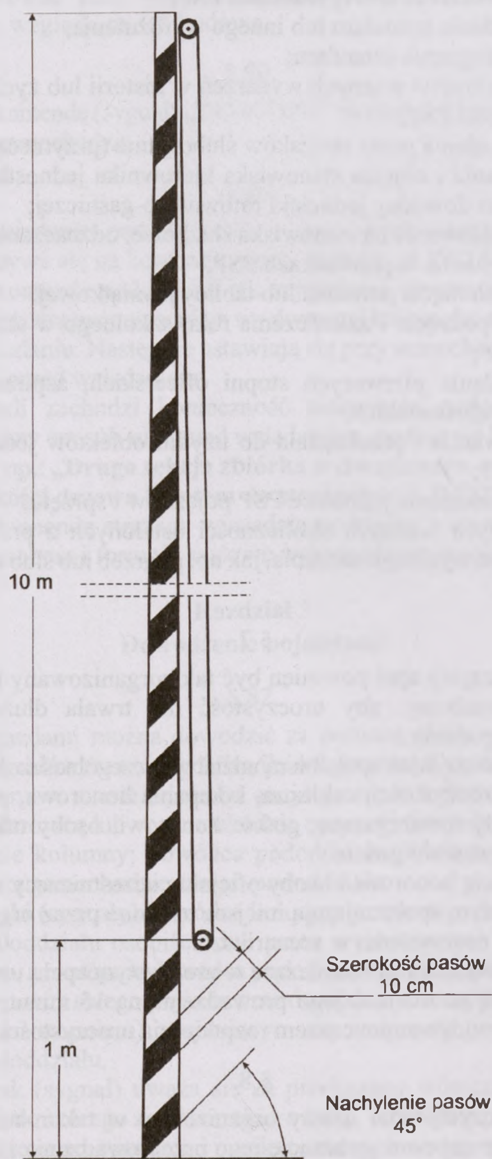
1. Uroczysty apel powinien być tak zorganizowany i przeprowadzony, aby uroczystość nie trwała dłużej niż 1,5 godziny.
2. W uroczystym apelu biorą udział w szczególności: dowódca uroczystości, orkiestra, kompania honorowa, pododdziały towarzyszące, goście honorowi, osoby oficjalne i zaproszeni goście.
3. Goście honorowi i osoby oficjalne uczestniczący w uroczystym apelu zajmują miejsce ustalone przez organizatora uroczystości w scenariuszu.
4. Pododdziały uczestniczące w uroczystym apelu ustawiają się na miejscu jego prowadzenia na 15 minut, przed przewidywanym czasem rozpoczęcia uroczystości.

§ 8.

1. Uroczysty apel należy organizować w takim miejscu, które zapewni gwarancję jego przeprowadzenia zgodnie z celem, dla którego jest organizowany.
2. Miejsce uroczystego apelu, powinno być zradiofonizowane w sposób zapewniający słyszalność wszystkim uczestnikom uroczystości oraz właściwą realizację zadań ustalonych dla wszystkich funkcyjnych.
3. Miejsce uroczystego apelu, w zależności od jego okazji należy udekorować symbolami narodowymi i pożarniczymi. Można także eksponować charakterystyczne dla służby pożarni-

czej i jej działalności emblematy, plakaty, wykresy, egzemplarze sprzętu pożarniczego, jego historyczny rozwój itp.

4. W miejscu uroczystego apelu należy zbudować podwyższenie (trybunę, podium) lub w inny sposób wydzielić miejsce dla zaproszonych gości. Należy też zapewnić odpowiednie stanowiska pracy dla służb technicznych (np. spikera) obsługujących uroczystość.
5. Po lewej stronie trybuny (podium) – patrząc od strony pododdziałów – na wysokości jej frontowej części i w odległości około pięciu kroków powinien być usytuowany maszt do podniesienia flagi państwowej.
6. Maszt flagowy oraz flaga państwowa powinny być zaopatrzone w błyskawiczne zaczepy, gwarantujące szybkie, sprawne i trwałe przymocowanie flagi państwowej do linki masztu flagowego.
7. Widok masztu przedstawia rysunek 1.

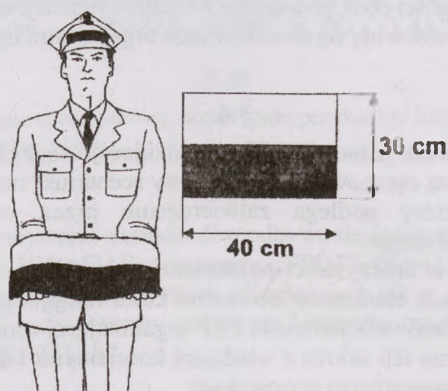
Rysunek 1. Maszt do podniesienia flagi.

8. W miejscu uroczystego apelu w zależności od jego okazji dopuszcza się umieszczenie dodatkowych urządzeń np.: stolika z kroniką jednostki PSP, podestu dla promowanych na pierwszy stopień oficerski, stolika na szablę do promocji oficerów, stolika ze sztandarem lub odznaczeniami, zestawem do czynności kultu religijnego.
9. Do udziału w uroczystym apelu mogą być włączone również pojazdy pożarnicze. W zależności od warunków przestrzennych mogą być one ustawione w szeregach, w kolumnie lub linii kolumn.

Rozdział 2
Podnoszenie flagi państwowej

§ 9.

1. Poczet flagowy, jeżeli wchodzi w skład kompanii honorowej, ustawia się w szyku tego pododdziału w odstępie jednego kroku od dowódcy pododdziału i jednego kroku przed pocztem sztandarowym.
2. Poczet flagowy składa się z:
   1) dowódcy pocztu;
   2) flagowego;
   3) asystującego.
3. Flaga państwowa przygotowana do uroczystości powinna być złożona w prostokąt o wymiarach 40 × 30 cm, tworzący dwa równe białe i czerwone pola.
4. Poczet flagowy obowiązany jest do dopilnowania właściwego przygotowania flagi państwowej – jej estetycznego wyglądu i możliwości szybkiego i trwałego zamocowania do linki nośnej masztu flagowego.
5. Flagowy pocztu niesie flagę państwową przed sobą, na obu rękach, w położeniu poziomym, jego ramiona ściśle przylegają do tułowia. Białe pole flagi państwowej powinno być przy piersi flagowego.
6. Widok złożonej flagi państwowej przedstawia rysunek 2.

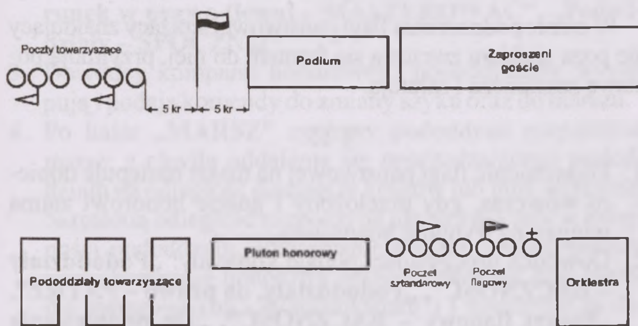

Rysunek 2. Sposób złożenia flagi państwowej w czasie jej przenoszenia.

§ 10.

1. Poczet sztandarowy ustawia się w odstępie jednego kroku od pocztu flagowego, w kolejności: dowódca pocztu, sztandarowy i asystujący oraz w odstępie jednego kroku od kompanii honorowej.
2. W skład pocztu sztandarowego wchodzą:
   1) dowódca pocztu, którym powinien być młodszy oficer;
   2) sztandarowy – aspirant lub starszy podoficer;
   3) asystujący – podoficer.
3. Sztandarowy pocztu niesie biało-czerwoną szarfę przełożoną przez prawe ramię w ten sposób, że biała połowa szarfy skierowana jest do kołnierza sztandarowego.
4. Poczet sztandarowy maszeruje trzy kroki za dowódcą pododdziału honorowego i w odległości trzech kroków przed pierwszą czwórką kompanii honorowej. Dowódca pocztu sztandarowego maszeruje z prawej strony sztandaru, a asystujący z lewej strony.

5. Widok ustawienia pocztu flagowego i sztandarowego w przykładowym ugrupowaniu jednostek PSP do uroczystego apelu przedstawia rysunek 3.

Rysunek 3. Przykładowe ugrupowanie jednostek PSP do uroczystego apelu.

§ 11.

Przyprowadzanie przez poczty flagi państwowej i sztandaru jednostki PSP z miejsca ich przechowywania w miejsce uroczystego apelu odbywa się w następujący sposób:

1) kompania honorowa z pocztem flagowym i sztandarowym oraz orkiestrą lub trębaczem (fanfarzystą) maszeruje w kolumnie czwórkowej i przybywa przed pomieszczenie, w którym przechowuje się flagę państwową i sztandar jednostki PSP, z takim wyprzedzeniem, aby po ich wyprowadzeniu dotrzeć do miejsca uroczystego apelu na pięć minut przed jego rozpoczęciem;
2) dowódca kompanii honorowej podaje komendy: **„Kompania – STÓJ", „W dwuszereg, w lewo – FRONT", „Poczty, po flagę państwową i sztandar – MARSZ"**, a po ich odejściu – **„SPOCZNIJ"**;
3) poczty flagowy i sztandarowy udają się do pomieszczenia, w którym przechowywana jest flaga państwowa i sztandar jednostki PSP, przejmują je i wracają do szyku kompanii honorowej. Z pomieszczenia w pierwszej kolejności wychodzi poczet flagowy, a następnie poczet sztandarowy;
4) gdy flaga państwowa i sztandar jednostki PSP ukażą się w wyjściu z pomieszczenia, dowódca kompanii honorowej podaje komendy: **„BACZNOŚĆ", „Na prawo – PATRZ"**; poczty flagowy i sztandarowy zatrzymują się, a trębacz gra hasło Wojska Polskiego; po odegraniu hasła poczty wstępują na swoje miejsce do szyku kompanii honorowej;
5) dowódca kompanii honorowej podaje komendy: **„Kompania – BACZNOŚĆ", „W czwórki, w prawo – ZWROT"**; dowódca kompanii honorowej podaje następną komendę: **„Kierunek za mną – MARSZ"**; orkiestra zaczyna grać marsza; kompania honorowa maszeruje na miejsce prowadzenia uroczystego apelu;
6) gdy kompania honorowa zbliży się na odległość 40 – 50 kroków do lewego skrzydła ustawionych w szyku w miejscu uroczystego apelu pododdziałów, dowódca uroczystości podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ", „Pododdziały, na lewo – PATRZ"**;
7) sztandarowi pocztów sztandarowych towarzyszących uroczystości oddają honory fladze państwowej i sztandarowi jednostki PSP przez pochylenie sztandarów pod kątem 45° (salutują sztandarem w miejscu), a po przejściu kompanii honorowej samorzutnie przenoszą sztandary w położenie „Do nogi";
8) kompania honorowa maszeruje krokiem zwykłym wzdłuż frontu pododdziałów i dochodzi do swego miejsca w szyku, na prawym skrzydle; orkiestra przerywa grę melodii marszowych;
9) dowódca kompanii honorowej podaje komendy: **„Kompania – STÓJ", „W dwuszereg, w lewo – FRONT", „Równaj w prawo", „BACZNOŚĆ", „Na prawo – PATRZ"**;
10) po wykonaniu tych czynności przez kompanię honorową, dowódca uroczystości podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ", „Pododdziały – SPOCZNIJ"**.

Rozdział 3
Przegląd i powitanie

§ 12.

1. Z chwilą przybycia na miejsce prowadzenia uroczystego apelu gościa honorowego przyjmującego meldunek, zwanego dalej „przyjmującym meldunek", dowódca uroczystości podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ", „Pododdziały, na prawo (lewo) – PATRZ"**; dowódcy poszczególnych pododdziałów salutują.
2. Orkiestra rozpoczyna granie marsza powitalnego, które przerywa na czas składania meldunku i witania się z pododdziałami, a kończy po dojściu przyjmującego meldunek do gości honorowych przy trybunie (podium).
3. Dowódca uroczystości podchodzi krokiem zwykłym do przyjmującego meldunek, zatrzymuje się trzy kroki przed nim i składa meldunek: np.: **„Panie nadbrygadierze (panie ministrze), zastępca komendanta powiatowego Państwowej Straży Pożarnej, brygadier (nazwisko), melduje pododdziały pożarnicze do uroczystego apelu z okazji Dnia Strażaka".**
4. Przyjmujący meldunek wita się z dowódcą uroczystości przez podanie ręki. W przypadku, gdy dowódca uroczystości występuje w rękawiczkach, w czasie witania się z przełożonym nie zdejmuje ich, niezależnie od tego, czy przyjmujący meldunek również występuje w rękawiczkach czy też bez nich.
5. Dowódca uroczystości po złożeniu meldunku i wymianie uścisku dłoni oddaje honory przez salutowanie, przepuszcza przyjmującego meldunek i idzie po jego zewnętrznej stronie (w stosunku do pododdziałów) krokiem zwykłym, pół kroku za nim; następuje przegląd pododdziałów.
6. Przyjmujący meldunek udaje się do prawego skrzydła pododdziałów. Zatrzymuje się trzy kroki przed sztandarem jednostki PSP lub flagą państwową, oddaje honory przez salutowanie (skłon głowy osoby cywilnej), wykonuje w miejscu zwrot w prawo, a następnie (cały czas salutując) przechodzi przed frontem pododdziałów.
7. Dowódca uroczystości po dojściu przyjmującego meldunek do prawego skrzydła pododdziałów, zatrzymuje się z jego lewej strony, rozpoczyna równocześnie z nim salutowanie oraz wykonuje w miejscu zwrot w prawo; następnie idzie obok przyjmującego meldunek, pół kroku za nim z jego prawej strony, cały czas salutując. Honor powinno się oddawać w ramach jednego pododdziału.

§ 13.

1. W przypadku, gdy uczestniczące w uroczystym apelu pododdziały występują w szyku ze swoimi sztandarami, przyjmujący meldunek i dowódca uroczystości wyko-

nują takie same czynności jak w przypadku pojedynczego sztandaru.

2. Sztandarowi sztandarów znajdujących się w szyku ugrupowanych pododdziałów rozpoczynają salutowanie sztandarem w miejscu, gdy przyjmujący zbliży się do nich na odległość pięciu kroków, a kończą salutowanie, gdy odbierający honory znajdzie się w odległości jednego kroku za sztandarem.
3. Przyjmujący meldunek po dojściu do lewego skrzydła pododdziałów zatrzymuje się, wykonuje w lewo zwrot i przestaje salutować.
4. Dowódca uroczystości po dojściu do lewego skrzydła pododdziałów zatrzymuje się, wykonuje w lewo zwrot w miejscu i przestaje salutować; następnie przepuszcza przyjmującego meldunek i idzie z jego lewej strony.
5. Przyjmujący meldunek i dowódca uroczystości przechodzą najkrótszą drogą przed środek pocztów sztandarowych towarzyszących uroczystości; zatrzymują się przed nimi w odległości około pięciu kroków i oddają im honory przez salutowanie (skłon głowy osoby cywilnej); dowódca uroczystości z lewej strony przełożonego, pół kroku z tyłu.
6. Sztandarowi salutują sztandarami w miejscu, przez pochylenie ich pod kątem 45°.
7. Przyjmujący meldunek i dowódca uroczystości przestają salutować, wykonują zwrot w prawo w miejscu i udają się przed środek ugrupowania pododdziałów. Dowódca uroczystości z lewej strony przyjmującego meldunek.
8. Przyjmujący meldunek staje przed mikrofonem frontem do pododdziałów, przyjmuje postawę zasadniczą, oddaje honory przez salutowanie, opuszcza rękę, po czym wita się z pododdziałami słowami: **„Czołem pododdziały”** lub **„Czołem strażacy”**.
9. Zgrupowane pododdziały odpowiadają, np. **„Czołem panie nadbrygadierze (panie ministrze)”**.
10. Przyjmujący meldunek wydaje wówczas polecenie dowódcy uroczystości: **„Podać komendę SPOCZNIJ”**, a sam udaje się do trybuny honorowej, wita zgromadzonych gości i zaprasza ich do zajęcia miejsca na trybunie (podium).
11. Dowódca uroczystości podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ”**, **„Pododdziały – SPOCZNIJ”** i pozostaje na swoim miejscu (przy mikrofonie).
12. Widok przykładowego ugrupowania pododdziałów do uroczystego apelu przedstawia rysunek 4.

Rysunek 4. Przykładowe ugrupowanie pododdziałów do uroczystego apelu

Rozdział 4
Podniesienie flagi państwowej

§ 14.

W czasie podnoszenia flagi państwowej strażacy znajdujący się poza szykiem zwracają się frontem do niej, przyjmują postawę zasadniczą i salutują.

§ 15.

1. Podniesienie flagi państwowej na maszt następuje dopiero wówczas, gdy przełożony i goście honorowi zajmą miejsca na trybunie honorowej.
2. Dowódca uroczystości podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ”**, **„Pododdziały, na prawo – PATRZ”**, **„Poczet flagowy – BACZNOŚĆ”**, **„Do podniesienia flagi państwowej – MARSZ”**.
3. Poczet flagowy maszeruje krokiem zwykłym (równym lub defiladowym) w takt werbli (marsza) w kierunku masztu flagowego i zatrzymuje się krok za nim, frontem do pododdziałów. Flagowy przymocowuje flagę państwową do linki nośnej masztu.
4. Podczas mocowania flagi państwowej do linki nośnej masztu werbliści wykonują tremolo.
5. Po zakończeniu mocowania flagi sygnalista (trębacz, werblista) gra sygnał **„Słuchajcie wszyscy”**; dowódca uroczystości podaje komendę: **„Z okazji (nazwa uroczystości) flagę państwową – PODNIEŚĆ”**; orkiestra gra hymn państwowy; na pierwsze takty hymnu flagowy rozpoczyna podnoszenie flagi państwowej na maszt.
6. Czas podnoszenia flagi państwowej na maszt powinien być zsynchronizowany z czasem grania hymnu państwowego; od momentu rozpoczęcia grania hymnu państwowego aż do czasu zakończenia podnoszenia flagi państwowej dowódca pocztu flagowego i asystujący salutują; po podniesieniu flagi państwowej flagowy wykonuje krok do tyłu i również salutuje.
7. Po podniesieniu flagi państwowej dowódca uroczystości podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ”**, **„Pododdziały – SPOCZNIJ”**; poczet flagowy pozostaje za masztem flagowym, frontem do pododdziałów, do czasu zakończenia uroczystości.

§ 16.

Przy podnoszeniu flagi państwowej na maszt flagowy, na znak żałoby, orkiestra gra marsz żałobny, a flagowy podnosi flagę państwową do szczytu masztu i następnie opuszcza ją do jego połowy.

§ 17.

Po opuszczeniu miejsca uroczystego apelu przez uczestniczące w nim pododdziały poczet flagowy odmaszerowuje ze swego miejsca na miejsce ustalone w scenariuszu uroczystości.

Rozdział 5
Zakończenie uroczystego apelu

§ 18.

1. Uroczysty apel powinien zostać zakończony defiladą pododdziałów biorących udział w uroczystości; wskazane jest wystawienie przed rozpoczęciem defilady co najmniej czterech strażaków kierunkowych, po dwóch z każdej strony trybuny honorowej (w odległości około 20 i 10 kroków przed oraz 10 i 20 kroków za trybuną), zwróconych frontem do trasy przemarszu pododdziałów.

2. Dla przeprowadzenia defilady dowódca uroczystości podaje następujące komendy i rozkaz do przegrupowania pododdziałów: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ", „Pododdziały, do defilady, w ugrupowanie marszowe, kierunek w prawo (lewo) – MASZEROWAĆ", „Pododdziały – SPOCZNIJ"**.
3. Dowódcy kompanii honorowej i pododdziałów występują i podają komendy do zmiany szyku oraz do marszu.
4. Po haśle **„MARSZ"** czołowy pododdział rozpoczyna marsz; z chwilą oddalenia się poprzedzającego pododdziału na odległość dziesięciu kroków lub inną wcześniej określoną odległość rozpoczyna marsz następny w kolejności pododdział; jednocześnie z rozpoczęciem marszu przez kompanię honorową orkiestra zaczyna grać melodie marszowe (np. „Warszawiankę") i maszeruje za dowódcą uroczystości aż do dojścia przed trybunę honorową; orkiestra, nie przerywając gry, zatrzymuje się w wyznaczonym miejscu, frontem do trybuny.
5. Po zbliżeniu się do trybuny honorowej dowódca uroczystości wykonuje w marszu zwrot w jej kierunku, zatrzymuje się przed nią w odległości około pięciu kroków i składa meldunek o rozpoczęciu defilady, np. następującej treści: **„Panie nadbrygadierze (ministrze), melduję pododdziały pożarnicze do defilady"**, po czym zajmuje miejsce z lewej strony trybuny (patrząc od strony pododdziałów) na wysokości pocztu flagowego i pozostaje tam do zakończenia defilady.
6. Podczas defilady pododdziałów, dowódca uroczystości i strażacy przebywający na trybunie, oddają honory przez salutowanie, defilującym pododdziałom.
7. Dowódcy defilujących pododdziałów po zbliżeniu się do pierwszego kierunkowego przed trybuną honorową (około 20 kroków), podaje swojemu pododdziałowi komendę: **„Pododdział – BACZNOŚĆ"**, a na wysokości drugiego kierunkowego (około 10 kroków przed trybuną): **„Na prawo (lewo) – PATRZ"** i salutuje; komendy te dowódca defilującego pododdziału podaje w marszu, zwracając jedynie głowę do swojego pododdziału, przez lewe ramię.
8. Gdy defilujący pododdział minie pierwszego kierunkowego za trybuną (około 10 kroków), dowódca pododdziału przestaje salutować i podaje komendy: **„Pododdział – BACZNOŚĆ"**, a po minięciu drugiego kierunkowego za trybuną (około 20 kroków): **„Pododdział – SPOCZNIJ"**.
9. Za ostatnim pododdziałem miejsce uroczystości opuszcza orkiestra.

§ 19.

1. Pojazdy pożarnicze uczestniczące w defiladzie, po przejściu pododdziałów pieszych i orkiestry, ruszają z miejsca zgrupowania po komendach: **„Silniki – W RUCH"**, a następnie **„MARSZ"**; pojazdy ruszają w kolejności ustalonej przez dowódcę kolumny samochodowej i są obowiązane do zachowania ustalonej kolejności jazdy oraz odległości między pojazdami.
2. W czasie przejazdu kolumny samochodowej przed trybuną honorową, honory przez salutowanie oddają tylko dowódcy pojazdów.

§ 20.

Po przejściu przed trybuną honorową pododdziałów pieszych i orkiestry oraz ewentualnie przejeździe pojazdów pożarniczych, dowódca uroczystości przyjmującemu meldunek składa meldunek, np. następującej treści: **„Panie nadbrygadierze, melduję pododdziały pożarnicze po defiladzie"**.

§ 21.

Uczestniczące w uroczystości poczty sztandarowe towarzyszące nie biorą udziału w defiladzie i odchodzą z placu uroczystości po jej zakończeniu na rozkaz wyznaczonego dowódcy.

Rozdział 6
Odprowadzenie sztandaru

§ 22.

1. Jeżeli uroczysty apel odbywa się na terenie jednostki PSP, uczestniczące w nim pododdziały po defiladzie nie zostają rozformowane i udają się na wyznaczone miejsce.
2. Po ustawieniu się pododdziałów w szyku dowódca uroczystości podaje komendy do uroczystego odprowadzenia sztandaru do miejsca jego stałego przechowywania, a mianowicie: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ", „Pododdziały, na prawo – PATRZ"**, a następnie rozkaz: **„Kompania honorowa – ODMASZEROWAĆ"**.
3. Dowódca kompanii honorowej podaje komendy: **„Kompania – BACZNOŚĆ", „W czwórki, w prawo – ZWROT", „Za mną – MARSZ"**.
4. Kompania honorowa wraz z pocztem sztandarowym i orkiestrą lub trębaczem maszeruje przed frontem szyku zgrupowanych pododdziałów do miejsca stałego przechowywania sztandaru jednostki PSP; orkiestra gra w tym czasie melodie marszowe.

§ 23.

1. Po oddaleniu się kompanii honorowej z miejsca uroczystości na odległość 40 – 50 kroków dowódca uroczystości podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ", „Pododdziały, na prawo (lewo) – PATRZ"** i składa przełożonemu meldunek o zakończeniu uroczystości, np.: **„Panie nadbrygadierze, melduję pododdziały pożarnicze, po uroczystym apelu z okazji (wymienić rodzaj uroczystości)"**.
2. Po złożeniu meldunku dowódca uroczystości wraca na środek szyku uformowanych pododdziałów i podaje komendę: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ"**, a następnie rozkaz, np.: **„Pododdziałami, do rejonów zakwaterowania – ODMASZEROWAĆ"** i komendę: **„Pododdziały – SPOCZNIJ"**.
3. Dowódcy pododdziałów podają stosowne komendy swoim pododdziałom i odmaszerowują na ich czele z miejsca uroczystego apelu.

§ 24.

1. Po przybyciu kompanii honorowej wraz z pocztem sztandarowym i orkiestrą (trębaczem) przed budynek, w którym przechowywany jest sztandar jednostki PSP dowódca kompanii honorowej podaje komendy: **„Kompania – BACZNOŚĆ", „Kompania – STÓJ", „W dwuszereg, w lewo – FRONT", „Na prawo – PATRZ"**.
2. Po komendzie, orkiestra (trębacz) gra hasło Wojska Polskiego, a po jego zakończeniu, dowódca kompanii podaje komendy: **„Poczet sztandarowy – BACZNOŚĆ", „Sztandar odprowadzić"**; poczet sztandarowy odmaszerowuje do pomieszczenia, w którym przechowywany jest sztandar jednostki PSP.

3. Po wniesieniu sztandaru do pomieszczenia dowódca kompanii honorowej odprowadza kompanię do rejonu zakwaterowania lub innego ustalonego miejsca.

§ 25.

1. Jeżeli uroczysty apel odbywał się poza terenem jednostki PSP, np. na placu miejskim, wówczas pododdziały pożarnicze biorące w nim udział po zakończeniu defilady udają się bezpośrednio do swoich miejsc zakwaterowania lub innego, wcześniej ustalonego miejsca rozformowania.
2. Odprowadzenie sztandaru przez kompanię honorową odbywa się po powrocie kompanii do siedziby jednostki PSP, w sposób analogiczny do określonego dla uroczystości prowadzonej na terenie jednostki PSP.

Rozdział 7
Opuszczenie flagi państwowej

§ 26.

W czasie opuszczania flagi państwowej strażacy znajdujący się poza szykiem zwracają się frontem do niej, przyjmują postawę zasadniczą i salutują.

§ 27.

Flagę państwową opuszcza się i zdejmuje w tym samym dniu, w którym była podnoszona.

§ 28.

1. Jeżeli uroczysty apel odbywał się na terenie jednostki PSP, flaga państwowa powinna być opuszczona i przeniesiona na miejsce jej stałego przechowywania.
2. Jeżeli uroczysty apel odbywał się poza terenem jednostki PSP, np. na placu miejskim, czynności opuszczenia flagi państwowej wykonuje się w czasie ustalonym przez organizatora uroczystości w scenariuszu. Uroczystości tej można dokonać niezwłocznie po zakończeniu uroczystego apelu, gdy uczestniczące pododdziały oraz zaproszeni goście opuszczą miejsce uroczystości.

§ 29.

1. W uroczystym opuszczeniu flagi państwowej biorą udział:
   1) przedstawiciel organizatora uroczystości, którym może być: dowódca uroczystości, oficer dyżurny, wyznaczony oficer lub aspirant, dowódca sekcji inny wyznaczony funkcyjny;
   2) trębacz – sygnalista;
   3) poczet flagowy.
2. Przed opuszczeniem flagi państwowej, uczestniczący w tej czynności funkcyjni zajmują miejsca przy maszcie flagowym, według następującego układu:
   1) przedstawiciel organizatora uroczystości i trębacz-sygnalista ustawiają się przed masztem flagowym, frontem do masztu;
   2) poczet flagowy ustawia się za masztem, w odległości jednego kroku od niego.
3. Po zajęciu stanowisk przedstawiciel organizatora uroczystego apelu podaje komendy: **„BACZNOŚĆ", „Poczet flagowy, flagę państwową – OPUŚCIĆ"**, trębacz – sygnalista rozpoczyna grać hasło Wojska Polskiego.
4. Przedstawiciel organizatora uroczystości, dowódca pocztu flagowego i asystujący – salutują; flagowy opuszcza flagę państwową; czas opuszczania flagi państwowej powinien być ściśle zsynchronizowany z czasem grania hasła.
5. Po opuszczeniu flagi państwowej przedstawiciel organizatora uroczystości, dowódca pocztu flagowego i asystujący przestają salutować; flagowy przy pomocy asystującego odpina flagę państwową od linki nośnej masztu i składa ją w prostokąt o bokach 40 × 30 cm; przedstawiciel organizatora uroczystości podaje komendę: **„Poczet flagowy, za mną – MARSZ"**.

§ 30.

1. Przeniesienie flagi państwowej po opuszczeniu następuje w sposób analogiczny jak przenoszenie do podniesienia.
2. Poczet flagowy udaje się za organizatorem uroczystego apelu, w odległości trzech kroków od niego, do miejsca stałego przechowywania flagi państwowej lub do wcześniej przygotowanego samochodu i odjeżdża do siedziby jednostki PSP.

§ 31.

Przy opuszczaniu flagi państwowej flagowy pocztu najpierw podnosi flagę do szczytu masztu i dopiero potem ją opuszcza.

Dział III
UROCZYSTA ZBIÓRKA

§ 32.

Uroczysta zbiórka jest odmianą uroczystego apelu i przeprowadzona jest z okazji, o których mowa w § 6, w razie małego stanu osobowego jednostki PSP lub złych warunków atmosferycznych uniemożliwiających przeprowadzenie uroczystego apelu na zewnątrz pomieszczeń jednostki PSP.

§ 33.

1. Uroczystą zbiórkę prowadzi się w pomieszczeniu jednostki PSP, takim jak: sala konferencyjna, sala odpraw, sala wykładowa, świetlica, sala sportowa, izba tradycji itp.
2. W uroczystej zbiórce może uczestniczyć honorowy pododdział (kompania) pożarniczy lub sam poczet sztandarowy; jeżeli podczas tej uroczystości nie podnosi się flagi państwowej na maszt, pododdział występuje bez pocztu flagowego.
3. Przewidziane do udziału w uroczystej zbiórce: kadra jednostki PSP, kompania honorowa, ewentualne pododdziały towarzyszące powinny przybyć na miejsce zbiórki na 15 minut przed planowanym czasem jej rozpoczęcia.
4. Ustawienie uczestników uroczystej zbiórki uzależnione jest od ich liczby i warunków lokalowych.

§ 34.

1. Po przybyciu na miejsce uroczystej zbiórki wyższego przełożonego lub jego przedstawiciela dowódca uroczystości podaje komendy: **„Panie, Panowie Oficerowie"** lub **„BACZNOŚĆ"** (jeżeli meldunek składa najwyższy stopniem) i składa przełożonemu meldunek, np. następującej treści: **„Panie brygadierze, zastępca komendanta powiatowego Państwowej Straży Pożarnej, (stopień, nazwisko), melduje ..."**; po powitaniu odprowadza przełożonego do ustalonego miejsca wśród gości honorowych.
2. Jeżeli w uroczystej zbiórce uczestniczą trębacze – fanfarzyści, przed komendą, o której mowa w ust. 1, grają sygnał **„BACZNOŚĆ"**.

3. Dowódca uroczystości podaje rozkaz do wprowadzenia sztandaru jednostki PSP, np.: **„Sztandar ... Państwowej Straży Pożarnej – WPROWADZIĆ"**.
4. Poczet sztandarowy wprowadza sztandar na salę i ustawia się w wyznaczonym wcześniej miejscu; trębacze – fanfarzyści grają hasło Wojska Polskiego; po haśle może być odegrany przez orkiestrę lub odtworzony hymn państwowy.
5. Po ewentualnym odegraniu hasła Wojska Polskiego i hymnu państwowego dowódca uroczystości podaje komendy do przyjęcia postawy swobodnej: **„Panie, Panowie Oficerowie"**, lub **„SPOCZNIJ"**.

§ 35.

1. Po wprowadzeniu sztandaru realizowane są czynności, którym poświęcona jest uroczysta zbiórka.
2. Przewidziane scenariuszem uroczystości osoby wygłaszają okolicznościowe przemówienia, po których wyznaczona osoba odczytuje postanowienia i rozkazy; odczytanie postanowień i rozkazów odbywa się analogicznie jak podczas uroczystego apelu.
3. Wyróżnieni odznaczeniami ustawiają się przed oficjalnym rozpoczęciem uroczystej zbiórki w określonym miejscu; następuje wręczenie orderów i odznaczeń.

§ 36.

1. Po zakończeniu czynności, o których mowa w § 35, na ustalony wcześniej znak dowódcy uroczystości, trębacze-fanfarzyści grają sygnał **„BACZNOŚĆ"**, dowódca uroczystości daje komendę **„Panie, Panowie Oficerowie"** lub **„BACZNOŚĆ"**, a następnie odegrane jest hasło Wojska Polskiego.
2. Po zakończeniu hasła Wojska Polskiego dowódca uroczystości podaje komendę: **„Poczet sztandarowy – sztandar ODPROWADZIĆ"**, po której poczet sztandarowy opuszcza miejsce prowadzenia uroczystej zbiórki; dowódca uroczystości składa meldunek o zakończeniu uroczystości; trębacze-fanfarzyści grają sygnał **„SPOCZNIJ"**, a dowódca uroczystości podaje komendę **„Panie, Panowie Oficerowie" lub „SPOCZNIJ"**, który kończy oficjalną część uroczystości.

§ 37.

W przypadku uroczystej zbiórki z udziałem pododdziału honorowego, komendy wydawane są analogicznie jak w uroczystym apelu.

Dział IV
POŻARNICZE UROCZYSTOŚCI CENTRALNE

Rozdział 1
Centralne obchody świąt państwowych i Dnia Strażaka

§ 38.

1. Centralne obchody świąt państwowych i Dnia Strażaka organizuje się w formie uroczystego apelu lub uroczystej zbiórki, których miejsce, czas i zakres określa Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, w porozumieniu z Prezesem Zarządu Głównego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Na uroczystościach, o których mowa w ust.1, zaprasza się przedstawicieli najwyższych władz państwowych i resortowych, parlamentarzystów, kadrę kierowniczą Państwowej Straży Pożarnej, kierownictwo Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej, przedstawicieli organizacji związków zawodowych działających w Państwowej Straży Pożarnej, strażaków przewidzianych do wyróżnienia, seniorów służby pożarniczej oraz przedstawicieli instytucji i organizacji współpracujących ze służbą pożarniczą.

§ 39.

1. W przeddzień święta państwowego albo Dnia Strażaka obiekty użytkowane przez jednostki PSP dekoruje się flagami państwowymi oraz emblematami służby pożarniczej; w tym samym czasie w miejscach, które zostały upamiętnione bohaterską walką lub męczeństwem narodu polskiego, a przede wszystkim śmiercią strażaków, wystawia się warty honorowe, składa wieńce lub wiązanki kwiatów, organizuje się capstrzyki i apele poległych.
2. W dniu obchodzonego święta odbywa się uroczystość złożenia wieńca przez delegację Państwowej Straży Pożarnej i Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej na płycie Grobu Nieznanego Żołnierza, z udziałem orkiestry i pożarniczej kompanii honorowej.

§ 40.

1. Głównym punktem uroczystego apelu lub uroczystej zbiórki jest wręczenie orderów, odznaczeń oraz nadanie kolejnych stopni wyróżniającym się strażakom Państwowej Straży Pożarnej i działaczom ochotniczej straży pożarnej.
2. Wręczeń dokonują: Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Premier, minister właściwy do spraw wewnętrznych, Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, Prezes Zarządu Głównego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej i inne osoby, upoważnione przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej lub ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

§ 41.

W chwili przybycia na miejsce uroczystości i zatrzymania się Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Premiera lub ministra właściwego do spraw wewnętrznych Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, składa meldunek, np. następującej treści: **„Panie Prezydencie, Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, gen. brygadier (nazwisko), melduje przedstawicieli Państwowej Straży Pożarnej i działaczy ochotniczej straży pożarnej do uroczystości centralnej z okazji Dnia Strażaka"**; po złożeniu meldunku następuje przegląd pododdziałów i powitanie; Komendant Główny z gościem honorowym przechodzą na trybunę honorową, a dalszą część uroczystości prowadzi dowódca uroczystości zgodnie z przebiegiem uroczystego apelu lub uroczystej zbiórki.

Rozdział 2
Składanie wieńców na Grobie Nieznanego Żołnierza

§ 42.

Scenariusz składania wieńców lub wiązanek kwiatów należy uzgodnić z wojskową służbą garnizonową.

§ 43.

Wieńce lub wiązanki kwiatów składa delegacja ochrony przeciwpożarowej, którą stanowią ustalone przez organizatorów osoby z kierownictwa Państwowej Straży Pożarnej

i Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 44.

1. W uroczystości składania wieńców na płycie Grobu Nieznanego Żołnierza bierze udział pożarnicza asysta honorowa, w skład której wchodzi kompania honorowa, posterunek honorowy, orkiestra oraz może wchodzić: kompania reprezentacyjna Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej i inne pododdziały towarzyszące.
2. W uroczystości, o której mowa w ust. 1, biorą również udział osoby niosące i układające wieniec oraz inne osoby, ustalane każdorazowo przez organizatora uroczystości, np.: pododdział porządkowy, asysta przy księdze pamiątkowej Grobu Nieznanego Żołnierza, itp.

§ 45.

Pożarnicza asysta honorowa przybywa na miejsce uroczystości 20 minut przed jej rozpoczęciem.

§ 46.

Po ustawieniu pożarniczej asysty honorowej wystawia się niezwłocznie wartowników na posterunku honorowym.

§ 47.

1. Dla wystawienia posterunku honorowego dowódca pożarniczej asysty honorowej występuje ze swego miejsca w szyku i podaje komendę: **„Pierwsza zmiana posterunku honorowego – WYSTĄP"**, na którą wcześniej ustaleni strażacy występują trzy kroki z szyku pododdziału.
2. Dowódca pożarniczej asysty honorowej podchodzi wówczas do zmiany, staje naprzeciw niej w odległości trzech kroków, wykonuje zwrot w tył, podaje przez lewe ramię komendę: **„Za mną – MARSZ"** i prowadzi zmianę do płyty Grobu Nieznanego Żołnierza.
3. W ustalonej wcześniej odległości przed Grobem Nieznanego Żołnierza dowódca pożarniczej asysty honorowej zatrzymuje się i oddaje honory przez salutowanie; wartownicy, nie zatrzymując się, podchodzą do płyty Grobu Nieznanego Żołnierza, zatrzymują się po obu jego stronach, na wysokości i po zewnętrznej (lewej i prawej) ręce żołnierzy Wojska Polskiego pełniących wartę, wykonują równocześnie zwrot w tył i pozostają na posterunku.
4. Po wykonaniu przez posterunek honorowy czynności, określonych w ust. 1-3, dowódca pożarniczej asysty honorowej oddaje honory przez salutowanie i powraca na swoje miejsce na prawym skrzydle pożarniczej asysty honorowej.
5. Jeżeli zmiana posterunku honorowego przewidziana jest przed rozpoczęciem uroczystości składania wieńców, wówczas w ustalonym czasie dowódca pożarniczej asysty honorowej wyprowadza drugą zmianę posterunku honorowego – w taki sam sposób, jak zmianę pierwszą, z tym, że strażacy drugiej zmiany po dojściu do płyty Grobu Nieznanego Żołnierza ustawiają się po zewnętrznej stronie strażaków zmiany pierwszej, a po ich odejściu wstępują na zajmowane przez nich wcześniej miejsce.
6. Strażacy posterunku honorowego zmiany pierwszej po ustawieniu się przy nich zmienników rozpoczynają równocześnie marsz i zatrzymują się trzy kroki przed dowódcą pożarniczej asysty honorowej.
7. Następnie dowódca pożarniczej asysty honorowej oddaje honory przez salutowanie, wykonuje zwrot w tył i rozpoczyna równocześnie z wartownikami marsz, odprowadzając ich na poprzednie (lewe skrzydło) miejsce w szyku, a sam wraca na prawe skrzydło pożarniczej asysty honorowej.

§ 48.

1. Delegacja pożarnicza przewidziana do złożenia wieńca ustawia się naprzeciwko Grobu Nieznanego Żołnierza; dowódca pożarniczej asysty honorowej podaje komendy: **„Kompania – BACZNOŚĆ", „Kompania, na prawo – PATRZ"**; orkiestra rozpoczyna granie hymnu państwowego, a po jego zakończeniu tremolo, które wykonuje aż do czasu złożenia wieńca; delegacja pożarnicza ustawiona za wieńcem rozpoczyna marsz w kierunku Grobu Nieznanego Żołnierza i składa wieniec na jego płycie w ustalony wcześniej sposób.
2. Po złożeniu wieńca członkowie delegacji pożarniczej oddają honory przez salutowanie, a następnie wykonują zwrot w lewo i przechodzą do księgi pamiątkowej Grobu Nieznanego Żołnierza, w której składają swoje podpisy.

§ 49.

1. Na zakończenie uroczystości orkiestra odgrywa hasło Wojska Polskiego lub inny okolicznościowy utwór, np.: „Warszawianka", po którym delegacja pożarnicza opuszcza miejsce uroczystości.
2. Po opuszczeniu miejsca uroczystości przez delegację pożarniczą dowódca pożarniczej asysty honorowej odwołuje posterunek honorowy i wprowadza go do szyku pododdziału, a następnie odprowadza pożarniczą asystę honorową na wyznaczone miejsce.
3. Uroczystość można również zamknąć defiladą pododdziałów i meldunkiem o zakończeniu uroczystości, złożonym przed dowódcę pożarniczej asysty honorowej Komendantowi Głównemu Państwowej Straży Pożarnej.

§ 50.

W czasie składania wiązanek kwiatów na grobach szczególnie zasłużonych dla pożarnictwa polskiego, 15 minut przed ustalonym czasem przybycia delegacji, przy wytypowanych grobach strażaków zostają wystawione dwuosobowe pożarnicze posterunki honorowe; w tym samym czasie przy mogiłach strażaków zajmują miejsca strażacy z wiązankami kwiatów i zniczami, a w alejkach cmentarza zostają rozstawieni kierunkowi.

§ 51.

1. Po przybyciu na teren cmentarza delegacji pożarniczej, dowódca uroczystości składa Komendantowi Głównemu Państwowej Straży Pożarnej meldunek, np.: **„Panie generale, brygadier (nazwisko), melduje gotowość do złożenia wiązanek kwiatów na mogiłach strażaków"**.
2. Dowódca uroczystości prowadzi delegację pożarniczą do wyznaczonych grobów.
3. Po dojściu delegacji pożarniczej do pierwszego grobu Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej przejmuje od podchorążego wiązankę kwiatów i składa ją na płycie, a członkowie delegacji pożarniczej zapalają znicze nagrobkowe, po czym oddają honory przez salutowanie.
4. Następnie delegacja pożarnicza przechodzi do poszczególnych grobów strażaków i składa na nich wiązanki kwiatów oraz zapala znicze, powtarzając czynności, o których mowa w ust. 3.

5. Uroczystość kończy się po złożeniu wiązanki kwiatów na ostatnim ustalonym przez organizatora uroczystości grobie strażaka.

§ 52.

Posterunek honorowy pełniący wartę przy grobie strażaka oraz kierunkowych z alejek cmentarza odwołuje dowódca uroczystości po jej zakończeniu.

Rozdział 3
Przyjmowanie obowiązków Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej

§ 53.

1. Przyjęcie obowiązków Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej może odbyć się podczas uroczystego apelu lub uroczystej zbiórki w obecności Prezesa Rady Ministrów lub ministra właściwego do spraw wewnętrznych.
2. Gościem honorowym uroczystości powinien być dotychczasowy Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej.

§ 54.

1. Po podniesieniu flagi państwowej lub po wprowadzeniu sztandaru Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej dowódca uroczystości rozkazuje odczytać akt powołania.
2. Dowódca uroczystości, po odczytaniu aktu powołania, podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ", „Pododdziały, na prawo (lewo) – PATRZ", „Poczet sztandarowy – BACZNOŚĆ", „Przed front szyku – MARSZ"**.
3. Poczet sztandarowy przy akompaniamencie orkiestry występuje z szyku kompanii honorowej i zatrzymuje się w ustalonym miejscu; sztandarowy salutuje sztandarem.
4. Przyjmujący obowiązki Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej schodzi z trybuny; podchodzi do sztandaru, oddaje mu honory przez salutowanie, klęka na prawe kolano, ujmuje prawą ręką płat sztandaru, podnosi go do ust i całuje, a następnie opuszcza płat sztandaru, wstaje i ponownie oddaje sztandarowi honory przez salutowanie.
5. Trębacze-fanfarzyści grają hasło Wojska Polskiego.
6. Po odegraniu hasła przyjmujący obowiązki Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej przestaje salutować, podchodzi do trybuny honorowej, oddaje honory przez salutowanie i składa meldunek, np. następującej treści: **„Panie Premierze, nadbrygadier (nazwisko), melduje objęcie stanowiska Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej"**, po czym oddaje honory przez salutowanie i zajmuje miejsce na trybunie.
7. Dowódca uroczystości podaje komendy: **„Poczet sztandarowy – BACZNOŚĆ", „Do szyku – MARSZ"**, a po zajęciu miejsca przez poczet sztandarowy w szyku kompanii honorowej **„Pododdziały – BACZNOŚĆ", „Pododdziały – SPOCZNIJ"**.
8. Po czynnościach, o których mowa w ust. 2–8, zaproszeni goście wygłaszają wystąpienia okolicznościowe.

§ 55.

Uroczystość przyjęcia obowiązków Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej powinna być zakończona defiladą pododdziałów.

Rozdział 4
Wyróżnienie Medalem Honorowym im. Józefa Tuliszkowskiego

§ 56.

1. Uroczystość wręczenia Medalu Honorowego im. Józefa Tuliszkowskiego zwanego dalej „Medalem Honorowym" a także innej instytucji lub organizacji może być połączona z uroczystością związaną z obchodami innych ważnych wydarzeń w życiu jednostki.
2. Wręczenia Medalu Honorowego można dokonać podczas uroczystego apelu lub uroczystej zbiórki.

§ 57.

Aktu wręczenia Medalu Honorowego i dyplomu dokonuje Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej w asyście kanclerza Kapituły, lub osoby przez niego upoważnionej.

§ 58.

Medale Honorowe wraz z dyplomami układa się na stole przykrytym estetycznym pluszem, suknem lub innym materiałem.

Dział V
CEREMONIE W JEDNOSTKACH PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

Rozdział 1
Ślubowanie strażaków Państwowej Straży Pożarnej

§ 59.

Ceremoniał składania ślubowania określono rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 września 2001 r. w sprawie ceremoniału składania ślubowania przez strażaków Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 114, poz. 1227).

Rozdział 2
Zdawanie i obejmowanie kierowniczych stanowisk służbowych w jednostkach Państwowej Straży Pożarnej

§ 60.

Zdawanie i obejmowanie kierowniczych stanowisk służbowych następuje w czasie uroczystego apelu lub uroczystej zbiórki w obecności ministra właściwego do spraw wewnętrznych, Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej, komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej lub ich przedstawicieli.

§ 61.

Uczestniczący w uroczystości przełożony przybywa do wyznaczonego miejsca w towarzystwie zdającego i obejmującego stanowisko służbowe.

§ 62.

1. Zgodnie z § 34 meldunek przełożonemu składa dowódca uroczystości.
2. Po przyjęciu meldunku i wydaniu dyspozycji do przyjęcia postawy swobodnej, przełożony podaje zebranym do wiadomości decyzję o zmianie na kierowniczym stanowisku służbowym; dziękuje dotychczasowemu kierownikowi jednostki PSP za jego służbę.
3. Przełożony przedstawia nowo mianowanego (powołanego) i krótko charakteryzuje przebieg jego dotychczasowej służby pożarniczej.

4. Następnie głos zabierają zdający i przyjmujący stanowisko służbowe.
5. Po zakończeniu przemówień:
   1) dowódca uroczystości podaje komendę do przyjęcia postawy zasadniczej;
   2) zdający i obejmujący stanowisko służbowe składają przełożonemu meldunek o zdaniu i objęciu obowiązków służbowych, np. zdający: **„Panie nadbrygadierze, brygadier (nazwisko) melduje zdanie obowiązków służbowych komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w (nazwa miejscowości)"** a obejmujący np.: **„Panie nadbrygadierze, brygadier (nazwisko) melduje objęcie stanowiska komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w (nazwa miejscowości) "**.
6. Po meldunkach, zdający i przyjmujący stanowisko służbowe zajmują miejsca obok przełożonego; a dowódca uroczystości melduje jej zakończenie.

§ 63.

Gdy jednostka PSP posiada sztandar, przebieg uroczystości jest analogiczny jak przy przekazaniu obowiązków Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.

Rozdział 3
Oficjalne części zawodów i mistrzostw w sporcie pożarniczym

§ 64.

1. Ilekroć w niniejszym rozdziale jest mowa o zawodach, należy przez to rozumieć także mistrzostwa.
2. Oficjalnymi częściami zawodów zwanymi dalej „uroczystościami" są otwarcie zawodów, dekoracja zwycięzców oraz zakończenie zawodów.
3. Porządek przebiegu uroczystości dotyczy zawodów organizowanych na obszarze kraju.
4. Dopuszcza się możliwość uproszczenia lub pominięcia niektórych elementów porządku przebiegu oficjalnej części zawodów. Organizację zawodów można łączyć z obchodami świąt państwowych, Dnia Strażaka oraz innymi ważnymi wydarzeniami na obszarze województwa lub powiatu.

§ 65.

1. W scenariuszu uroczystości zawodów należy uwzględnić:
   1) alfabetyczną kolejność ustawienia startujących w zawodach drużyn, uwzględniając, że drużyna reprezentująca gospodarza zawodów ustawia się w szyku jako ostatnia;
   2) rodzaj ugrupowania startujących drużyn, które mogą być w szyku rozwiniętym lub linii kolumn;
   3) miejsce ustawienia komisji sędziowskiej.
2. Biorące udział w zawodach drużyny grupują się w ustalonym miejscu i czasie.
3. Drużyny ustawiane są w następującym szyku:
   1) orkiestra;
   2) kierownik zawodów;
   3) poczet flagowy;
   4) osoba niosąca tabliczkę;
   5) kierownik lub trener drużyny oraz drużyna.
4. Drużyny ustawiają się frontem do trybuny, na wytyczonej linii; po zajęciu miejsc przez uczestników zawodów, kierownik zawodów podaje komendy: **„Pododdziały (drużyny) – BACZNOŚĆ", „Pododdziały (drużyny), równaj – W PRAWO"**.
5. Po wyrównaniu szyku kierownik zawodów podaje komendy: **„Pododdziały (drużyny) – BACZNOŚĆ", „Pododdziały (drużyny) – SPOCZNIJ"**.
6 Sędzia główny zawodów wprowadza komisję sędziowską na ustalone dla niej miejsce.
7. Po przybyciu na miejsce zawodów osoby oficjalnej i zajęciu miejsca na trybunie honorowej, kierownik zawodów podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ", „Pododdziały, na prawo – PATRZ"**; orkiestra rozpoczyna granie marsza powitalnego; dowódcy drużyn, jeżeli występują w umundurowaniu – salutują.
8. Kierownik zawodów podchodzi do trybuny honorowej, oddaje honory i składa meldunek: **„Panie (stopień), kierownik zawodów, (stopień, nazwisko), melduje reprezentacje .... gotowe do rozpoczęcia (nazwa uroczystości)"**.
9. Przyjmujący meldunek wydaje polecenie: **„Proszę realizować scenariusz uroczystości"**; kierownik zawodów odpowiada: **„Rozkaz"**, oddaje honory, wykonuje zwrot w tył, przechodzi na ustalone miejsce i podaje komendy do podniesienia flagi państwowej.
10. Po podniesieniu flagi państwowej, według zasad ustalonych jak dla uroczystego apelu, kierownik zawodów podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ", „Pododdziały – SPOCZNIJ"**.
11. Głos zabiera organizator zawodów, który dokonuje ich oficjalnego otwarcia, kończąc swoje wystąpienie np. słowami: **„(...) Mistrzostwa Polski w Sporcie Pożarniczym uważam za otwarte"**.
12. Kierownik zawodów wydaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ", „Pododdziały, w prawo (lewo) – ZWROT", „Do rozpoczęcia konkurencji – MARSZ"**.
13. Drużyny opuszczają w takt melodii marszowych plac zawodów, maszerując przed trybuną honorową; orkiestra opuszcza miejsce uroczystości jako ostatnia.
14. Po opuszczeniu placu zawodów przez ostatnią drużynę kierownik zawodów podchodzi do trybuny honorowej, oddaje honory i składa meldunek: **„Panie (stopień), melduję zakończenie uroczystości otwarcia (nazwa uroczystości)"**, oddaje honory i odmaszerowuje.

§ 66.

1. Jeżeli w zawodach uczestniczą reprezentacje strażaków z innych zaproszonych państw, wówczas ustawia się je w szyku w kolejności alfabetycznej alfabetu polskiego, za pocztem flagowym.
2. W przypadku, gdy reprezentacje zagraniczne występują ze swoją flagą narodową, wówczas niesiona jest ona przez członka tej drużyny; maszeruje on w odległości trzech kroków za osobą niosącą tabliczkę z nazwą swego państwa i trzech kroków przed kierownikiem własnej drużyny.

§ 67.

Do zakończenia zawodów ugrupowanie drużyn oraz komisji sędziowskiej, jak i ich wprowadzenie, odbywa się w takim samym porządku, jak podczas uroczystości otwarcia zawodów.

§ 68.

1. Przygotowanie do uroczystości w części dotyczącej wyrównania szyku następuje zgodnie z § 65. Kierownik za-

wodów podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ”, „Pododdziały, na prawo – PATRZ”**; podchodzi do trybuny honorowej i składa meldunek, np. następującej treści: **„Panie (stopień), kierownik Mistrzostw Polski w Sporcie Pożarniczym, (stopień) (nazwisko), melduje reprezentacje województw i szkół Państwowej Straży Pożarnej do ogłoszenia końcowych wyników i zakończenia mistrzostw”**.
2. Po otrzymaniu od przyjmującego meldunek dyspozycji do realizacji scenariusza zakończenia mistrzostw odpowiada **„Rozkaz”** i podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ”, „Pododdziały – SPOCZNIJ”**.
3. Sędzia główny odczytuje sprawozdanie z przeprowadzonych zawodów.

§ 69.

1. Po odczytaniu sprawozdania, o którym mowa w § 68 ust. 3 następuje dekoracja zwycięzców:
   1) wywołane drużyny i zawodnicy występują z szyku i zajmują na podium miejsca odpowiadające uzyskanym rezultatom;
   2) trębacze-fanfarzyści zajmują miejsce z boku podium dla zwycięzców, ustawiając się prostopadle do niego i trybuny honorowej;
   3) dokonujący dekoracji z osobami towarzyszącymi schodzą z trybuny i zajmują miejsce przed podium zwycięzców;
   4) służba techniczna podaje przygotowane wyróżnienia i następuje akt dekoracji zwycięzców.
2. Do udziału w dekoracji zwycięzców w konkurencjach zespołowych może być włączony trener drużyny, a w klasyfikacji drużynowej – kierownik reprezentacji.
3. Po zakończeniu dekoracji i wręczeniu wyróżnień we wszystkich konkurencjach przewidzianych regulaminem zawodów osoba dokonująca tego aktu i osoby jej towarzyszące wracają na trybunę honorową.

§ 70.

1. Kierownik zawodów podaje komendę do zajęcia miejsca w szyku przez trębaczy-fanfarzystów: **„Fanfarzyści, do szyku – WSTĄP”**.
2. Organizator zawodów wygłasza wystąpienie końcowe, kończące się słowami, np.: **„(...) Mistrzostwa Polski w Sporcie Pożarniczym uważam za zamknięte”**.
3. Kierownik zawodów podaje komendę: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ”** i rozkaz: **„Pododdziały, w ugrupowanie marszowe, kierunek w prawo/lewo – MASZEROWAĆ”, „Pododdziały – SPOCZNIJ”**; dowódcy drużyn podają swoim pododdziałom komendy do zmiany szyku i marszu ustaloną trasą, do opuszczenia placu zawodów (można też dokonać przemarszu drużyn przed trybuną honorową).
4. W czasie opuszczania miejsca zawodów przez drużyny, orkiestra gra melodie marszowe i schodzi z placu zawodów za ostatnim pododdziałem.
5. Sędzia główny zawodów podaje komendy do zejścia komisji sędziowskiej z placu zawodów i rozwiązuje komisję.
6. Kierownik zawodów podchodzi do trybuny honorowej, oddaje honory i składa meldunek, np.: **„Panie generale, melduję zakończenie Mistrzostw Polski w Sporcie Pożarniczym”**, ponownie oddaje honory i odmaszerowuje. Meldunek ten kończy zawody.

Rozdział 4
Wizyty w jednostce Państwowej Straży Pożarnej przedstawicieli najwyższych władz państwowych

§ 71.

1. Przez przedstawicieli najwyższych władz państwowych należy rozumieć Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, marszałków Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz Prezesa Rady Ministrów, zwanych dalej „wizytującymi”.
2. Podczas wizyty w jednostce PSP towarzyszy minister właściwy do spraw wewnętrznych oraz Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej.
3. W każdej uroczystości powitania i przyjmowania wizytujących w PSP uczestniczą: komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej oraz kierownictwo wizytowanej jednostki PSP.
4. Wskazane jest zaproszenie do udziału w wizycie przedstawicieli terenowych organów władzy państwowej i samorządowej.

§ 72.

1. Wizyta, w zależności od jej celu i charakteru, powinna składać się z trzech części:
   1) powitania wizytujących;
   2) pobytu wizytujących w jednostce PSP;
   3) pożegnania wizytujących.
2. Powitanie wizytujących może się odbyć na terenie jednostki PSP lub na granicy terenu własnego działania wizytowanej jednostki PSP.
3. Jeżeli powitanie wizytujących odbywa się na terenie jednostki PSP, wówczas przeprowadza się uroczysty apel lub uroczystą zbiórkę.
4. Pobyt wizytujących w jednostce PSP przebiega według wcześniej opracowanego i uzgodnionego z wizytującymi programu.
5. Pożegnanie wizytujących odbywa się zgodnie z porządkiem przebiegu powitania.

Rozdział 5
Wizyty pożarniczych delegacji zagranicznych w jednostce Państwowej Straży Pożarnej

§ 73.

1. Osobą towarzyszącą delegacji zagranicznej podczas powitania powinien być przedstawiciel pożarnictwa polskiego w randze, jaką piastuje osoba stojąca na czele przybyłej delegacji zagranicznej.
2. Wskazane jest wyznaczenie opiekuna delegacji zagranicznej z ramienia jednostki PSP zapraszającej, który będzie odpowiedzialny za całą organizację i sprawny przebieg wizyty.

§ 74.

Od szczebla delegacji zagranicznej przebieg powitania zależy od rangi uczestników delegacji zagranicznych; szczegółowe ustalenia z tego zakresu, jak również cel i dokładny program pobytu delegacji, powinny być wcześniej uzgodnione oraz przekazane kierownikowi wizytowanej jednostki PSP.

§ 75.

1. Jeżeli delegacji zagranicznej towarzyszy przedstawiciel PSP, który jest przełożonym kierownika wizytowanej jednostki PSP, wówczas kierownik tej jednostki PSP

składa meldunek o gotowości jednostki PSP do przyjęcia delegacji zagranicznej.
2. Jeżeli delegacji zagranicznej towarzyszy przedstawiciel PSP wyższy lub równy stopniem kierownikowi wizytowanej jednostki PSP, lecz nie ma uprawnień przełożonego, wówczas kierownik tej jednostki PSP powinien się jedynie przedstawić.
3. Jeżeli osoba towarzysząca delegacji zagranicznej nie posiada uprawnień przełożonego w stosunku do kierownika wizytowanej jednostki PSP lub ma niższy stopień pożarniczy, wówczas zamelduje ona kierownikowi wizytowanej jednostki PSP przybycie delegacji zagranicznej na jego teren.

§ 76.

1. W ramach powitania delegacji zagranicznej dokonuje się wzajemnej prezentacji uczestniczących w powitaniu osób.
2. Po przybyciu na salę obrad dokonuje się przedstawienia osób biorących udział w spotkaniu oraz zapoznaje się ze szczegółowym planem pobytu; wskazane jest ustalenie miejsc honorowych, na których należy rozmieścić gości podczas posiłku powitalnego i pożegnalnego.
3. Zaleca się ustawienie na stołach proporczyków o polskich barwach narodowych i barwach państwa, które reprezentują przybyłe delegacje zagraniczne.

§ 77.

Teren jednostki PSP można udekorować, np. flagami państwowymi Polski i państw, których delegacje wizytują jednostkę PSP.

Rozdział 6
Odsłanianie pomników i tablic pamiątkowych

§ 78.

1. Ilekroć w niniejszym rozdziale jest mowa o pomniku, należy przez to rozumieć także tablicę pamiątkową.
2. Jednostki PSP są organizatorami uroczystości odsłonięcia pomnika zwanej dalej „uroczystością” związanego tematycznie ze służbą pożarniczą.
3. W razie udziału Państwowej Straży Pożarnej w uroczystości organizowanej przez inne podmioty.

§ 79.

1. Na godzinę przed rozpoczęciem uroczystości, przy pomniku wystawia się wartowników na posterunku honorowym.
2. Pododdziały pożarnicze wprowadza się na miejsce uroczystości na 15 minut, a pożarniczą asystę honorową na 5 minut przed przybyciem osoby dokonującej aktu odsłonięcia pomnika.

§ 80.

1. Uroczystość rozpoczyna się z chwilą przybycia osoby dokonującej aktu odsłonięcia pomnika i osób jej towarzyszących.
2. Dowódca uroczystości składa meldunek, a następnie prowadzone są czynności regulaminowe związane z przeglądem pododdziałów i witaniem się z nimi.
3. Osoba dokonująca odsłonięcia pomnika przechodzi wraz z towarzyszącymi jej osobami oraz gośćmi honorowymi na wyznaczone miejsce; orkiestra gra hymn państwowy, a po jego zakończeniu wygłaszane są okolicznościowe przemówienia.
4. Dowódca uroczystości podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ”, „Pododdziały, na prawo (lewo) – PATRZ”**; osoba dokonująca aktu odsłonięcia pomnika schodzi z trybuny honorowej, podchodzi do pomnika i dokonuje odsłonięcia, które polega na zdjęciu biało-czerwonej szarfy umocowanej w prawym górnym rogu pomnika i przeciągniętej skośnie do lewego dolnego rogu.
5. Trębacze-fanfarzyści grają hasło Wojska Polskiego; osoba dokonująca aktu odsłonięcia oraz strażacy znajdujący się poza szykiem oddają honory przez salutowanie (osoba cywilna skłania przed pomnikiem, tablicą pamiątkową głowę).
6. Dowódca uroczystości podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ”, „Pododdziały – SPOCZNIJ”;** osoba dokonująca odsłonięcia pomnika opuszcza miejsce przed pomnikiem.

§ 81.

1. Po odsłonięciu pomnika może nastąpić jego poświęcenie, według zasad obowiązujących w liturgii.
2. Wieńce można składać po zakończeniu czynności liturgicznych poświęcenia pomnika.

§ 82.

1. Na zakończenie uroczystości dowódca uroczystości podaje komendę: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ”**, a następnie rozkaz, np.: **„Dowódcy pododdziałów, odprowadzić pododdziały do miejsc zakwaterowania”** i komendę: **„Pododdziały – SPOCZNIJ”**; uczestniczące w uroczystości pododdziały pożarnicze odmaszerowują z miejsca uroczystości.
2. Orkiestra gra utwory muzyczne stosowne do charakteru uroczystości.

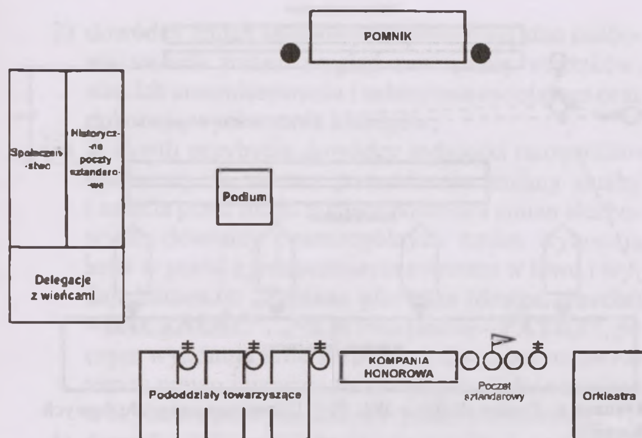
Rozdział 7
Apel poległych

§ 83.

1. Apel poległych przeprowadza się w godzinach wieczornych w przeddzień:
   1) Wszystkich Świętych;
   2) ważnych rocznic historycznych;
   3) Dnia Strażaka;
   4) jubileuszu jednostek PSP.
2. Apel poległych można łączyć z odsłonięciem pomnika lub tablicy pamiątkowej, uroczystym capstrzykiem i składaniem wieńców.
3. Dopuszcza się przeprowadzenie apelu poległych w dniu uroczystości podczas uroczystego apelu, jeżeli w scenariuszu uroczystości przewidziano składanie wiązanek i wieńców na grobach i pod tablicami pamiątkowymi i pomnikami.

§ 84.

1. W apelu poległych uczestniczą ustalone przez organizatora uroczystości:
   1) kompania honorowa ze sztandarem;
   2) orkiestra;
   3) pododdziały pożarnicze;
   4) posterunki honorowe.
2. Widok ugrupowania pododdziałów podczas apelu poległych przedstawia rysunek 5.

Rysunek 5. Ugrupowanie pododdziałów podczas apelu poległych.

§ 85.

1. Przed rozpoczęciem uroczystości wystawia się wartowników na posterunku honorowym po obu stronach pomnika lub tablicy pamiątkowej według porządku ustalonego w § 47 oraz zapala się znicze.
2. Dowódca uroczystości składa meldunek.
3. Przyjmujący meldunek oddaje honory sztandarowi, dokonuje przeglądu pododdziałów oraz wita się z nimi.
4. Po zajęciu miejsca przez przełożonego wśród gości honorowych dowódca uroczystości podaje komendy do oddania honorów: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ"**, **„Pododdziały na prawo (lewo) – PATRZ"**; orkiestra rozpoczyna granie hymnu państwowego.
5. Po odegraniu hymnu, na podium wchodzi strażak wyznaczony do odczytania apelu poległych.
6. Po każdym zwrocie: **„WZYWAM WAS DO APELU"** lub **„STAŃCIE DO APELU"** strażacy zgrupowanych pododdziałów odpowiadają: **„ZGINĘLI W OBRONIE ŻYCIA I MIENIA OBYWATELI"** lub **„CHWAŁA BOHATEROM"**; werbliści-dobosze grają tremolo trzykrotnie, również po słowach kończących apel **„CZEŚĆ ICH PAMIĘCI"**.
7. W treści apelu organizowanego z okazji jubileuszu jednostki PSP można wymienić wszystkich jej założycieli oraz tych, którzy położyli szczególne zasługi dla jej organizacji i rozwoju; możliwe jest też wymienienie grupowo.
8. Dowódca uroczystości podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ"**; trębacze grają hasło Wojska Polskiego.
9. Jeżeli nie przewidziano składania wieńców, to sygnałem tym kończy się apel poległych.
10. Dowódca uroczystości podaje wówczas komendę: **„Pododdziały, do miejsca zakwaterowania – ODMASZEROWAĆ"** i komendę: **„Pododdziały – SPOCZNIJ"**.
11. Dowódcy pododdziałów wydają odpowiednie komendy i odprowadzają pododdziały z miejsca apelu poległych.

§ 86.

1. Gdy w uroczystości występują pododdziały z bronią to po odczytaniu apelu poległych, dowódca uroczystości podaje komendę: **„SALWA HONOROWA"**.
2. Dowódca pododdziałów Policji, Straży Granicznej lub Wojska Polskiego występuje przed szyk swojego pododdziału i podaje stosowne komendy do oddania salwy honorowej.

§ 87.

Wartownicy na posterunku honorowym pełnią wartę do czasu ustalonego przez organizatora uroczystości; po upływie ustalonego czasu są uroczyście odprowadzani przez dowódcę uroczystości.

Rozdział 8
Otwarcie strażnicy

§ 88.

1. Uroczystość otwarcia i oddania do użytku obiektu strażnicy jednostki PSP odbywa się podczas uroczystego apelu.
2. W uroczystym apelu uczestniczą pododdziały jednostki PSP oddającej obiekt do użytku; można zaprosić na nią inne jednostki PSP.
3. Obiekt przekazywanej strażnicy powinien być należycie przygotowany do uroczystości; w otwartych drzwiach mocuje się kolorową wstęgę, przeznaczoną do symbolicznego otwarcia obiektu; na stoliku przykrytym suknem, pluszem lub innym materiałem stawia się tacę z nożycami do przecięcia wstęgi.

§ 89.

1. Po złożeniu meldunku, uroczystość otwarcia strażnicy przebiega według następującego porządku:
   1) przegląd pododdziałów;
   2) powitanie pododdziałów;
   3) zajęcie miejsca przez wyższego przełożonego wśród gości honorowych lub na trybunie;
   4) podniesienie flagi państwowej.
2. Organizator uroczystości wygłasza przemówienie powitalne i odczytuje krótką, zwięzłą kronikę budowy obiektu; w dalszej kolejności mogą być wygłaszane przemówienia okolicznościowe.
3. Odczytanie postanowienia (uchwały) o przyznaniu odznaczeń, dyplomów uznania czy innych wyróżnień osobom szczególnie zasłużonym w organizacji i prowadzeniu budowy obiektu strażnicy oraz wręczenie tych wyróżnień, przebiega zgodnie z porządkiem ustalonym wg obowiązujących w tym zakresie zasad.
4. Po zakończeniu wręczania wyróżnień, o których mowa w ust. 3, dowódca uroczystości podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ"**, **„Pododdziały, na prawo (lewo) – PATRZ"**.
5. Organizator uroczystości zaprasza wyższego przełożonego oraz inne osoby oficjalne do dokonania aktu otwarcia obiektu strażnicy; zaproszone osoby realizują następujące czynności:
   1) podchodzą do drzwi strażnicy, w których jest zamocowana wstęga;
   2) wyższy przełożony bierze nożyce z tacy podanej przez wyznaczonego strażaka;
   3) wyższy przełożony częściowo przecina wstęgę, a następnie zaprasza do tej czynności inne przewidziane osoby oficjalne, które kolejno nacinają wstęgę, aż do jej całkowitego przecięcia;
   4) po tej czynności orkiestra wykonuje fanfary lub uruchamia się na chwilę stosowane w jednostce sygnały alarmowe.
6. Po przejęciu wstęgi i umilknięciu fanfar lub sygnałów alarmowych, dowódca uroczystości podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ"**, **„Pododdziały – SPOCZNIJ"**; goście honorowi i osoby oficjalne wpisują

się do księgi pamiątkowej lub kroniki jednostki PSP z zastrzeżeniem § 87.

7. Uroczystości otwarcia i oddania do użytku obiektu strażnicy może być zakończona poświęceniem obiektu według zasad obowiązujących w liturgii.
8. Po wejściu gości do obiektu dowódca uroczystości podaje stosowne komendy i rozkazy pododdziałom do powrotu do swoich miejsc zakwaterowania.

§ 90.

Jeżeli jednostka PSP posiada sztandar i występuje z nim podczas uroczystości, to po przecięciu wstęgi dowódca uroczystości podaje komendy do wniesienia sztandaru do strażnicy i umieszczenia go w gablocie lub stojaku; wpisywanie do księgi pamiątkowej lub kroniki jednostki PSP następuje po wniesieniu sztandaru do strażnicy; następnie goście zwiedzają obiekt.

Rozdział 9
Przekazanie sprzętu pożarniczego jednostce Państwowej Straży Pożarnej

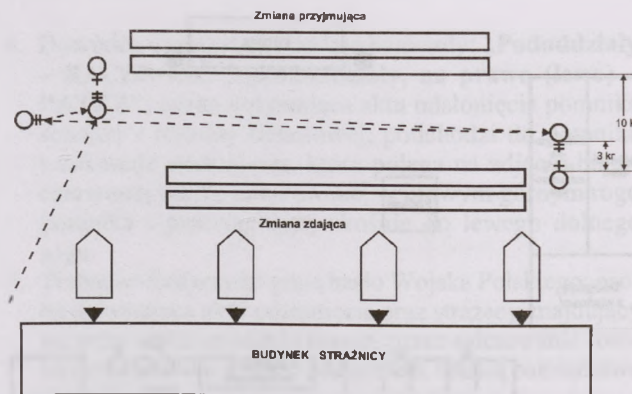
§ 91.

1. Przekazanie sprzętu pożarniczego jednostce PSP powinno odbywać się podczas uroczystego apelu.
2. Po złożeniu meldunku, uroczystości przebiegają według następującego porządku:
   1) przegląd pododdziałów;
   2) powitanie;
   3) zajęcie miejsca na trybunie honorowej lub wyznaczonym miejscu placu uroczystości;
   4) podniesienie flagi państwowej na maszt.
3. Po zakończeniu czynności określonych w ust. 2, wyznaczony i wywołany przez dowódcę uroczystości strażak odczytuje akt przekazania sprzętu pożarniczego.
4. Następnie odbywa się przekazanie sprzętu pożarniczego, podczas którego osoba przekazująca wykonuje następujące czynności:
   1) schodzi z trybuny honorowej;
   2) bierze z wcześniej przygotowanego w tym celu stolika stosowne dokumenty związane z przekazywanym sprzętem pożarniczym;
   3) wręcza je dowódcy jednostki ratowniczo-gaśniczej, składając przy tym stosowne do okoliczności gratulacje i życzenia;
   4) wraca na swoje poprzednie miejsce na trybunie honorowej.
5. W scenariuszu uroczystości można przewidzieć poświęcenie przekazywanego sprzętu pożarniczego, które prowadzi się według zasad obowiązujących w liturgii.
6. Uroczystość kończą przemówienia i podziękowanie za otrzymany sprzęt pożarniczy.

Rozdział 10
Zmiana służby w jednostce ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej

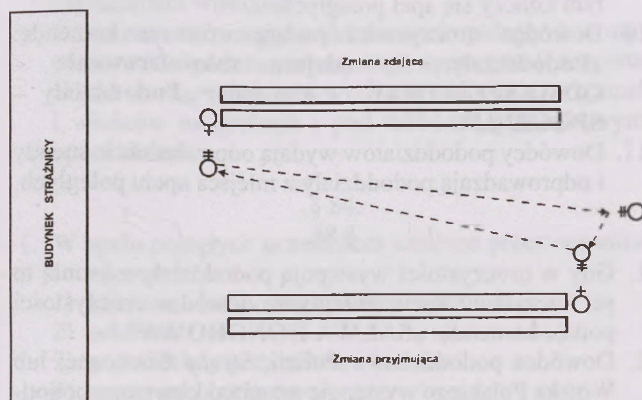
§ 92.

1. Podczas zdawania i przyjmowania służby dokonuje się w szczególności przeglądu stanu technicznego i sprawności sprzętu będącego w wyposażeniu jednostki ratowniczo-gaśniczej, jego właściwego rozmieszczenia i kompletności.
2. Zmianę służby przeprowadza się w każdej jednostce ratowniczo-gaśniczej o stałej porze.

Rysunek 6. Zmiana służby w JRG PSP. Ustawienia zmian służbowych. Wersja A.

3. Zmianę służby w jednostce ratowniczo-gaśniczej przeprowadza jej dowódca, zastępca dowódcy jednostki lub wyznaczony funkcjonariusz.
4. W zmianie służby uczestniczą dwie zmiany służbowe jednostki ratowniczo-gaśniczej, tj. zmiana zdająca i zmiana przyjmująca służbę.
5. Zmianę służby przeprowadza się w miejscu określonym przez dowódcę jednostki, na zewnątrz pomieszczeń garażowych strażnicy chyba, że bardzo złe warunki atmosferyczne na to nie pozwalają.
6. Zmiany służbowe do zdania i przyjęcia służby uformowane mogą być w jednolitym szyku rozwiniętym lub pododdziałami i wówczas na ich czele ustawiają się dowódcy pododdziałów.
7. W zależności od warunków terenowych zmiany służbowe ustawiane są prostopadle lub równolegle do bram garażowych, frontem zwrócone do siebie.
8. W przypadku, gdy zmiany służbowe ustawione są prostopadle do bram garażowych, zmiana zdająca służbę zajmuje w pierwszej fazie zmiany służby miejsce po prawej stronie funkcjonariusza prowadzącego zmianę, a zmiana przyjmująca po jego lewej stronie. Natomiast, gdy zmiany służbowe ustawione są równolegle do bram garażu, zmiana zdająca służbę zajmuje w pierwszej części zmiany służby miejsce bliżej bram garażowych.
9. Widok ustawienia zmian służbowych przedstawiają rysunki 6 i 7.
10. W pierwszej fazie zmiany służby realizowane są następujące czynności:
    1) na ustalony w danej jednostce ratowniczo-gaśniczej sygnał funkcjonariusze zmiany zdającej i przyjmującej służbę ustawiają się w ustalonym miejscu;

Rysunek 7. Zmiana służby w JRG PSP. Ustawienia zmian służbowych. Wersja B.

2) dowódcy zmian służbowych sprawdzają stan osobowy swoich zmian, wygląd zewnętrzny strażaków, stan ich umundurowania i uzbrojenia osobistego oraz dokonują wyrównania szeregów;
3) w chwili przybycia dowódcy jednostki ratowniczo-gaśniczej na miejsce prowadzenia zmiany służby i zajęcia przez niego miejsca pośrodku zmian służbowych, dowódcy poszczególnych zmian wykonują krok w przód z jednoczesnym zwrotem w lewo i wydają komendy: **„Zmiana pierwsza (druga, trzecia) – BACZNOŚĆ”, „Na prawo (lewo) – PATRZ”**, po czym wykonują krok w lewo z jednoczesnym zwrotem w prawo i wracają na swoje poprzednie miejsce w szyku na prawym skrzydle zmiany służbowej;
4) dowódca jednostki ratowniczo-gaśniczej podchodzi do dowódcy zmiany przyjmującej służbę i zatrzymuje się przed nim w odległości około trzech kroków, a dowódca zmiany przyjmującej służbę oddaje honory przez salutowanie i składa meldunek następującej treści: **„Panie (stopień), dowódca zmiany pierwszej (drugiej, trzeciej), (stopień) (nazwisko), melduje zmianę gotową do przyjęcia służby podziału bojowego”** i salutuje;
5) dowódca jednostki ratowniczo-gaśniczej oddaje honory przez salutowanie, wykonuje zwrot w prawo i przechodzi w odległości trzech kroków przed frontem zmiany przyjmującej służbę, dokonując jej przeglądu, po czym po dojściu do jej lewego skrzydła wykonuje zwrot w prawo i podchodzi na odległość trzech kroków do dowódcy zmiany zdającej służbę;
6) dowódcy (dowódca zmiany zdającej służbę – pierwszy), oddają honory przez salutowanie, a następnie dowódca zmiany zdającej służbę salutuje i składa meldunek następującej treści: **„Panie (stopień), dowódca zmiany drugiej (pierwszej, trzeciej), (stopień) (nazwisko), melduje zmianę gotową do zdania służby podziału bojowego”** i salutuje;
7) dowódca jednostki ratowniczo-gaśniczej wykonuje zwrot w prawo i przechodzi w odległości trzech kroków przed frontem zmiany zdającej służbę, dokonując jej przeglądu, a następnie zajmuje miejsce pośrodku zmian służbowych, oddaje honory przez salutowanie i wita się ze zmianami: **„Czołem Pododdziały”**, zmiany służbowe odpowiadają: **„Czołem panie (stopień)”**;
8) po powitaniu dowódca jednostki ratowniczo-gaśniczej podaje komendę następującej treści: **„Na moją komendę, zmiany – BACZNOŚĆ”**, a następnie rozkaz: **„Dowódca zmiany pierwszej (drugiej, trzeciej), (przyjmujący służbę), odczytać rozkaz dzienny”** i komendę: **„Zmiany – SPOCZNIJ”**;
9) wyznaczony funkcjonariusz występuje wówczas z szyku, maszeruje krokiem zwykłym na środek zmian służbowych, zajmuje miejsce na wysokości dowódcy jednostki ratowniczo-gaśniczej po jego lewej stronie, oddaje honory przez salutowanie i podaje komendy: **„Na moją komendę, zmiany – BACZNOŚĆ"** i odczytuje nagłówek rozkazu: **„Jednostka ratowniczo-gaśnicza Państwowej Straży Pożarnej w (nazwa miejscowości) Rozkaz dzienny numer (...) z dnia (...) r.”**, następnie podaje komendę: **„Zmiany – SPOCZNIJ”** i odczytuje dalszą treść rozkazu, a po odczytaniu całej treści podaje komendę: **„Zmiany – BACZNOŚĆ”** i odczytuje stanowisko, stopień, imię i nazwisko osoby, która rozkaz podpisała, po czym podaje komendę: **„Zmiany – SPOCZNIJ”**, oddaje honory przez salutowanie i wraca na poprzednie miejsce w szyku swojej zmiany służbowej;
10) po wstąpieniu do szyku wyznaczonego funkcjonariusza dowódca jednostki ratowniczo-gaśniczej podaje komendę: **„Na moją komendę, zmiany – BACZNOŚĆ”, „Dowódcy zmian, zmiany do zdania i przyjęcia służby odprowadzić”, „Zmiany – SPOCZNIJ”**;
11) dowódcy zmian służbowych podają wówczas stosowne komendy: **„Na moją komendę, zmiana – BACZNOŚĆ”, „Do zdania służby – ROZEJŚĆ SIĘ”** i odpowiednio: **„Do przyjęcia służby – ROZEJŚĆ SIĘ”**;
12) załogi zmian służbowych udają się do garażu, gdzie dokonują, według zasad obowiązujących w tym zakresie, przekazania sobie sprzętu i wyposażenia;
13) po zakończeniu sprawdzenia sprzętu dowódcy zmian służbowych zarządzają zbiórkę swoich załóg na uprzednim miejscu prowadzenia zmiany służby, zamieniając się miejscami.

11. W drugiej fazie zmiany służby, tj. po odczytaniu rozkazu dziennego i przekazaniu sobie sprzętu i wyposażenia, zmiany przyjmująca i zdająca zamieniają się miejscami po czym realizowane są następujące czynności:
1) dowódca jednostki ratowniczo-gaśniczej wydaje rozkaz następującej treści: **„Zmiana służby”**;
2) następnie dowódcy zmian służbowych podają swoim załogom komendy: **„Zmiany – BACZNOŚĆ”, „Na prawo (lewo) – PATRZ”**, po czym dowódca zmiany zdającej służbę oznajmia: **„Służba zdana”, zaś dowódca zmiany przyjmującej służbę: „Służba przyjęta”**, a prowadzący zmianę służby: **„Służba rozpoczęta”**;
3) wszyscy dowódcy oddają honory przez salutowanie, a dyżurny uruchamia na 3 – 5 sekund dzwonki alarmowe;
4) po wyłączeniu dzwonków alarmowych wszyscy dowódcy przestają salutować, dowódca jednostki ratowniczo-gaśniczej wydaje następnie rozkaz: **„Dowódcy zmian, załogi odprowadzić”**;
5) dowódcy zmian służbowych podają swoim załogom komendy: **„Zmiana – BACZNOŚĆ”, „W prawo (lewo) – ZWROT”, „Do koszar – MARSZ”**;
6) opuszczenie przez załogi miejsca prowadzenia zmiany służby kończy zmianę służby.

§ 93.

1. Zmiana służby dyżurna prowadzona jest w ustalonym w danej jednostce miejscu i czasie.
2. Skład służby dyżurnej ustalany jest regulaminem organizacyjnym jednostki organizacyjnej.
3. Służba dyżurnej wyznaczana jest rozkazem dziennym.
4. Podczas zmiany służby dyżurnej realizowane są następujące czynności:
1) przełożony podchodzi na odległość trzech kroków od funkcjonariusza zdającego określone obowiązki służbowe i zatrzymuje się przed nim;
2) wówczas funkcjonariusz oddaje honory przez salutowanie i składa meldunek np.: **„Panie (stopień), (stopień), (nazwisko) melduje zdanie służby (nazwa pełnionej służby). W czasie pełnienia służby nic ważnego nie zaszło”**;

3) po przyjęciu meldunku dowódca jednostki prowadzący zmianę służby wykonuje jeden krok w bok, w prawo, przechodząc do następnego funkcyjnego służby dyżurnej;
4) funkcjonariusze zdający i przyjmujący określone obowiązki oddają wówczas równocześnie honory przez salutowanie, a prowadzący zmianę służby odpowiada salutowaniem;
5) po tej czynności drugi funkcjonariusz składa meldunek, np.: **„Panie (stopień), (stopień), (nazwisko) melduje przyjęcie (nazwa pełnionej służby). Służbę przyjąłem bez zastrzeżeń"**;
6) po przyjęciu ostatniego meldunku przełożony dokonuje przeglądu funkcyjnych służby wewnętrznej, zwracając uwagę na ich wygląd zewnętrzny, znajomość obowiązków oraz wydaje w tym względzie stosowne dyspozycje, a następnie wydaje komendę: **„Służba – do pełnienia swoich obowiązków – ROZEJŚĆ SIĘ"**;
7) funkcyjni służby dyżurnej oddają wówczas jednocześnie honory przez salutowanie i rozchodzą się do swoich zadań.

Dział VI
WYRÓŻNIENIA JEDNOSTKI PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

Rozdział 1
Nadanie sztandaru

§ 94.

Nadanie sztandaru jednostce PSP odbywa się podczas uroczystego apelu.

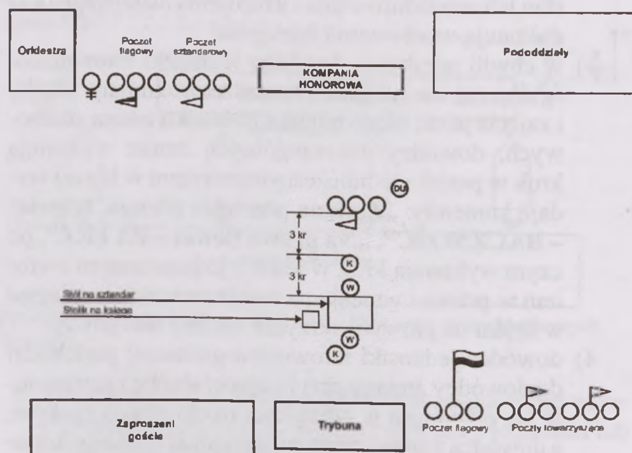
§ 95.

1. Na placu uroczystości poza elementami przewidzianymi dla uroczystego apelu umieszcza się stół pod sztandar, nakryty estetycznym suknem lub pluszem, na którym układa się rozwinięty sztandar jednostki PSP, ozdobny młotek do wbijania gwoździ i gwoździe ozdobne z wygrawerowanymi nazwiskami gości oficjalnych, honorowych, czy też nazwami instytucji, firm, organizacji fundujących sztandar lub osób i organizacji szczególnie zasłużonych dla służby pożarniczej.
2. Należy przewidzieć również stolik nakryty materiałem, na którym umieszcza się kronikę jednostki PSP i długopis do składania podpisów, a także paramenty liturgiczne do poświęcenia sztandaru, jeżeli czynność ta została przewidziana na placu podczas uroczystości w scenariuszu uroczystości
3. Widok ustawienia podczas uroczystości nadania sztandaru przedstawia rysunek 8.

§ 96.

1. Sztandar przed rozpoczęciem uroczystości kładzie się **główną stroną płata** do góry, natomiast drzewce sztandaru układa się wzdłuż prawej krawędzi stołu (patrząc od strony pododdziałów).
2. W drzewcu sztandaru powinny być wcześniej wywiercone otwory na gwoździe ozdobne; osoby przewidziane do uroczystego wbicia gwoździ dokonują jedynie ich symbolicznego dobicia do drzewca.
3. Dopuszczalne jest wcześniejsze częściowe zamocowanie gwoździ ozdobnych w drzewcu sztandaru.

§ 97.

Rysunek 8. Przykładowe ustawienie podczas uroczystości wręczenia sztandaru.

1. Po złożeniu meldunku uroczystość przebiega według następującego porządku:
   1) czynności regulaminowe związane z przeglądem pododdziałów;
   2) czynności regulaminowe związane z witaniem się z pododdziałami;
   3) zajęciem miejsca na trybunie honorowej przez ministra i gości honorowych;
   4) podniesieniem flagi państwowej na maszt.
2. Po ich zakończeniu czynności określonych w ust. 1, gospodarz terenu lub przedstawiciel społecznego komitetu fundacji sztandaru wygłasza krótkie wystąpienie okolicznościowe, witając przybyłych gości i informując społeczeństwo o charakterze uroczystości.
3. Dowódca uroczystości podaje komendę: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ"**, a przedstawiciel społecznego komitetu fundacji sztandaru odczytuje akt ufundowania sztandaru jednostce PSP.
4. Po odczytaniu aktu dowódca uroczystości podaje komendę: **„Pododdziały – SPOCZNIJ"**, a przedstawiciel fundatora sztandaru zaprasza gości honorowych do wbicia w drzewce sztandaru gwoździ ozdobnych, a kapelana do poświęcenia sztandaru.
5. Zaproszeni goście honorowi podchodzą do stołu ze sztandarem i wykonują następujące czynności:
   1) wbijają gwoździe w ustalonej kolejności;
   2) przechodzą do stolika, na którym złożona jest kronika jednostki PSP lub akt fundacji sztandaru, składają podpisy i pozostają przy tym stoliku.
6. Po złożeniu podpisu przez ostatniego gościa honorowego następuje akt poświęcenia sztandaru; czynności tej dokonuje kapelan lub inny duchowny, według zasad obowiązujących w liturgii.
7. W dalszej kolejności realizowane są czynności według następującego porządku:
   1) dowódca uroczystości podaje komendę: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ"** i rozkaz, np. **„Kapitan (nazwisko) – odczytać akt nadania sztandaru"**;
   2) wywołany strażak podchodzi do mikrofonu usytuowanego na centralnym miejscu placu, oddaje honory;
   3) orkiestra – trębacz gra hasło **„Słuchajcie Wszyscy"**;
   4) następuje odczytanie aktu nadania sztandaru;

5) strażak odczytujący akt nadania sztandaru oddaje honory i wraca samorzutnie na swoje poprzednie miejsce;
6) dowódca uroczystości podaje komendy: **„Pododdziały – SPOCZNIJ", „Pododdziały – BACZNOŚĆ", „Pododdziały, na prawo (lewo) – PATRZ", „Poczet sztandarowy – BACZNOŚĆ", „Do wręczenia sztandaru – MARSZ"**;
7) poczet sztandarowy występuje przed front pododdziałów i zatrzymuje się naprzeciw stołu ze sztandarem, w odległości około sześciu kroków od niego, a trzy kroki za przyjmującym sztandar;
8) na komendę do wystąpienia wydaną pocztowi sztandarowemu przez dowódcę uroczystości przyjmujący sztandar zajmuje miejsce przed stołem ze sztandarem (patrząc od strony pododdziałów);
9) sztandarowi pocztów sztandarowych towarzyszących uroczystości salutują sztandarem w miejscu;
10) po zatrzymaniu się pocztu za przyjmującym sztandar, wręczający sztandar zajmuje miejsce przed stołem ze sztandarem (patrząc od strony pododdziałów), naprzeciw przyjmującego sztandar i w odległości około trzech kroków od niego;
11) przedstawiciel fundatora przenosi sztandar ze stołu i w imieniu fundatorów przekazuje go wręczającemu sztandar, wygłaszając np. następującą formułę: **„W imieniu społecznego komitetu fundacji sztandaru dla komendy powiatowej (miejskiej) Państwowej Straży Pożarnej w (nazwa miejscowości), przekazuję ufundowany sztandar, w celu dokonania aktu wręczenia"** i wraca na poprzednie miejsce przy kronice jednostki PSP. Sztandar może też podać wręczającemu sztandar wcześniej wyznaczony strażak, jednak nie wygłasza on wówczas żadnej formułki;
12) wręczający sztandar przejmuje sztandar i podnosi go do pozycji pionowej;
13) trębacze-fanfarzyści grają sygnał **„Słuchajcie wszyscy"**;
14) wręczający sztandar podchodzi do przyjmującego sztandar i zwracając się do niego, wygłasza np. formułę: **„W imieniu ministra spraw wewnętrznych i administracji wręczam komendzie powiatowej (miejskiej) Państwowej Straży Pożarnej w (nazwa miejscowości) sztandar, ufundowany przez społeczeństwo i środowisko pożarnicze"**, następnie pochyla sztandar tak, aby dolny brzeg płata znajdował się około jednego metra nad ziemią;
15) przyjmujący sztandar klęka na prawe kolano, prawą ręką ujmuje płat sztandaru, podnosi go do ust i całuje, opuszcza płat sztandaru, wstaje i przejmuje sztandar od wręczającego mówiąc **„Ku chwale Ojczyzny"**, następnie wykonuje zwrot w tył, unosi sztandar i prezentuje go jednostce, pochylając w prawo, a potem w lewo, po czym podchodzi do pocztu sztandarowego;
16) strażacy pocztu sztandarowego klękają na prawe kolano, przyjmujący pochyla sztandar tak, aby jego dolny brzeg znalazł się na wysokości około jednego metra nad ziemią;
17) sztandarowy prawą ręką ujmuje płat sztandaru, podnosi go do ust i całuje, po czym opuszcza go;
18) na ustalony sygnał dowódcy pocztu strażacy pocztu wstają;
19) sztandarowy przejmuje sztandar od dowódcy jednostki i trzyma go w położeniu „Prezentuj";
20) po ustawieniu przez poczet sztandaru w pozycji „Prezentuj" trębacze-fanfarzyści grają hasło Wojska Polskiego;
21) wręczający sztandar oraz uczestniczący w uroczystości poza szykiem, salutują;
22) po odegraniu hasła wręczający sztandar oraz osoby asystujące zgromadzone przy stoliku z kroniką jednostki PSP i przyjmujący sztandar wracają na trybunę.

8. Chorążowie pocztów sztandarowych towarzyszących uroczystości przenoszą sztandar w położenie „Do nogi".
9. Po zajęciu miejsca na trybunie honorowej przez wręczającego sztandar i osoby asystujące dowódca uroczystości podaje komendę: **„Poczet sztandarowy, do prezentacji sztandaru – MARSZ"**; sztandarowy przenosi sztandar w położenie „Na ramię".
10. Poczet wykonuje zwrot w lewo przez zachodzenie, maszeruje do lewego skrzydła ugrupowania pododdziałów i ponownie wykonuje zwrot w lewo przez zachodzenie; sztandarowy przenosi sztandar z ramienia w położenie „Salutowanie w marszu".
11. Poczet maszeruje przed frontem pododdziałów w odległości około pięciu kroków, salutując sztandarem, po dojściu do prawego skrzydła ugrupowanych pododdziałów zajmuje swoje miejsce w szyku; sztandarowy wykonuje sztandarem chwyt „Prezentuj".
12. Dowódca uroczystości podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ", „Pododdziały – SPOCZNIJ"**.
13. Wręczający sztandar wygłasza okolicznościowe przemówienie.
14. Inne osoby zabierają głos po wręczającym sztandar, jeżeli było to przewidziane w scenariuszu uroczystości.
15. Kierownik jednostki PSP uhonorowanej sztandarem przemawia jako ostatni, dziękując za zaszczytne wyróżnienie jednostki PSP.
16. Uroczystość kończy się defiladą pododdziałów.

Rozdział 2
Pożegnanie sztandaru

§ 98.

Pożegnanie sztandaru w jednostce PSP ma miejsce w przypadku:
1) zmian organizacyjnych związanych, np. z likwidacją jednostki PSP;
2) wprowadzenia nowego wzoru sztandaru.

§ 99.

1. Pożegnanie sztandaru przebiega podczas następującego porządku:
   1) przegląd pododdziałów;
   2) powitanie;
   3) zajęcie miejsca przez gości honorowych na trybunie honorowej lub wyznaczonym miejscu placu uroczystości;
   4) podniesienie flagi państwowej na maszt.
2. Po złożeniu meldunku następują czynności regulaminowe związane z przeglądem pododdziałów i witaniem się z pododdziałami, zajęciem miejsca na trybunie honorowej przez gości honorowych oraz podniesieniem flagi państwowej na maszt.
3. W dalszej kolejności realizowane są następujące czynności:

1) dowódca uroczystości podaje komendę: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ”** i rozkaz, np.: **„Kapitan (nazwisko) – odczytać zarządzenie (postanowienie) o wprowadzeniu nowego wzoru sztandaru”**;
2) strażak podchodzi do mikrofonu usytuowanego na centralnym miejscu placu apelowego i oddaje honory;
3) orkiestra – trębacz gra hasło **„Słuchajcie Wszyscy”**, po którym następuje odczytanie zarządzenia (postanowienia);
4) strażak odczytujący akt oddaje honory i powraca samorzutnie na swoje wcześniejsze miejsce;
5) po odczytaniu aktu dowódca uroczystości podaje komendę: **„Pododdziały – SPOCZNIJ”**;
6) następnie przemawia przełożony wyższego szczebla oraz kierownik jednostki PSP żegnającej sztandar;
7) dowódca uroczystości podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ”, „Pododdziały, na prawo – PATRZ”, „Poczet sztandarowy – BACZNOŚĆ”, „Do przekazania sztandaru – MARSZ”**;
8) poczet sztandarowy występuje z szyku pododdziałów, maszeruje krokiem zwykłym przed trybuną i staje we wcześniej ustalonym miejscu, frontem do pododdziałów;
9) sztandarowy wykonuje sztandarem chwyt „Prezentuj”;
10) dowódca uroczystości podaje komendę: **„Delegacja strażaków do pożegnania sztandaru – MARSZ”**;
11) po tej komendzie występująca w nieparzystym składzie delegacja strażaków występuje z szyku, maszeruje krokiem zwykłym do sztandaru i zatrzymuje się przed nim w odległości trzech kroków;
12) sztandarowy salutuje sztandarem;
13) strażak stojący w środku delegacji klęka na prawe kolano i podnosi płat sztandaru do ust, całuje go, a następnie opuszcza i wstaje;
14) sztandarowy wykonuje sztandarem chwyt „Prezentuj”, a następnie „Na ramię”;
15) dowódca uroczystości podaje wówczas komendy: **„Delegacja strażaków, w tył – ZWROT”, „Do szyku – MARSZ”;**
16) delegacja wstępuje na swoje poprzednie miejsce w szyku pododdziałów;
17) komendant jednostki PSP schodzi z trybuny, podchodzi do pocztu sztandarowego, staje przed sztandarem i oddaje mu honory przez salutowanie;
18) sztandarowy salutuje sztandarem a chorążowie towarzyszących pocztów sztandarowych pochylają sztandary;
19) komendant jednostki PSP przerywa salutowanie, klęka na prawe kolano, prawą ręką ujmuje płat sztandaru, podnosi go do ust i całuje, opuszcza go i wstaje;
20) sztandarowy wykonuje sztandarem chwyt **„Na ramię”**, a następnie **„Do nogi”** i przekazuje sztandar komendantowi;
21) fanfarzyści-trębacze grają hasło Wojska Polskiego;
22) strażacy znajdujący się poza szykiem pododdziałów salutują;
23) komendant jednostki PSP przejmuje sztandar, wykonuje zwrot w tył, unosi go i prezentuje jednostce, pochylając w prawo, potem w lewo, po czym wykonuje zwrot w tył i przekazuje sztandar sztandarowemu;
24) dowódca uroczystości wydaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ”, „Pododdziały – SPOCZNIJ”**;
25) komendant jednostki PSP wraca na trybunę;
26) dowódca uroczystości podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ”, „Pododdziały, na prawo – PATRZ”, „Poczet sztandarowy, do pożegnalnej prezentacji sztandaru – MARSZ”**;
27) poczet sztandarowy maszeruje do lewego skrzydła pododdziałów, przechodzi w odległości 5 kroków przed ich frontem wykonując chwyt **„Salutowanie w marszu”** i wraca na swoje miejsce przed trybunę;
28) dowódca uroczystości podaje komendy do defilady;
29) pododdziały defilują przed sztandarem i wracają na swoje poprzednie miejsce;
30) dowódca uroczystości podaje wówczas komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ”, „Pododdziały, na prawo – PATRZ”, „Poczet sztandarowy – BACZNOŚĆ”, „Do szyku – MARSZ”**;
31) poczet wstępuje na swoje miejsce w szyku.

4. Ceremonia pożegnania sztandaru kończy się tak, jak uroczysty apel.

§ 100.

1. W przypadku, gdy jednostka PSP otrzymuje nowy sztandar, a jego nadanie zostało połączone z pożegnaniem starego sztandaru, wówczas w pierwszej kolejności odbywa się pożegnanie starego sztandaru, a następnie – nadanie nowego sztandaru jednostce PSP z tym, że:
   1) poczet sztandarowy po prezentacji starego sztandaru przed frontem pododdziałów zajmuje wyznaczone miejsce przy trybunie i pozostaje tam do końca uroczystości wręczenia sztandaru nowego wzoru;
   2) nie prowadzi się defilady pododdziałów przed sztandarem;
   3) w składzie kompanii honorowej, za pocztem sztandarowym ze starym sztandarem, ustawia się w odległości jednego kroku poczet sztandarowy bez sztandaru, który będzie przyjmował sztandar nowego wzoru.
2. Uformowanie pododdziałów do uroczystości wygląda następująco:
   1) orkiestra;
   2) poczet flagowy;
   3) poczet sztandarowy ze starym sztandarem;
   4) poczet sztandarowy bez sztandaru;
   5) kompania honorowa w szyku rozwiniętym;
   6) kierownictwo jednostki PSP;
   7) delegacja jednostki PSP do pożegnania sztandaru oraz pododdziały pożarnicze w linii kolumn.
3. Po defiladzie kończącej uroczystość nadania sztandaru nowego wzoru, stary sztandar odprowadzany jest do ustalonego miejsca dalszego przechowywania sztandaru.

Rozdział 3
Nadanie odznaczenia jednostce Państwowej Straży Pożarnej

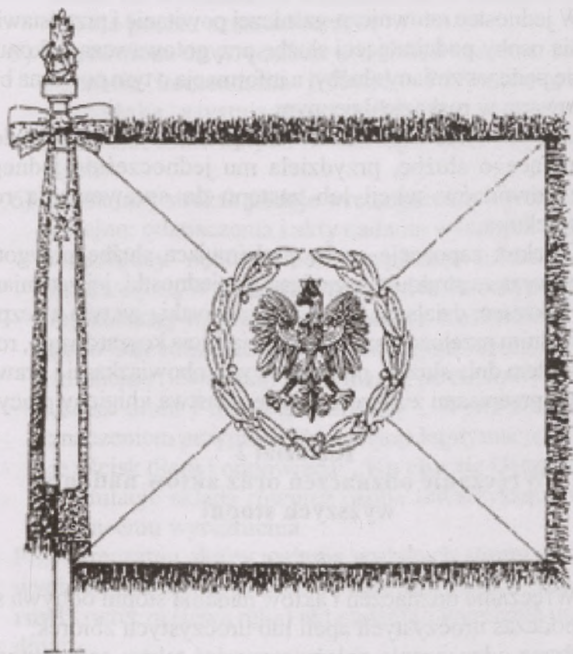
§ 101.

Nadanie odznaczenia jednostce PSP odbywa się podczas uroczystego apelu i dokonuje się poprzez akt dekoracji sztandaru jednostki PSP nadanym odznaczeniem, zwanym dalej „aktem dekoracji”.

§ 102.

1. Przed rozpoczęciem uroczystości nadania odznaczenia należy zamontować na drzewcu sztandaru jednostki PSP, tuż pod jego grotem, na wysokości górnej części płata

sztandaru, należy zamontować specjalny uchwyt umożliwiający szybkie i trwałe umocowanie odznaczenia.
2. W przypadku, gdy jednostka PSP była wcześniej wyróżniona odznaczeniem, uchwyt na następne odznaczenie umieszcza się wzdłuż drzewca sztandaru z góry na dół, w odstępach co 5–10 cm, według starszeństwa przyznanych wyróżnień.
3. Odznaczenia umieszcza się u dołu kokardy zawiązanej ze wstęgi właściwej dla danego odznaczenia; odznaczenie powinno być przypięte do poduszki o wymiarach 30 × 30 cm wykonanej z aksamitu; kokarda odznaczenia powinna mieć odpowiednie zapięcie umożliwiające sprawne zamocowanie do uchwytu znajdującego się na drzewcu sztandaru.
4. Przed rozpoczęciem uroczystości poduszkę z odznaczeniem należy złożyć na stoliku, przykrytym estetycznym materiałem.
5. Widok udekorowanego sztandaru przedstawia rysunek 9.

Rysunek 9. Dekoracja sztandaru.

§ 103.

1. Aktu dekoracji dokonuje uprawniony przedstawiciel organu, który nadał dane odznaczenie.
2. Po złożeniu meldunku, uroczystość przebiega zgodnie z § 91 ust. 2.
3. W dalszej kolejności realizowane są czynności według następującego porządku:
   1) dowódca uroczystości podaje komendę: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ”** i rozkaz, np.: **„Kapitan (nazwisko) – odczytać postanowienie (uchwałę) o nadaniu odznaczenia”**;
   2) strażak podchodzi do mikrofonu i oddaje honory;
   3) orkiestra – trębacz gra hasło **„Słuchajcie wszyscy”**;
   4) następuje odczytanie postanowienia (uchwały) o nadaniu odznaczenia;
   5) strażak oddaje honory i powraca na swoje poprzednie miejsce;
   6) dowódca uroczystości podaje komendy, np.: **„Pododdziały, na prawo – PATRZ”, „Poczet sztandarowy – BACZNOŚĆ”, „Do dekoracji Złotym Znakiem Związku – MARSZ”**;
   7) poczet sztandarowy występuje z szyku i zatrzymuje się przed trybuną w odległości około 10 kroków;
   8) sztandarowy salutuje sztandarem;
   9) osoba dokonująca aktu dekoracji w asyście komendanta jednostki PSP oraz osoba wyznaczona do niesienia odznaczenia (idzie pół kroku z tyłu z prawej strony), podchodzi do pocztu sztandarowego, zatrzymuje się trzy kroki przed nim i oddaje honory;
   10) osoba dokonująca aktu dekoracji bierze z poduszki odznaczenie, podchodzi do sztandaru i przypina je we wcześniej przygotowanym miejscu, tj. po tej stronie płata sztandaru, na której jest umieszczone godło państwowe;
   11) dekorujący wraca na poprzednie miejsce, trzy kroki przed pocztem sztandarowym i oddaje honory sztandarowi;
   12) fanfarzyści grają hasło Wojska Polskiego;
   13) po zakończeniu grania hasła osoba dokonująca aktu dekoracji i asysta przestają salutować i wracają na trybunę honorową;
   14) sztandarowy przenosi sztandar w położenie „Prezentuj”;
   15) dowódca uroczystości podaje komendę: **„Poczet sztandarowy, do prezentacji odznaczenia – MARSZ”**;
   16) sztandarowy przenosi sztandar w położenie „Na ramię” i poczet maszeruje do lewego skrzydła pododdziałów, zachodzi w lewo i maszeruje krokiem zwykłym wzdłuż szyku, w odległości pięciu kroków w kierunku ich prawego skrzydła, prezentując sztandar z odznaczeniem;
   17) podczas prezentacji orkiestra gra melodie marszowe;
   18) po wstąpieniu pocztu sztandarowego na swoje miejsce w szyku dowódca uroczystości podaje komendy: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ”, „Pododdziały – SPOCZNIJ”**;
   19) wygłaszane są przemówienia okolicznościowe oraz podziękowanie komendanta jednostki PSP.
4. Uroczystość kończy defilada pododdziałów.

§ 104.

1. Jeżeli nadanie odznaczenia odbywa się jednocześnie wręczeniem sztandaru, wówczas uroczysty apel rozpoczyna się zgodnie z porządkiem przewidzianym dla uroczystości wręczenia sztandaru, aż do momentu zajęcia przez wręczającego sztandar miejsca na trybunie honorowej, a następnie odczytuje się postanowienie (uchwałę) o nadaniu jednostce PSP i dalej uroczystość przebiega zgodnie z porządkiem przewidzianym dla aktu dekoracji.
2. Po wykonaniu czynności określonych w ust. 1 dowódca uroczystości podaje komendę: **„Poczet sztandarowy, do prezentacji sztandaru i odznaczenia – MARSZ”**.
3. Dalsze czynności odbywają się według zasad ustalonych dla uroczystości wręczenia sztandaru.

Rozdział 4
Obchody jubileuszy w jednostce Państwowej Straży Pożarnej

§ 105.

Jubileusze obchodzi się w okresach nie krótszych niż dziesięcioletnie.

§ 106.

1. Obchody jubileuszowe przeprowadza się w formie uroczystego apelu.
2. Po złożeniu meldunku, uroczystość przebiega zgodnie z porządkiem przewidzianym w § 91 ust. 2.
3. Organizator uroczystości wygłasza krótkie przemówienie powitalne; odczytuje się krótką i zwięzłą historię związaną z obchodzonym jubileuszem oraz nadesłane jednostce PSP gratulacje i życzenia lub tylko wybraną ich część.
4. W dalszej kolejności realizowane są czynności przewidziane scenariuszem uroczystości, np. wręczenie odznaczeń i wyróżnień, wygłaszanie okolicznościowych przemówień.
5. Obchody jubileuszu kończy defilada pododdziałów.

Rozdział 5
Włączanie jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego

§ 107.

1. Podpisanie aktu porozumienia zwanego dalej „porozumieniem” o włączeniu jednostki ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego następuje podczas uroczystej zbiórki.
2. Przed rozpoczęciem uroczystości należy przygotować jednobrzmiące egzemplarze tekstów porozumienia, w ilości uzależnionej od liczby stron porozumieniu. Należy też przygotować stolik nakryty estetycznym materiałem oraz krzesełka dla osób składających podpisy na porozumieniu.
3. Uroczystość podpisywania porozumienia może być organizowana dla więcej niż jednej jednostki ochrony przeciwpożarowej, np. teren jednej gminy czy powiatu.
4. W uroczystości powinien uczestniczyć wójt gminy (burmistrz, prezydent), z terenu której pochodzi jednostka włączana do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego oraz w miarę możliwości, pełne stany osobowe jednostek ochrony przeciwpożarowej, z którymi podpisywane jest porozumienie o włączeniu do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.
5. Organizatorem uroczystości jest komendant powiatowy (miejski) Państwowej Straży Pożarnej oraz właściwy organ jednostki ochrony przeciwpożarowe. W przypadku organizowania uroczystości z udziałem większej liczby tych jednostek powinny one wszystkie współpracować z komendantem powiatowym (miejskim) PSP w zakresie jej właściwego i sprawnego przebiegu.
6. Dowódcą uroczystości jest strażak komendy powiatowej (miejskiej) Państwowej Straży Pożarnej.
7. Po złożeniu meldunku i powitaniu następują przemówienia okolicznościowe.
8. Następnie, przyjmujący meldunek zaprasza strony porozumienia do jego podpisania.
9. Po podpisaniu wszystkich aktów porozumienia zaproszeni goście mogą wygłaszać przemówienia okolicznościowe i gratulacyjne oraz dokonują wpisów do kronik jednostek ochrony przeciwpożarowej.
10. Jeżeli podpisanie porozumienia łączone jest z innymi ważnymi wydarzeniami, wówczas przebiegają one zgodnie z przewidzianym dla nich porządkiem i scenariuszem uroczystości.
11. Uroczystość kończy organizator, składając gratulacje stronom porozumienia oraz dziękując przybyłym na uroczystość gościom.

Dział VII
UHONOROWANIE STRAŻAKÓW PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

Rozdział 1
Powitanie strażaków rozpoczynających służbę

§ 108.

1. Powitanie i przedstawienie osoby podejmującej służbę w jednostce PSP ma miejsce w dniu mianowania na stanowisko służbowe w służbie przygotowawczej.
2. Osoba podejmująca służbę zgłasza się do kierownika komórki organizacyjnej (biura, wydziału) zajmującej się sprawami osobowymi (kadrowymi), który zapoznaje tę osobę z jego bezpośrednim przełożonym, a ten przedstawia pozostałym pracownikom jednostki PSP lub tylko osobom na stanowiskach kierowniczych.

§ 109.

1. W jednostce ratowniczo-gaśniczej powitanie i przedstawienia osoby podejmującej służbę przygotowawczą dokonuje się podczas zmiany służby, a informacja o tym powinna być zawarta w rozkazie dziennym.
2. Dowódca jednostki ratowniczo-gaśniczej, witając podejmującego służbę, przydziela mu jednocześnie jednego z dowódców sekcji lub zastępu do sprawowania roli opiekuna.
3. Opiekun zapoznaje osobę podejmującą służbę przygotowawczą ze strukturą organizacyjną jednostki, jej zadaniami i zakresem działania, władzami jednostki – w tym z bezpośrednim przełożonym, organizacją życia koszarowego, rozkładem dnia służby, podstawowymi obowiązkami i prawami, przepisami z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy.

Rozdział 2
Wręczanie odznaczeń oraz aktów nadania wyższych stopni

§ 110.

1. Wręczanie odznaczeń i aktów nadania stopni odbywa się podczas uroczystych apeli lub uroczystych zbiórek.
2. Przez odznaczenie należy rozumieć także: order, medal i odznakę.

§ 111.

1. Po złożeniu meldunku następuje przegląd pododdziałów, witanie się z nimi, zajęcie miejsc na trybunie honorowej i podniesienie flagi państwowej na maszt, a następnie realizuje się program związany z uczczeniem święta, z okazji którego wręczane są odznaczenia i akty nadania stopni.
2. W dalszej kolejności realizowane są czynności według następującego porządku:
   1) dowódca uroczystości, podaje komendę: **„Pododdziały – BACZNOŚĆ”**, a następnie rozkaz, np.: **„Aspirant (nazwisko), odczytać wyciągi z postanowień o przyznaniu odznaczeń oraz rozkazów o nadaniu wyższych stopni ”**;
   2) wywołany strażak podchodzi do mikrofonu i oddaje honory przez salutowanie; trębacze-fanfarzyści grają sygnał **„Słuchajcie wszyscy”**, po którym następuje odczytanie stosownych dokumentów; po ich odczytaniu strażak oddaje honory przez salutowanie i powraca na swoje poprzednie miejsce;

3) dowódca uroczystości podaje komendy: **„Odznaczeni i nominowani, przed front szyku – MARSZ”, „Pododdziały – SPOCZNIJ”;**
4) odznaczeni i nominowani na wyższe stopnie występują z szyku pododdziałów lub wcześniej ustalonego miejsca zgrupowania i ustawiają się w szeregu, na określonym wcześniej miejscu między trybuną a szykiem pododdziałów, zwróceni frontem do trybuny; przy ustawianiu wyróżnionych obowiązuje zasada zajmowania kolejnych miejsc według rangi odznaczenia, a przy nadawaniu wyższych stopni – według hierarchii tych stopni; nominowani na wyższe stopnie przybywają na uroczystości wręczenia aktów nadania wyższych stopni już z dystynkcjami nowych stopni. Jeżeli w gronie wyróżnionych odznaczeniami lub nominowanych na wyższe stopnie znajdują się strażacy wchodzący w skład pocztu sztandarowego, to nie występują oni z szyku, a przyznane im wyróżnienia wręczane są w miejscu ustawienia pocztu sztandarowego;
5) uprawniona do wręczenia wyróżnień osoba, w towarzystwie komendanta jednostki PSP uroczystość i strażaka asystującego, podchodzi do prawego skrzydła ustawionych w szeregu osób wyróżnionych;
6) asystujący strażak podaje wręczającemu wyróżnienia kolejno: odznaczenia i akty nadania wyższych stopni; wręczający wyróżnienie, przypinając odznaczenie, mówi. np.: **„W imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wręczam panu Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski”**, a następnie wręcza wyróżnionemu (lewą ręką) legitymację, po czym wymienia uścisk dłoni i mówi **„Gratuluję”**. Wyróżniony odznaczeniem przyjmuje (lewą ręką) legitymację, oddaje uścisk dłoni i odpowiada: **„Ku chwale Ojczyzny”**. Gratulacje składa również osoba towarzysząca wręczającemu wyróżnienia.

3. Przy wręczaniu aktów nadania wyższych stopni służbowych wręczający mówi, np. **„Gratuluję panu brygadierowi”**, wręcza (lewą ręką) akt nadania i wymienia uścisk dłoni.
4. Nominowany przyjmuje (lewą ręką) akt nadania i odpowiada **„Ku chwale Ojczyzny”**.
5. Po wręczeniu wszystkich orderów, odznaczeń, medali honorowych i odznak oraz aktów nadania wyższych stopni służbowych jeden z wyróżnionych składa podziękowanie.
6. Wręczający wyróżnienia wraz z towarzyszącymi mu osobami wraca na trybunę honorową.
7. Dowódca uroczystości podaje komendę: **„Odznaczeni i nominowani, do szyku – MARSZ”.**
8. Dalszy ciąg uroczystości prowadzony jest zgodnie z porządkiem obowiązującymi podczas uroczystego apelu.

§ 112.

1. Jeżeli uroczystość odbywa się w pomieszczeniu z porządku należy wyłączyć elementy niemożliwe do przeprowadzenia.
2. Osobom rannym podczas działań ratowniczych prowadzonych przez jednostki PSP będącym w trakcie leczenia wręcza się odznaczenia oraz akty nadania wyższych stopni w miejscach rekonwalescencji.

Rozdział 3
Ślub strażaka

§ 113.

1. W czasie ślubu strażaka można wystawić asystę honorową przed wejściem do urzędu stanu cywilnego lub kościoła.
2. Jeżeli uroczystość ma oprawę religijną, funkcje asysty przy liturgii, mogą pełnić koledzy – strażacy.
3. Przed wyjściem młodej pary z urzędu stanu cywilnego lub obiektu sakralnego ustawia się szpaler reprezentacyjny, w dwu szeregach zwróconych do siebie frontem, po obu stronach wyjścia. Wskazane jest także oddanie honorów przez salutowanie oraz wykonanie daszka z toporków strażackich. Młoda para przechodzi między szeregami szpaleru do pojazdu.
4. Jeżeli jednostka PSP dysponuje stosownym, zabytkowym lub historycznym pojazdem pożarniczym, to młoda para może być przewożona na miejsce uroczystości i z powrotem do domu weselnego tym pojazdem.

Rozdział 4
Uhonorowanie za dotychczasową służbę pożarniczą

§ 114.

1. List gratulacyjny i nagrodę jubileuszową wręcza się jubilatowi w sali tradycji, sali konferencyjnej, świetlicy lub w innym odpowiednim pomieszczeniu.
2. Jeżeli wręczenia dokonuje wyższy przełożony, za 30 i więcej lat służby, uroczystość może się odbywać w jego gabinecie.
3. W ceremonii uczestniczy kierownictwo jednostki PSP, w której wyróżniony pełni lub pełnił służbę, oraz przełożeni jubilata.
4. Strażaka szczególnie zasłużonego dla służby pożarniczej i jednostki można uhonorować na zbiórce jednostki.
5. List gratulacyjny i nagrodę jubileuszową wręcza wyróżnionemu funkcjonariuszowi kierownik jednostki lub wyższy przełożony, który z tej okazji wygłasza stosowne przemówienie, zwracając szczególną uwagę na dokonania jubilata, jego osiągnięcia i zasługi dla służby pożarniczej i jednostki PSP. Następnie podchodzi do jubilata, bierze od osoby asystującej list gratulacyjny i nagrodę jubileuszową, wręcza go, podając rękę i mówi, np.: **„Panie brygadierze, gratuluję jubileuszu 30 lat nienagannej służby pożarniczej, dla dobra Ojczyzny”**. Jubilat odpowiada: **„Ku chwale Ojczyzny”** i wyraża krótkie podziękowanie.
6. Gratulacje i życzenia mogą składać jubilatowi również koledzy z pracy i służby pożarniczej.
7. Jeżeli uroczystość odbywa się podczas uroczystej zbiórki przebiega ona zgodnie z porządkiem określonym w § 110–112.

Rozdział 5
Pożegnanie strażaków zwalnianych ze służby

§ 115.

1. Pożegnanie strażaków może odbyć się podczas uroczystej zbiórki.
2. W uroczystości pożegnania uczestniczy kierownictwo jednostki PSP, w której zwalniany strażak pełnił służbę, jego przełożeni oraz najbliżsi współpracownicy i koledzy. Może w niej także uczestniczyć jego współmałżonek oraz najbliższa rodzina.

3. Uroczystość otwiera kierownik jednostki PSP, który w swoim wystąpieniu charakteryzuje przebieg służby zwalnianego strażaka, podkreśla jego zasługi dla służby pożarniczej i jednostki PSP oraz wymienia szczególne osiągnięcia. Jeżeli zwalniany strażak jest odznaczony lub jest mu nadawany wyższy stopień, odczytywane są stosowne akty dotyczące tych faktów.
4. Następnie głos zabiera bezpośredni przełożony żegnanego i jeden z jego kolegów. Jako ostatni zabiera głos strażak zwalniany ze służby pożarniczej, który składa podziękowanie.

Rozdział 6
Pogrzeb z pożarniczą asystą honorową

§ 116.

1. Na pogrzeby strażaków, którzy zginęli podczas działań ratowniczych, zmarli w czasie pełnienia służby w jednostkach PSP zapewnia się pożarniczą asystę honorową, chyba, że rodzina strażaka zadeklaruje rezygnację z asysty.
2. Kierownik jednostki PSP może wyrazić zgodę na przydzielenie asysty honorowej strażakom będącym w stanie spoczynku lub zmarłym w innych okolicznościach niż wymienione wyżej.

§ 117.

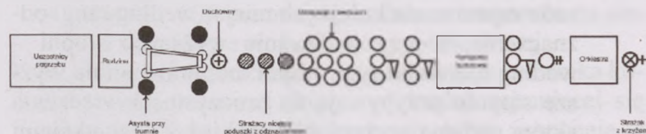
1. Asystę honorową stanowią: pododdział honorowy z pocztem sztandarowym, orkiestra, strażacy ustaleni do pełnienia służby na posterunku honorowym przy trumnie oraz strażacy do niesienia odznaczeń, a także wieńców i wiązanek.
2. Jeżeli w skład pożarniczej asysty honorowej PSP wchodzi poczet sztandarowy wówczas sztandar dekoruje się kokardą z czarnej wstęgi.
3. Skład pożarniczej asysty honorowej ustala kierownik jednostki PSP, w której zmarły strażak pełnił służbę.

§ 118.

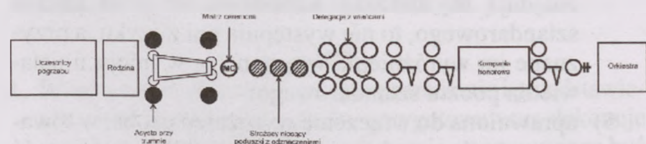
1. Jeżeli kondukt pogrzebowy przechodzi ulicami miasta, trumnę ze zwłokami można przewozić na drabinie mechanicznej lub innym odkrytym samochodem, po uzyskaniu zgody właściwych władz.
2. Na wieko trumny, na wysokości piersi zmarłego, umocowuje się czapkę wyjściową, zwróconą daszkiem w kierunku nóg.
3. Przed trumną układa się poduszki z przypiętymi odznaczeniami (na jednej poduszce przypina się jeden order lub nie więcej niż pięć odznaczeń) oraz wieńce i wiązanki.
4. Trumnę strażaka odznaczonego pośmiertnie orderem lub innym odznaczeniem oraz strażaka, który zginął tragicznie w czasie prowadzonych działań ratowniczych, ozdabia się flagą narodową.

§ 119.

1. Kondukt pogrzebowy formowany jest w następującej kolejności:
   1) symbol religijny;
   2) orkiestra;
   3) pożarnicza kompania honorowa ze sztandarem;
   4) poczty sztandarowe towarzyszące uroczystości;
   5) delegacje z wieńcami;
   6) osoby niosące poduszki z orderami i odznaczeniami;
   7) kapelan;
   8) strażacy niosący trumnę w asyście honorowej czteroosobowego posterunku wartowniczego;
   9) rodzina zmarłego;
   10) delegacje oraz inne osoby uczestniczące w uroczystości pogrzebowej.
2. Widok ugrupowania konduktu żałobnego wyznaniowego i bezwyznaniowego przedstawiają kolejno rysunki 10 i 11.

Rysunek 10. Ugrupowanie wyznaniowego konduktu żałobnego.

Rysunek 11. Ugrupowanie bezwyznaniowego konduktu żałobnego.

§ 120.

1. Na piętnaście minut przed ceremonią pogrzebową pożarnicza asysta honorowa ustawia się w szyku rozwiniętym.
2. Na pięć minut przed właściwą ceremonią pogrzebową wystawia się na posterunku honorowym przy trumnie czterech wartowników ze składu asysty honorowej.
3. Na pięć minut przed wyprowadzeniem trumny ze zwłokami dowódca pożarniczej asysty honorowej dokonuje zmiany wartowników na posterunku honorowym:
   1) dowódca wchodzi na czele czterech wartowników zmiany do domu pogrzebowego, staje przed trumną i oddaje honory przez salutowanie;
   2) wartownicy wprowadzanej zmiany podchodzą do wyznaczonych miejsc i ustawiają się na miejscu dotychczasowych wartowników, którzy odstępują od trumny w bok o jeden krok, a następnie równocześnie opuszczają za dowódcą dom pogrzebowy.
4. Po dokonaniu zmiany na posterunku honorowym ustalony wcześniej strażak wprowadza do domu pogrzebowego osoby (strażaków, członków młodzieżowych drużyn pożarniczych) przewidziane do niesienia poduszek z odznaczeniami (orderami) oraz wieńców, wiązanek, po czym wyprowadza je na zewnątrz i ustawia w miejscu umożliwiającym włączenie się do konduktu pogrzebowego.
5. Na ustalony znak organizującego uroczystość pogrzebową, trębacze-sygnaliści grają sygnał **„BACZNOŚĆ"**.
6. Z chwilą ukazania się trumny w wyjściu z domu pogrzebowego dowódca pożarniczej asysty honorowej podaje komendy: **„Pododdział – BACZNOŚĆ", „Pododdział, na prawo (lewo) – PATRZ"**; po tych komendach werbliści wykonują modulowane tremolo.
7. W tym czasie strażacy biorący udział w uroczystości pogrzebowej znajdujący się poza szykiem salutują, aż do czasu podania ponownej komendy: **„BACZNOŚĆ"**.
8. Niosący trumnę zatrzymują się na minutę, aby umożliwić uczestnikom uroczystości oddanie honorów zmarłemu, po czym dowódca pożarniczej asysty honorowej podaje komendy, np.: **„Pododdział – BACZNOŚĆ", „W czwórki, w prawo – ZWROT", „Pododdział, za**

mną – MARSZ"; na komendę: **„MARSZ"** rusza cały kondukt pogrzebowy w takt marsza żałobnego.

9. Pododdział honorowy, osoby niosące wieńce i poduszki z orderami i odznaczeniami, według kolejności wynikającej z ich starszeństwa, oraz wartownicy honorowi maszerują bez wymachu rąk, w odstępie jednego kroku od pojazdu, na którym znajduje się trumna; strażacy idący w kondukcie pogrzebowym nie zdejmują nakrycia głowy.
10. Po przybyciu konduktu pogrzebowego na miejsce pochówku orkiestra przerywa grę i ustawia się wraz z pododdziałem honorowym w szyku rozwiniętym w odległości nie większej niż pięćdziesiąt kroków od grobu; delegacje z wieńcami i osoby niosące poduszki z orderami i odznaczeniami stają po obu stronach grobu, w odległości dwóch – trzech kroków od niego, zaś wartownicy – bezpośrednio przy grobie, o ile to możliwe; trumnę ustawia się przed grobem na odpowiednich podporach, nie zdejmując z niej czapki.
11. Po ustawieniu trumny trębacz-fanfarzysta gra sygnał **„Słuchajcie wszyscy"** (na pogrzebach osób wybitnie zasłużonych dla służby pożarniczej i państwa, uroczystość może być rozpoczęta odegraniem hymnu państwowego).
12. W przypadku pogrzebu wyznaniowego duchowny – kapelan strażaków, jako mistrz ceremonii, odprawia egzekwie pogrzebowe.
13. Następnie komendant jednostki PSP, dyrektor lub jego przedstawiciel żegna zmarłego; zmarłego żegna także jeden z jego kolegów; głos może również zabrać jeden z członków rodziny.
14. Po przemówieniach organizator zdejmuje z trumny czapkę i flagę państwową, którą składa.
15. Dowódca pododdziału honorowego (pożarniczej asysty honorowej) podaje komendy: **„Pododdział – BACZNOŚĆ"**, **„Pododdział, na prawo (lewo) – PATRZ"**; sztandarowy salutuje sztandarem; trumna ze zwłokami zmarłego składana jest do grobu; trębacz-fanfarzysta gra w tym czasie trzykrotnie hasło Wojska Polskiego; strażacy stojący poza szykiem oddają honory przez salutowanie.
16. Następnie werbliści wykonują tremolo; strażacy i delegacje uczestniczące w uroczystości pogrzebowej składają wieńce i wiązanki kwiatów na grobie, a następnie oddają honory przez salutowanie (skłon głowy); po złożeniu ostatniego wieńca werbliści przerywają grę.
17. Dowódca pododdziału honorowego podaje komendy: **„Pododdział – BACZNOŚĆ"**, **„Pododdział – SPOCZNIJ"**; orkiestra rozpoczyna granie marsza żałobnego Chopina lub innego żałobnego utworu muzycznego, uzgodnionego z rodziną zmarłego.
18. Następnie przełożony zmarłego lub jego przedstawiciel przekazuje rodzinie odpięte wcześniej z poduszek, złożone w specjalnie przygotowanym futerale ordery i odznaczenia oraz czapkę i flagę, składa kondolencje; w dalszej kolejności kondolencje składają rodzinie delegacje strażaków i przyjaciele zmarłego.
19. Pododdział honorowy i orkiestra opuszczają teren cmentarza.

§ 121.

1. Jeżeli zmarły został pośmiertnie odznaczony lub nadano mu wyższy stopień służbowy, to przed przemówieniami pożegnalnymi odczytuje się wyciąg z odpowiedniego aktu.
2. Nadany order (odznaczenie) przypina do specjalnej poduszki kompetentny i uprawniony przedstawiciel przyznającego to wyróżnienie.
3. W przypadku pośmiertnego nadania wyższego stopnia na czapce zmarłego powinny być umieszczone nowe dystynkcje.
4. Jeżeli w uroczystości pogrzebowej strażaka uczestniczy pododdział Policji lub Wojska Polskiego i jest przygotowany do oddania salwy honorowej, czynność tę wykonuje się po złożeniu trumny ze zwłokami zmarłego do grobu, a przed składaniem wieńców i wiązanek kwiatów.

Dział VIII
UROCZYSTOŚCI SZKOLNE

Rozdział 1
Inauguracja roku akademickiego w Szkole Głównej Służby Pożarniczej oraz inauguracja roku szkolnego w pozostałych szkołach Państwowej Straży Pożarnej

§ 122.

1. Rok akademicki w Szkole Głównej Służby Pożarniczej inaugurowany jest uroczystym ślubowaniem podchorążych w służbie kandydackiej.
2. Uroczystość należy prowadzić zgodnie z ceremoniałem składania ślubowania przez strażaków.

§ 123.

1. Immatrykulację na pierwszy rok studiów prowadzi się podczas uroczystej zbiórki.
2. Po meldunku i wprowadzeniu sztandaru głos zabiera Rektor-Komendant Szkoły Głównej Służby Pożarniczej, po wystąpieniu którego dowódca uroczystości podaje komendę: **„Delegacja kandydatów na pierwszy rok studiów stacjonarnych i zaocznych, do wręczenia indeksów – WYSTĄP"**.
3. Delegacja, składająca się z kandydatów, którzy uzyskali najlepsze wyniki, ustawia się w szeregu frontem do prezydium i przyjmuje postawę zasadniczą; komendant szkoły podchodzi do prawego skrzydła szeregu, wręcza delegatom indeksy, mówiąc: **„Gratuluję uzyskania tytułu podchorążego"**, a wręczając indeksy studentom studiów zaocznych: **„Gratuluję uzyskania tytułu słuchacza studiów zaocznych"**; kandydaci odpowiadają: **„Ku chwale Ojczyzny"**.
4. Po zakończeniu wręczania indeksów dowódca uroczystości podaje komendę: **„Delegacja, na miejsce – WSTĄP"**, po której wyróżnieni odbieraniem indeksów wracają na swoje miejsce w szyku pododdziałów.
5. Rektor-Komendant Szkoły Głównej Służby Pożarniczej wygłasza formułę: **„Z dniem dzisiejszym zezwalam kandydatom na pierwszy rok studiów na używanie tytułu podchorążego i składam z tej okazji serdeczne gratulacje"**.
6. Dowódca uroczystości zapowiada: **„Pieśń rycerska"**. Obecni na uroczystości wstają z miejsc. Śpiewana jest pierwsza zwrotka hymnu Szkoły Rycerskiej, po czym pierwsza i czwarta zwrotka **„Gaudeamus igitur"**, które śpiewają tylko podchorążowie pierwszego roku studiów.

7. Głos zabierają goście honorowi, a następnie dowódca uroczystości podaje komendy do wyprowadzenia sztandaru i ogłasza przerwę.
8. Po przerwie wygłoszony zostaje wykład inauguracyjny, który kończy uroczystość.
9. Dowódca uroczystości podaje polecenie: **„Proszę powstać”** i komendę: **„BACZNOŚĆ”** oraz składa meldunek, np. następującej treści: „Panie generale, melduję zakończenie uroczystości inauguracyjnej”, a następnie, po opuszczeniu sali przez komendanta szkoły i gości honorowych – komendę: **„SPOCZNIJ”**.

§ 124.

Inauguracja roku kształcenia w pozostałych szkołach Państwowej Straży Pożarnej może być prowadzona według tego samego scenariusza, który określono dla Szkoły Głównej Służby Pożarniczej. Pomija się odśpiewywanie hymnu Szkoły Rycerskiej i **„Gaudeamus igitur”**. Nie praktykuje się też wygłaszania wykładu inauguracyjnego.

Rozdział 2
Dzień Podchorążego i Dzień Kadeta

§ 125.

1. Dzień Podchorążego jest wewnętrznym świętem Szkoły Głównej Służby Pożarniczej.
2. Spośród podchorążych wyróżniających się w nauce, dyscyplinie i działalności na rzecz Szkoły Głównej Służby Pożarniczej, wyznacza się na ten dzień honorową służbę wewnętrzną.
3. W przeddzień święta w godzinach wieczornych lub w dniu święta przeprowadza się uroczystą zbiórkę.
4. Po czynnościach ustalonych dla uroczystej zbiórki, tj. meldunku, przeglądzie pododdziałów i witaniu się z nimi, odczytuje się rozkaz specjalny Rektora-Komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej, w którym zamieszcza się postanowienia m.in. o: nadaniu wyższych stopni, przyznaniu odznak „Wzorowy Podchorąży”, wyróżnieniach za osiągnięcie dobrych wyników w nauce, w działalności sportowej, pracy na rzecz uczelni itp. oraz anulowaniu kar, przyznane wyróżnienia wręcza Rektor-Komendant Szkoły Głównej Służby Pożarniczej.
5. Po zakończeniu tych czynności następuje odczytanie bulli przygotowanej przez podchorążych Szkoły Głównej Służby Pożarniczej i symboliczne przekazanie kierownictwa szkoły honorowemu komendantowi i honorowemu oficerowi dyżurnemu oraz pozostałej honorowej służbie wewnętrznej.
6. Honorowa służba wewnętrzna pełniona jest od pobudki do capstrzyku w Dniu Podchorążego, a w przypadku organizowania uroczystości w przeddzień Dnia Podchorążego – dodatkowa od czasu przeprowadzenia uroczystej zbiórki do capstrzyku.
7. Delegacje podchorążych mogą składać kwiaty przed symbolami walk o wyzwolenie narodowe, na mogiłach poległych i zasłużonych strażaków itp.
8. W Dniu Podchorążego organizuje się różnego rodzaju imprezy sportowe i kulturalno-artystyczne, np. Bal Podchorążych. Delegacja podchorążych pierwszego rocznika szkoły może uczestniczyć w uroczystościach Dnia Podchorążego organizowanych tradycyjnie co roku w Warce, gdzie składa wiązankę kwiatów na płycie upamiętniającej patriotyczną działalność Piotra Wysockiego i uczestniczy w organizowanym z tej okazji capstrzyku.
9. Szczegółowy program obchodów Dnia Podchorążego określa każdorazowo Rektor-Komendant Szkoły Głównej Służby Pożarniczej.

§ 126.

W podobny sposób organizowane są obchody Dnia Kadeta w pozostałych szkołach Państwowej Straży Pożarnej.

Rozdział 3
Wręczenie aktów nadania stopni i dyplomów ukończenia studiów w Szkole Głównej Służby Pożarniczej i zakończenia kształcenia w pozostałych szkołach Państwowej Straży Pożarnej

§ 127.

1. W dniu poprzedzającym promocję na pierwszy stopień oficerski lub w dniu promocji w godzinach rannych w Szkole Głównej Służby Pożarniczej przeprowadza się uroczystą zbiórkę, aby wręczyć absolwentom akty nadania oraz odznaki i dyplomy ukończenia szkoły, a także wyróżnienia za uzyskane wyniki w nauce.
2. Po przybyciu na miejsce uroczystej zbiórki komendanta szkoły dowódca uroczystości składa meldunek, a następnie Rektor-Komendant Szkoły Głównej Służby Pożarniczej wita się z pododdziałami, po czym udaje się w asyście kierownictwa szkoły na podium.
3. Dowódca uroczystości podaje wówczas komendę: **„Pododdział – BACZNOŚĆ”** i rozkaz, np.: **„Kapitan (nazwisko) odczytać rozkaz personalny ministra spraw wewnętrznych i administracji”**.
4. Wyznaczony oficer podchodzi do mikrofonu, oddaje honory przez salutowanie i odczytuje rozkaz personalny.

§ 128.

1. Wręczenia aktów nadania oraz odznak i dyplomów ukończenia szkoły dokonuje Rektor-Komendant Szkoły Głównej Służby Pożarniczej.
2. Dowódca uroczystości podaje komendy: **„Pododdział – BACZNOŚĆ”, „Pododdział absolwentów, do wręczenia aktów nadania i dyplomów – MASZEROWAĆ”, „Pododdział – SPOCZNIJ”**.
3. Dowódca pododdziału absolwentów podaje komendy: **„Pododdział – BACZNOŚĆ”, „Pododdziały dziesięć kroków na wprost – MARSZ”**.
4. Dowódca pododdziału absolwentów podaje komendy pierwszej zmianie: **„Po – DYPLOMY”**; zmiana występuje określoną ilość kroków i zatrzymuje się przed podium; na tę komendę pododdział absolwentów wykonuje również krok w przód.
5. Rektor-Komendant Szkoły Głównej Służby Pożarniczej staje przed frontem zmiany i wygłasza formułę, np.: **„Gratuluję ukończenia Szkoły Głównej Służby Pożarniczej i uzyskania tytułu magistra inżyniera pożarnictwa”** a następnie przechodzi do prawego skrzydła zmiany i wręcza kolejno absolwentom akty nadania, dyplomy i odznaki szkoły, wymienia uścisk dłoni z absolwentem i mówi: **„Gratuluję”**; absolwent odpowiada: **„Ku chwale Ojczyzny”**.
6. Po wręczeniu dyplomów pierwszej zmianie absolwentów Rektor-Komendant Szkoły Głównej Służby Pożarniczej wraca na środek zmiany, a wówczas dowódca pododdziału absolwentów podaje kolejną komendę: **„Po – DYPLOMY”**; pierwsza zmiana wykonuje w lewo (lub połowa w lewo i połowa w prawo) maszeruje krokiem

zwykłym wzdłuż podium, do jego lewej (lub lewej i prawej) strony, wykonuje w marszu zwrot w lewo (lub w lewo i prawo) i wychodzi na tył kolumny; do podium podchodzi następna zmiana. Po wręczeniu aktów mianowania, dyplomów i odznak ostatniej zmianie dowódca pododdziału absolwentów podaje komendy: **„Zmiana, do szyku – WSTĄP"**, a następnie **„Pododdział – BACZNOŚĆ", „Pododdział, w tył – ZWROT", „Pododdział, dziesięć kroków na wprost – MARSZ", „Pododdział, w tył – ZWROT", „Pododdział – SPOCZNIJ"** i sam wraca na swoje poprzednie miejsce do szyku.

7. W następnej kolejności mogą być odczytane: rozkazy, postanowienia lub decyzje o przyznaniu medali pamiątkowych, nagród czy wyróżnień za uzyskanie najlepszych wyników w nauce, sporcie, działalności na rzecz uczelni itp.; wręcza je Rektor-Komendant Szkoły Głównej Służby Pożarniczej lub fundator nagrody czy wyróżnienia.
8. Następnie dowódca uroczystości składa meldunek przełożonemu o zakończeniu uroczystości. Przełożony po przyjęciu meldunku opuszcza w towarzystwie zaproszonych gości honorowych pomieszczenie. Dowódca uroczystości podaje wówczas komendy np.: **„Pododdział – BACZNOŚĆ", „Pododdział, do zaplanowanych zajęć programowych – ODMASZEROWAĆ", „Pododdział – SPOCZNIJ"**, co kończy uroczystą zbiórkę.

§ 129.

Uroczystość wręczenia aktów nadania, dyplomów i odznak ukończenia kształcenia w pozostałych szkołach Państwowej Straży Pożarnej przebiega zgodnie z porządkiem określonym w §127 i 128.

Rozdział 4
Promocja absolwentów Szkoły Głównej Służby Pożarniczej oraz pozostałych szkół Państwowej Straży Pożarnej

§ 130.

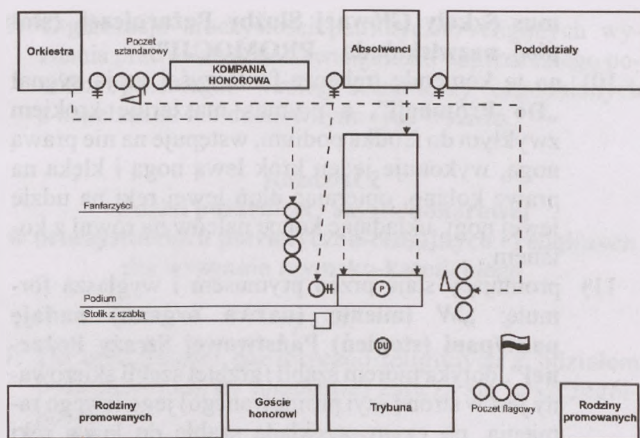
1. Nadanie pierwszego stopnia oficerskiego lub aspiranckiego następuje podczas uroczystego apelu.
2. Aktu promowania na pierwszy stopień oficerski dokonuje się na specjalnie przygotowanym i estetycznie nakrytym podium o wymiarach: długość – 10 m, szerokość – 3 m i wysokość – 12 cm.
3. Z prawej strony podium, patrząc od strony pododdziałów, ustawia się nakryty suknem, pluszem lub innym odpowiednim materiałem stolik i składa na nim wyjętą z pochwy szablę.

§ 131.

Aktu promowania oficerów lub aspirantów, w imieniu ministra właściwego do spraw wewnętrznych, dokonuje Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej lub jego zastępca.

§ 132.

1. Rozmieszczenie pododdziałów szkolnych należy zaplanować tak, aby pododdział absolwentów był usytuowany na wprost podium, na którym będzie prowadzona promocja.
2. Pododdział promowanych ustawia się w kolumnie czwórkowej, szóstkowej lub ósemkowej, a najlepszy absolwent Szkoły Głównej Służby Pożarniczej zwany dalej „prymusem" zajmuje miejsce na prawym skrzydle pierwszego szeregu absolwentów.
3. Widok przykładowego ustawienia podczas promocji oficerskiej przedstawia rysunek 12.

Rysunek 12. Przykładowe ustawienie podczas promocji oficerskiej.

§ 133.

1. Po przybyciu na miejsce uroczystości promującego dowódca uroczystości składa meldunek; następuje przegląd pododdziałów, powitanie, podniesienie flagi państwowej oraz odegranie hymnu państwowego.
2. W dalszej kolejności realizowane są czynności według następującego porządku:
   1) dowódca uroczystości podaje komendę: **„Szkoła – BACZNOŚĆ"** i rozkaz, np.: **„Brygadier (nazwisko), odczytać rozkaz personalny (nazwa organu)"**;
   2) następuje odczytanie rozkazu;
   3) następnie dowódca uroczystości podaje komendy: **„Szkoła – BACZNOŚĆ", „Szkoła, na prawo – PATRZ", „Poczet sztandarowy i fanfarzyści, do podium – MARSZ"**;
   4) poczet sztandarowy maszeruje krokiem zwykłym na ustalone wcześniej miejsce z lewej strony podium (patrząc od strony pododdziałów) i ustawia się prostopadle do szyku pododdziałów;
   5) po prawej stronie podium (patrząc od strony pododdziałów), ustawiają się trębacze-fanfarzyści;
   6) po ustawieniu się pocztu sztandarowego i trębaczy-fanfarzystów, z trybuny schodzi promujący, podchodzi do stolika, na którym jest ułożona szabla, ujmuje ją w prawą rękę i staje na środku podium w postawie zasadniczej, z szablą trzymaną w pozycji „Na ramię";
   7) po zajęciu przez promującego miejsca na podium dowódca uroczystości podaje komendy do wystąpienia pododdziału promowanych: **„Szkoła – BACZNOŚĆ", „Kompania absolwentów, do promocji – MASZEROWAĆ", „Szkoła – SPOCZNIJ"**;
   8) dowódca pododdziału absolwentów maszeruje krokiem zwykłym do wyznaczonego miejsca przed podium, wykonuje w lewo zwrot i podaje komendy: **„Kompania – BACZNOŚĆ", „Kompania, dziesięć kroków, na wprost – MARSZ"**;
   9) po zatrzymaniu się pododdziału absolwentów na ustalonej wysokości dowódca tego pododdziału podaje komendę do wystąpienia prymusa, np.: **„Pry-**

mus Szkoły Głównej Służby Pożarniczej, (stopień, nazwisko), do – PROMOCJI";

10) na tę komendę trębacze-fanfarzyści grają sygnał **„Do Promocji"**, a prymus maszeruje krokiem zwykłym do środka podium, wstępuje na nie prawą nogą, wykonuje jeden krok lewą nogą i klęka na prawe kolano, opierając dłoń lewej ręki na udzie lewej nogi, układając końce palców na równi z kolanem;
11) promujący staje przed prymusem i wygłasza formułę: **„W imieniu (nazwa organu) nadaję panu/pani (stopień) Państwowej Straży Pożarnej"**, dotyka piórem szabli (grzbiet szabli skierowany jest w stronę szyi promowanego) jego lewego ramienia, po czym przekłada szablę do lewej ręki w położenie „Na ramię";
12) prymus wstaje i przyjmuje postawę zasadniczą; promujący podaje mu rękę, mówiąc np.: **„Gratuluję, panie kapitanie/pani kapitan"**;
13) prymus odpowiada **„Ku chwale Ojczyzny"**;
14) promujący przekłada szablę do prawej ręki, nie zmieniając jej położenia;
15) dowódca pododdziału absolwentów podaje pierwszej zmianie absolwentów komendę: **„Do – PROMOCJI"**, na którą prymus wykonuje zwrot w lewo, maszeruje krokiem zwykłym wzdłuż podium aż do jego lewej krawędzi, zachodzi w marszu w lewo i wychodzi na tył szyku pododdziału absolwentów;
16) trębacze-fanfarzyści grają sygnał **„Do promocji"**; do podium podchodzi pierwsza zmiana absolwentów, która powtarza wszystkie czynności prymusa;
17) pododdział absolwentów wykonuje krok na wprost;
18) po zajęciu miejsca na podium przez pierwszą zmianę absolwentów promujący wygłasza formułę: **„W imieniu (nazwa organu) nadaję panie i panów młodszymi kapitanami Państwowej Straży Pożarnej"**, następnie przechodzi na prawe skrzydło zmiany i kolejno promuje absolwentów, powtarzając wszystkie czynności jak przy promowaniu prymusa;
19) po dokonaniu promocji pierwszego absolwenta w zmianie robi krok w prawo i promuje następnego absolwenta; po zakończeniu promocji całej zmiany absolwentów promujący przekłada szablę do prawej ręki i nie zmieniając jej położenia wraca na środek podium;
20) na kolejne komendy dowódcy pododdziału absolwentów: **„Do – PROMOCJI"** do podium podchodzą następne zmiany absolwentów;
21) zmiana promowanych na tę samą komendę wykonuje zwrot (pół zmiany w lewo i pół w prawo) i maszeruje krokiem zwykłym wzdłuż podium do jego krawędzi, zachodzi w marszu (w lewo, w prawo) i wychodzi na tył szyku pododdziału absolwentów;
22) każdy promowany bez dodatkowej komendy, indywidualnie, odsłania oznaki stopnia, zdejmując zasłony (szlufki) z naramiennika;
23) po zakończeniu promocji ostatniej zmiany absolwentów dowódca pododdziału promowanych podaje komendę: **„Po – PROMOCJI"**;
24) ostatnia zmiana absolwentów wstępuje do szyku;
25) promujący kładzie szablę na stolik i wraca na trybunę honorową;
26) dowódca uroczystości podaje następnie komendy: **„Kompania absolwentów i fanfarzyści, do szyku – WSTĄPIĆ", „Szkoła – SPOCZNIJ"**;
27) dowódca pododdziału absolwentów podaje komendy: **„Kompania – BACZNOŚĆ", „Kompania, w tył – ZWROT", „Kompania, dziesięć kroków na wprost – MARSZ", „Kompania, w tył – ZWROT", „Kompania – SPOCZNIJ"**;
28) po zajęciu miejsca w szyku pododdziałów przez pododdział absolwentów i trębaczy-fanfarzystów dowódca uroczystości podaje komendy: **„Szkoła – BACZNOŚĆ", „Szkoła, na prawo – PATRZ", „Poczet sztandarowy – BACZNOŚĆ", „Do szyku – MARSZ"**, a po wykonaniu tych komend: **„Szkoła – BACZNOŚĆ", „Szkoła – SPOCZNIJ"**.

3. Promujący wygłasza przemówienie okolicznościowe, po realizacji czynności o których mowa w ust. 2.
4. Po przemówieniach można przewidzieć czas na złożenie gratulacji nowo promowanym oficerom przez ich rodziny i bliskich.
5. Oficjalną część uroczystości promocyjnej powinna kończyć defilada.

§ 134.

Uroczystości promowania na stopień młodszego aspiranta Państwowej Straży Pożarnej przebiega według takiego samego scenariusza, jak dla promocji oficerskiej, z tym, że:

1) przy promocji aspirantów nie używa się szabli promocyjnej oraz podium, w miejsce którego układa się dywan lub wykładzinę dywanową bądź w inny trwały i wyraźny sposób oznacza się linię dojścia absolwentów do miejsca promowania;
2) promocja aspirantów przebiega w pozycji stojącej.

Rozdział 5
Nadanie pierwszego stopnia podoficerskiego

§ 135.

1. Aktu promocji na pierwszy stopień podoficerski dokonuje komendant szkoły podoficerskiej Państwowej Straży Pożarnej lub wyższy przełożony podczas organizowanego z tej okazji uroczystego apelu lub uroczystej zbiórki.
2. Pododdział absolwentów ustawia się na wprost trybuny honorowej lub miejsca wyznaczonego dla gości honorowych i oficjalnych.
3. Pododdział absolwentów uformowany jest w kolumnie czwórkowej, szóstkowej lub ósemkowej.
4. Odczytanie rozkazu personalnego, wyprowadzenie pododdziału absolwentów oraz wręczenie aktów nadania pierwszego stopnia podoficerskiego prowadzi się zgodnie z porządkiem określonym w § 132.
5. Po zakończeniu czynności, o których mowa w ust. 4 odczytuje się rozkaz komendanta szkoły podoficerskiej Państwowej Straży Pożarnej o przyznanych wyróżnieniach, np. za: uzyskanie najlepszych wyników w kształceniu, działalności na rzecz szkoły podoficerskiej, za wyniki sportowe i inną działalność.
6. Komendant szkoły Państwowej Straży Pożarnej podoficerskiej wygłasza okolicznościowe przemówienie; a następnie głos zabiera jeden z wyróżnionych absolwentów.
7. Oficjalną część uroczystości kończy defilada pododdziałów uczestniczących w uroczystym apelu.

Rozdział 6
Rozpoczęcie i zakończenie kształcenia w szkole podoficerskiej Państwowej Straży Pożarnej i ośrodku szkolenia Państwowej Straży Pożarnej

§ 136.

1. Kształcenie w szkole podoficerskiej i ośrodku szkolenia Państwowej Straży Pożarnej powinno się rozpoczynać i kończyć uroczystą zbiórką.
2. Na zbiórce rozpoczynającej kurs po wstępnych czynnościach przewidzianych dla uroczystej zbiórki odczytywany jest rozkaz organizacyjny komendanta szkoły o uruchomieniu określonego rodzaju kształcenia.
3. W rozkazie zamieszcza się informacje m.in. o: rodzaju kursu, czasie rozpoczęcia i zakończenia kursu, zakwalifikowaniu kandydatów, powołaniu funkcyjnych kursu, podziale organizacyjnym uczestników i władzach kursu.
4. Następnie zabiera głos komendant szkoły, który poza powitaniem uczestników kursu przedstawia kadrę dydaktyczną oraz informuje przede wszystkim o: celu i zakresie kształcenia, uprawnieniach absolwentów, porządku dnia, rozkładzie zajęć, regulaminie szkoły, oraz innych istotnych problemach związanych z prowadzonym kształceniem i funkcjonowaniem szkoły.
5. Rozkaz komendanta szkoły wydany na zakończenie kształcenia zawiera m.in.: podsumowanie przebiegu, ocenę wyników kształcenia, informacje o przyznaniu wyróżnień oraz inne istotne elementy stwierdzone w trakcie prowadzenia procesu kształcenia.
6. Zakończenie kształcenia prowadzi się według zasad obowiązujących dla uroczystości nadania pierwszego stopnia podoficerskiego.

Dział IX
UROCZYSTOŚCI PATRIOTYCZNO-RELIGIJNE

Rozdział 1
Postanowienia ogólne

§ 137.

1. Strażaków obowiązuje poszanowanie obrzędów danego wyznania, niezależnie od własnych przekonań religijnych.
2. Przy obrzędach patriotyczno-religijnych posługi liturgiczne mogą spełniać strażacy.
3. Strażacy uczestniczący w uroczystościach patriotyczno-religijnych w szyku wykonują jedynie rozkazy dowódcy uroczystości.
4. Strażacy występujący poza szykiem w miejscach kultu religijnego przyjmują postawę zgodną z ceremonią uroczystości religijnej.
5. W miejscach kultu religijnego strażaków występujących indywidualnie obowiązuje zdjęcie nakrycia głowy. Postanowienie to nie dotyczy kobiet występujących w umundurowaniu.
6. Pożarnicza asysta honorowa w miejscach kultu religijnego występuje w ustalonym dla niej nakryciu głowy.
7. Członkowie posterunku honorowego wystawionego w miejscach kultu religijnego, np. przy Pańskim Grobie, występują w czapkach lub hełmach.
8. Udział strażaków w uroczystościach patriotyczno-religijnych w części liturgicznej, jak i w uroczystościach o charakterze tylko religijnym, np. mszy św., powinien być uzgadniany w szczegółach z kapelanem i duchownym miejsca uroczystości.
9. Organizacja uroczystości patriotyczno-religijnych wyznania prawosławnego i ewangelicko-augsburskiego powinna przebiegać według scenariuszy uzgodnionych z kapelanami lub duchownymi tych wyznań.

Rozdział 2
Udział pożarniczej asysty honorowej w uroczystościach patriotyczno-religijnych i religijnych dla wyznania rzymsko-katolickiego

§ 138.

1. Do uroczystości patriotyczno-religijnych z udziałem pożarniczej asysty honorowej zalicza się w szczególności:
   1) ślubowanie połączone z błogosławieństwem;
   2) odsłanianie pomników i tablic pamiątkowych;
   3) poświęcenie sztandaru;
   4) otwarcie i błogosławienie strażnicy;
   5) święcenie przekazywanego sprzętu pożarniczego;
   6) ślub strażaka;
   7) pogrzeb z pożarniczą asystą honorową;
   8) inaugurację roku akademickiego;
   9) wręczenie aktów mianowania i dyplomów i nadania stopni.
2. Pożarnicza asysta honorowa bierze udział w uroczystościach religijnych, jak np:
   1) msza św. w kościele;
   2) msza św. polowa;
   3) procesje;
   4) pielgrzymki;
   5) posterunek honorowy przy Pańskim Grobie.

§ 139.

Podczas ślubowania połączonego z błogosławieństwem wykonuje się następujące czynności:
1) po zajęciu miejsca w szyku przez poczet sztandarowy dowódca uroczystości podaje komendę, np.: **„Szkoła – BACZNOŚĆ"**;
2) kapelan podchodzi do mikrofonu i odczytuje tekst błogosławieństwa;
3) po słowie kapelana **„AMEN"** ślubujący (przyrzekający) kładą prawą rękę na sercu i wypowiadają słowa: **„TAK NAM DOPOMÓŻ BÓG"**! ;
4) dowódca uroczystości podaje komendę, np.: **„Szkoła – SPOCZNIJ"**, która kończy uświęcenie ślubowania (przyrzeczenia).

§ 140.

Podczas odsłaniania pomników i tablic pamiątkowych wykonuje się następujące czynności:
1) kropidło i wodę święconą ustawia się na stoliku usytuowanym w pobliżu pomnika (tablicy);
2) do podania paramentów kapelanowi wyznacza się jednego ze strażaków;
3) po odsłonięciu pomnika (tablicy) i wydaniu przez dowódcę uroczystości komendy: **„Pododdziały – SPOCZNIJ"** kapelan dokonuje aktu poświęcenia, wygłaszając stosowną modlitwę, a następnie podanym przez wyznaczonego strażaka kropidłem kropi pomnik (tablicę) wodą święconą;
4) kapelan wraca na swoje poprzednie miejsce, a posługujący strażak odnosi kropidło i wodę święconą na stolik.

§ 141.

1. Podczas poświęcenia sztandaru wykonuje się następujące czynności:
   1) poświęcenia sztandaru dokonuje się na miejscu prowadzenia uroczystego apelu;
   2) po zakończeniu czynności wbicia gwoździ ozdobnych w drzewce sztandaru kapelan podchodzi do stolika, na którym ułożony jest sztandar, stając tyłem do trybuny;
   3) wyznaczony do posługi liturgicznej strażak bierze ze stolika kropidło i naczynie z wodą święconą i zajmuje miejsce po lewej stronie kapelana, w odległości jednego kroku z tyłu;
   4) kapelan występuje z apelem do strażaków, a następnie odmawia okolicznościową modlitwę i dokonuje pokropienia sztandaru, po czym zajmuje swoje poprzednie miejsce w gronie gości honorowych;
   5) spełniający posługę liturgiczną strażak odnosi kropidło i naczynie z wodą święconą na stolik, a sam przechodzi na swoje wcześniejsze miejsce.
2. Jeżeli poświęcenia sztandaru dokonuje się podczas mszy św. polowej, rozpoczyna się ona po wystąpieniu okolicznościowym gospodarza terenu lub przedstawiciela społecznego komitetu fundacji sztandaru, witającego przybyłych gości. Poświęcenia dokonuje się po homilii. Celebrujący mszę św. polową i zarazem poświęcający sztandar przechodzi od ołtarza do stołu ze sztandarem i tu, przed pokropieniem, zwraca się do strażaków z apelem, a następnie odmawia okolicznościową modlitwę. Po modlitwie dokonuje się pokropienia sztandaru. Teraz następują czynności przekazania sztandaru oraz prezentacja sztandaru pododdziałom. Po zajęciu przez poczet sztandarowy miejsca w szyku kontynuowane jest celebrowanie mszy św. polowej. Okolicznościowe przemówienia, dekoracje i defilada następują po zakończeniu mszy.

§ 142.

Podczas otwarcia i błogosławienia strażnicy wykonuje się następujące czynności:
1) po przemówieniach okolicznościowych i ewentualnych wyróżnieniach kapelan odmawia stosowną modlitwę, a następnie w asyście strażaka, który niesie naczynie z wodą święconą i kropidło, dokonuje pokropienia strażnicy z zewnątrz;
2) w dalszej kolejności kapelan poświęca przedmioty kultu, odmawiając odpowiednie modlitwy;
3) asystujący strażak przejmuje od kapelana kropidło oraz naczynie z wodą święconą, z którymi towarzyszyć będzie kapelanowi w późniejszym poświęceniu wnętrza;
4) kapelan bierze krzyż i przekazuje go komendantowi;
5) przyjmujący krzyż klęka na prawe kolano, całuje krzyż, wstaje i przejmuje krzyż od kapelana, a następnie ustawia się wraz z kapelanem przy drzwiach wejściowych (bramie garażowej) do strażnicy;
6) następuje przecięcie wstęgi;
7) następnie dowódca uroczystości podaje komendy do wniesienia do strażnicy krzyża i sztandaru jednostki, w celu umieszczenia ich w ustalonym wcześniej miejscu;
8) wraz z krzyżem i sztandarem wyznaczony strażak wnosi do strażnicy obraz (figurę) św. Floriana;
9) po wejściu kapelana i gości honorowych do wnętrza dokonuje się poświęcenia pomieszczeń strażnicy oraz znajdującego się tam sprzętu;
10) w dalszej kolejności następuje wpis do księgi pamiątkowej jednostki PSP.

§ 143.

Podczas poświęcenia przekazywanego sprzętu pożarniczego wykonuje się następujące czynności:
1) poświęcenia dokonuje się po oficjalnym przekazaniu sprzętu dowódcy;
2) kapelan wychodzi na centralne miejsce prowadzonej uroczystości, odmawia stosowną modlitwę i podchodzi do przekazanego sprzętu;
3) do kapelana dochodzi wcześniej wyznaczony strażak z kropidłem i naczyniem z wodą święconą i zajmuje miejsce po lewej stronie kapelana;
4) kapelan dokonuje pokropienia sprzętu, przekazuje kropidło strażakowi i wraca na swoje poprzednie miejsce;
5) asystujący strażak udaje się za kapelanem na swoje wcześniejsze miejsce.

§ 144.

Podczas ślubu strażaka wykonuje się następujące czynności:
1) kapelan wychodzi wraz ze strażakami pełniącymi funkcje liturgiczne przed wejście do kościoła, aby powitać nowożeńców;
2) po wyjściu z kościoła kapelan i towarzyszący mu strażacy zakładają nakrycia głowy;
3) po słowach powitania wprowadza się nowożeńców do kościoła, kapelan i asystujący mu strażacy wykonują zwrot w tył, w drzwiach kościoła zdejmują nakrycia głowy;
4) za kapelanem postępują nowożeńcy, świadkowie i zaproszeni goście;
5) kapelan i poprzedzający go strażacy podchodzą do ołtarza, zatrzymują się, przyklękają i zajmują wyznaczone miejsca przy ołtarzu;
6) podobnie zachowują się nowożeńcy i świadkowie oraz goście weselni;
7) gdy wszyscy goście zajmą ustalone dla nich miejsca w kościele, wchodzi asysta honorowa i ustawia się kilka kroków za miejscem zajmowanym przez świadków;
8) do momentu zatrzymania się asysty honorowej kapelan stoi obok ołtarza, a następnie ubiera się w szaty liturgiczne;
9) jeżeli w ceremonii ślubu uczestniczą poczty sztandarowe, to wchodzą one przed pożarniczą asystą honorową i ustawiają się na wyznaczonym miejscu;
10) po zakończeniu mszy św. dalsza część uroczystości prowadzona jest zgodnie z porządkiem określonym w §113.

§ 145.

1. Podczas pogrzebu z pożarniczą asystą honorową wykonuje się następujące czynności:
   1) w kaplicy cmentarnej lub domu pogrzebowym kapelan rozpoczyna obrzęd przy trumnie po wyprowadzeniu wartowników, a przed wprowadzeniem osób wyznaczonych do niesienia poduszek z odznaczeniami i wieńców;
   2) po modlitwach wychodzi na zewnątrz, nakładając nakrycie głowy, i w odpowiednim miejscu oczekuje na

włączenie się do konduktu pogrzebowego, strażakowi niosącemu krzyż w kondukcie mogą asystować dwaj strażacy, którzy zajmują miejsca po jego prawej i lewej stronie;
3) po ustawieniu trumny przed grobem i wykonaniu przez trębacza sygnału **„Słuchajcie wszyscy”** kapelan rozpoczyna modlitwy;
4) strażacy i kapelan nie zdejmują na czas modlitw nakrycia głowy;
5) w przewidzianym przez rytuał miejscu kapelan jako pierwszy wygłasza słowa pożegnania, a po nim czynią to inni, według ustalonego w scenariuszu pogrzebu porządku;
6) po słowach pożegnania następuje modlitwa przed złożeniem do grobu, a po niej śpiewa się „Witaj, Królowo” albo inną pieśń, zgodnie z miejscowym zwyczajem;
7) po skończeniu pieśni dowódca pododdziału honorowego podaje komendy i trumna ze zwłokami zmarłego jest składana do grobu;
8) kapelan razem ze strażakami oddaje honory przez salutowanie i pozostaje przy grobie na czas składania wieńców.

2. Jeżeli w kaplicy cmentarnej lub kościele jest odprawiana msza pogrzebowa, wartownicy po dojściu kapłana do ołtarza zwracają się frontem do trumny i w tej postawie trwają aż do czasu jej wyprowadzenia.
3. Delegacje strażaków składające wieńce lub wiązanki kwiatów przy trumnie przed mszą św. wchodzą do kaplicy lub kościoła bez nakrycia głowy. Składają wieniec (kwiaty), oddają honory przez skłon głowy i zajmują miejsca w kościele.
4. Celebrujący mszę pogrzebową po jej zakończeniu udaje się do zakrystii, w celu zdjęcia szat liturgicznych.
5. Obrzędowe modlitwy po mszy św. przy trumnie w kościele, przed jej wyprowadzeniem, odprawia kapelan w mundurze i stule, bez nakrycia głowy, podobnie jak w kaplicy cmentarnej, gdy nie odprawia się mszy.
6. Jeżeli przejazd z kościoła na cmentarz odbywa się środkami lokomocji, to samochód z trumną poprzedza oznakowany samochód strażacki (policyjny) z włączoną sygnalizacją świetlną i akustyczną oraz samochód, w którym jedzie kapelan. Za samochodem z trumną jadą samochody z rodziną i uczestnikami pogrzebu. Asysta honorowa, orkiestra oraz poczty sztandarowe powinny pojechać na cmentarz bezpośrednio po mszy, aby tam przygotować się do wystąpienia w kondukcie pogrzebowym.

§ 146.

Podczas inauguracji roku akademickiego (szkolnego), po wręczeniu indeksów kandydatom na pierwszy rok studiów stacjonarnych i zaocznych, przed „Pieśnią rycerską”, kapelan udziela błogosławieństwa i składa życzenia na okres studiów.

§ 147.

Podczas wręczenia aktów mianowania i dyplomów, po wręczeniu aktów mianowania, dyplomów i odznak szkoły oraz po wprowadzeniu pododdziałów absolwentów do szyku kapelan składa gratulacje i życzenia. Następnie udziela błogosławieństwa na dalsze lata służby.

§ 148.

1. Uroczystości religijne z udziałem strażaków odbywają się w obiektach sakralnych. W przypadku braku takich obiektów mogą się one odbywać w innych, odpowiednio przygotowywanych miejscach.
2. Msza św. w kościele w intencji strażaków i służby pożarniczej odprawiane są przede wszystkim z okazji: świąt państwowych, Dnia Strażaka, ślubowania, wręczenia sztandaru, obchodów jubileuszy, promocji.
3. W uroczystych mszach św. z udziałem strażaków lub w intencji służby pożarniczej może uczestniczyć pożarnicza kompania honorowa ze sztandarem. Pożarnicza kompania honorowa występując w obiekcie sakralnym ustawia się w szyku marszowym naprzeciw ołtarza lub w prawej nawie.
4. Jeżeli brak miejsca nie pozwala na wprowadzenie do świątyni kompanii honorowej, to można pozostawić ją na zewnątrz, a wówczas do kościoła wprowadza się tylko poczet sztandarowy.
5. W okolicznościowej mszy św. mogą również uczestniczyć poczty sztandarowe towarzyszące, które wprowadza się do miejsca sakralnego przed rozpoczęciem mszy.
6. Poczet sztandarowy kompanii honorowej ustawia się po prawej stronie ołtarza. Jeżeli we mszy uczestniczy większa liczba pocztów, mogą być one ustawiane, zależnie od warunków przestrzennych, po jednej lub po obu stronach ołtarza.
7. Jeżeli we mszy bierze udział więcej pododdziałów, to ustawiają się one za kompanią honorową i zachowują się tak, jak ona.
8. Na 10 minut przed rozpoczęciem mszy św. winni przybyć indywidualni uczestnicy uroczystości oraz orkiestra.
9. Pożarniczą kompanię honorową i inne pododdziały biorące udział we mszy w szyku zwartym wprowadza się do miejsca sakralnego na 5 minut przed uroczystością.
10. Kiedy we mszy uczestniczy orkiestra, komendy dowódcy kompanii honorowej powinny być poprzedzane trąbką. Kompania honorowa przed czytaniem ewangelii, podniesieniem i błogosławieństwem przyjmuje postawę zasadniczą, a po ich odprawieniu – postawę swobodną. Komendy dowódcy kompanii honorowej w miejscu sakralnym powinny być podawane głosem wyraźnym, ale ściszonym.
11. Dowódca kompanii honorowej podaje komendę: **„Pododdział – BACZNOŚĆ”** – przed czytaniem ewangelii, gdy wierni śpiewają „Alleluja”, a po słowach **„Oto Słowo Pańskie – Chwała Tobie, Chryste” – „Pododdział – SPOCZNIJ”**. Przed podniesieniem, po słowach: **„... ciałem i krwią naszego pana, Jezusa Chrystusa”** – komendę: **„Pododdział – BACZNOŚĆ”**, a komendę: **„Pododdział – SPOCZNIJ”** – po opuszczeniu kielicha. Przed błogosławieństwem, po słowach: „Przyjmijcie Boże błogosławieństwo” komendę: **„Pododdział – BACZNOŚĆ”**, a komendę: **„Pododdział – SPOCZNIJ”** po słowach **„Idźcie w pokoju Chrystusa”**.
12. Jeżeli w składzie pocztów sztandarowych i kompanii honorowej znajdują się strażacy pragnący przyjąć komunię św., to nie występują oni z szyku, a jedynie kładą prawą rękę na sercu. Kapłan powinien przynieść komunię św. w miejsce ustawienia pocztu sztandarowego i kompanii honorowej. Członkowie pocztu, kompanii honorowej i innych pododdziałów przyjmują komunię św. w nakryciu głowy.

13. Poczet sztandarowy kompanii honorowej i poczty towarzyszące wychodzą z miejsca sakralnego po słowach: **„Idźcie w pokoju Chrystusa”**. Wyjście pocztów sztandarowych może być poprzedzone odegraniem hasła Wojska Polskiego oraz odegraniem „Roty” lub „Boże, coś Polskę”.
14. Celebrujący mszę św. odchodzi wraz z asystą liturgiczną od ołtarza dopiero po wyjściu z miejsca sakralnego pocztów sztandarowych i kompanii honorowej.

§ 149.

Jeżeli pożarniczy pododdział honorowy uczestniczy w uroczystości religijnej innego wyznania niż rzymsko-katolickie, to zasady zachowania pododdziału, pocztu (pocztów) sztandarowego i innych uczestników uroczystości należy uzgodnić z duchownym tego wyznania.

§ 150.

1. Msza św. polowa organizowana jest z tych samych okazji, co msza w obiekcie sakralnym. Jej przebieg nie różni się w niczym od mszy św. odprawianej w kościele.
2. Dla zapewnienia niezakłóconego przebiegu uroczystości należy wyznaczyć służbę porządkową.
3. Miejsce mszy św. polowej należy zradiofonizować w taki sposób, aby zapewnić dobrą słyszalność wszystkim uczestnikom uroczystości.
4. Teren, na którym odprawiana jest msza św. polowa, a szczególnie ołtarz, powinno się udekorować symbolami religijnymi i pożarniczymi. Dla zabezpieczenia ołtarza przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi należy wykonać zadaszenie przykryte brezentem lub innym odpowiednim materiałem.

§ 151.

Podczas procesji strażacy mogą przede wszystkim pełnić posługi przy niesieniu krzyża, baldachimu, figur, obrazów, chorągwi, jak również przy zabezpieczaniu porządku. Każdorazowy udział strażaków w procesji musi być uzgodniony z duchownym – organizatorem procesji.

§ 152.

1. Pielgrzymki strażaków do miejsca kultu religijnego mogą być organizowane na szczeblu regionu i kraju. Organizatorem pielgrzymki na szczeblu kraju jest Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, Prezes Zarządu Głównego Związku Ochotniczej Straży Pożarnej RP oraz kapelan krajowy. Organizatorem pielgrzymki na szczeblu regionu jest komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej, Prezes Zarządu Wojewódzkiego Związku Ochotniczej Straży Pożarnej RP i kapelan krajowy bądź diecezjalny.
2. Zasady udziału strażaków w pielgrzymkach ustalają ich organizatorzy, przesyłając je ze stosownym wyprzedzeniem do podległych sobie jednostek PSP.
3. Do udziału w pielgrzymce powinno się zaprosić weteranów służby pożarniczej, emerytów i rencistów, a przede wszystkim członków rodzin strażackich.

§ 153.

1. Posterunek honorowy przy Grobie Pańskim powinien być uzgodniony z właściwym duchownym.
2. Liczba osób planowanych do pełnienia służby na posterunku honorowym uzależniona jest od czasu, na jaki ta warta jest wystawiana.
3. Czas pełnienia przez jedną zmianę służby na pożarniczym posterunku wartowniczym nie powinien być dłuższy niż 30 minut.
4. Wprowadzenie posterunku honorowego odbywa się w następujący sposób:
   1) w ustalonym z miejscowym duszpasterzem czasie dowódca pożarniczej warty honorowej wchodzi z wartownikami pierwszej zmiany do miejsca sakralnego;
   2) wartownicy postępują w odległości trzech kroków za dowódcą;
   3) dowódca warty udaje się przed boży grób, zatrzymując się w odległości około sześciu kroków od niego, i oddaje honory przez salutowanie;
   4) wartownicy posterunku honorowego, nie zatrzymując się, podchodzą do bożego grobu;
   5) w ustalonym wcześniej miejscu zatrzymują się i wykonują zwrot w tył lub odpowiednio w lewo i prawo, aby zająć pozycję naprzeciw siebie, i tak pozostają;
   6) dowódca warty oddaje honory przez salutowanie, wykonuje zwrot w tył i odchodzi od grobu.
5. Zmiany pożarniczej warty honorowej prowadzi się w następujący sposób:
   1) dowódca wprowadza następną zmianę posterunku honorowego identycznie, jak zmianę pierwszą;
   2) strażacy następnej zmiany posterunku po dojściu do bożego grobu ustawiają się po zewnętrznej stronie stojących wartowników, a po ich odejściu wstępują na ich miejsce;
   3) strażacy posterunku honorowego pełniący dotychczas wartę po dojściu do nich zmienników rozpoczynają równocześnie marsz i zatrzymują się trzy kroki przed dowódcą;
   4) dowódca oddaje honory przez salutowanie, wykonuje zwrot w tył i rozpoczyna równocześnie z wartownikami marsz, odprowadzając ich na ustalone miejsce;
   5) po ostatnią zmianę wartowników przychodzi sam dowódca, odprowadzając ją według identycznych zasad, jak wcześniejsze zmiany.

5
Zarządzenie nr 6
Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej

z dnia 21 czerwca 2006 r.
w sprawie sposobu przeprowadzania inspekcji gotowości operacyjnej podmiotów krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego

Na podstawie art. 10 ust. 5 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2006 r. Nr 96, poz. 667) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Zarządzenie określa sposób przeprowadzania inspekcji gotowości operacyjnej podmiotów krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, zwanej dalej „inspekcją", oceniającej zdolność do reagowania na nagłe zagrożenie oraz stopień przygotowania podmiotu krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego do podejmowania działań ratowniczych.

§ 2.

Inspekcję zarządzają:
1) Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej – wobec podmiotów krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, których siły i środki tworzą centralny odwód operacyjny;
2) właściwy komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej – wobec podmiotów krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego na obszarze województwa;
3) właściwy komendant powiatowy (miejski) Państwowej Straży Pożarnej – wobec ochotniczych straży pożarnych na obszarze powiatu, pod względem przygotowania do działań ratowniczych,

zwani dalej „zarządzającymi inspekcję".

§ 3.

Inspekcję przeprowadza zespół inspekcyjny powoływany przez zarządzającego inspekcję.

§ 4.

1. W skład zespołu inspekcyjnego powoływanego przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej wchodzą oficerowie pełniący służbę w Komendzie Głównej Państwowej Straży Pożarnej. Skład zespołu może zostać uzupełniony o dowódców kompanii centralnego odwodu operacyjnego, oficerów i koordynatorów ratownictwa medycznego z właściwych terytorialnie komend i szkół Państwowej Straży Pożarnej.
2. Zespołowi inspekcyjnemu przewodniczy oficer z Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej posiadający doświadczenie praktyczne w kierowaniu akcją ratowniczą, wskazany przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.

§ 5.

1. W skład zespołu inspekcyjnego powoływanego przez komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej wchodzą oficerowie i aspiranci pełniący służbę w komendzie wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej. Skład zespołu może zostać uzupełniony o dowódców kompanii odwodu operacyjnego na obszarze województwa, oficerów i koordynatorów ratownictwa medycznego z właściwych terytorialnie komend powiatowych (miejskich) Państwowej Straży Pożarnej.
2. Zespołowi inspekcyjnemu przewodniczy oficer z komendy wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej posiadający doświadczenie praktyczne w kierowaniu akcją ratowniczą, wskazany przez komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej.

§ 6.

1. W skład zespołu inspekcyjnego powoływanego przez komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej wchodzą oficerowie i aspiranci pełniący służbę w komendzie powiatowej (miejskiej) Państwowej Straży Pożarnej. Skład zespołu może zostać uzupełniony o oficerów, aspirantów i koordynatorów ratownictwa medycznego powoływanych w porozumieniu z właściwym komendantem wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej, a także komendantem Szkoły Głównej Służby Pożarniczej lub komendantami pozostałych szkół Państwowej Straży Pożarnej.
2. Zespołowi inspekcyjnemu przewodniczy oficer lub aspirant z komendy powiatowej (miejskiej) Państwowej Straży Pożarnej posiadający doświadczenie praktyczne w kierowaniu akcją ratowniczą, wskazany przez komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej.

§ 7.

Składy zespołów inspekcyjnych mogą być w razie potrzeby uzupełniane o ekspertów do spraw prognozowania zagrożeń i specjalistów do spraw ratownictwa oraz inne osoby, które posiadają wiedzę i doświadczenie przydatne do przeprowadzenia inspekcji.

§ 8.

Inspekcję przeprowadza się na podstawie planów i wytycznych do inspekcji, sporządzanych przez zarządzających inspekcję.

§ 9.

Przewodniczący zespołu inspekcyjnego, powiadamia stanowisko kierowania właściwego komendanta Państwowej Straży Pożarnej o rozpoczęciu inspekcji.

§ 10.

1. Inspekcji zarządzanej przez komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej podlegają w szczególności następujące elementy gotowości operacyjnej:
   1) alarmowanie – mające na celu sprawdzenie czasu dysponowania siłami i środkami, liczonego od momentu powiadomienia (zaalarmowania) o zdarzeniu do momentu wyjazdu (rozpoczęcia interwencji) zadysponowanych sił i środków z miejsca ich stacjonowania;
   2) gotowość ratowników – mająca na celu sprawdzenie liczby ratowników oraz ich przygotowania do prowadzenia działań ratowniczych, wraz z ich wyposażeniem w indywidualne środki ochrony osobistej;

3) gotowość pojazdów, sprzętu silnikowego i sprzętu ratowniczego – mająca na celu sprawdzenie rzetelności obsługi codziennej, stanu oznakowania operacyjnego oraz przewożonego wyposażenia, a także wymaganych przepisami dokumentów;
4) gotowość działania urządzeń i systemów łączności – mająca na celu sprawdzenie sprawności, atestów, dopuszczeń i stanu wyposażenia podmiotu poddanego inspekcji oraz umiejętności jego obsługi i funkcjonowania w czasie działań ratowniczych;
5) prawidłowość prowadzenia dziennika zajęć szkolenia doskonalącego, a w przypadku jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej – również książki podziału bojowego;
6) uprawnienia w zakresie kwalifikacji ratowniczych i uprawnień do obsługi sprzętu ratowniczego, a także aktualizacji badań lekarskich oraz szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby.

2. Inspekcja zarządzana przez komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej obejmuje elementy gotowości operacyjnej, wymienione w ust. 1 pkt 1–6, a ponadto w szczególności:
1) działanie urządzeń i systemów łączności – mające na celu sprawdzenie stanu wyposażenia stanowiska kierowania lub punktu dyspozytorskiego oraz umiejętności obsługi urządzeń łączności;
2) umiejętność korzystania z planów ratowniczych oraz innej dokumentacji i bazy danych operacyjnych niezbędnych podczas organizowania, prowadzenia i koordynowania działań ratowniczych;
3) współdziałanie dyspozytorów i dyżurnych operacyjnych z dyspozytorami innych służb i podmiotów ratowniczych, w tym zintegrowanych zadaniami w ramach centrum powiadamiania ratunkowego i telefonu alarmowego;
4) aktualizację planów ratowniczych oraz baz danych operacyjnych niezbędnych podczas organizowania, prowadzenia i koordynowania działań ratowniczych.

3. Inspekcja zarządzana przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej obejmuje elementy wymienione w ust. 1 pkt 1–6 i ust. 2 pkt 1–4.

§ 11.

W podmiotach krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego innych, niż jednostki ochrony przeciwpożarowej, mogą być sprawdzane elementy gotowości operacyjnej ujęte w umowie cywilno-prawnej o włączeniu do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

§ 12.

1. W ramach inspekcji przeprowadza się również praktyczne lub aplikacyjne ćwiczenia ratownicze mające na celu sprawdzenie poziomu przygotowania ratowników i dowódców oraz pojazdów i sprzętu ratowniczego do realizowania działań ratowniczych w zakresie wynikającym z obowiązujących procedur ratowniczych, ujętych w planach ratowniczych.
2. Praktyczne ćwiczenie ratownicze powinno zawierać elementy uwzględniające stan wyszkolenia i wyposażenia oraz gotowości do realizowania zadań w poszczególnych dziedzinach ratownictwa.
3. Aplikacyjne lub praktyczne ćwiczenie ratownicze dla dyspozytorów i dyżurnych operacyjnych ma na celu sprawdzenie również:
1) przygotowania dyspozytorów i dyżurnych operacyjnych do przyjmowania informacji o nagłym zagrożeniu;
2) kwalifikacji i selekcji zgłoszeń o powstałych zdarzeniach dotyczących stanów nagłych oraz nagłego zagrożenia życia, zdrowia, środowiska lub mienia;
3) dysponowania sił i środków ratowniczych;
4) wspomagania i koordynacji działań ratowniczych na podstawie decyzji lub rozkazów kierującego działaniem ratowniczym;
5) informowania przełożonych i organów administracji publicznej o rodzajach zagrożenia, prognozie ich rozwoju oraz skali i miejscu zdarzenia;
6) uruchamiania procedur zwiększania stanu osobowego stanowiska kierowania lub podwyższania gotowości operacyjnej podmiotów poddanych inspekcji, według obowiązujących procedur ratowniczych.
4. W ramach inspekcji mogą zostać również sprawdzone wiadomości teoretyczne ratowników, dowódców oraz dyspozytorów i dyżurnych operacyjnych.

§ 13.

Przewodniczy zespołu inspekcyjnego, może zarządzić przerwanie inspekcji w przypadku zadysponowania podmiotu ratowniczego do działań ratowniczych oraz jej kontynuowanie po ustaniu przeszkody.

§ 14.

Przebieg inspekcji, w szczególności w zakresie przebiegu praktycznych ćwiczeń ratowniczych, jest dokumentowany w sposób określony w § 15, w tym z wykorzystaniem technik filmowania i nagrywania (rejestrowania).

§ 15.

1. Z przeprowadzonej inspekcji, zespół inspekcyjny sporządza protokół, którego jeden egzemplarz pozostawia w podmiocie poddanym inspekcji, a drugi przekazuje zarządzającemu inspekcję.
2. Protokół inspekcji gotowości operacyjnej powinien zawierać:
1) datę i godzinę rozpoczęcia i zakończenia inspekcji, nazwę podmiotu poddanego inspekcji oraz nazwę podmiotu zarządzającego inspekcję i skład zespołu inspekcyjnego;
2) wyszczególnienie elementów inspekcji;
3) stwierdzone nieprawidłowości oraz wykaz popełnionych błędów podczas inspekcji;
4) ocenę końcową inspekcji.
3. Protokół inspekcji podpisują kierownik podmiotu poddanego inspekcji lub jego przedstawiciel oraz członkowie zespołu inspekcyjnego.
4. Zarządzający inspekcję przygotowuje wnioski i zalecenia po inspekcji wraz z terminami ich realizacji dla kierownika podmiotu poddanego inspekcji.

§ 16.

Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Komendant Główny
Państwowej Straży Pożarnej
st. bryg. Kazimierz KRZOWSKI